

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ကံၢ်န့ၣ်ဘၢ အလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

တၢ်သိၣ်လိကံၢ်ခိၣ်ထံးဒီးပတီၢ်ထီအတၢ်မၤလိတဖၣ်
အလံာ်န့ၣ်ကျဲ

Ver 2.0

တၢ်သိၣ်လိတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်န့ၣ်ကျဲ

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်

တၢ်ကတိၤလၢညါဘၣ်ဃးလံာ်န့ၣ်ကျဲ.....	၃
တၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤ.....	၇
တၢ်သိၣ်လိအပီးလီၤဒီးလံာ်နီၤလီၤအခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤခံၤသ့ၣ်တဖၣ်.....	၁၇
တၢ်ဒီးစးကွၢ်ဆိ/တၢ်ဒီးစးကွၢ်လၢခံ, တၢ်သမံသမိးလီၤကစၢ်သး	
အတၢ်သံကွၢ်, တၢ်သမံထံတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်.....	၂၆
တၢ်သိၣ်လိလၢပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်အဂီၢ်.....	၄၀
ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလိ ၁-၆.....	၆၈
တၢ်မၤလိ ၁ - တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်သိၣ်လိ.....	၆၉
တၢ်မၤလိ ၂ - ကဃျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၈၂
တၢ်မၤလိ ၃ - တၢ်အိၣ်ကရူၢ်တဖၣ်အတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၉၃
တၢ်မၤလိ ၄ - တၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆဲးကဆိတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၁၁၆
တၢ်မၤလိ ၅ - တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်...	၁၃၄
တၢ်မၤလိ ၆ - တၢ်ဒူးအိၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)တၢ်မၤလိပတီၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၁၅၇
တၢ်မၤလိပတီၢ်ထီ ၇-၁၂.....	၁၇၂
တၢ်မၤလိ ၇ - ဖိသ့ၣ်အတၢ်ခိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီး လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၁၇၃
တၢ်မၤလိ ၈ - တၢ်ဒူးအိၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်-(IYCF)လၢပတီၢ်ထီအတၢ်မၤလိပတီၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၁၉၇
တၢ်မၤလိ ၉ - တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤ - ထီၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်အတၢ်မၤလိပတီၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၂၂၂
တၢ်မၤလိ ၁၀ - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီး လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၂၅၄
တၢ်မၤလိ ၁၁ - တၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအတၢ်မၤလိပတီၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၂၈၂
တၢ်မၤလိ ၁၂ - မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.....	၃၀၉

တၢ်ကတိၤလၢညါဘၣ်ဃး လံာ်န့ၣ်ကျဲၤ

**တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၢ်ပှၢ်တဖၣ်
လၢတၢ်ဖးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်
တၢ်သိၣ်လိအလံာ်န့ၣ်ကျဲ**

တၢ်သိၣ်လိအလံာ်န့ၣ်ကျဲအဝဲအံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပှၢ်မၤတၢ်ဖိလၢအမၤတၢ်လၢတၢ်မၤလီၢ်ပှၢ်(တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအပှၢ်
ဘၣ်မူဘၣ်ဒါဖိဒီးဒဲကဝီၤပှၢ်မၤတၢ်ဖိတဖၣ်) အဂီၢ်, လၢအိၣ်လၢဒဲကဝီၤလၢ ကီၢ်က့ၣ်တဲာ်ဒီးကီၢ်ပယီၤအကီၢ်ဆၢ
တဖၣ်အ ပှၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၤလဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, ပှၢ်မၤတၢ်ဖိလၢအအိၣ်လၢကီၢ်ဆၢဒီးတတီၤအပှၢ်လၢဒဲကဝီၤအချၢတဖၣ်စ့ၢ်
ကီးသ့ဝဲလံာ် အံၤသ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံာ်အပီးလိတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအရူၣ်ဒိၣ်ဒီးဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲအ
တၢ်အိၣ်သးခံၣ် ပၤ လၢဒီးတၢ်ကတိၤအကျိၣ်အဝီၢ်ဩတဖၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ဆိတလဲမၤဘၣ်လိာ် ဘၣ်စးက့ၤအီၤညီဝဲ
န့ၣ်လီၤ. လံာ်န့ၣ်ကျဲတ ဘၣ်အံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ဖးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF), မိၢ်အ
တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ, ဒီး တၢ်ထံၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ/တၢ်အိၣ်လီၤထူးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိခဲလၢာ်
အိၣ်ဝဲ ၁၂ ခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပညိၣ်

တၢ်သိၣ်လိအံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒ်သိးကမၤစၢၤပှၢ်မၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကသ့ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်,နၢ်ပၢ်ဒီးမၤဆၢက့ၤတၢ်
အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်လၢဒဲကဝီၤလီၤဆိလိာ်သးတဖၣ်အပှၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်
သိၣ်လိအံၤကဟ့ၣ်ပှၢ်ဖဲထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ
အဂ့ၢ် အ ကျိၤဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, ဒ်သိးလၢကမၤဂ့ၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ် အတၢ်ဖဲတၢ်မၤဒီး
မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အပှၢ်တဝၢတဖၣ်အပှၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကသ့ -

- တဲနၢ်ပၢ်ကမုၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်မၤသးနီၢ်ကီၢ်တဖၣ်.
- သူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤဒ်သိးလၢကနၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢမိၢ်ဒီးဖိအိၣ်လၢပှၢ်တဝၢပှၢ်တဖၣ်အဂီၢ်.
- ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤတၢ်သ့ဂ့ၤထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်လၢမိၢ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်,လီၤဆိၣ်ဒုၣ်တၢ်လၢအပညိၣ်ဃီၤဝဲလၢတၢ်ဖးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ် အိၣ် (IYCF) လၢအမ့ၢ်တၢ်တခါလၢထံၣ်ဂ့ၤကီၢ်ဂၤတူၢ်လိာ်ဝဲ, ဃုာ်ဒီးမိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံတဖၣ်

- ဟံဖျါထီၣ်UNICEF အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်မၤတက့ၣ်
- တဲန့ၣ်ဟံတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤမူဒါလၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢအအဂ့ၤ
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အရူဒိၣ်နီၣ်နီၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ်, အဖိ -
 - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤဒီးအါဝဲတဖၣ်, တၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢ အစ့ၤအဂံၢ်ခိၣ်ထံးဃုခါ,တၢ်အိၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကရူၤသၢခါဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်, အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအပဲသိးသိးလိၣ်သးဒီးတၢ်အိၣ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတဖၣ်.
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆုကဆုအတၢ်ဘျၢတဖၣ်, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်သးခီဖျိလၢတၢ်အိၣ်တဖၣ်, တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်အိၣ်တကဆုကဆု, တၢ်မၤလိတၢ်ဒီသဒေတၢ်တဖၣ်ဒီးနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ကဆုကဆုလၢအဂ့ၤတဖၣ်.
- ဟံဖျါထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီးလိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်(သူဝဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအလံာ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့/တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်)
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်ခီဖျိသူဝဲUNICEFအတၢ်မၤတက့ၣ် - တၢ်လၢအကဲထီၣ်သးတဘျီဃီ(သတူၢ်ကလၢ)ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးလၢအကဲထီၣ်သးလၢပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ, ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်ဒီးပုၤတတၢ်လၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကဲလဲၤတရံးသး.
- သူဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ထီၣ်တၢ်ဒုးပုၤကညီအဂ့ၢ်ပိညါ(တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်နီၣ်ခိၣ်ပုၤ)ဒီးထီၣ်ဒုးပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးန့ၣ်ဟံတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်(တၢ်စံးဆၢက့ၤပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ်, တၢ်အိၣ်အတၢ်မၤစၢၤ, တၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်မၤစၢၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်, တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤပုၤဆါဒီးတၢ်ဆုၤခိၣ်ညါအကျိၤအကျဲတဖၣ်)
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)လၢအဘၣ် (တၢ်လၢအကါဒိၣ်, တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံ, တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ)
- ဟံဖျါထီၣ်မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤ-တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်ဘါဝဲလၢအိၣ်ဒီးဟုသးအခါဒီးဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိအခါဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂ့ၤကၤအဂီၢ်တဖၣ်)

တၢ်သိၣ်လိတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤပတီၢ်

လံာ်န့ၣ်ကျဲၤအံၤပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်မၤလိ(၁၂)ခါ, ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလိ(၆)ခါ ဒီးတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီၣ်(၆)ခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်စုာ်စုာ်န့ၣ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးအတၢ်တီၢ်ဟံတဖၣ်, တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်, တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပီးလီၤဒီးလံာ်နီၤလီၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်စးထီၣ်အတၢ်သိၣ်လိဒီးမၤကတၢ်တၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်က့ၤက့ၤတၢ်မၤလိအဂ့ၢ်ခိၣ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤဖၣ်အမ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလိဖိးတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလိတဖၣ်ပၣ်ဃုာ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဖိးဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF) အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်, ဖိးလၢတၢ်မၤလိအပတီၢ်ထီတဖၣ်န့ၣ်ပၣ်ဃုာ်အါထီၣ်ဖိးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤလၢအပတီၢ်ထီထီၣ်ဝဲတဖၣ်အမ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပှၢ်နီၢ်ခိၣ်မိၢ်ပှၢ်, တၢ်လီၤဃုာ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ, တၢ်မၤစၢၤဖုးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)လၢအပတီၢ်ထီဖိးမိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိအကျဲ

တၢ်သိၣ်လိစူးကါဝဲပှၢ်နီၢ်ဖိၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်. ပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢလၢကန့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်ခိၣ်ဖျိတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်ဝဲလၢတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်အပူၤဖၣ်အမ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်ဖိးတၢ်ဖုးန့ၣ်ပှၢ်ဖျိထီၣ်တၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်မၤလိပတီၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိးပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်စးထီၣ်တၢ်မၤလိတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်စ့ၣ်စ့ၣ် လၢတၢ်ကတိၤသကိး ဘၣ်ဃးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်ဃးဖိးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဖိး,ပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ဖုးသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအသီန့ၣ်လီၤ.

ပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကပၢဆုၢ်န့ၣ်ကျဲဝဲတၢ်မၤတၢ်တၢ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအသီဖိးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကသုဝဲတၢ်သံကွၢ်ဖိးတၢ်စံးဆၢအတၢ်မၤပတီၢ်တဖၣ်, တၢ်ဖိးစဲးကွၢ်တၢ်ဖုၣ်ဖုၣ်ဖိသတူၢ်ကလၢ် “pop quiz” ဖိးတၢ်ဘျါဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကိၢ်အတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်ဖိးမၤတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်ခိၣ်ဖျိတၢ်သုဝဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအသီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဖိတၢ်လံးပိးလိဖိးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်မၤလိတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်န့ၣ်ပၣ်ဃုာ်ဝဲဖိးတၢ်ဖိတၢ်လံးအပိးလိဖိးလံာ်နီၤလီၤလၢအလိၣ်ဝဲအစရီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၢ်သိၣ်လိတဖိကဘၣ်သုဝဲစရီအဝဲအံၤဖဲလၢအကတဲာ်ကတိၤတၢ်သိၣ်လိအခါန့ၣ်လီၤ. လံာ်နီၤလီၤအခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဖုးန့ၣ်ပှၢ်ဖျိထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအိၣ်န့ၢ်ဖိးတၢ်ဂီၤဖိးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဖုၣ်ဖုၣ်ဖိ (Power Point) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်စ့ၣ်ကိးလၢတၢ်ကစူးကါဝဲ ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF) အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အခးကတဖၣ်ဖိးတၢ်ဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်အတၢ်န့ၣ်ကျဲအလံာ်ဖိန့ၣ်လီၤ.

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလိအတၢ်သိၣ်လိမ့ၢ်ဂ့ၢ်,ပတီၢ်ထီတၢ်မၤလိအတၢ်သိၣ်လိမ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဖိးအတၢ်မၤကွၢ်ဆိဖိးတၢ်မၤကွၢ်က့ၤတၢ်လၢခံအတၢ်ဖိးစဲးကွၢ်တၢ်တဖၣ်ဖိသိးလၢကထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ဖိးတၢ်သိၣ်လိတၢ်အတၢ်ကဲဘျူးကဲဖိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤအိၣ်ထဲလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်စ့ၣ်ကိးဖိးနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ပှၢ်ဖျိထီၣ်တၢ်အတၢ်သံကွၢ်သံဖိးတဖၣ်ဘၣ်ဃးပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအတၢ်သိၣ်လိဖိးတၢ်ဆဲးကျဲဆဲးကျိးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်ဖိးတၢ်သမံထံက့ၤတၢ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်လိတၢ်အတၢ်သံကွၢ်သံဖိးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲတဘျီအံၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကသုအီၤအဂီၢ်လၢပှၢ်တဂၤဂ့ၢ်တဂၤဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ် ပှၢ်တဖုဂ့ၢ်တဖုဂ့ၢ်လၢအသးမ့ၢ်အိၣ်လၢကဖဲးန့ၢ်သုဝဲအဂီၢ်သုဝဲဖိးကဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်သ့ၣ်ညါထွဲအီၤလၢထံာ်ဘၣ်စံာ် The Border Consortium (TBC) ဖိးInternational Rescue Committee (IRC) အတၢ်ကရၢကရီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်တဘျီအံၤတၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် ထုးန့ၢ်အီၤလၢထံာ်ဘၣ်စံာ်အပှၢ်ယဲၤသန့အပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

**တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတၢ်
အတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ**

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအပူၤမၤတၢ်ဖိတၢ်သိၣ်လိ - (၄-၅သီ)
တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအလံာ်ညိၣ်သိၣ်နီၣ်
တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ

(ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလိဒီးပတီၢ်ထီတၢ်မၤလိတဖၣ်တၢ်မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤအီၤသ့ၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤအသိး)

အခိၣ်ထံးတနံၤ - ဂီၤ ၉:၀၀ - ဟါ ၄:၃၀ န့ၣ်ရံၣ်

- တၢ်အိးထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအမူး
- တၢ်ကတိၤလၢညါ - တၢ်သ့ၣ်ညါသ့ၣ်ခိးလိာ်သးတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်
- တၢ်မၤကွၢ်ဆိတၢ်အတၢ်ဒီးစဲး

တၢ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်တလီၢ် - ၁၅မံးနံး

ဂီၤ ၁၁:၁၅ - မုၢ်ထူၣ် ၁၂:၀၀ န့ၣ်ရံၣ်

- တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ပညိၣ်
- တၢ်သိၣ်လိအတၢ်တိာ်ဟံတဖၣ်
- တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤဒီးတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤအတၢ်ဆၢကတီၢ်

မုၢ်ထူၣ် ၁၂:၀၀ - ဟါ ၁:၀၀ န့ၣ်ရံၣ် - မုၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်

ဟါ ၁:၀၀ - ၄:၀၀ န့ၣ်ရံၣ်

- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအတၢ်မၤလိတဖၣ် - တၢ်မၤလိပတီၢ် ၁
 - TBC IYCF တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအသန့ဒီးအကျဲ - တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤဒီးတၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်(တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ)
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် (တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ)
 - ကဗျာ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢ
 - တၢ်အိၣ်အကရူၢ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်တလီၢ်လၢတၢ်မၤလိအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အသီအဘၣ်တီၤ

ဟါ ၄:၀၀ - ၄:၃၀ နှစ်ရံ

- တာ်တာၣ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတာ်လာခံကတာ် - တနံၤအံၤတာ်သိၣ်လိပာ်ဖျါတာ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်
 - တာ်မၤလိန့ၢ်တာ်အခိၣ်သ့ၣ်
 - တာ်ဂ့ၢ်လာတာ်လိၣ်ပာ်ဖျါဂ့ၢ်ထီၣ်အီၤတဖၣ်

ခံနံၤတနံၤ

ဂီၤခိတာ်မၤလိအပတီၢ်

ဂီၤ ၉:၀၀ - ၉:၃၀ နှစ်ရံ

- အိးထီၣ်တာ်သိၣ်လိလာတာ်သံကွၢ်ဒီးတာ်စံးဆါ - မဟါတနံၤအတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျါအိၣ်တ့ၢ်တမံၤမံၤဒံးခါ.
- တနံၤအံၤအတာ်သိၣ်လိ - တာ်ပညိၣ်ဒီးတာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ဂီၤ ၉:၃၀ - ဟါ ၄:၀၀ နှစ်ရံ

တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတာ်ဂ့ၢ်အသီ - တာ်မၤလိအပတီၢ် ၂

- တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတာ်မၤလိတဖၣ်
 - တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်နီၢ်နီၢ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ် (တာ်သ့တာ်ဘၣ်အတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျါ)
 - တာ်အိၣ်အတာ်ကဆ့ကဆီ
 - တာ်ဂ့ၢ်လာအဖးကဲထီၣ်တာ်အိၣ်လီၤထူးတဖၣ်
 - IYCF - ဂံၢ်ခိၣ်ထံး
 - IYCF - တာ်မၤလိသးအကတီၢ်

ဟါ ၄:၀၀ - ၄:၃၀ နှစ်ရံ

- တာ်တာၣ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတာ်လာခံကတာ် - တနံၤအံၤတာ်သိၣ်လိပာ်ဖျါတာ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်
 - တာ်မၤလိန့ၢ်တာ်အခိၣ်သ့ၣ်
 - တာ်ဂ့ၢ်လာတာ်လိၣ်ပာ်ဖျါဂ့ၢ်ထီၣ်အီၤတဖၣ်

သန့်တန့် - ပုနီဒိအတ်မလိန့်တလပုတဝအတ်အိန့်ဂ်န့်ဘါအဂီ

ဂီ ၁၀:၃၀ - မုထု ၁၂:၃၀ နရ်

ပုနီဒိအတ်မလိန့်တ - တဂ်ဒိသုဒိတ်မအီ

- ပုနီဒိအတ်မလိန့်တ - တဂ်ဒိသုဒိတ်မအီ
 - တဟ်ကဲ, တလအဘဒ်ထွဒိကိဒိ, တဆာကတီ, တမအီ, တမပျံမဖုတအိ
- တသိအကျိအကွတ်တဖ် - တဖျာဒိခိစူအတ်မလိ
 - တမလိန့်တသုညါနဟ်, တဟ်သုဟ်သးဒိတ်သုတ်ဘဒ်အကျိအကွတ်တဖ်

မုထုတ်အိ- ၆၀ မံးနံး

ဟါဒိတ်မလိအပတီ

ဟါ ၁:၀၀ - ၄:၀၀ နရ်

- တဟ်ဖျါထိတ်တဖ်နဲဟ်ဖျါထိတ်တဖ်အတ်သုတ်ဘဒ်တဖ် - တမနုလအဖုအိတ်ထိတ်တဖ်နဲဟ်ဖျါထိတ်တလအကဲဘျးတုလီတီလီတခါနဲလဲ
- တမတတ်အပတီလတတ်ဖုနဲဟ်ဖျါထိတ်တဖ်အတ်သုတ်ဘဒ်တဖ်အဂီ - ပုထိတ်တသိလိဖိတဖ်ကတဲကတီဒိဒိအိတ်ထိတ်တဖ်နဲဟ်ဖျါထိတ်တဖ်အိန့်ဂ်န့်ဘါလကရူဒိတဖုအအဲညါ

တအိတ်ဘုးတစီတလီ - လဟါဒိတ်မလိအကတီအဘဒ်တီ

ဟါ ၄:၀၀ - ၄:၃၀ နရ်

- တတတ်ပိတ်ကတီသကိတ်လအံကတတ် - တနံအံတတ်သိလိဟ်ဖျါတဂ်အကိဒိမုမနုတဖ်လဲ
 - တမလိန့်တအိတ်သု
 - တဂ်လတတ်လိဟ်ဖျါဂုထိတ်အီတဖ်

လွံနံတန့်

ဂီဒိတ်မလိအပတီ

ဂီ ၉:၃၀ - ၉:၃၀ နရ်

- အိတ်ထိတ်တသိလိလတတ်သံကွဒိတ်မံးဆာ - မဟါတနံနုတဂ်တဂ်ကျိအိတ်တံမံးဒိ
- တနံအံအတ်သိလိ - တပညိတ်ဒိတ်ဂ်ဒိတ်တီ

ဂီ ၉:၃၀ - မုထု ၁၂:၀၀ နရ်

တၢ်ဆဲးမၤတၢ်မၤဝဲတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် -

- တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဆၢက့ၤတၢ်
- တနံၤအံၤတၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်
 - တၢ်သိၣ်လိခဲလၢၢ်လၢအဟံၣ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
 - တၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်လိၣ်ဟံၣ်ဖျါဂ့ၢ်ထီၣ်အီၤလၢခံကတၢၢ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်တလီၢ် ဒီးမ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်ဒ်တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤအီၤအသိး.

ဟါခိတၢ်မၤလိအပတီၢ်

ဟါ ၁:၀၀ - ၃:၀၀ န့ၣ်ရံၣ်

- တၢ်မၤကွၢ်တၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိဝံၤလီၢ်ခံအတၢ်ဒီးစးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဆၢက့ၤတၢ်
- တၢ်သမံထံလီၤက့ၤနီၢ်ကစၢ်သးအတၢ်သံကွၢ်သံဒီးတဖၣ်
- တၢ်သမံထံတၢ်အိၣ်ဖျါမၤလိသကိးတၢ်အတၢ်သိၣ်လိ
- တၢ်မၤတၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအမူးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လံာ်အုၣ်သး

တၢ်အိၣ်ဖျါမၤလိသကိးတၢ်ကတၢၢ်ဝဲလံ.

- တာ်သိပ်လိအလံာ်နဲာ်ကျဲလၢပှၤဟ့ၣ်တာ်သိပ်လိဖိအဂီၢ်အတာ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတာ် -

တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

ပတီၢ်ထီၣ်အတာ်မၤလိတဖၣ်

တာ်သိပ်လိအတာ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ

(ဖဲလၢအမ့ၢ်လိၣ်န့ၢ်မၤပှၤထီၣ်က့ၤအီၤဃုာ်ဒီးဂံၢ်ဒိၣ်ထံးတာ်မၤလိတဖၣ်)

၁ တနံၤ -

ဂီၤ ၉:၀၀ - ၁၁:၀၀ နာ်ရံၣ်

- တာ်အိးထီၣ်တာ်သိပ်လိအမူး
- တာ်ကတိၤလၢညါ - တာ်သ့ၣ်ညါသ့ၣ်ခိးလိာ်သးတဂၤစုာ်စုာ်
- တာ်မၤက့ၢ်ဆိတာ်အတာ်ဒီးဖဲး

တာ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်တလီၢ် - ၁၅မံးနံး

ဂီၤ ၁၁:၁၅ - မ့ၢ်ထူၣ် ၁၂:၀၀ နာ်ရံၣ်

- တာ်သိပ်လိအတာ်ပညိၣ်
- တာ်သိပ်လိအတာ်တီၢ်ဟံတဖၣ်
- တာ်သိပ်လိအတာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤဒီးတာ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤအတာ်ဆၢကတီၢ်

မ့ၢ်ထူၣ် ၁၂:၀၀ - ဟါ ၁:၀၀ နာ်ရံၣ် - မ့ၢ်ထူၣ်တာ်အိၣ်

ဟါ ၁:၀၀ - ၄:၀၀ နာ်ရံၣ်

- တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတာ်ဂ့ၢ်အသီ - တာ်မၤလိပတီၢ် ၁ အ ၂
 - TBC IYCF တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအသနူဒီးအကျဲ - တာ်က့ၢ်ကဒါက့ၤဒီးတာ်မၤသ့ၣ်နိၣ်ထီၣ်က့ၤတာ်(တာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၤအတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၤ)
 - တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် (တာ်သ့တာ်ဘၣ်အတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၤ)

- တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိအိၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF)(IYCF - တၢ်ဂ့ၢ်အသီအါထီၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်အါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ)
- ဖိသၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်
- တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုး - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်နီၢ်ခိမိၢ်ပှၢ်

တၢ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်တလီၢ်လၢတၢ်မၤလိအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အသီအဘၣ်တီၤ

ဟါ ၄:၀၀ - ၄:၃၀ နၣ်ရံၣ်

- တၢ်တၢ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတၢ်လၢခံကတၢ် - တနံၤအံၤတၢ်သိၣ်လိပာ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်
 - တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အခိၣ်သ့ၣ်
 - တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်လိၣ်ပာ်ဖျါဂ့ၢ်ထီၣ်အီၤတဖၣ်

၂ နံၤတနံၤ

ဂီၤခိတၢ်မၤလိအပတီၢ်

ဂီၤ ၉:၀၀ - ၉:၃၀ နၣ်ရံၣ်

- အိးထီၣ်တၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢ - တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢမဟါတနံၤအိၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒံးခါ.
- တနံၤအံၤအတၢ်သိၣ်လိ - တၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

(တၢ်မၤနီၣ်လၢပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအဂီၢ် - တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ပာ်လီၤအီၤလၢပှၢ်နီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အတၢ်မၤလိအပတီၢ်န့ၢ်, ကဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢတၢ်စံးဆၢက့ၤတၢ်ဆူပတီၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အါထီၣ်အဖိခိၣ်န့ၢ်လီၤ.)

ဂီၤ ၉:၃၀ - ဟါ ၁၀:၃၀နၣ်ရံၣ်

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်သီ - တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၂ အ ၂

- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်နီၢ်ကီၢ်တဖၣ် (တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ)
 - တၢ်လီၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ, တၢ်ဝဲၣ်ထံနီၤဖးဒီးတဲက့ၢ်ထံက့ၤအီၤ
 - တၢ်ဃုထၢတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
 - မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ

ဂီၤ ၁၀:၃၀ - မ့ၢ်ထူၣ် ၁၂:၃၀ နၣ်ရံၣ်

TOTအတၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၢ်ပှၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မၤအီၤ

- ပျားနီခိန်အတတ်မလိတတ် - တတ်သိပ်တတ်သီမိတ်ပျားနီတတ်မအီ
- ဂံခိန်ထံးတတ်သုတတ်ဘဉ်လကမတတ်အဂီအတတ်သိပ်လိ - “SMART” အတတ်တိတ်ဟ်တဖဉ်.

တတ်အိဉ်ဘုးတစိတ်တလီၤ - ၁၅ မံးနံး

- တတ်သိပ်လိအကျါအကွတ်လကမလီၤဆီလိတ်သးတဖဉ် - အဖိ - တတ်ဟ်ဖျါထီဉ်တတ်သုတတ်ဘဉ်ဒီးတတ်တၢ်ပိဉ်ကတိၤသကိးတတ်, ကရူၤဆံးအတတ်တၢ်ပိဉ်ကတိၤသကိးတတ်, တတ်မလိဗုသုဉ်ညါတတ်ဂုၤ, တတ်မတတ်သံကွၢ်ဒီးတတ်စံးဆာတတ်အကတီၢ်, ပျားတကစုဉ်စုဉ်အတတ်ဂဲၤလိတဖဉ်, တတ်မလိအတတ်ဂဲၤလိ, တတ်ဒုးနဲဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်တတ်ဂုၤ.
- သိပ်လိအတတ်ပညိဉ်
- တတ်သိပ်လိအတတ်တိတ်ဟ်တဖဉ်
- တတ်သိပ်လိအတတ်ဂုၤခိဉ်တီဒီးတတ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤအတတ်ဆာကတီၢ်

မုၢ်ထူဉ်တတ်အိဉ် - ၆၀ မံးနံး

ဟါလီၤခိတ်မလိအပတီၢ်

ဟါ ၁:၃၀ - ၄:၀၀ နဉ်ရံဉ်

- ပျားဟုဉ်တတ်သိပ်လိဖိလကအသုနီၢ်နီၢ်တကအကံၢ်အစီ
- တတ်ဒုးနဲဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်တတ်အတတ်သုတတ်ဘဉ်တဖဉ် - တတ်မနုၤလကအဒုးကဲထီဉ်တတ်ဒုးနဲဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်တတ်လကအိဉ်ဒီးတတ်ကဲဘျးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲန့ဉ်လဲဉ်.
- တတ်သုးကျဲၤရဲဉ်ကျဲၤတတ်သိပ်လိ - တတ်သူစရီမနီဉ်မလိတတ်အကျဲ
- တတ်သမံသမိးဒီးသမံထံက့ၤတတ်အတတ်သိပ်လိ - တတ်သိပ်တတ်သီမိတ်ပျားနီတတ်ဟူးတတ်ဂဲၤတတ်မတဖဉ်.

တတ်အိဉ်ဘုးတစိတ်တလီၤလကဟါခိတ်မလိအဘဉ်တီၤ

- ရဲဉ်ကျဲၤတတ်သိပ်လိအတတ်ထံဉ်လိအိဉ်ဖိဉ်မလိသုသးလက ၃ နံၤတနံၤတုၤလက ၅ နံၤတနံၤ
- - တတ်သူစရီမနီဉ်မလိတတ်အကျဲ

ဟါ ၄:၀၀ - ၄:၃၀ နဉ်ရံဉ်

- တတ်တၢ်ပိဉ်ကတိၤသကိးတတ်လကခံကတၢ် - တနံၤအံၤတတ်သိပ်လိဟ်ဖျါတတ်ဂုၤအကါခိဉ်မုၢ်မနုၤတဖဉ်လဲဉ်
 - တတ်မလိန့ၢ်တတ်အခိဉ်သုဉ်
 - တတ်ဂုၤလကတတ်လိဉ်ဟ်ဖျါဂုၤထီဉ်အီၤတဖဉ်

၃ နံတနံ - ၄.၅ အနံ

ဂီၤခိတ်မၤလိအပတီၢ်

ဂီၤ ၉:၀၀ - ၉:၃၀ နၢ်ရံၣ်

- အိးထီၣ်တၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢ - တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢမဟါတနံအိၣ်တ့ၢ်တမံၤမံၤဒံးခါ.
- တနံအံၤအတၢ်သိၣ်လိ - တၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ဂီၤ ၉:၃၀ - ဟါ ၄:၀၀ နၢ်ရံၣ်

တၢ်သိၣ်လိတၢ်မၤလိသ့သး

- တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိအိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF)(IYCF - တၢ်ဂ့ၢ်အသီအါထီၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤလဲၤထီၣ်အါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ)
 - ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်
 - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုး - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်နီၢ်ခိမိၢ်ပှၢ်
 - တၢ်လီၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ, တၢ်ဝဲၣ်ထံနီၤဖးဒီးတဲက့ၢ်ထံက့ၢ်အီၤ
 - တၢ်ဃုထၢတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
 - မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
- ၃ နံတနံ - အခိၣ်ထံးနံတတၢ်အဂီၢ် - ပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိထုးစုနဲၣ်ကျဲၤပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢကကတဲၣ်ကတီၤဃာ်တၢ်အဂီၢ် (ပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိ ၄-၅ ဂၤ လၢတၢ်မၤလိတခါအဂီၢ်)
 - ၃ နံတနံဟါခိတ်မၤလိအကတီၢ် - စးထီၣ်ကရူၢ်အတၢ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်, ဆဲးမၤအီၤတုၤလၢ ၅ နံတနံ ဂီၤခိ.
 - တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်တကတီၢ်စုၣ်စုၣ်ဝံၤလီၢ်ခဲန့ၣ်ပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်ဝဲအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢက့ၢ်တၢ်.

အိၣ်ဘဲးတစီၢ်တလီၢ်ဒီးအိၣ်မ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်ဒ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပှၢ်လီၤအီၤအသိး.

ဟါလီၤခိတ်မၤလိအကတီၢ်

ဟါ ၄:၀၀ - ၄:၃၀ နၢ်ရံၣ်

- တၢ်တၢ်ပီၣ်ကတီၢ်သကိးတၢ်လၢခံကတၢ် - တနံအံၤအတၢ်သိၣ်လိဟ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်
 - တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အခိၣ်သ့ၣ်
 - တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်လိၣ်ဟ်ဖျါဂ့ၢ်ထီၣ်အီၤတဖၣ်

၅ နံတနံ ဟါလီခိတ်မာလိကတီ

ဟါ ၂:၃၀ - ၃:၀၀ နှ်ရံ

သုးကျဲရဲၣ်ကျဲတံလီလောတံမပူအတံသိၣ်လိ - တံကျဲတံကုတံလောတံမာလိအီ

- တံတၢ်ပိၣ်ကတိသကိးဘၣ်သုးကျဲရဲၣ်ကျဲခါဆူညါတံလီလောတံမပူအတံသိၣ်လိဒီးစူးကါတံသိၣ်လိအတံသုတံဘၣ်အသီတဖၣ်.

ဟါ ၃:၀၀ - ၄:၀၀ နှ်ရံ - တံမာကွံတံလောတံမာလိတံဝံလီခံအတံဒီးစဲး, နီကစါအတံသမံသမိးလီသး, တံသမံထံကုတံအိၣ်ဖျိၣ်မာလိသကိးတံအတံသိၣ်လိ.

ဟါ ၄:၀၀ - ၄:၃၀ နှ်ရံ

- တံတၢ်ပိၣ်ကတိသကိးတံလၢခံကတၢ်
 - တံသိၣ်လိခဲလၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တံအကါဒိၣ်မုၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
 - တံမာလိန့ၢ်တံအခိၣ်သုၣ်ဒီးတံဂ့ၢ်လၢတံလိၣ်ဟ်ဖျါဂ့ၢ်ထီၣ်အီတဖၣ်.
 - တံသိၣ်လိဝံလီခံအတံအၢၣ်လီအီလီ - ပုၤထီၣ်တံမာလိဖိတဖၣ်ကွဲးလီအဝဲသုၣ်အနီကစါအတံအၢၣ်လီအီလီလောတံအိၣ်ဖျိၣ်မာလိသကိးတံဝံလီခံ.

**တၢ်သိၣ်လိအဝီးလီၤဒီးလံာ်နီၤလီၤ
အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်မံၤသ့ၣ်တဖၣ်**

တၢ်သိၣ်လိအလံာ်န့ၣ်ကျဲလၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအဂီၢ်
တၢ်မၤလိ ၁-၁၂
တၢ်ကွဲးလီၤတၢ်မၤလိအပီးလိ, လံာ်နီၤလီၤဒီးလံာ်အုၣ်သးတဖၣ်အစၢၣ်

တၢ်ပီးတၢ်လိတဖၣ်လၢညီန့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်မၤလိခဲလၢာ်အဂီၢ်.

- လံာ်ကဘျးကုဖးလံာ်, ထီၣ်ဒီးဘိဖးဒိၣ်ဒီးစးခိၣ်ဘုးတးတၢ်လၢကရၢၢ်တၢ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်.
- ခိၣ်ဗျူထၢၣ်ဒီးစးဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤ(Projector)ဒီးတၢ်ကွဲးတၢ်ဂီၤအမဲာ်ဘၣ်ဘၣ် (screen)လၢတၢ်ကဒုးန့ၣ် PowerPointအဂီၢ်.
- လံာ်ကွဲးနီၣ်တၢ်လၢပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်ဒီးလံာ်အုၣ်သးတဖၣ်
 - လံာ်နီၤလီၤအခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤမ့ၢ်ဝဲလံာ်တၢ်ဂ့ၢ်အကျိၤလၢတၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်လၢPowerPointအဂီၢ်.
 - လံာ်နီၤလီၤအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢတၢ်မၤလိတခါစုၣ်စုၣ်အပူၤ
 - လၢလံာ်အုၣ်ကီၤအဂ့ၢ်အဂၤအဂီၢ်န့ၣ်, UNICEFစးကျးထုးထီၣ်လံာ်တဘျီလၢတၢ်ကိးအီၤလၢ ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ၣ်ညါအတၢ်ကွဲး(၄)ဘၣ်တဘျီ (Facts for Life 4th edition) မ့ၢ်လံာ်တဘျီလၢအကဲဘျးဒိၣ်မးလၢဖိသၣ်ကလုာ်ကလုာ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအဂီၢ်အလံာ်အုၣ်သးလၢတၢ်စးကျးထုးထီၣ်အီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ပံးန့ၣ်အီၤကလီၤသ့ဝဲလၢ UNICEFဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်အပုၤယဲၤသန့အပူၤ. တၢ်ကွဲး(၃)ဘၣ်တဘျီအိၣ်လဲဝဲလၢ ပယီၤကျိၣ်, ကညီကျိၣ်ဒီးကီၣ်တဲာ်ကျိၣ်တဖၣ်လၢအုၣ်ထၢၣ်န့ၣ်အပုၤယဲၤသန့အပူၤဝဲ www.drumpublications.org/download/fflb.pdf န့ၣ်လီၤ.
 - www.factsforlife.org/pdf/3rd-edition/facts-for-life-karen.pdf
 - www.factsforlifethai.cf.mahidol.ac.th/home/index/php
 - ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကရၢ(WHO) အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်အုၣ်သးအပုၤယဲၤသန့(တၢ်ကိးအီၤလၢ eLENA)ဒီးဒီးသိးဒီး UNICEF န့ၣ်ကစးကျးထုးထီၣ်ဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အပီးလိတဖၣ်လၢလီၤကဝီၤအကျိၣ်ဒုၣ်လဲၣ်ဒီးသိးလၢကဟ့ၣ်လီၤကလီၤဆူပုၤကိးဂၤအဂီၢ်.
 - လီၤဆီဒုၣ်တၢ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤလိဘၣ်ဃးတၢ်မၤကဆဲးကဆီတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤန့ၣ်, တၢ်ဂီၤမူလၢပယီၤကျိၣ်လၢအကဲဘျးကဲဖျိၣ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢအဘၣ်ဃးထံ, တၢ်မၤကဆဲးကဆီတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်ဒီးတၢ်ကဆဲးကဆီ(WASH)ဒီးတၢ်မၤကဆဲးကဆီတၢ်အိၣ်တဖၣ်ပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးဝဲန့ၣ်လီၤ.

- လာဘ်အိတ်နီဂါနီဘါအဂီနီနီ, ညီနီကဲဘျူးဝဲလာဘ်ကဗုအီလာYouTube အပူခဲ အံ့ခဲအံ့မုာ်လာဘ်ဂီမုဒီးတံဖိတံလံပီးလီအဂုဂတဖဉ်လာအဘဉ်ဃးတံအိတ်နီဂါနီ ဘါအတံဂုတဖဉ်နီညီနီဘဉ်တံဖါနီလီအီလာYouTubeအပူလာဟီဉ်ခိဉ်ဒီဘဉ်တံ အိတ်နီဂါနီဘါအပူတတနီလီ.

TOT တံမလီ

တံဖိတံလံပီးလီတဖဉ်

- တံဂီတဖဉ်လာဘ်လီကွဲတံဒုးသုဉ်ညါလီသးအဂီ.
- လံတြိလာပူထီတံမလီဖိတဂမုာ်မုာ်အဂီ.
- တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဂုအိတ်ဃုဒီးတံဂီ ၁ (PowerPoint Presentation 1) – တံအိတ်နီ ဂါနီဘါဒီး တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဂုအိတ်ဃုဒီးတံဂီ ၂ (PowerPoint Presentation 2) – တံသိဉ်လီလာပူဟုဉ်တံသိဉ်လီဖိတဖဉ်အဂီ – ပုနီဒိဉ်မလီတံ
- လံနီလီတဖဉ် –
 - တံဒီးစဲးကွဲဆိ/တံဒီးစဲးကွဲလာခံ, တံသမံသမိးကွဲဆိတချူးတံဟုဉ်တံ သိဉ်လီဒီးဘဉ်, လံအုဉ်သးတဖဉ်, တံသမံထံကုတံအိတ်ဖိဉ်မလီသကီးတံအ တံသံကွဲတဖဉ်, ခိဉ်ဖးတဖဉ်(လံ, တံဖိတံလံပီးလီတဖဉ် မုတမုာ်အဂုအဂါ)
 - တံသိဉ်လီအတံရဲဉ်လီကျဲလီ.
 - တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဂုအိတ်ဃုဒီးတံဂီ ၁ (PowerPoint Presentation 1) – တံမလီအတံတံဟံတဖဉ်လာဘ်ဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဒီးလံနီလီအဂီ.
 - တံသိဉ်လီတံအိတ်နီဂါနီဘါလံနဲဉ်ကျဲအတံမလီအလံလာဘ်ကွဲဒီးအီတဖဉ်.
 - တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဂုအိတ်ဃုဒီးတံဂီ ၂ (PowerPoint Presentation 2) – ပုနီဒိဉ်အတံမလီနီတံတုလီတီလီ – PowerPointအတံသိဉ်လီလာဘ် ဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဂုဒီးလံနီလီအဂီ.
- လံနီလီတဖဉ်လာပုနီဒိဉ်မလီတံအဂီ –
 - တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဂုအိတ်ဃုဒီးတံဂီ ၁ (PowerPoint Presentation 1) (တံအိတ်နီဂါနီဘါ) ဒီး တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံအိတ်ဃုဒီးတံဂီ ၂(PowerPoint Presentation 2) (ပုနီဒိဉ်မလီတံ TOT)
 - ပုနီဒိဉ်မလီတံအတံဟုဉ်ကူဉ်တဖဉ်
 - ပုနီဒိဉ်မလီတံအတံတံဟံတဖဉ်
 - တံသိဉ်လီအကျဲအကွဲတဖဉ် – တံဖျါဉ်ခိဉ်စုအတံမလီ

တံမလီ ၁ – တံကတီလာညါ

- လံတြိလာပူထီတံမလီဖိတဂမုာ်မုာ်အဂီ.
- တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီတံဂုအိတ်ဃုဒီးတံဂီ (PowerPoint Presentation) – တံကတီလာညါ – တံမလီ – တံမလီ ၁

- တ်မကွါဆိ/တ်မကွါလါခံအတါဒီးစဲး, တ်သမံသမိးဆိတ်တချူးတ်ဟ့ၣ်တ်သိၣ်လိဒီးဘၣ် အတ်သံကွါသံဒီးတဖၣ်.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ် -
 - တ်လီၤသမံသမိးဆိတ်တချူးတ်ဟ့ၣ်တ်သိၣ်လိဒီးဘၣ် - တ်မကွါဆိဒီးတ်သမံသမိး လီၤနီၤကစါအတ်သ့တ်ဘၣ်တဖၣ်.
 - တ်သိၣ်လိအတ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ
 - PowerPointအလံာ်နီၤလီၤ - တ်မလိတ်အတ်တိာ်ဟ်တဖၣ်လါတ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အဂီၢ် ဒီးလံာ်နီၤလီၤအဂီၢ်.

တ်မလိ ၂ - ကမျါတ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ

- ခးဖိတဖၣ် - တအိၣ်ဒီးတ်ကွဲးလီၤတ်အလီၤနီၤတမံၤဘၣ်.
- ခးလါအိၣ်ထီၣ်သးလါအိၣ်ဃုာ်ဒီးတ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ် - တ်ကဲထီၣ်သးတဘျီဃီ, တ်ဂ့ၢ်မိာ်ပှ် ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးအတ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်.
- တ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - ကမျါတ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့အတ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - တ်မလိ ၂
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ် -
 - UNICEF အတ်ထံၣ်တ်ဆိကမိၣ်တ်မတကူၣ်
 - တ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တ်ဂီၤ(PowerPoint) - တ်မလိ ၂ ကမျါတ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ

တ်မလိ ၃ - တ်အိၣ်အကရူၢ်တဖၣ်

- တ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) -တ်အိၣ်အကရူၢ်တဖၣ် - တ်မလိ ၃.
- တ်ဒုးနဲၣ်တ်အိၣ်အဖိတဖၣ်အိၣ်ဝဲလါဒဲးကဝီၤအဝဲၤဒေးတဖျါစ့ၣ်စ့ၣ်အပူၤ.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - တ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တ်အိၣ်အကရူၢ်တဖၣ်
 - တ်အိၣ်တ်အိၣ်လါအဝဲၤသိးသိးလိာ်သးကဝီၤကျိၤအလံာ်က့

တ်မလိ ၄ - တ်မကဆဲးကဆိတ်အိၣ်တ်အိ

- တ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တ်မကဆဲးကဆိ တ်အိၣ်တ်အိ - တ်မလိ ၄.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - တ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တ်မကဆဲး ကဆိတ်အိၣ်တ်အိ

- လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်လၢအထၢၣ်နဲးအပူၤလၢတၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အဂီၢ်ဒီး WASHအဂီၢ်- YouTube ဒီးလံာ်လံာ်တဖၣ်.
 - တၢ်ဂီၤမူကးတိ(တၢ်ဂီၤမ့ၢ်)လၢပယီၤကျိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆဲးကဆိ
 - <https://www.youtube.com/watch?v=BM9y5x8ai1w>
 - UN တၢ်ဂီၤမူလၢအပိၣ်ထွဲလိာ်အခံတခါဝံၤတခါလၢပယီၤကျိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့စုအကျဲ, တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်.
 - <https://www.youtube.com/watch?v=BM9y5x8ai1w>
 - WHO တၢ်အုၣ်ကီၤအလံာ်လံာ်
 - http://www.who.int/water_sanitation_health/hygiene/settings/healthvillages/en/
 - တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလၢပုၤပုၤဒီးပုၤတဝၢ WASHအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆိတၢ်လၢ တၢ်ကဘၣ်မၤအိၤ.
 - <http://practicalaction.org/water-and-sanitation>
 - WHOအတၢ်ကဘျးကဲဖျိၣ်ခဲလၢာ်လၢအိၣ်လၢWASHအပုၤယဲၤသန့အတၢ်အုၣ်ကီၤအ ပူၤ - ကျဲသန့အပတီၢ်.
 - http://www.who.int/water_sanitation_health/en/

တၢ်မၤလိ ၅ - တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်

- တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးအိၣ် ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ် - တၢ်မၤလိ ၅.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တၢ်ဂ့ၢ်လၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်.
 - လံာ်နီၤလီၤလၢအိၣ်ပုၤပုၤလံာ်ကဘျးပၤအပူၤလၢအဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ် (တၢ်ဂီၤယဲၤ ၄)
 - တၢ်ဂီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဃဲၤဃိဒီးတၢ်ဒိၣ်ဃံ.
- လံာ်အုၣ်သးတဖၣ်
 - တၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်လၢတၢ်နီၤလီၤ အိၤဆူပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤလၢအိၣ်လၢကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်-ကီၢ်ပယီၤအကီၢ်ဆၢ - ဒီးကထၢၣ်ခီၤယုၤမ့ၢ် - လၢယန့ၤအါရံၤ - လၢဖၤတြုၤအါရံၤ ၂၀၁၄. International Rescue Committee - TBC
 - ၂၀၁၅န့ၣ်အတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လီၤဃုာ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဆူ CCSDPT တၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကရၢတဖၣ် (2015 NUTRITION SURVEY REPORT TO CCSDPT* HEALTH AGENCIES) - The Border Consortium, American Refugee Committee, Malteser International, International Rescue Committee, Première Urgence – Aide Médicale International)-Published 2016

- World Health Organization – WHO တာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတာ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အတာ်ဂ့ၢ် တာ်ကျိၤ - တာ်အိၣ်ဃံ/တာ်ဃဲၤဃီ
<http://www.who.int/nutgrowthdb/about/introduction/en/index2.html>

တာ်မၤလိ ၆ - တာ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတာ်အိၣ် (IYCF)အဂံၢ်ခိၣ်ထံး

- တာ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တာ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တာ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတာ်အိၣ် (IYCF) - တာ်မၤလိ ၆.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - တာ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တာ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) အလံာ်ကွဲးဒီး - တာ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတာ်အိၣ် (IYCF)
 - ထံၣ်ဘံၣ်စံၣ်အတာ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတာ်အိၣ် (IYCF)အတာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအခးတဖၣ် (လံာ်အုၣ်ကီၤ မ့တမ့ၢ် လံာ်နီၤလီၤ)
- လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်လၢပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိအဂီၢ်ဒီးတာ်ဃုာ်အိၣ်သုၤလၢတာ်နီၤလီၤအိၣ်အဂီၢ် -
 - လံာ်အုၣ်ကီၤလၢအကဲဘျးလၢတာ်ဖးအိၣ်ညီ
 - *UNICEF Facts for Life (ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ၣ်ညါ) - ၄ ဘ့ၣ်တဘ့ၣ် - တာ်ဒုးအိၣ်ထံး, တာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတာ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ် - အိၣ်ဟံၣ်လံာ်တာ်ဟံးန့ၣ်အိၣ်ကလီၤသ့ၣ်လၢ*
[http://www.unicef.org/publications/files/Facts for Life EN 010810.pdf](http://www.unicef.org/publications/files/Facts_for_Life_EN_010810.pdf)
 - WHO အတာ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတာ်အိၣ် (IYCF)အတာ်ဂ့ၢ်နီၢ်ကီၢ်အကဘျး - နီၣ်ဂံၢ် ၃၂၄, လါဖျါတြျုၤအါရံၤ ၂၀၁၄နံၣ် - <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs342/en/>
 - ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘုၣ်တာ်ဒုးအိၣ်ထံးအန့ၣ် (World Breastfeeding Week) - တနံၣ်တဘျီတာ်မၤအိၣ် - လံာ်အိၣ်ယၢၤလၢတာ်ကဟံးန့ၣ်အိၣ်လၢအကလီၤသ့ၣ်အိၣ်အါမး
<http://worldbreastfeedingweek.org/downloads.shtml>

တာ်မၤလိ ၇ - ဖိသၣ်အတာ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတာ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်

- တာ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တာ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - ဖိသၣ်အတာ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတာ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ် - တာ်မၤလိ ၇.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - ဖိသၣ်အတာ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အပတီၢ်တဖၣ် - ၁လါ, ၆လါ, ၁၂လါ, ၂နံၣ်, ၃နံၣ်, ဒီး ၅နံၣ်. လၢUNICEF Facts for Life (ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ၣ်ညါ) - ၄ ဘ့ၣ်တဘ့ၣ်, အကဘျး ပၤ ၄၀-၄၅.
 - တာ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အလံာ်တီၤဖျါ
 - တာ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တာ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation)အလံာ်ကွဲးဒီး - တာ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဖိသၣ်အတာ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတာ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်.

- လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်လၢပုၤသိၣ်လိာ်ဖိအဂီၢ်
 - eLENA- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်အုၣ်ကီၤအပုၣ်ယဲၤကဘျးအကျိၤ - World Health Organization - လိာ်အလံာ်ရိၤဒၢးလၢတၢ်ဖးအီၤလၢခိၣ်ဖျၢၣ်ထၢၣ်အပူၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဗုၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ် (eLENA) <http://www.who.int/elena/en/>
 - WHO တၢ်သိၣ်လိာ်အတၢ်မၤလိကတီၢ်လၢတၢ်လီၤသမံၤသမိးဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အနီၣ် (Training Course on Child Growth Assessment) - တၢ်တဲာ်ပၢၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အနီၣ်ထီၣ်တဖၣ်(Interpreting Growth Indicators) (လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်အံၤတၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤသ့ဝဲ) http://www.who.int/childgrowth/training/module_c_interpreting_indicators.pdf

တၢ်မၤလိ ၈ - တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)လၢအပတီၢ်ထီၣ်

- တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဗုၣ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF) - တၢ်မၤလိ ၈.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဗုၣ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)
 - ထံၣ်ဘံၣ်စံၣ်အတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအခးက့တဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
- လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်လၢပုၤသိၣ်လိာ်ဖိအဂီၢ်ဒီးလၢတၢ်ဗုၣ်ထၢအီၤသ့လၢတၢ်နီၤလီၤအီၤအဂီၢ် -
 - လံာ်အုၣ်ကီၤလၢအကဲဘျးလၢတၢ်ဖးအီၤညါလၢပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိအဂီၢ် - *UNICEF Facts for Life (ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ညါ) - ၄ ဘၣ်တဘၣ် - တၢ်ဒုးအိၣ်မိၢ်န့ၢ်ထံ, တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် -အိၣ်ဟံၣ်လံာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤကလီၤသ့ဝဲလၢ UNICEF.org*
 - WHO အတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)အတၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်ကီၢ်အကဘျး - နီၣ်ဂံၢ် ၃၂၄, လါဖျါတြျါအါရံၤ ၂၀၁၄နံၣ် - <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs342/en/>

တၢ်မၤလိ ၉ - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤအနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤ

- တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဗုၣ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤအနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤ - တၢ်မၤလိ ၉.
- တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပိးလီၤလၢအဒုးနဲၣ်တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢထံၣ်ဘံၣ်စံၣ်လီၤကဝီၤအဝဲၤဒၢးတဖၣ်.
 - တၢ်ထီၣ်(စက့)လၢတၢ်ဘျးလီၤဝဲၤအီၤ (Hanging scale)
 - တၢ်ထီၣ်တၢ်အဘုၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ဝဲၤပုၤနီၢ်ထီ/နီၣ်ဒိၣ်နီၢ်သ့အဂီၢ် (Height/length board)
 - MUAC နီၣ်ထီၣ်ပျံၤ (MUAC tape)

- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) – တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပှၤနီၢ်ခိၣ်ပှၢ် – တၢ်မၤလိ ၉.
 - ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဃုာ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်ဟံၣ်ဖျါ (TBC Nutrition Survey Report) အကဘျးပၤ ၁၄ – z-score လံာ်တီၤပြီၤလၢဒုးနဲၣ်တၢ်ဒိၣ်ဃံ.
- လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်
 - eLENA- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်အုၣ်ကီၤအပုၣ်ယဲၤကဘျးအကျိၤ - World Health Organization – လီၤအလံာ်ရိၤဒၢးလၢတၢ်ဖးအီၤလၢခိၣ်ဖျါထီၣ်အပူၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဃုာ်ညါအါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ် (eLENA)
 - UNICEF – Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- လီၤအတၢ်မၤလိလၢတၢ်သိၣ်လီၤအီၤလၢခိၣ်ဖျါထီၣ်အပူၤတဖၣ် (eTraining module) - <http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html> - တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤကတၢ်လၢနီၢ်ကစၢ်အတၢ်မၤလိဃုာ်ညါတၢ်အဂီၢ်လၢပုၣ်ယဲၤသန့ပူၤ.

တၢ်မၤလိ ၁၀ – တၢ်လီၤဃုာ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ

- တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) – တၢ်လီၤဃုာ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ – တၢ်မၤလိ ၁၀.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်
 - တၢ်ကွဲးဒိဃာ်တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation)
 - တၢ်လၢဃုာ်ထၢအီၤသု – ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဃုာ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်ဟံၣ်ဖျါ (TBC Nutrition Survey Report) အကဘျးပၤ ၁၄ – z-score လံာ်တီၤပြီၤလၢဒုးနဲၣ်တၢ်ဒိၣ်ဃံ.
 - ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဃုာ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်ဟံၣ်ဖျါ (TBC Nutrition Survey Report) အလံာ်ကွဲးဒိတဖၣ်
- လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်
 - လံာ်အုၣ်ကီၤအပုၣ်ယဲၤသန့တဖၣ်
 - တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်တဖၣ် – <https://explorable.com/what-is-sampling?gid=1578>
 - 2016 Global Nutrition data reference - <http://data.unicef.org/topic/nutrition/malnutrition/>
 - <http://data.unicef.org/wp-content/uploads/2016/09/UNICEF-Joint-Malnutrition-brochure.pdf>
 - http://www.who.int/nutgrowthdb/publications/worldwide_magnitude/en/
 - eLENA- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်အုၣ်ကီၤအပုၣ်ယဲၤကဘျးအကျိၤ - World Health Organization – လီၤအလံာ်ရိၤဒၢးလၢတၢ်ဖးအီၤလၢခိၣ်ဖျါထီၣ်အပူၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဃုာ်ညါအါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ် (eLENA) <http://www.who.int/elena/en/>

- UNICEF – Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- လီအတ်မေလီလာ တာသိပ်လီအီလေခိဉ်ဖူထာဉ်အပူတဖဉ် (eTraining module) - <http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html> -

တာမေလီ ၁၁ - တာဒးအိဉ်တာအိဉ်န့ဂံန့ဘါလာတာဗုထာအီ

- တာဒးန့ဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်တာဂုအိဉ်ဗုဉ်တာဂီ(PowerPoint Presentation) - တာဒးအိဉ်တာအိဉ်န့ဂံန့ဘါလာတာဗုထာအီ - တာမေလီ ၁၁.
- လံာ်နီလီတဖဉ်
 - တာကွဲးဒီဗာတာဒးန့ဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်တာဂုအိဉ်ဗုဉ်တာဂီ(PowerPoint Presentation) - တာဒးအိဉ်တာအိဉ်န့ဂံန့ဘါလာတာဗုထာအီ
 - လံာ်အုဉ်ကီအလံာ်နီလီလာတာဗုထာအီသု - UNHCRအတာန့ကျဲအလံာ်ဖိ (UNHCR Guidelines Booklet) - တာဒးအိဉ်တာအိဉ်န့ဂံန့ဘါလာတာဗုထာအီ - တာပာဆာရဲဉ်ကျဲတာအိဉ်လီထုးလာဂုဂီအုအဆာကတီ (The Management of Malnutrition in Emergencies) - လီယနုအါရံ ၂၀၁၁ (အိဉ်ဝဲ ၁၀၈ ကဘျး) (တာဟံးန့အီသုဝဲလာပုဉ်ယဲသနု- <http://www.unhcr.org/4b7421fd20.pdf>)
- လံာ်အုဉ်ကီတဖဉ်
 - eLENA- တာအိဉ်န့ဂံန့ဘါအလံာ်အုဉ်ကီအပုဉ်ယဲကဘျးအကျိ - World Health Organization - လီအလံာ်ရိဒးလာတာဖးအီလေခိဉ်ဖူထာဉ်အပူတဖဉ် လာတာကဗုသုဉ်ညါအါထီဉ်တာအိဉ်န့ဂံန့ဘါအတာဟူးတုဉ်ဂဲတဖဉ်အဂီ (eLENA) <http://www.who.int/elena/en/>

တာမေလီ ၁၂ - မိအတာအိဉ်န့ဂံန့ဘါ

- တာဒးန့ဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်တာဂုအိဉ်ဗုဉ်တာဂီ(PowerPoint Presentation) - မိအတာအိဉ်န့ဂံန့ဘါ - တာမေလီ ၁၂.
- လံာ်နီလီတဖဉ်
 - တာကွဲးဒီဗာတာဒးန့ဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်တာဂုအိဉ်ဗုဉ်တာဂီ(PowerPoint Presentation) - မိအတာအိဉ်န့ဂံန့ဘါ
 - ထံဉ်ဘံဉ်ခံဉ်အတာဟုဉ်ကုဉ်ဟုဉ်ဖးအခးကုတဖဉ် - တစုဉ်စုဉ်စုဉ် - လာတာအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အပူမေတာဖိတဖဉ်ဒီးဖဲတဖဉ်အဂီ.
 - တာမေလီအတာဂဲလီတာဂုအလံာ်နီလီ - “တာဘါဆုဝဲတာလာအတာတီးမိအတာအိဉ်န့ဂံန့ဘါလာအဂုတဖဉ်ခီဖျိတာဟုဉ်ကုဉ်ဟုဉ်ဖး.”

**တၢ်ဒီးစးကွၢ်ဆိ/တၢ်ဒီးစးကွၢ်လာခံ,
တၢ်သမံသမိးလီၤကစၢ်သးအတၢ်သံကွၢ်,
တၢ်သမံထံက့ၤတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်မၤလိသကိးတၢ်**

၁. UNICEFအတတ်ထံတံဆိကမိန့်တံဆိကမတကူညီတဲ့ဖျါထိပ်တံဆိကထိပ်သးသးကလုာ်လုာ်အိန်လီထူးအဂီ - က်ခိန်ထံးကဲထိပ်သး, တံဂုာ်မိာ်ပုာ်ကဲထိပ်သး ဇီးတံကဲထိပ်သးတဘျီဃီတဖန်.

ထိပ်သတြီတံကဲထိပ်သးလစုစုကပဒီးတံကဲထိပ်သးလစုထွဲတကပဒီးတဖန် →

က. က်ခိန်ထံးကဲထိပ်သး	တံဆူးတံဆါ
ခ. တံဂုာ်မိာ်ပုာ်ကဲထိပ်သး	တံအိန်ဆူာ်အိန်ချ့အတံမၤစၢၤတအိန်
ဂ. တံကဲထိပ်သးသတူာ်ကလတ်	တံကူာ်ဘာ်ကူာ်သု
သးနံာ်

၂. ဟိန်လတ်တံဂံာ်တံဘါဒ်အမုာ်ပုာ်ဝါကံစီ (zinc) မုာ်တံအိန်နံာ်ဂံာ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤဝဲတကလုာ်လုာ်အကါ ဇိန်ဝဲလၢဖိသုာ်တဖန်အဂီ.

တံအဂၤသၢခါလၢအမုာ်တံအိန်နံာ်ဂံာ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤဝဲမုာ်မနုၤတဖန်လဲာ်. ကဝီတံသၢခါလၢ တံဖိလတ်တက့ၢ်.

- က. ဘာ်တုာ်မံာ်အုာ် (Vitamin A)
- ခ. အဲအိးဒ်နံ (Iodine)
- ဂ. နုာ်ထံ
- ဃ. ဘာ်တုာ်မံာ်ဘာ်ဝါနံ (Vitamin B1)
- င. ဖြိာ်ထံနံ

၃. တံနံာ်ဂံာ်ဘါ(၃)ခါလၢအဖဲလၢတံအိန်ခိန်သုာ်မိာ်ပုာ်(၃)ကရူာ်အပူၤမုာ်မနုၤတဖန်လဲာ်. ကဝီတံခါလၢ တံဟံဖျါအီလၢတံဖိလတ်နံာ်တက့ၢ်.

- က. ဖြိာ်ထံနံ, နုာ်ထံ, Vitamin A
- ခ. ဖြိာ်ထံနံ, ခာ်ဘိာ်ဟဲဇြး, တံအသိ
- ဂ. ဖြိာ်ထံနံ, ဟိန်လတ်တံဂံာ်တံဘါ(Minerals), Vitamin A
- ဃ. ဖြိာ်ထံနံ, တံဒီးတံလဲာ်, Vitamin တဖန်

၄. ကဝီတံလၢအ မုာ် မုတမုာ် တမုာ် - တံမၤကဆဲးကဆိတံအိန်တံအိန်နံာ်မုာ်တံလၢအကါဇိန်ဝဲမုာ်လၢ -

က. ဒီးသဒါတံအိန်လၢအကဲထိပ်တံဆါ	မုာ်/တမုာ်
ခ. တံအိန်အိန်ဒီးတံပူၤဖျဲးလၢတံအိန်အီအဂီ	မုာ်/တမုာ်
ဂ. အရူတဖန်ဘာ်မုာ်လၢနီာ်ခိမိာ်ပုာ်အိန်ဒီးဂံာ်တြီဆာတံ
အနုဆာာ်ဒဲာ်ဝဲလၢထီဒါတံအိန်အါတက့ၢ်လၢအဒုး
ကဲထိပ်တံဆါ	မုာ်/တမုာ်

၅. နကဘဉ်သုကဆိုနစုဒီးဆးပွဉ်(ချါသိ)ဖဲလၢနလဲၤတၢ်ဟးလီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ. တၢ်ဆၢကတီၢ်အဂၤလၢနကဘဉ် သုနစုဒီးဆးပွဉ်(ချါသိ)န့ၣ်မ့ၢ်အကတီၢ်ဖဲလဲၣ်. ကဝီၤတၢ်စံးဆၢလၢအဘဉ်တက့ၢ်.

- က. တချုးလၢကတဲၣ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်
- ခ. တချုးလၢဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်ဆံးတၢ်အိၣ်
- ဂ. တနံၤတဘျီဖဲလၢမၤတၢ်လၢစံၣ်ပျီၣ်ပူၤဝံၤလီၢ်ခံ
- ဃ. အိၣ်တၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ
- င. ဖဲလၢဆီတလဲဖိသုဉ်အခံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ

၆. တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသုဉ်ဆံးတၢ်အိၣ်(IYCF) အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့အတၢ်ကိၣ်နီၣ်လၢအိၣ်ကတၢ်ဝဲဒီးမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအခိၣ်သုဉ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါ. ကဝီၤတၢ်လၢအ မ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ် လၢအဘဉ်ဃး IYCF တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢတၢ်ဖီလၢတက့ၢ်.

- က. တၢ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၣ်ထံတခါမိၢ်လၢဖိလၢအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်အိၣ်န့ၣ်ဖိ
အတၢ်အိၣ်ခိၣ်သုဉ်ကတၢ်လၢအကိၣ်နီၣ်ဝဲ. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- ခ. တၢ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၣ်ထံတခါမိၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၣ်တၢ်ဆၢထံအဂုၤဂၤတဖၣ်
ဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်ကိၢ်အဆၢကတီၢ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- ဂ. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါကဘဉ်စးထီၣ်အိၣ်တဘျီဃီဖဲလၢ
အိၣ်တလါဝံၤအလီၢ်ခံ. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- ဃ. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်ဖဲလၢဖိသုဉ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသုဉ်ဆံးတဖၣ်ဆိးက့အခါန့ၣ်တၢ်ကဘဉ်
မၤအါထီၣ်အိၣ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- င. တၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါလၢအစီၣ်ဒုးမးတဖၣ်တဘဉ်တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်တုၤလၢပုၤထီၣ်ခံန့ၣ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်

၇. ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢဘဉ်မနုၤအဃိတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤဖဲနီၤတဖၣ်ဟ့ၣ် ကျဲၣ်ဝဲလၢမိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂုၤန့ၣ်လဲၣ်.

- က. မိၢ်လၢဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံဆူၣ်အဖိတဖၣ်လိၣ်ဘဉ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂုၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ့အဂီၢ်.
- ခ. ပိၣ်မုၢ်အိၣ်ဒီးဟူးသးတဖၣ်လိၣ်ဘဉ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ.
- ဂ. ပိၣ်မုၢ်အိၣ်ဒီးဟူးသးတဖၣ်တကြးအိၣ်တၢ်အါအါဘဉ်ဒ်သိးလၢဖိသုဉ်ကဆံးဖဲအကြးဒ်သိးလၢ
အိၣ်ဖျါကညီအဂီၢ်.
- ဃ. ဖိသုဉ်အိၣ်လၢမိၢ်အဟၢဖျါန့ၣ်လိၣ်ဘဉ်မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂုၤလၢကိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.

၃. တစ်စုကဲ့သို့တစ်ဖွဲ့ကွဲဆိတ်-တစ်ဖွဲ့ကွဲတတ်လာခံ လာပျက်နိုင်ခိုက်အတတ်သိပ်လိအပူနှင့်လဲလှဲ.

- က. ကမာစာတတ်ထိန်ကွဲစီကွဲတတ်မလိန့်တတ်ဖဲလတ်သိပ်လိတတ်အဆာကတီ.
- ခ. ကသုဉ်ညါတတ်နီပတ်တတ်အပတီဘဉ်ဃးတတ်သိပ်လိအတတ်ဂုခိဉ်တီဖဲလတ်စးထိဉ်တတ်သိပ်လိအခါ.
- ဂ. ကသုဉ်ညါမတကမန့်အမးအါကတတ်လာတီပူ.
- ဃ. ကမာဂုထိဉ်တတ်သိပ်လိ.

တၢ်ကွၢ်ကဒါကွၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ် - ဂံၢ်ခိၣ်ထံး

၁. UNICEFအတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်မၤတက့ၢ်တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးသၢကလုာ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးအဂီၢ် - ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သး, တၢ်ဂ့ၢ်မိၣ်ပုၤကဲထီၣ်သး ဇီးတၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ဂျီဃီတဖၣ်.

ထီၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးလၢစုစုၣ်ကပၤဇီးတၢ်ကဲထီၣ်သးလၢစုထွဲတကပၤအဖိတဖၣ် →

က. ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သး	တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ
ခ. တၢ်ဂ့ၢ်မိၣ်ပုၤကဲထီၣ်သး	တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်
ဂ. တၢ်ကဲထီၣ်သးသတူၢ်ကလၢ	တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

၂. ဟီၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအမ့ၢ်ပုၤဝါကံၤစီ (zinc) မ့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤဝဲတကလုာ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲလၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်အဂၤသၢခါလၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤဝဲမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. ကဝီၤတၢ်သၢခါလၢတၢ်ဖိလၢတက့ၢ်.

- က. ဘၣ်တၢ်မံၣ်အုၣ် (Vitamin A)
- ခ. အဲအိးဒံနံ (Iodine)
- ဂ. နုၢ်ထံ
- ဃ. ဘၣ်တၢ်မံၣ်ဘၣ်ဝါနံ (Vitamin B1)
- င. ဖြိၣ်ထံနံ

၃. တၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ(၃)ခါလၢအဖဲလၢတၢ်အိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်မိၣ်ပုၤ(၃)ကရူၢ်အပူၤမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. ကဝီၤတၢ်ခါလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢတၢ်ဖိလၢန့ၣ်တက့ၢ်.

- က. ဖြိၣ်ထံနံ, နုၢ်ထံ, Vitamin A
- ခ. ဖြိၣ်ထံနံ, ခၣ်ဘိၣ်ဟဲးဖြး, တၢ်အသိ
- ဂ. ဖြိၣ်ထံနံ, ဟီၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ(Minerals), Vitamin A
- ဃ. ဖြိၣ်ထံနံ, တၢ်ဇီးတၢ်လၢ, Vitamin တဖၣ်

၄. ကဝီၤတၢ်လၢအ မ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ် - တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲမ့ၢ်လၢ -

က. ဇီသဒါတၢ်အိၣ်လၢအကဲထီၣ်တၢ်ဆါ	မ့ၢ်/တမ့ၢ်
ခ. တၢ်အိၣ်အိၣ်ဇီးတၢ်ပူၤဖျးလၢတၢ်အိၣ်အီၤအဂီၢ်	မ့ၢ်/တမ့ၢ်
ဂ. အရူတဖၣ်ဘၣ်မ့ၢ်လၢနီၢ်ခိမိၣ်ပုၤအိၣ်ဇီးဂံၢ်တြီဆါတၢ်အနုဆၢၣ်ဒၣ်ဝဲလၢထီၣ်တၢ်အိၣ်အါတက့ၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆါ	မ့ၢ်/တမ့ၢ်

၅. နကဘဉ်သုကဆိုနစုဒီးဆးပုဉ်(ချါသိ)ဖဲလၢနလဲၤတၢ်ဟးလီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ. တၢ်ဆၢကတီၢ်အဂၤလၢနကဘဉ် သုနစုဒီးဆးပုဉ်(ချါသိ)န့ၣ်မ့ၢ်အကတီၢ်ဖဲလဲၣ်. ကဝီၤတၢ်စံးဆၢလၢအဘဉ်တက့ၢ်.

- က. တချုးလၢကတဲၣ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်
- ခ. တချုးလၢဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်ဆံးတၢ်အိၣ်
- ဂ. တနံၤတဘျီဖဲလၢမၤတၢ်လၢစံၣ်ပျီပူၤဝံၤလီၢ်ခံ
- ဃ. အိၣ်တၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ
- င. ဖဲလၢဆီတလဲဖိသုဉ်အခံဟံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ

၆. တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသုဉ်ဆံးတၢ်အိၣ်(IYCF) အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့အတၢ်ကိၣ်နီၣ်လၢအဖိၣ်ကတၢ်ဝဲဒီးမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအခိၣ်သုဉ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါ. ကဝီၤတၢ်လၢအ မ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ် လၢအဘဉ်ဃး IYCF တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢတၢ်ဖီလၢတက့ၢ်.

- က. တၢ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၣ်ထံတခါမိၤလၢဖိလၢအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်အိၣ်န့ၣ်ဖိ
အတၢ်အိၣ်ခိၣ်သုဉ်ကတၢ်လၢအကိၣ်နီၣ်ဝဲ. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- ခ. တၢ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၣ်ထံတခါမိၤန့ၣ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထဲထံဒီးတၢ်ဆၢထံအဂုၤဂၤတဖၣ်
ဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်ကီၢ်အဆၢကတီၢ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- ဂ. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါကဘဉ်စးထီၣ်အိၣ်တဘျီဃီဖဲလၢ
အိၣ်တလါဝံၤအလီၢ်ခံ. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- ဃ. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်ဖဲလၢဖိသုဉ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသုဉ်ဆံးတဖၣ်ဆိးက့အခါန့ၣ်တၢ်ကဘဉ်
မၤအါထီၣ်အိၣ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်
- င. တၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါလၢအစီဂ့ၤဒိၣ်မးတဖၣ်တဘဉ်တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသုဉ်တုၤလၢပုၤထီၣ်ခံန့ၣ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်

၇. ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢဘဉ်မနုၤအဃိတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤဖဲနီၤတဖၣ်ဟ့ၣ် ကျဲၣ်လၢမိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂုၤန့ၣ်လဲၣ်.

- က. မိၢ်လၢဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံဆူအဖိတဖၣ်လိၣ်ဘဉ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂုၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ့အဂီၢ်.
- ခ. ပိၣ်မုၢ်အိၣ်ဒီးဟူးသးတဖၣ်လိၣ်ဘဉ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ.
- ဂ. ပိၣ်မုၢ်အိၣ်ဒီးဟူးသးတဖၣ်တကြးအိၣ်တၢ်အါအါဘဉ်ဒ်သိးလၢဖိသုဉ်ကဆံးဖဲအကြးဒ်သိးလၢ
အိၣ်ဖျဲၣ်ကညီအဂီၢ်.
- ဃ. ဖိသုဉ်အိၣ်လၢမိၢ်အဟၢဖျၢၣ်န့ၣ်လိၣ်ဘဉ်မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂုၤလၢကဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.

IYCF – ပတ်ဝန်းကျင်အကျိုးအမြတ်

၂. တာဝန်ပေးပေးခြင်းနှင့်အညီ နားထောင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် တာဝန်ပေးပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။ တာဝန်ပေးပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။

- က. ဟံဗတ်စ်အဖွဲ့အစည်းများသည် ဖွဲ့စည်းပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။
- ခ. နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများသည် တာဝန်ပေးပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။
- ဂ. ထူထောင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ဖွဲ့စည်းပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။
- ဃ. ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများသည် ဖွဲ့စည်းပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။
- င. ဟံဗတ်စ်အဖွဲ့အစည်းများသည် တာဝန်ပေးပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။

၃. တာဝန်ပေးပေးခြင်းနှင့်အညီ နားထောင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် တာဝန်ပေးပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။

- က. တာဝန်ပေးပေးခြင်းနှင့်အညီ နားထောင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် တာဝန်ပေးပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။
(ဘဏ် မှတ်တမ်း ကမ္ဘာ)
- ခ. ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းနှင့်အညီ နားထောင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် တာဝန်ပေးပေးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ကို တွေ့ရှိရပါမည်။
(ဘဏ် မှတ်တမ်း ကမ္ဘာ)

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ - တၢ်မၤလိ ၁၀

၄. မူဒါ - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ် (တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၄)

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါန့ၣ်တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ/တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်လွၢ်ခါလၢအမ့ၢ် - တၢ်အိၣ်သးနးမး, နီၣ်ထဲလဲၣ်,ရၢလီၤသးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်.

တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်တခါမ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထူး “နးမး”. “နးမး” န့ၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထူးအပတီၢ်နးဝဲထဲလဲၣ်ဒ်အမ့ၢ် “တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢနးမး”. ဝံသးစူၤတီၢ်ဃီၤပနီၣ်ဘျၢလၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးအခိၣ်ပညိၣ်လၢအဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

က.	တၢ်အိၣ်လီၤထူးနီၣ်ထဲလဲၣ်	မတၤအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးဝဲလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်.
ခ.	တၢ်အိၣ်လီၤထူးရၢလီၤသး	တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တဂ့ၢ်
ဂ.	တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးတဖၣ်	

၅. ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ (ပတီၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိ ၁၀) - ဘၣ် မ့တမ့ၢ် တဘၣ်

ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တခါလၢအမ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအပညိၣ်ဃုာ်ဒီးပှၢ်ကမ့ၢ်ခဲလၢာ် ဒ်သိးလၢတၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးဒ်သိးလိာ်သးအါမံၤအဂီၢ်ကသ့ဝဲ.တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢာ်တဖၣ်.

က.	တၢ်အိၣ်လီၤထူးအအါအစ့ၤပတီၢ်	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)
ခ.	တၢ်မၤတၢ်ဖူးအိၣ်ဖူးအိၣ်တၢ်တဖၣ်	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)
ဂ.	တၢ်အိၣ်လၢကရၢၢ်ပှၢ်အတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)
ဃ.	တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢတီၢ်ဘျီကွီ	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)
င.	ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်သ့ၣ်ဝံၤလီၤဒ်ပတီၢ်	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)
စ.	ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ပှၢ်အိၣ်ပှၢ်အိၣ်	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)
ဆ.	ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်သူထံအလီၢ်	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)
ဇ.	မိၢ်တဖၣ်လဲၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်ဖိ	(ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၢ်)

တစ်ဗုထုထာတတ်အိန်နိုဂ်နိုဘါအတတ်ရဲဂ်တတ်ကျဲတဖဉ် (ပတီထီတတ်မလိ ၁၁)

၆. တစ်ဗုထုထာတတ်အိန်နိုဂ်နိုဘါအတတ်ရဲဂ်တတ်ကျဲခံကလုာ်လုာ်ညီနီဘဉ်တတ်အာဂ်လီအီအီလတတ်မၤစၤ ပုၤဂ့ၢ်ဝိဘဉ်ထွဲအတတ်လိဂ်ကရၢတဖဉ် ဖဲလၢတတ်အိန်နိုဂ်နိုဘါဂ့ၢ်ဂီၤအူအတတ်အိန်သးအိန်ထီဂ်အဆၢ ကတီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်. (တတ်ဂီၤယဲၤ ၆) ကဝီတတ်လၢအ ဘဉ် မ့တမ့ၢ် ကမဉ်.

- က. တတ်မၤပုၤတတ်အိန်နိုဂ်နိုဘါလၢအဆံးအစ့ၤအတတ်ရဲဂ်တတ်ကျဲ. (ဘဉ် မ့တမ့ၢ် ကမဉ်)
- ခ. တတ်မၤပုၤတတ်အိန်နိုဂ်နိုဘါအတတ်ရဲဂ်တတ်ကျဲ. (ဘဉ် မ့တမ့ၢ် ကမဉ်)
- ဂ. ဂ့ၢ်ဂီၤအူတတ်အိန်နိုဂ်နိုဘါအတတ်ရဲဂ်တတ်ကျဲ. (ဘဉ် မ့တမ့ၢ် ကမဉ်)
- ဃ. တတ်ကူစါအကျိၤကျဲဘဉ်သးတတ်အိန်နိုဂ်နိုဘါအတတ်ရဲဂ်တတ်ကျဲ. (ဘဉ် မ့တမ့ၢ် ကမဉ်)

ပုၤနီၢ်ဒိဉ်မလိန့ၣ်တတ်အတတ်မလိ - တတ်ဒီးဖဲးကွၢ်ဆိဒီးတတ်ဒီးဖဲးကွၢ်လၢလီၢ်ခံအတတ်သံကွၢ်တဖဉ်

၁. ပုၤနီၢ်ဒိဉ်မလိတတ်ဖိတကၤန့ၣ်တတ်ဟ်ဖျါထီဂ်အီၤသ့ဝဲဒ်လၢတတ်ဂ့ၢ်အဖိလၢဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်. - (ကဝီတတ် လၢ တတ်သ့ဝဲလၢတတ်ဖိလၢတဖဉ်)

- က. တတ်လဲၤခီဖျိ
- ခ. ဘဉ်သးဝဲပုၤဒုးန့ၣ်တတ်ဖိကကတိၤတတ်ဖိတကတီၢ်ဖဲလၢဟ့ၣ်တတ်သိဉ်လိအဆၢကတီၢ်ဃုာ်ဒီး တတ်မၤဘဉ်ထွဲခီဆၢလိာ်သးယၢ်ခီယၢ်ခီ.
- ဂ. မလိန့ၣ်တတ်ခီဖျိတတ်န့ၣ်လီၤပဉ်ဃုာ်မၤသကိးတတ်လၢတတ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤအပူၤ.

၂. တတ်သိဉ်လိပုၤနီၢ်ဒိဉ်တတ်န့ၣ်, တတ်မၤဝဲတတ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတတ်လၢတန့ၤဘဉ်တန့ၤအတတ်သိဉ်လိန့ၣ်အခီပညီ မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

- က. ကမၤစၤပုၤထီဂ်တတ်သိဉ်လိဖိတဖဉ်လၢကဟ်ဖျါထီဂ်ဝဲတတ်ဂ့ၢ်လၢလိဉ်တတ်ဟ်ဖျါဂ့ၢ်ထီဂ်က့ၤအီၤ တဖဉ်.
- ခ. ကဟ့ၣ်ပုၤထီဂ်တတ်သိဉ်လိဖိတဖဉ်အခွဲးလၢကအိဉ်ဒီးတတ်စီဉ်မဲာ်စီဉ်နါလၢလၢပုၤပုၤလၢကန့ၣ် လီၤပဉ်ဃုာ်လၢတတ်သိဉ်လိအပူၤ.
- ဂ. ကမၤစၤမၤဆူၣ်ထီဂ်ပုၤတကၤစုာ်စုာ်ဒီးကရူၢ်တဖုစုာ်စုာ်အတတ်မလိန့ၣ်တတ်ခီဖျိတတ်ဆိကမိဉ်ထံ ကဒါက့ၤတတ်ဒီးတတ်ကတိၤသကိးတတ်.
- ဃ. ကလူၤကွၢ်က့ၤတတ်သိဉ်လိလဲၤသးဒ်လဲၣ်.

၃. ဘဉ်မနုၤဃိတၢ်စူးကါဝဲတၢ်မၤကွၢ်ဆိဒီးတၢ်မၤကွၢ်လၢလီၢ်ခဲလၢတၢ်သိၣ်လိပုၤနီၢ်ဒိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လဲၣ်.

- က. ကမၤစၢၤတၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ဖဲလၢတၢ်သိၣ်လိတၢ်အဆၢကတီၢ်.
- ခ. ကန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်အပတီၢ်ဘဉ်ဃးတၢ်သိၣ်လိအခိၣ်တီဖဲလၢတၢ်စးထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအဆၢကတီၢ်.
- ဂ. ကသ့ၣ်ညါဘဉ်လၢမတၤအိၣ်ဒီးအမးအါကတၢ်လၢတၢ်မၤလိတီၤအပူၤ.
- ဃ. ကမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိ.

မံၤ - _____

ဟံၤဖျါထီၣ်နမၤတၢ်သ့ပတီၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကမၤတၢ်အဂီၢ်တရျးလၢတၢ်သိၣ်လိစးထီၣ်/ဒီးလၢတၢ်သိၣ်လိဝံၤလီၤခံ. တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အပတီၢ်စးထီၣ်လၢ ၁ တုၤ ၅, ပတီၢ် ၁ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်သ့အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအပတီၢ်ဖျါကတၢၢ်.

တၢ်မၤတၢ်သ့အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အလီၢ်ကဝီၤ	၁	၂	၃	၄	၅
၁. မၤစၢၤပုၤအဂၤတဂၤလၢကဆီတလဲအတၢ်သကဲၣ်ပဝး					
၂. သူပုၤနီၣ်ဒိၣ်မၤလိတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၢ်ပုၤတဖၣ်					
၃. ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်သိၣ်လိတခါ					
၄. သူတၢ်သိၣ်လိအတၢ်တိၢ်ဟံၤတဖၣ်					
၅. ထးစုနဲၣ်ကျဲၤကရူၢ်ဆံးတဖုအတၢ်တၢ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတၢ်					
၆. ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတခါဆူကရူၢ်ဖးဒိၣ်တဖု					
၇. ဖုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တခါ					
၈. သူလံာ်ကုဖးလဲၢ်တဘျီ					
၉. ရဲၣ်ကျဲၤဒီးသုးကျဲၤတၢ်သိၣ်လိတခါ					
၁၀. ဖုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါ					

တၢ်သမံထံက့ၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အတၢ်အိၣ်သးခဲလၢၢ်အတၢ်သံက့ၢ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အမံၤ - _____

	ဂ့ၤအိၣ်ကတၢၢ်	ဂ့ၤအိၣ်မး	ဂ့ၤ	ဂ့ၤဖဲကြး	တဂ့ၤဘၣ်
ယကဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိခဲလၢၢ်အပတီၢ် နီၤအ					
တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအ					
တၢ်ဖိတၢ်လံၤပိးလီၤနီၤတၢ်သိၣ်လိအပိးလီၤ တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအ					
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤခဲလၢၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအ					
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအပိၣ်ထွဲထီၣ်သးအခံ တမံၤဝံၤတမံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအ					
ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်ထုးစုန့ၣ်ကျဲ မ့ၢ်တၢ်လၢအ					
တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲမ့ၢ်တၢ်လၢအ					
တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအ					
တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အတၢ်ပၤဆုၤ အံးထွဲက့ၢ်ထွဲတၢ်နီၤအတၢ်သုးကျဲၤရဲၣ် ကျဲၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအ					

ဝံသးစူၤကွဲးလီၤတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်အဂ့ၤအဂ့ၤတမံၤမံၤလၢနအဲၣ်ဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ -

ဃုထၢသုလၢကကွဲးလီၤမံၤတကွဲးလီၤမံၤ - နမံၤ - _____

တၢ်သိၣ်လိလၢပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်အဂီၢ်

**တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတၢ်မၤလိတဖၣ်ဒီးပှၤနီၢ်ဒိၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်
အတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်**

**ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒီးပတီၢ်ထီၣ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးပုၤနီၣ်ဒိၣ်မၤလိတၢ်
တၢ်သိၣ်လိလၢပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်အဂီၢ်(TOT)**

တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ဃုာ်တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ - တၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်လၢ ၅သီအဂီၢ်

**တၢ်မၤလိပတီၢ် ၁ - တၢ်ကတိၤလၢညါ, တၢ်မုၢ်လၢကွၢ်ဖိတဖၣ်, တၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်သမံသမိးဆိတၢ်
တချုးလၢတၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်အကတီၢ်.**

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၂ န့ၣ်ရံၣ်

၁. တၢ်ကတိၤလၢညါ - ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်

လၢတၢ်မၤလိတပတီၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်, ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကတူၢ်လိၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ် -
တဲန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဃးပုၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အကျိၤအကွၢ်.

ပုၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်မုၢ်ဝဲ -

- တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ခိဖျိတၢ်မၤအီၤ(တၢ်န့ၢ်လီၤမၤသကိးတၢ်)
- တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်တပူၤဃီခိဖျိတၢ်ဟ့ၣ်ခိနီၤလီၤတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်ဆူတဂၤဒီးတဂၤအအိၣ်
(ကရူၢ်အတၢ်မၤသကိးတၢ်)
- တၢ်ဟံၣ်ကဲလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤအတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဟူးဂဲၤဖဲးမၤတဖၣ်
(တၢ်ဟံၣ်ကဲ)
- တၢ်မၤလိသ့သးလၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အသီတဖၣ်
- ဟ့ၣ်ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဆၢကတီၢ်ထံၣ်

၂. တၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

တၢ်ပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ကိးထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိဒီးပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအမံၤတဖၣ်.
- ထီၣ်သကြီၤတၢ်သိၣ်လိအတၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအတၢ်မုၢ်လၢတဖၣ်
- ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ပညိၣ်
- တဲန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ပၤဆုၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိအဂီၢ်.
- စးထီၣ်လၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဆံးအါ, ဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်
ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တဖၣ်လၢကပၣ်ဃုာ်ဝဲလၢတၢ်သိၣ်လိအံၤအပူၤ.

၃. တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

(ကွတ်တင်မာလိအကတီလိတင်ရဲက့လီအီလီတင်လီဆဲးလတင်ဖီလင်)

တင်ဖဲးတင်မာ ၁ - ကရူင်တင်ဟူးတင်ဂဲ၊ တင်မုင်လင်ကွင်ဖိတဖှင်(တင်မုင်လင်တဖှင်) ဇီး တင်တိတ်ဟ်အပတီတဖှင် (၄၅မံးနံး)

ပုသိင်လိတင်ဖိတင်လီဝဲပုသိင်တင်မာလိဖိဇီးပုသမံးတဖှင် - ၁၅ မံးနံး

- တင်အိးထီတင်အတင်ကတီလိတင်ကတီလီအီလိပုသမံးအရဲဒိုင်လါဖဲကတီလီခိင်နီတဖှင် မ့တမုင် ထံင်ဘံင်စံင်

တင်ဖူးသုင်ညါလိသး - ကရူင်အတင်ဟူးတင်ဂဲ - ၄၅ မံးနံး

- ပုသိင်လိတင်ဖိတိခိင်ရိုင်မဲတင်ဖဲးတင်မာ
- ပုသိင်လိတင်ဖိကွင်တဲတင်တဲ/တင်ဖိဝဲဖဲကတီလီအဂီမ့တမုင် တင်ဂီအဂါတဖှင်တတ်.
- ပုသိင်လိတင်ဖိဟ့ဂဲလီပုမာလိတင်ဖိတဂါဘင်တဂါစုင်စုင်လါတင်ဂီတတ်ဇီးတဲဘင်ပုမာလိတင်ဖိတဖှင်လါကဟးဗုတင်ဂီအကွင်အဂါတကွင်လါအဘင်လိသးတဖှင်.
- ပုသိင်လိတင်ဖိတဲဘင်ပုခံဂါမာသကိးတင်စုင်စုင်လါကသံကွင်သံဇီးလိသးတင်ဇီးသံကွင် -
 - မံး
 - တင်သိင်လိအတင်မုင်လင်တခါ
 - တင်ဂုင်တခါဘင်ဗးအဝဲသုင်အတင်အိင်မူတဖှင် (အဇိ - တင်သးဖဲလီဆီလါနမာအီမုင်, ပုသးဝံင်တင်ဖိလါနအိင်အဇိကတင်, တင်အိင်လါနအိင်ဝံင်ကတင်)
- ပုသိင်လိတင်ဖိသံကွင်ပုခံဂါမာသကိးတင်စုင်စုင်လါကဖူးသုင်ညါအသကိးဆူတီဇီတတီအပူ.
- ပုသိင်လိတင်ဖိကွဲးလီပုသိင်တင်မာလိဖိအတင်မုင်လင်တဖှင်လါလိကုဖးလိအလိ.
- ပုသိင်လိတင်ဖိဇူးနဲင်ဖျါထီတင်ဂုင်အိင်ဗုင်ဇီးတင်ဂီ (PowerPoint)- တင်ပညိင်ဇီးတင်တိတ်ဟ်လါတင်ကွဲးရဲက့လီအီတဖှင်.
- ပုသိင်လိတင်ဖိထီတင်ညါတင်မုင်လင်တဖှင်ဗုင်ဇီးတင်သိင်လိအတင်တိတ်ဟ်တဖှင်. (*ဟ်တင်မုင်လင်ဇီးတင်သိင်လိအတင်တိတ်ဟ်တဖှင်လါတင်ကတထံင်အီလါတင်သိင်လိဇီကတီအဂီ)
- ဟ့ဂဲလီတင်တိတ်ဟ်အလံင်နီလီတဘုင်စုင်စုင်ဆူပုသိင်တင်မာလိဖိတဂါစုင်စုင်.
- မာပုသိင်တင်မာလိဖိတဖှင်လါကကွဲးလီမာပုတင်လါတင်မာကွင်ဆိအတင်ဇီးဖဲးအလံင်ပူ.

တင်ပညိင်

- တင်သိင်လိအတင်ပညိင်မုင်ဇီးသီးလါကဟ့ဂဲပုမာလိတင်ဖိတဖှင်တင်ဂုင်တင်ကျါနီကီဘင်ဗးတင်အိင်နီဂံင်နီဘါအဂုင်လါကမာဂုထီတင်အတင်မာလါဖဲကတီပူန့င်လီ.
 - အဇိ, အဝဲသုင်ကသု -
 - တဲနီပင်ကမုင်တင်အိင်ဆူင်အိင်ချ့အတင်အိင်နီဂံင်နီဘါအတင်ဂုင်ကါဖိုင်နီနီတဖှင်.
 - သူတင်ဂုင်တင်ကျါအဝဲအံလါကနီပင်တင်အိင်နီဂံင်နီဘါလါမိဇီးပုကွင်ထွဲဖဲသင်လါဖဲကတီတဖှင်အပူ.
 - မာဂုထီတင်ဂုင်ခိင်တီဘင်ဗးတင်အိင်နီဂံင်နီဘါအတင်ဟူးတင်ဂဲတင်မာတဖှင်လါအဘင်ထွဲဇီးမိဇီးဖိအတင်အိင်နီဂံင်နီဘါအဂီ.

တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

• တၢ်မၤလိ ၁-၁၂ အတၢ်မၤလိတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအဂီၢ်ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢတၢ်ဖီလၢအသိး -

- ဟံၣ်ဖျါထီၣ် UNICEF အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢတၢ်မၤတက့ၢ်
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအတၢ်မၤမူဒါလၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢအဂ့ၢ်.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ရဲဒိၣ်အဂ့ၢ်နီၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ်, အဖိ -
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢလၢအဆံးစ့ၤဒီးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်တဖၣ်, တၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢလၢအစ့ၤအဂံၢ်ခိၣ်ထံးဃုခါ, တၢ်အိၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကရူၢ်သၢခါဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်, အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအပုၤသိးသိးလိၣ်သးဒီးတၢ်အိၣ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘၢတဖၣ်.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆုကဆုအတၢ်ဘျၢတဖၣ်, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်သးခိဖျါလၢတၢ်အိၣ်တဖၣ်, တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်အိၣ်တကဆုကဆု, တၢ်မၤလိတၢ်ဒီသဒၢတၢ်တဖၣ်ဒီးနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ကဆုကဆုလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီးလိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်(သုဝဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအလံာ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့/တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်)
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထူးအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်လီၤဆီဒ်တၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးခိဖျါလၢဖြိၣ်ထံးနီၣ်ဂံၢ်ဘၢတလၢပုၤ(PEM)(ဖိသၣ်ကံလိတပုၤဖးဒိၣ်, ညီန့ၢ်အကံလိတပုၤ, တၢ်ဃဲးဃီဒီးတၢ်ဒိၣ်ဃဲးဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢလၢအဆံးစ့ၤအတၢ်တလၢတပုၤတဖၣ်)
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်ခိဖျါသုဝဲအတၢ်မၤတက့ၢ် - တၢ်လၢအကဲထီၣ်သးတဘျီဃီဒီးတၢ်လၢအကဲထီၣ်သးအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ, ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်ဒီးပုၤတဝၢလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးလၢပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကဲလဲတရံးသး.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအစၢတဖၣ်
- သူဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ထီၣ်တၢ်ဒုးပုၤကညီအဂ့ၢ်ပိညါ(တၢ်ထီၣ်ဒုးနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤ)ဒီးတဂၤဘၣ်တဂၤအတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအဂ့ၢ်တကျိၤလၢတၢ်ကထီၣ်ဒုးအီၤဒီးနီၣ်ပၢၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအတၢ်အိၣ်သးလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်(တၢ်စံးဆၢက့ၢ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ်, တၢ်အိၣ်အတၢ်မၤစၢၤ, တၢ်မၤပုၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်မၤစၢၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်, တၢ်ပၢၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပုၤဆါဒီးတၢ်ဆုၤခိဆူၣ်ညါအကျိၤအကျဲတဖၣ်)
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဒီးဖိသၣ်ဆံးအတၢ်အိၣ် (IYCF) လၢအဘၣ်ပၣ်ဃုာ်တၢ်အကါဒိၣ်, တၢ်ဒုးအီၤနီၣ်ထံ, တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢလၢအဂ့ၢ် - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢဖဲလၢအိၣ်ဒီးဟ့ၣ်သးအခါ, ဝဲလၢဒုးအီၤနီၣ်ဖိအခါဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂ့ၢ်ဂၤအဂီၢ်တဖၣ်.

ပျဉ်းသိင်္ဂါလိတီဒ်နဲဒ်တံာ်ဖျါထီၣ်တံာ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတံာ်ဂီၤအယဲၤတဘျီဘၣ်တဘျီတဖၣ် (PowerPoint Slides) - တံာ်ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတံာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - တံာ်မၤလိအဂ့ၢ်ခိၣ်တီ - တံာ်မၤလိ ၁-၁၂.

ပျဉ်းသိင်္ဂါလိတီဒ်နဲဒ်တံာ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတံာ်ဂီၤ (PowerPoint)ဒ်အမ့ၢ်လံာ်နီၤလီၤတခါဆူပျဉ်းထီၣ်တံာ်မၤလိဖိတဖၣ်ဒီးတဲဘၣ်ပျဉ်းထီၣ်တံာ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢတံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တံာ်မၤလိအဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်လၢကမၤလၢထီၣ်ပျဉ်းထီၣ်တံာ်မၤလိအတံာ်တိာ်ဖျါထီၣ်တံာ်ဖျါထီၣ်အိၣ်လၢတံာ်ဖိခိၣ်အသိးန့ၢ်လီၤ.

တံာ်ဖိးတံာ်မၤ ၂ - တံာ်မၤကွၢ်ဆိအတံာ်ဖိးစးတရျးတံာ်သိၣ်လိစးထီၣ် (၄၅မံးနံး)

- တံာ်မၤကွၢ်ဆိအတံာ်ဖိးစးတရျးတံာ်သိၣ်လိစးထီၣ်အတံာ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ -
 - ဒုးနဲဒ်ဖျါထီၣ်ပျဉ်းထီၣ်တံာ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢအသ့ၣ်ညါတ့ၢ်လံာ်ဘၣ်ဃးတံာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်.
 - ဒုးနဲဒ်ဖျါထီၣ်ပျဉ်းထီၣ်တံာ်မၤလိဖိတဖၣ်အတံာ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးအတံာ်ဂံၢ်စၢ်တဖၣ်.

တံာ်ပၤဆုၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲတံာ်အတံာ်ရဲၣ်တံာ်ကျဲၤတဖၣ် (၁၅မံးနံး)

- ပျဉ်းသိင်္ဂါလိတီဒ်နဲဒ်တံာ်ဖျါထီၣ်တံာ်သိၣ်လိအတံာ်ရဲၣ်တံာ်ကျဲၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်,
 - မ့ၢ်ထူၣ်တံာ်အိၣ်, တံာ်အိၣ်ဘျးတစီၢ်တလီၢ်, တံာ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်

တံာ်အိၣ်ဘျးတစီၢ်တလီၢ် - ၂၀ မံးနံး

တံာ်မၤလိအပတီၢ် ၂

တံာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတံာ်ဂ့ၢ်တံာ်ကျဲၤ - တံာ်ထံၣ်တံာ်ဆိကမိၣ်ဒီးတံာ်သိၣ်တံာ်သီဖိၣ်ပျဉ်းတဖၣ်ဃုာ်ဒီးလံာ်အုၣ်ကီၤလၢIYCFအတံာ်ရဲၣ်တံာ်ကျဲၤတဖၣ်အဂီၢ်.

အခိၣ်ထံးတနံၤတုၤခံနံၤတနံၤ

ပျဉ်းသိင်္ဂါလိတီဒ်နဲဒ်တံာ်ဖျါထီၣ်တံာ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးအဂီၤတဖၣ် (PowerPoint presentations) ဒီးတံာ်မၤလိပတီၢ်အတံာ်ရဲၣ်တံာ်ကျဲၤလၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးတံာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတံာ်မၤလိ ၁-၆ မ့ၢ်တမ့ၢ် ပတီၢ်ထီၣ်တံာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတံာ်မၤလိ ၇-၁၂ တဖၣ်အဂီၢ်, လၢအဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢပျဉ်းထီၣ်တံာ်မၤလိဖိတဖၣ်အတံာ်ပတီၢ်ဖိခိၣ်ဒီးတံာ်သိၣ်လိအံၤပညိၣ်ဝဲလၢထံၣ်ဘၣ်စံၣ်တံာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတံာ်ရဲၣ်တံာ်ကျဲၤခဲလၢအဂီၢ်. တံာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢတံာ်မၤလိဃုခါန့ၢ်ကဘၣ်တံာ်မၤအိၣ်လၢယဲၤသီတံာ်သိၣ်လိအတံာ်ပူၤန့ၢ်လီၤ.

တံာ်မၤလိအပတီၢ် ၃

ပျဉ်းသိင်္ဂါလိအတံာ်မၤလိန့ၢ်တံာ်ဒီးတံာ်သိၣ်လိ - တံာ်သိၣ်တံာ်သီဖိၣ်ပျဉ်းတဖၣ်ဒီးတံာ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်.

သၢနံၤတနံၤ (ဃုာ်ဒီးဂီၤခိတတ်, မ့ၢ်ထူၣ်တံာ်အိၣ်ဒီးဟါလီၤခိတတ်တံာ်အိၣ်ဘျးတစီၢ်တလီၢ်)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအကရူၤဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်မၤလိအတၢ်ကိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးပုၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤဒီးတၢ်သိၣ်လိတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ.

- ၁. ပုၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိတၢ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီးအလီၤဆီလိာ်သးဒီးတၢ်မၤလိတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်.
- ၂. တၢ်သိၣ်လိဒီးတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်အတၢ်တိာ်ဟံတဖၣ်
 - (၁) တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်, တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်တိာ်ဟံတဖၣ်.
 - (၂) သူ“SMART” အတၢ်တိာ်ဟံတဖၣ်.
- ၃. တၢ်သိၣ်လိအကျိၤကျဲၤလီၤဆီလိာ်သးလၢတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်, တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်.
 - (၁) တၢ်အဖျၢၣ်ခိၣ်စူအတၢ်မၤလိ - တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်လၢကသူအိၣ်ဒီးသိးလၢတၢ်ကသုတီၢ်န့ၣ်ဖဲးဃာ်တၢ်အဂ့ၤကတၢ်အဂီၢ်.
- ၄. တၢ်လူၤကွၢ်သမံသမိးဒီးတၢ်သမံထံက့ၤတၢ်သိၣ်လိ - တၢ်မၤကွၢ်ဆိ/တၢ်မၤကွၢ်လၢခံအတၢ်ဒီးစဲးတဖၣ်, တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါတၢ်လီၤလီၤ, တၢ်သမံသမိးလီၤက့ၤနီၣ်ကစၢ်သးအတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်, တၢ်ဒီးစဲးကွၢ်တၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်သံကွၢ်တၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢတၢ်အတၢ်မၤပတီၢ်တဖၣ်.

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးန့ၣ်ဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤအတၢ်မၤပတီၢ် (PowerPoint session)

တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၄

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်မၤလိသ့သးအတၢ်သိၣ်လိ

လွံၢ်န့ၣ်တန့ၢ် - နံၤတတ် - ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအိၣ်ဖျိၣ်ကတၢ်ကတီၤသကိးတၢ် (ဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်တလီၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲအကတီၢ်)

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိနီၤဖးလီၤပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်(၅)ကရူၤ, ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤလိဆူကရူၤတဖုစုာ်စုာ်, ဒီးတဲးန့ၣ်ပၢၢ်ကရူၤတဖုစုာ်စုာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကတၢ်ကတီၤတၢ်အကျိၤအကျဲၤ. ကရူၤ ၅-၆ ဖုမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤကတၢ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်မၤလိသကိးတၢ်ခံသီအဂီၢ်. ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအကရူၤတဲးန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်လဲၣ်လၢတၢ်ဖိလၢ.

- က. က့ၤကွၢ်ကဒါက့ၤဒီးန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်မၤလိလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤ ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံးပိးလိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်.
- ခ. ကရူၤဃုာ်ထၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတခါလၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်မၤလိအပူၤ - ဒီတခါမ့တမ့ၢ်တနီၤ - လၢတၢ်မၤအိၣ်လၢ ၄၅-၆၀ မံးနံးအတီၢ်ပူၤကသုဝဲဒီးစးထီၣ်ကတၢ်ကတီၤအိၣ်.
- ဂ. ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိမၤစၢၤဆီၣ်ထွဲကရူၤတဖၣ်.
- ဃ. ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဲးဘၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢတၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးကျဲၤတဘိလၢပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကမၤလိသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်နီၣ်နီၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်

တၢ်ကျိၤကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲလၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- c. ဖဲလၢကရူၢ်တဖုစ့ၣ်စ့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အပတီၢ်အခါန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအဂၤတဖၣ်ကမၤအမူဒါၣ်အမ့ၢ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်အသိး.
- စ. ကရူၢ်တဖုစ့ၣ်စ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတၢ်အိၣ်လၢနီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤအီၤလၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်အသိး-
 - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံၣ်လၢအဘၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံၣ်အီၤဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ် - တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်ကီၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ.
 - တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါလိာ်သးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် - တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကရူၢ်အတၢ်တၢ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတၢ်.
 - စူးကါတၢ်အသီၣ်/တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်သိၣ်လိအပီးလီၤအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢ PowerPointဒီးလံာ်က့ဖးလံာ်တဖၣ်.
 - စူးကါတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲၤလီၤလၢဆီလိာ်သးတဖၣ် - တၢ်စုသ့ခိၣ်ဘၣ်လၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိး. အဒိၣ်အမ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂဲၤလိ, တၢ်သံက့ၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢ, တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိအပီးလီၤတဖၣ်, တၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်အတၢ်လိာ်က့တဖၣ်.

တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၅

လွံၢ်နံၤတနံၤတၢ် - ယံၢ်နံၤတနံၤ

တၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသ့သးအတၢ်သိၣ်လိ - ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢက့ၤတၢ်.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအကရူၢ်ပၤဆှၢဝဲကရူၢ်တဖုစ့ၣ်စ့ၣ်အတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်

- ၁. က့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးပၤဆှၢန့ၣ်ကျဲၤကရူၢ်ခဲလၢာ်အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသ့သးတၢ်အတၢ်က့ၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢက့ၤတၢ်.
- ၂. တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢက့ၤတၢ်အကျိၤအကျဲၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဒီးပညိၣ်ဃီၤဝဲလၢနီၣ်ထီၣ်လွံၢ်ထီၣ်လၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်အကါဒိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်.
 - က. တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံၣ်လၢအဘၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံၣ်အီၤဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ် - တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်ကီၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ.
 - ခ. တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါလိာ်သးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် - တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကရူၢ်အတၢ်တၢ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတၢ်.
 - ဂ. စူးကါတၢ်အသီၣ်/တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်သိၣ်လိအပီးလီၤအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢ PowerPointဒီးလံာ်က့ဖးလံာ်တဖၣ်.

- ဃ. စူးကါတင်သိပ်လိအကျိအကျဲလၢလီဆီလိသးတဖၣ် - တၢ်စုသုခိၣ်ဘၣ်လၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသီ. အဒိအမ့ၢ်တၢ်သိပ်လိအတၢ်ဂဲၤလိ, တၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢ, တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်သိပ်လိအပီးလိတဖၣ်, တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အတၢ်လိာ်ကွဲတဖၣ်.
- ၃. တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢက့ၤတၢ်အဂ့ၢ်အဝီန့ၣ်ကမ့ၢ်ပဲပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်, ပုၤသိပ်လိတၢ်ဖိကရူၢ်ဝံၤဒီးတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသုးသးကရူၢ်အတၢ်သမံသမိးလီၤက့ၤနီၢ်ကစၢ်သးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၆

တၢ်ကျၢ်တၢ်က့ၤတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ် - ၂-၃ န့ၣ်ရံၣ်

ပုၤသိပ်လိတၢ်ဖိကရူၢ်မၤဝဲတၢ်ကျၢ်တၢ်က့ၤတၢ်မၤလိအပတီၢ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်မၤလွံၢ်ခါ.

- ၁. တၢ်မၤကွၢ်ဆိအတၢ်ဒီးစးလၢအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢက့ၤတၢ်အစၢတဖၣ်.
 - တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးတဖၣ်လၢပုၤဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ကတၢ် - အဒိ - တၢ်မၤန့ၢ်မးလၢအအါကတၢ်, မးလၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်ကတၢ်, အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်.
- ၂. တၢ်သမံသမိးလီၤနီၢ်ကစၢ်သးအတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် - တၢ်သိပ်လိဝံၤလီၢ်ခံတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤသးဒီးတၢ်သုတၢ်ဘၣ်တဖၣ်.
- ၃. တၢ်သမံထံက့ၤတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အတၢ်သိပ်လိလၢဆူညါတဘျီအဂီၢ်.
- ၄. ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအတၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဃးအတၢ်လဲၤခီဖျါလၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အံၤအပူၤဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်အၢၣ်လီၤသးလၢကဖၢန့ၣ်ပဲတၢ်သိပ်လိအံၤလၢအတၢ်မၤအပူၤ - ဟ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်မၤအပူၤ.
- ၅. တၢ်ဟ့ၣ်လံာ်အုၣ်သးအမူးလၢတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အဂီၢ်.

၄. တၢ်ဖိတၢ်လံၤပီးလိတဖၣ်

- တၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအတၢ်လိာ်ကွဲအဂီၢ်တဖၣ်.
- လံာ်တြိာ်(Folder) လၢပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဂၤဘၣ်တဂၤစုာ်စုာ်အဂီၢ်.
- လံာ်က့ၤဖးလံာ်, ထီၣ်ဒီးဘိဖးဒိၣ်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- လံာ်နီၤလီၤ - တၢ်ဒီးစးကွၢ်ဆိ/တၢ်ဒီးစးကွၢ်လၢခံ, တၢ်သမံသမိးကွၢ်ဆိတရူးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိပ်လိဒီးဘၣ်, လံာ်အုၣ်သးတဖၣ်, တၢ်သမံထံက့ၤတၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိသကိးတၢ်အတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်, ခိၣ်ဖးတဖၣ်(လံာ်, တၢ်ဖိတၢ်လံၤပီးလိတဖၣ် မ့တမ့ၢ်အဂ့ၢ်အဂၤ)
- တၢ်သိပ်လိအတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ.
- တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤ ၁ (PowerPoint Presentation 1) - တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဒီးလံာ်နီၤလီၤအဂီၢ်.
- တၢ်သိပ်လိတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလံာ်န့ၣ်ကျဲၤအတၢ်မၤလိအလံာ်လၢတၢ်ကွဲဒီးအီၤတဖၣ်.

- တ်းနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤ ၂ (PowerPoint Presentation 2) – ပုၤနီၤဒိၣ်အတၢ်မၤလိၤန့ၢ်တၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ – PowerPointအတၢ်သိၣ်လိၤလၢတၢ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးလံာ်နီၤလီၤအဂီၢ်.
- လံာ်နီၤလီၤတဖၣ် –
 - တ်းနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤ ၁ (PowerPoint Presentation 1) (တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ) ဒီး တ်းနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤ ၂(PowerPoint Presentation 2) (ပုၤနီၤဒိၣ်အတၢ်မၤလိ TOT)
 - Adapted from Effective Adult Learning: A Toolkit for Teaching Adults. Northwest Center for Public Health Practice, University of Washington, School of Public Health. <http://www.nwcphp.org>.
 - ပုၤနီၤဒိၣ်မၤလိတၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်
 - ပုၤနီၤဒိၣ်မၤလိတၢ်အတၢ်တိာ်ဟ်တဖၣ်
- တၢ်သိၣ်လိၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် – တၢ်ဖျါခိၣ်စူအတၢ်မၤလိ Cone of Learning from: Edgar Dale, Audio-Visual Methods in Teaching (3rd Edition). Holt, Rinehart and Winston (1969).

တၢ်နီၣ် –

ဒဲကဝီၤအပုၤမၤတၢ်ဖိအိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမဲာ်ဆုးဝဲဘၣ်ဃးတၢ်န့ၢ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်သိၣ်လိၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်(ပုၤနီၤဒိၣ်တၢ်မၤလိ)အပုၤ, အခိ – ကတိၤတၢ်လၢတီၤပုၤ, ဟ့ၣ်ခီနီၤလီၤတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်, ဟ့ၣ်လီၤနီၤကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကဘၣ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢကန့ၢ်လီၤပၣ်ဃုာ်အဂီၢ်လၢကစံးဝဲလၢ –

- မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိၤအကျိၤအကွၢ်အသီအဃိ, ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဝံသးစူဒီးကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ.
- တၢ်မၤလိတၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤန့ၣ်ကမၤစၢၤပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အမ့ၢ်အတီအသီတဖၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ.
- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဖၣ်တဲဘၣ်ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်ဃးဒဲကဝီၤဒီးအဝဲသ့ၣ်အလုၢ်လၢတီၤထူၤသန့ၣ်လဲၣ်, ဟ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်ခီနီၤလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, မ့ၢ်တၢ်လၢအရူၤဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလၢတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ကဘၣ်မၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်အတၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အဂီၢ်ဒဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကမၤစၢၤလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်န့ၢ်လီၤသးလၢကဟ့ၣ်ခီနီၤလီၤတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲတဖၣ်.
- ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်ဖဲလၢအဝဲသ့ၣ်လိာ်ဘၣ်ဝဲ.
- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိၤအခါမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်လၢတၢ်ကသံကွၢ်တၢ်သံဒီးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တုၤမ့ၢ်အလီၤလၢတၢ်မၤပျီပူၤန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်ကမၤန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤညီညီလၢအဝဲသ့ၣ်အပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိၤအိၣ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်.

လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

ပှၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိ - တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်အကဲဘျးတနီၤလၢတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ် ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢအတုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်သိၣ်လိဒၢးပှၤအဂီၢ်

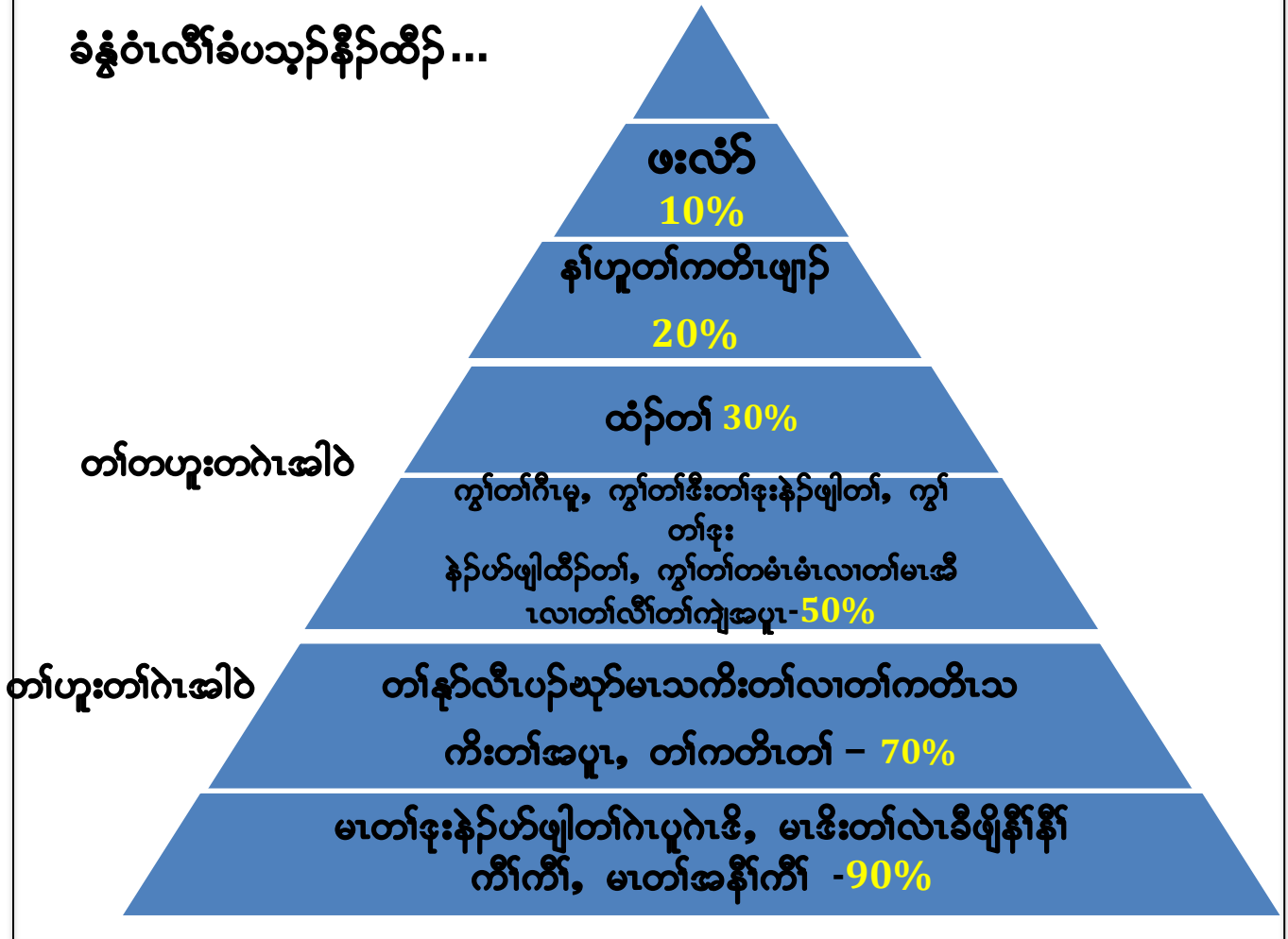
တၢ်ကထုးန့ၣ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်အသးအဂီၢ်န့ၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်
တနီၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်တဖၣ်လၢအတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၁. တဘၣ်ကတိၤတၢ်ဒီးပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်. ဒုးပၣ်ဃုာ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအပှၤနီၣ်ဖျါ
ထီၣ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်, သံက့ၢ်တၢ်သံက့ၢ်တဖၣ်ဒီးဃုထံၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်
အတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တဖၣ်.
- ၂. ပျဲပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢကဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲ.
- ၃. မၤပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကဟံၣ်ဃုာ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါ မ့တမ့ၢ် ကွဲးလီၤအတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်,
ဒီးက့ၢ်က့ၢ်ကဒါက့ၢ်အီၤဝဲလၢတၢ်မၤလိတၢ်အပတီၢ်ဒိတကတီၢ်အဆၢကတီၢ်.
- ၄. ဆီတလဲတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အချ့အဃၢ. တၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်သးစၢ်ဆၢအပှၤန့ၣ်ယံၣ်ဒၣ်ထဲ
တၢ်ဆၢကတီၢ် ၂၀မံးနံးအတီၢ်ပှၤန့ၣ်လီၤ.
- ၅. ပျဲပှၤမၤလိတၢ်ဖိနီၣ်ဒိၣ်တဖၣ်ကစူးကါဝဲအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်စံးနီၤနီၤဖျိဟံၣ်ဃုာ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢက
ဟ့ၣ်နီၤလီၤအတၢ်လဲၤနီၤဖျိတဖၣ်.
- ၆. တဘၣ်မၤစၢၤလၢကသူတၢ်ဖိတၢ်လံၤထဲလၢကျဲတဘိဒိၣ်အဂီၢ်တဂ့ၤ. ထံၣ်သ့ၣ်ညါနပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတ
ဖၣ်လၢအတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်လီၤဆီလိၣ်သး.
- ၇. ကွၢ်ဃီၤတၢ်ဆူကရူၢ်ဒိတဖုအအိၣ်.
- ၈. မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ရူပုၤဒ်တံၤသကိးအသိး - ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်မၤလိတၢ်န့ၣ်ဂ့ၤထီၣ်ဝဲလၢအ
တူၢ်ဘၣ် လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤလၢတၢ်မၤလိအတၢ်အိၣ်သးလၢအပှၤဖျဲးဝဲအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၉. မၤဘၣ်လိာ်က့ၢ်တၢ်ကတိၤတၢ်အချ့အဃၢလၢကဘၣ်လိာ်သးဒီးပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအတီၤပတီၢ်တဖၣ်.
- ၁၀. ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါကရူၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤလၢအဂ့ၤ. ရဲၣ်ဘၣ်က့ၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်ဒီးသုးဝုၤဝီၤ
ကွဲးဖိတဖၣ်ဆူကရူၢ်တဖၣ်အပှၤဒ်လၢအလိၣ်ဝဲအသိးဒ်သိးလၢကဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်
သဂၢ်လိာ်သးဒီးကတိၤနီၤဆၢလိာ်သးယၢ်နီၤယၢ်နီၤကဂ့ၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်.

Adapted from Effective Adult Learning: A Toolkit for Teaching Adults. Northwest Center for Public Health Practice, University of Washington, School of Public Health. <http://www.nwcp.org>.

တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ် - တၢ်ဖျၢၣ်ခိၣ်စူအကွၢ်အဂီၢ်အတၢ်မၤလိ

ခံၣ်န့ၣ်ဝံၤလိၢ်ခံပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်...

Adapted from Effective Adult Learning: A Toolkit for Teaching Adults. Northwest Center for Public Health Practice, University of Washington, School of Public Health. <http://www.nwcphp.org>.

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်သိၣ်လိ - တၢ်ဖျၢၣ်ခိၣ်စူအက့ၢ်အဂီၤအတၢ်မၤလိ
တၢ်ကမၤအါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်ဒ်လဲၣ်.

ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးလၢ

ဖဲလၢခံၣ်ဝံၤလီၢ်ခံၣ်န့ၣ်, ပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ် -

- ၉၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပမၤအီၤ
- ၇၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပတဲအီၤ
- ၅၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပထံၣ်ဒီးန့ၢ်ဟူအီၤ
- ၃၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပထံၣ်အီၤ
- ၂၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပန့ၢ်ဟူအီၤ
- ၁၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပဖးအီၤ

တာ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတာ်တနံၤဘၣ်တနံၤ

- ▶ တာ်ပညိၣ်
 - တာ်ဆဲးသမံသမိးဝဲတာ်သိၣ်လိ
 - နိသိးလၢပုၤထီၣ်တာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသ့ဆိကမိၣ်ထံကဒါက့ၤဘၣ်ဃးနီၣ်ကစၢ်မၤလိန့ၣ်တာ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်ဒီးကတိၤသကိးတာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးပုၤထီၣ်တာ်သိၣ်လိဖိအဂၤတဖၣ်.
 - ကမၤစၢၤပုၤထီၣ်တာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တာ်မၤလိအတာ်ဂ့ၢ်လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်တာ်ဟံၣ်ဖျါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးက့ၤအီၤတဖၣ်.
 - ကမၤစၢၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤတဂၤစုာ်စုာ်ဒီးကရူၢ်အတာ်မၤလိန့ၣ်တာ်မိၣ်ဖျါလၢတာ်ဆိကမိၣ်ထံကဒါက့ၤတာ်ဒီးတာ်ကတိၤသကိးအီၤ.

ToT Nutrition Curriculum

ပျားနီအိတ်အတတ်မလိ - တာ်သိင်္ဂလိအတတ်တိတ်ဟ်တဖၣ်

▶ တာ်သိင်္ဂလိအဘဲအံၤဝံၤဝဲန့ၣ်ပျားနီအိတ်တာ်သိင်္ဂလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ၁. တဲဖျါထီၣ်တာ်သိင်္ဂတာ်သီမိၣ်ပျားနီအိတ်တဖၣ်ဖိပျားနီအိတ်မလိန့ၣ်တာ်တုၤလီၤတီၤလီၤ အတတ်မလိသ့သးတဖၣ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတာ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတာ်အတတ် သိင်္ဂလိအကျိၤအကျဲတဖၣ်, တာ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်, တာ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးဒီးတာ်သ့တာ်ဘၣ်အတတ်မလိတဖၣ်ဖိတာ်သမံထံက့ၤတာ်သိင်္ဂလိ.
- ၂. စးထီၣ်ဖုးန့ၣ်ပျါထီၣ်တာ်ဆူၣ်ဆူၣ်ဘၣ်ဃးTOTအတတ်သ့တာ်ဘၣ်တဖၣ်လၢတာ်မလိ သ့သးအကတီၢ်တဖၣ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးတာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိင်္ဂလိ လၢ တာ်ဟ်ပနီၣ်အိၣ်အတတ်မလိဃုၤလါ.

တာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

▶ တာ်သိင်္ဂလိအတတ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်ဒီးတာ်သ့တာ်ဘၣ်တဖၣ်

- တာ်သိင်္ဂတာ်သီမိၣ်ပျားနီအိတ်တဖၣ်ဖိပျားနီအိတ်အတတ်မလိန့ၣ်တာ်တုၤလီၤတီၤလီၤအတတ်မလိတဖၣ်
- တာ်သိင်္ဂလိအကျိၤအကျဲတဖၣ်လၢပျားနီအိတ်ပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတာ်အတတ်သိင်္ဂလိအဂီၢ်
- တာ်သိင်္ဂလိအတတ်သမံထံက့ၤတာ်
- တာ်မလိတာ်သ့တာ်ဘၣ်အတတ်သိင်္ဂလိ.

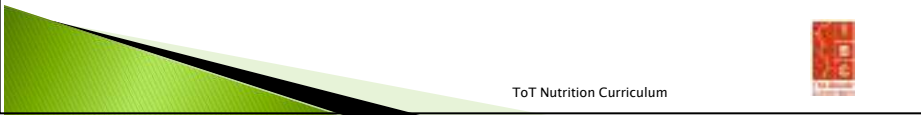
တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်

▶ **အနီၣ်ထံးတနံၤ**

- တၢ်တိၣ်ဟံးဒီးတၢ်ပညိၣ်
- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအသီဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ

▶ **ခံနံၤတနံၤ**

- တၢ်ဆဲးမၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအသ
- ပှၤနီၣ်ဒိၣ်မၤလိတၢ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိ.
- တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲတဖၣ်
- တၢ်သိၣ်လိလၢအတူၤလီၤတီၤလီၤဒီးကဲးဘျးကဲးဖိၣ်
- တၢ်သိၣ်လိတၢ်မၤလိသ့သးလၢကရူၢ်ဆဲးဆဲးဖိတဖၣ်အပူၤ.

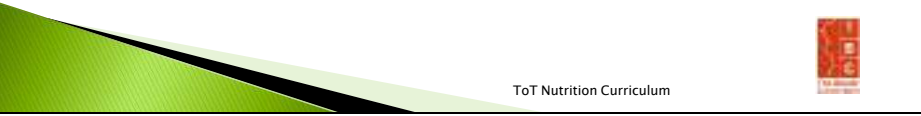
တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်

▶ **သၢနံၤတနံၤ**

- ဆဲးမၤတၢ်သိၣ်လိတၢ်မၤလိသ့သးလၢကရူၢ်ဆဲးဆဲးဖိတဖၣ်အပူၤ.

▶ **လွံၢ်နံၤ-ယံၢ်နံၤ**

- မၤကတၢ်က့ၤတၢ်သိၣ်လိတၢ်မၤလိသ့သးလၢကရူၢ်ဆဲးဆဲးဖိတဖၣ်အပူၤ.
- တၢ်မၤက့ၢ်က့ၢ်တၢ်လၢခံအတၢ်ဒီးဖဲး
- တၢ်ဟံးဖိၣ်ကျိၢ်တၢ်က့ၤတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်
- တၢ်ဟ့ၣ်လံာ်အုၣ်သးတဖၣ်

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်တနံၤဘၣ်တနံၤ

▶ တၢ်ပညိၣ်

- တၢ်ဆဲးသမံသမိးဝဲတၢ်သိၣ်လိ
- နိသိးလၢပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသ့ဆိကမိၣ်ထံကဒါက့ၤဘၣ်ဃးနီၢ်ကစၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်ဒီးကတိၤသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအဂၤတဖၣ်.
- ကမၤစၢၤပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါလီၤတၢ်လီၤဆဲးက့ၤအီၤတဖၣ်.
- ကမၤစၢၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးကရူၢ်အတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ဒီဖျါလၢတၢ်ဆိကမိၣ်ထံကဒါက့ၤတၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤသကိးအီၤ.

TOT - တၢ်သိၣ်လိခံနံၤတနံၤ

ပုၤနီၢ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိဒီးတၢ်သိၣ်လိ

ပျားနီဒိန်အတတ်မလိဒီးတတ်သိပ်လိ

တတ်တိတ်ဟ်

- ▶ တဲဖျါထီၣ်တတ်သိပ်တတ်သီဗိာ်ပျားနီဒိန်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတတ်မလိသ့သးတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးပျားနီဒိန်အတတ်မလိန့ၣ်တတ်တုၤလီၤတီၤလီၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးတတ်သိပ်လိအကျိၤအကျဲဘၣ်ဃးတတ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတတ်, တတ်မလိတတ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်တတ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးဒီးတတ်သ့တတ်ဘၣ်တဖၣ်, ဒီးတတ်သိပ်လိအတတ်သမံထံက့ၤတတ်.

ပျားနီဒိန်အတတ်မလိန့ၣ်တတ်မ့ၢ်တတ်မန့ၤလဲၣ်.

- ▶ ...ပညိၣ်အီၤလၢတတ်ထံၣ်လိာ်ကတိၤသကိးတတ်ဒီးတတ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတတ်လၢတတ်သိပ်လိခဲလၢာ်အပျားထီၣ်တတ်မလိဖိတဖၣ်အကျိၤ - ပျားသိပ်လိတတ်ဖိ/ပျားထူးစုန့ၣ်က့ၣ်တတ်ဖိ, ပျားမၤစၢၤတတ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပျားထီၣ်တတ်မလိဖိတဖၣ်.
- ▶ ...ထံၣ်သ့ၣ်ညါပျားနီဒိန်အတတ်မလိန့ၣ်တတ်လီၤဆီလိာ်သးဒီးဖိသ့ၣ်အတတ်မလိတတ်.
- ▶ ...အိၣ်ဒီးတတ်ဟ်ကဲလိာ်သးယာ်ခီယာ်ခီလၢပျားသိပ်လိတတ်ဖိဒီးပျားထီၣ်တတ်မလိဖိအဘၣ်စၢၤဒီးလၢပျားထီၣ်တတ်မလိဖိတဖၣ်အကစၢ်ဒုၣ်ဝဲအသိးအကျိၤပျား.

ပျားနီဒိန်မာလိအတတ်သိပ္ပံတတ်သီမိတ်ပျားတဖန်

- ▶ ပျားနီဒိန်မာလိအတတ်သိပ္ပံတတ်သီမိတ်ပျားတဖန်နစ်ဝဲလောပျားနီဒိန်မာလိအတတ်သိပ္ပံတတ်သီမိတ်ပျားတဖန်ကတော်ဝဲအခါဖဲလော -
 - ပျားမာလိတတ်ဖိတဖန်ဘဉ်တတ်ဟ်ကဲအိလောအဝဲသ့ဒ်အတတ်အိဉ်မူတတ်လဲဒီဖျိအဂီၢ်.
 - တတ်သိဉ်လိမုတ်တတ်လောအဘဉ်ထွဲဒီးတတ်လိဉ်ဘဉ်အနီၣ်နီၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖန်.
 - တတ်မာဝဲတတ်နီၣ်လိမာပျားသကိးတတ်.
 - ပျားမာလိတတ်ဖိတဖန်တူၢ်ဘဉ်လောအပဉ်ပျားမာသကိးဘဉ်တတ်ဒီးဟ့ၣ်မိနီၣ်လိမာအတတ်လဲဒီဖျိ.
 - ပျားထီဉ်တတ်မာလိဖိတူၢ်ဘဉ်လောတတ်တူၢ်လိာ်အိၣ်အိဉ်ဒီးတတ်မာနီၣ်နီၣ်အိဉ်ဒီးတတ်ပျားဖျိးဝဲလောကပျားသ့ဒ်ညါတတ်ဆူညါဒီးမာလိအတတ်အဂီၢ်.
 - တတ်မာလိတတ်ပဉ်ပျားကရူၢ်အတတ်မာသကိးတတ်ဒီးတတ်မာလိတတ်တပူၤဃီ.
 - တတ်မာလိတတ်ပဉ်ပျားတတ်ဆိကမိဉ်တဖန်, တတ်တူၢ်ဘဉ်တဖန်ဒီးတတ်ဟူးတတ်ဂဲၤအတတ်မာတဖန်.

တတ်မာလိအတတ်တိတ်ဟ်တဖန်

**ပမုတ်သ့ဒ်ညါလောပကလဲၤဆူတတ်လိာ်ဖဲလဲဉ်
ဘဉ်န့ၣ်, ပတသ့ဒ်ညါလောပကတုၤဃီၤ
အခါဖဲလဲဉ်န့ၣ်ဘဉ်.**

တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ပာ်တဖၣ်

- ▶ ပုၤနီၤဒိၣ်အတၢ်မၤလိ - တၢ်သိၣ်လိအတၢ်တီၢ်ပာ်တဖၣ်

တၢ်သိၣ်လိကတၢ်န့ၣ်,

*တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၢ်ပုၤအခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မၤလိသုးတဖၣ်လၢအဘၣ်
 ဃးပုၤနီၤဒိၣ်အတၢ်မၤလိတၢ်သ့တၢ်လီၤတီၤလီၤနီၤနီၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိအ
 ကျိၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်, တၢ်မၤလိတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်
 ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, ဒီးတၢ်သိၣ်လိအတၢ်သမံထံက့ၤတၢ်ဒ်လၢအ
 ပၣ်ဃုာ်ဝဲလၢတၢ်သိၣ်လိအပူၤ.*

SMART အတၢ်တီၢ်ပာ်တဖၣ်

- ▶ S = တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး
- ▶ M = တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်
- ▶ A = တၢ်လၢအကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်သ့ဝဲ
- ▶ R = တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲ/တၢ်ပာ်ဖျါတၢ်နီၤနီၤကီၢ်ကီၢ်
- ▶ T = တၢ်ဆၢကတီၢ်အတၢ်ကိၣ်

*“ဖဲလၢတၢ်သိၣ်လိအဝဲအံၤဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကသု
 ကွဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢအညီန့ၣ်မၤသးသၢခါလၢညီန့ၣ်တဲ
 ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢဒဲကဝီၤအပူၤတၢ်ပူၤ.”*

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်သိၣ်လိ - တၢ်ဖျၢၣ်ခိၣ်စူအက့ၢ်အဂီၢ်အတၢ်မၤလိ

တၢ်ကမၤအါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲလဲၣ်.

ပၤလီၤသ့ၣ်ပၤလီၤသးလၢ

ဖဲလၢခံၣ်ခံၣ်လီၤခံၣ်န့ၣ်, ပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ် -

- ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပမၤအီၤ
- ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပတဲအီၤ
- ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပထံၣ်ဒီးန့ၣ်ဟူအီၤ
- ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပထံၣ်အီၤ
- ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပန့ၣ်ဟူအီၤ
- ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပဖးအီၤ

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်သိၣ်လိ - တၢ်ဖျၢၣ်ခိၣ်စူအက့ၢ်အဂီၢ်အတၢ်မၤလိ

တၢ်ကမၤအါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲလဲၣ်.

ပၤလီၤသ့ၣ်ပၤလီၤသးလၢ

ဖဲလၢခံၣ်ခံၣ်လီၤခံၣ်န့ၣ်, ပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ် -

- ၉၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပမၤအီၤ
- ၇၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပတဲအီၤ
- ၅၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပထံၣ်ဒီးန့ၣ်ဟူအီၤ
- ၃၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပထံၣ်အီၤ
- ၂၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပန့ၣ်ဟူအီၤ
- ၁၀% ...လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ...ပဖးအီၤ

တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်လၢတၢ်မၤညီၣ်န့ၢ်အီၤတဖၣ်

- ▶ တၢ်သိၣ်လိသီလိတၢ် - နးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါဃုာ်တၢ်ဂီၤယဲၤဒီးတၢ်ဂီၤဖးလဲၣ်တဖၣ်.
- ▶ တၢ်န့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်သံဒီးလိာ်သးယၢ်စီယၢ်စီ - အိၣ်ဃုာ်တၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢလၢကတိၤသကိးလိာ်သးဒီးပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်.
- ▶ တၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢတဖၣ်.
- ▶ ကရူၢ်ဆံးအတၢ်ဂၤလိသးတဖၣ် - တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်, တၢ်မၤလိဃုာ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်မၤ.
- ▶ တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂၤလိ - တၢ်မၤဒီးတၢ်.
- ▶ တၢ်န့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ကဒါက့ၤအီၤ.
- ▶ ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်အတၢ်ဃုာ်ညါမၤလိတၢ် - တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဖးတၢ်ဂ့ၢ်ဖုၣ်ဖိဝံၤဒီးတၢ်ဝဲသကိးက့ၤအီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢ.

တၢ်သိၣ်လိ - တၢ်လူၤကွၢ်သမံသမိးတၢ်ဒီးတၢ်သမံထံက့ၤတၢ်

- ▶ တၢ်လူၤကွၢ်သမံသမိးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်က့ၤတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲၤအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒီးအတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤကဲၤဘျးကဲၤဖိုၣ်. - တၢ်မၤအီၤလၢပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကရူၢ်.
- ▶ တၢ်သမံထံက့ၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်သမံသမိးက့ၤတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ကဲၤဘျးကဲၤဖိုၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤခဲလၢာ်လီၤဆီၣ်တၢ်လၢမ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်အိၣ်ဝဲထဲလဲၣ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျါဖိခိၣ်ဒီးလၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်တၢ်အတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢတၢ်မၤအီၤလၢပုၤတၢ်တဖၣ်အပူၤအဖီခိၣ်န့ၣ်ဂ့ၢ်ထဲလဲၣ်. - ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢပုၤဖဲၣ်နီၤလၢတၢ်ချတဖၣ်.

ဂံၢ်ခိၣ်ထံး - တၢ်လူၤကွၢ်သမံၤသမိးတၢ်သိၣ်လိ

- ▶ လၢတၢ်သိၣ်လိအကတီၢ်
 - တၢ်မၤကွၢ်ဆိးတၢ်မၤကွၢ်လၢခံအတၢ်ဒီးစး
 - တၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢလၢတၢ်မၤလိတခါစ့ၣ်အဂီၢ်.
 - တၢ်ဒီးစးဖျၢၣ်ဖိတဖၣ်.
 - တၢ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်က့ၤတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်သိၣ်လိလၢတနံၤဘၣ်တနံၤ.
- ▶ တၢ်သိၣ်လိဝံၤလိၢ်ခံ
 - ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါပုၤမၤလိတဖၣ်သ့အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢအတၢ်မၤပူၤ.
 - သ့တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်အစၢၣ်လၢတၢ်ပံၤနီၣ်အီၤဖဲလၢတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါပုၤမၤလိတဖၣ်မၤတၢ်မၤလၢတၢ်မၤပူၤအခါ.
 - ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃး IYCF အတၢ်သကံၣ်ပဝးဆိတလဲဒီးတၢ်မၤအီၤလၢပုၤတတဖၣ်အပူၤ.

TOT တၢ်သိၣ်လိခံန့ၤတနံၤ

မ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်

ပျားဟုတ်တံသိပ်လိဖိလၢအသုနီနီအကံအစီတဖၣ်

တံဂဲလိ

- ▶ ကွဲးလီပျားဟုတ်တံသိပ်လိဖိလၢအသုနီနီတဂၢအကံအစီတဖၣ်
- ▶ ကွဲးလီတံအိၣ်ဖိၣ်တဲသကိးတံအတံသိပ်လိလၢအကဲဘျူးကဲဖိၣ်တူလီတံလီအကံအစီတဖၣ်
- ▶ ပျားထီၣ်တံသိပ်လိဖိလၢအဂ့ၢကတံအကံအစီမ့ၢမန့ၢတဖၣ်လဲၣ်.

ပျားဟုတ်တံသိပ်လိဖိလၢအသုနီနီအကံအစီတဖၣ်

- ▶ တံဆဲးကျိးဆဲးကျတံ/တံဟံဖျါထီၣ်တံလၢတံမဲၣ်ညါအတံသုတံဘၣ်တဖၣ်
- ▶ တံသုၣ်ညါနံပံတံဂ့ၢတံကျိၤ
- ▶ တံရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤတံမၤလိ
- ▶ တံသမံသမိးက့ၢတံအကျဲၤလၢတံသမံသမိးတံအဂီၢ

ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်သိၣ်လိလၢအိၣ်ဒီးအဘျးဖှိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤ

- ▶ တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်သိၣ်လိတၢ်အဒး
- ▶ ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်
- ▶ မၤတၢ်သိၣ်လိတၢ်အကတီၢ်တဖၣ်
- ▶ ထုးစုၣ်နဲၣ်ကျဲၤတၢ်ကတီၢ်သကိးတၢ်တဖၣ်/ကရူၢ်တၢ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ပၤဆၢတၢ်သိၣ်လိတၢ်မၤလိသ့သးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်

ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤလိသ့သးအတၢ်သိၣ်လိ

- ▶ ကွၢ်ကဒါက့ၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤတၢ်ကတီၢ်အတၢ်သိၣ်လိ
- ▶ ကွၢ်ကဒါက့ၢ်တၢ်မၤလိအတၢ်သိၣ်လိကတီၢ်

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်တနံၤဘၣ်တနံၤ

▶ တၢ်ပညိၣ်

- တၢ်ဆဲးသမံသမိးဝဲတၢ်သိၣ်လိ
- နံသိးလၢပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသုဆိကမိၣ်ထံကဒါက့ၤဘၣ်ဃးနီၢ်ကစၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်ဒီးကတိၤသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအဂၤတဖၣ်.
- ကမၤစၢၤပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါလီၤတၢ်လီၤဆဲးက့ၤအီၤတဖၣ်.
- ကမၤစၢၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးကရူၢ်အတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်စီဖျါလၢတၢ်ဆိကမိၣ်ထံကဒါက့ၤတၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤသကိးအီၤ.

TOT အတၢ်သိၣ်လိခံနံၤတနံၤတုၤသၢနံၤတနံၤ

တၢ်မၤလိသုသးအတၢ်သိၣ်လိ

ခံနံ့တနံ့တုသနံ့တနံ့တော်သိ၍လိတ်မာလိသုသး

ခံနံ့တနံ့အကတော်တတ်တုဆူသနံ့တနံ့အခိ၍ထံးတတ်

- ငှးအိ၍ထီ၍ကရူ၍လာ ၄/၅
- ကရူ၍ခိ၍အတော်ပာဆုာဖီလံန့၍ကွ၍ကွ၍ကဖါကွ၍တော်မာလိလာတော်ဟ့၍လီ၍အီ၍
- ကတံ၍ကတီ၍ဟံတော်လာကဟ့၍လီ၍တော်သိ၍လိတ်မာလိအကတီ၍
 - တံ၍ဟံဖိ၍ရိဖိ၍တံ၍ဖိတံ၍လံ၍တဖ၍
 - မာလိထံကွ၍သးဒီးကရူ၍
- ငှးန့၍ဟံဖျါထီ၍တော်မာလိ
- ပု၍ထီ၍တော်သိ၍လိဖိအကတဖ၍ကကွ၍နီ၍ကွ၍သးဒီးဟ့၍ကူ၍ဆာကွ၍တော်

တော်ဟ့၍ကူ၍ဆာကွ၍တော်ငှးန့၍ဟံဖျါထီ၍တော်လာတော်မံ၍ညါအတော်သိ၍လိ

- ▶ တော်ငှးန့၍ဟံဖျါထီ၍တော်လာတော်မံ၍ညါအတော်သုတော်ဘ၍တဖ၍
- ▶ တော်သု၍ညါနံ၍ပာတော်အိ၍နံ၍ဂံ၍နံ၍ဘါတော်ဂု၍တော်ကျိ၍ဖိ၍နီ၍နီ၍မု၍မု၍
- ▶ တော်စူးကါ AV အတော်ဖိတော်လံ၍တဖ၍
- ▶ ကရူ၍အတော်ပာဆုာရဲ၍ကျဲ၍တော်

လွှဲ-ယဲသီတသီတၢ်မၤကတၢၢ်က့ၤတၢ်သိၣ်လိ

- ▶ ကရူၢ်လၢခံကတၢၢ်တဖၣ်အတၢ်ဟံဖျါထီၣ်တၢ်
- ▶ တၢ်မၤက့ၢ်တၢ်သိၣ်လိဝံၤလီၢ်ခံအတၢ်ဒီးစး
- ▶ တၢ်က့ၢ်ကဒါက့ၤတၢ်မၤက့ၢ်တၢ်သိၣ်လိဝံၤလီၢ်ခံအတၢ်ဒီးစးဒီးတၢ်
ဟ့ၣ်တၢ်စံးဆၢတဖၣ်
- ▶ တၢ်က့ၢ်ကဒါက့ၤတၢ်သိၣ်လိလၢခံကတၢၢ်
 - တၢ်သမံထံက့ၤတၢ်အတၢ်သံက့ၢ်
 - တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်
 - တၢ်ဟ့ၣ်လီၤလိၢ်အုၣ်သးတဖၣ်

ကိုရိုနာထုံးတမ်းမလီတဖန်

၁-၆

တၢ်မၤလိ ၁

တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃး

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်သိၣ်လိ

**တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီး
လံာ်နီၤလီၤတဖၣ်**

တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ

တၢ်မၤလိ ၁ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိပတီၢ် ၁ - တၢ်ကတိၤလၢညါ, တၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်ဖိ,တၢ်တိၢ်ဟံးဒီးတၢ်သမံသမိးဆိတၢ်တချးတၢ်မၤလိတၢ်ဆၢကတီၢ် - ၂ န့ၣ်ရံၣ်

၁.၁ တၢ်ကတိၤလၢညါ - ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်မၤနီၣ်

လၢတၢ်မၤလိတပတီၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်, ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကတူၢ်လိၣ်ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ် - တဲန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်တိၢ်ဟံးတဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိၣ်ဘၣ်ဃးပှၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်.

ပှၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ဝဲ -

- တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ခိဖျိတၢ်မၤအီၤ(တၢ်န့ၢ်လီၤမၤသကိးတၢ်)
- တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်တပူၤဃီခိဖျိတၢ်ဟ့ၣ်ခိနီၤလီၤတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်ဆူတဂၤဒီးတဂၤအအိၣ် (ကရူၢ်အတၢ်မၤသကိးတၢ်)
- တၢ်ဟံးကဲလိၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤအတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ် (တၢ်ဟံးကဲ)
- တၢ်မၤလိသ့သးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အသီတဖၣ်
- ဟ့ၣ်ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဆၢကတၢ်ထံၣ်

၁.၂ တၢ်တိၢ်ဟံးတဖၣ်

တၢ်ပတီၢ်အဝဲအံၤဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ကိးထီၣ်ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိဒီးပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအမံၤတဖၣ်.
- ထီၣ်သတြီၤတၢ်သိၣ်လိအတၢ်တိၢ်ဟံးတဖၣ်ဒီးပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအတၢ်မ့ၢ်လၢတဖၣ်
- ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ပညိၣ်
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်ပၤဆုၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိအဂီၢ်.
- စးထီၣ်ဟံးဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဆံးအါ, ဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအခိၣ်တီတဖၣ်လၢကပၣ်ဃုာ်ဝဲလၢတၢ်သိၣ်လိအံၤအပူၤ.

၁.၃ တာ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ - တာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၤတာ်မၤလိအကတီၢ်
(ကွၢ်တာ်မၤလိအကတီၢ်လၢတာ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤအီၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢတာ်ဖီလၢ)

တာ်ဖဲးတာ်မၤ ၁ - ကရူၢ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ, တာ်မုၢ်လၢကွၢ်ဖိတဖၣ်(တာ်မုၢ်လၢတဖၣ်) ဒီး တာ်တိၢ်ဟံၣ်အပတီၢ်
(၄၅မံးနံး)

ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိတဖၣ်လိာ်မုၢ်ပှၤထီၣ်တာ်မၤလိဖိဒီးပှၤသမ့ၤတဖၣ် - ၁၅ မံးနံး

- တာ်အိးထီၣ်တာ်အတာ်ကတီၢ်လၢဘၣ်တာ်ကတီၢ်အီၤလၢပှၤအရူၤခိၣ်လၢဖဲကဝီၤခိၣ်နာ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်/တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကရၢ

တာ်ကတီၢ်လၢညါ - ကရူၢ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ - ၄၅ မံးနံး

- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိဆှၢဝဲတာ်ဖဲးတာ်မၤ
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိကွၢ်တဲာ်ဝဲဒဲကဝီၤလၢအတာ်ဂီၤမ့တမ့ၢ် တာ်ဂီၤအဂၤတဖၣ်တတ်.
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိဟ့ၣ်လီၤပှၤမၤလိတာ်ဖိတဂၤဘၣ်တဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်လၢတာ်ဂီၤတတ်ဒီးတဲာ်ပှၤမၤလိတာ်ဖိတဖၣ်လၢကမ့တမ့ၢ်ဂီၤအဂၤတကွၢ်လၢအဘၣ်လိာ်သးတဖၣ်.
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိတဲာ်ပှၤခံၣ်မၤသကိးတာ်စ့ၣ်စ့ၣ်လၢကသံကွၢ်သံဒီးလိာ်သးတာ်ဒီးသံကွၢ် -
 - မံၤ
 - တာ်သိၣ်လိအတာ်မုၢ်လၢတခါ
 - တာ်ဂ့ၢ်တခါဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်အတာ်အိၣ်မူတဖၣ် (အဖိ - တာ်သးစဲလီၤဆီလၢနမၤအီၤမုၢ်, ပှၤသးဝံၣ်တာ်ဖိလၢနအိၣ်အဖိၣ်ကတၢ်, တာ်အိၣ်လၢနအိၣ်ဝံၣ်ကတၢ်)
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိသံကွၢ်ပှၤခံၣ်မၤသကိးတာ်စ့ၣ်စ့ၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါအသကိးဆူတီၤဒီးတတီၤအပူၤ.
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိကွဲးလီၤပှၤထီၣ်တာ်မၤလိဖိအတာ်မုၢ်လၢတဖၣ်လၢလိာ်ကုဖးလဲၢ်အလိၤ.
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတာ်ဂီၤ (PowerPoint)- တာ်ပညိၣ်ဒီးတာ်တိၢ်ဟံၣ်လၢ တာ်ကွဲးရဲၣ်လီၤအီၤတဖၣ်.
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိထီၣ်သတြီၤတာ်မုၢ်လၢတဖၣ်ဃုာ်ဒီးတာ်သိၣ်လိအတာ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်.
(ဟံၣ်တာ်မုၢ်လၢဒီးတာ်သိၣ်လိအတာ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်လၢတာ်ကတထံၣ်အီၤလၢတာ်သိၣ်လိအိၣ်တ့ၢ်ဝဲအဂီၢ်)
- ဟ့ၣ်လီၤတာ်တိၢ်ဟံၣ်အလံာ်နီၤလီၤတဘ့ၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်ဆူပှၤထီၣ်တာ်မၤလိဖိတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်.
- သံကွၢ်ပှၤထီၣ်တာ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢကမၤလၢပှၤဝဲတာ်ဒီးစဲးဆီလၢတာ်ကွဲးလီၤအီၤအပူၤ.

တာ်သိၣ်လိအတာ်ပညိၣ်

- တာ်သိၣ်လိအတာ်ပညိၣ်မုၢ်ဒီးသိးလၢကဟ့ၣ်ပှၤမၤလိတာ်ဖိတဖၣ်တာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၤဘၣ်ဃးတာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ် ဘါလၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်အတာ်မၤလၢဖဲကဝီၤပှၤန့ၣ်လီၤ.
 - အဖိ, အဝဲသ့ၣ်ကသ့ -
 - တဲဖျါထီၣ်ကမုၢ်တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဘၣ်ဃးတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၤ တဖၣ်
 - သူတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၤအဝဲအံၤလၢကနာ်ပာ်တာ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢမိာ်ဒီးပှၤကွၢ်ထွဲဖိသၣ် တဖၣ်လၢဖဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.

- ပါဆွါမာဂုၤထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤလၢဘၣ်ထွဲဒီးမိၢ်ဒီးဖိအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ.

တၢ်တိၣ်ဟံၣ်တဖၣ်

- လံာ်တၢ်မၤလိအတၢ်တိၣ်ဟံၣ်လၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်UNICEF အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်မၤတက့ၢ်
 - တဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤမူၤဒါလၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤလၢအဂ့ၢ်.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ရဲၣ်ဒိၣ်အဂ့ၢ်နီၣ်နီၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ်, အဖိ -
 - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤဒီးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်တဖၣ်, တၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအစ့ၤအဂံၢ်ခိၣ်ထံးဃုၤခါ, တၢ်အိၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကရူၢ်သၢခါဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်, အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအပဲၤသိးသိးလိာ်သးဒီးတၢ်အိၣ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတဖၣ်.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆုၣ်ကဆုၣ်အတၢ်ဘျုးတဖၣ်, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်သးခိဖျိလၢတၢ်အိၣ်တဖၣ်, တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်အိၣ်တကဆုၣ်ကဆုၣ်, တၢ်မၤလိတၢ်ဒီသဒၢတၢ်တဖၣ်ဒီးနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ကဆုၣ်ကဆုၣ်လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီးလိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်(သုဝဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအလံာ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့/တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်)
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထူးအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်လီၤဆီဒ်တၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးခိဖျိလၢဖြိၣ်ထံနံၢ်ဘါတလၢပဲၤ(PEM)(ဖိသၣ်ကံလိတပဲၤဖးဒိၣ်, ညီၣ်န့ၣ်အကံလိတပဲၤ, တၢ်ဃဲၤဃီၤဒီးတၢ်ဒိၣ်ဃဲဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤအတၢ်တလၢတပဲၤတဖၣ်)
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်ခိဖျိသုဝဲအတၢ်မၤတက့ၢ် - တၢ်လၢအကဲထီၣ်သးတဘျီဃီဒီးတၢ်လၢအကဲထီၣ်သးအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးအတၢ်ပဲကဲထီၣ်သးလၢပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ, ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်ဒီးပုၤတဂၤလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးလၢပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကဲလဲၤတရံးသး.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအစၢတဖၣ်.
 - သူဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ထီၣ်တၢ်ဒုးပုၤကညီအဂ့ၢ်ပိညါ(တၢ်ထီၣ်ဒုးနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤ)ဒီးတဂၤဘၣ်တဂၤအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအဂ့ၢ်တကျိၤလၢတၢ်ကထီၣ်ဒုးအီၤဒီးနီၣ်ပၢၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်(တၢ်စံးဆၢက့ၢ်ပုၤဂီၤဝီအတၢ်လိာ်ဘၣ်, တၢ်အိၣ်အတၢ်မၤစၢၤ, တၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်မၤစၢၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်, တၢ်ပါဆွါရဲၣ်ကျဲၤပုၤဆါဒီးတၢ်ဆုၢ်ခိဆူၣ်ညါအကျိၤအကျဲတဖၣ်).
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဒီးဖိသၣ်ဆံးအတၢ်အိၣ် (IYCF) လၢအဘၣ်ပၣ်ဃုာ်တၢ်အကါဒိၣ်, တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံ, တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၢ် - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဖဲလၢအိၣ်ဒီးဟုသးအခါ, ဖဲလၢဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိအခါဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤအဂ့ၢ်တဖၣ်.

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးန့ၣ် Powerpoint အတၢ်ဂီၤယဲၤတဖၣ် - တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - တၢ်မၤလိအဂ့ၢ်ခိၣ်တီ - တၢ်မၤလိ ၁-၁၂.

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဟ့ၣ်လီၤ Powerpoint အလံာ်နီၤလီၤဒီးတဲာ်ဘၣ်ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢအပၣ်ဃုာ်ဝဲဒ်သီးလၢကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်တိာ်ဟ်လၢတၢ်ဟ်ဖျါအီၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်တဖၣ်.

တၢ်ဖိဒုးတၢ်မၤ ၂ - တၢ်ဒီးစးကွၢ်ဆိတချးတၢ်သိၣ်လိစးထီၣ် (၄၅မံးနံး)

- တၢ်ဒီးစးကွၢ်ဆိတချးတၢ်သိၣ်လိစးထီၣ်အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ -
 - ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်လံာ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂ့ၢ်တဖၣ်.
 - ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်စါ

တၢ်ပၤဆုၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် (၁၅မံးနံး)

- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိတဲာ်ဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်,
 - မုၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်, တၢ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်တလီၢ်, အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်

၁.၄ တၢ်ဖိတၢ်လံာ်ပိးလိတဖၣ်

- တၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအတၢ်လိာ်ကွဲအဂီၢ်
- လံာ်တြိာ်(Folder) လၢပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဂၤဘၣ်တဂၤစုာ်စုာ်
- လံာ်ကုးဖးလံာ်, ထီၣ်ဒီးဘိဖးဒိၣ်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- လံာ်နီၤလီၤ - တၢ်ဒီးစးကွၢ်ဆိတၢ်သိၣ်လိအလံာ်သမံသမိးတၢ်
- တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤ
- တၢ်ဂ့ၢ်ဟ်ဖျါအိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint) - တၢ်မၤလိအတၢ်တိာ်ဟ်တဖၣ်လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဒီးအလံာ်နီၤလီၤ

တၢ်နီၣ် - ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒဲကဝီၤပုၤမၤတၢ်အိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်

ဒဲကဝီၤအပုၤမၤတၢ်ဖိအိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမဲာ်ဆုးဝဲဘၣ်ဃးတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲၤတဖၣ်(ပုၤနီၢ်ဒိၣ်တၢ်မၤလိ)အပုၤ, အဒိ - ကတိၤတၢ်လၢတီၤပုၤ, ဟ့ၣ်ခီနီၤလီၤတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်, ဟ့ၣ်လီၤနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကဘၣ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢကန့ၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်အဂီၢ်လၢကစံးဝဲလၢ -

- မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲၤအသီအဃိ, ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဝံသးစူၤဒီးကဲဘျးကဲဖျိာ်.
- တၢ်မၤလိတၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤန့ၣ်ကမၤစၢၤပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အမ့ၢ်အတီအသီတဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ.

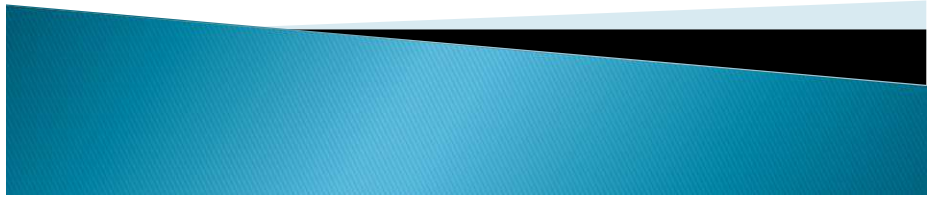
- ပုသိန်လိတ်ဖိတ်တဖန်တဲဘဉ်ပုမလိတ်ဖိတ်တဖန်လာအဝဲသုတ်တဖန်သုတ်ညါဘဉ်ဃးဒဲကဝီဒီးအဝဲသုတ်အလုလ်လဲဒဲလဲဒဲ,ဟုတ်တဲထံဉ်တဲဆိကမိဉ်တဖန်ဒီးဟုတ်ခိနီလီတဲဂုတ်တဲကျါ, မုတ်တဲလာအရူဒိဉ်လာတဲနုပာ်တဲအဂီၢ်လာတဲကဘဉ်မတဲအိဉ်နုဂံၢ်နုဘါလာအဂုၤအတဲဖဲတဲမတဖန်လာဒဲကဝီတဖန်အဂီၢ်လဲဒဲနုလီၤ.
- ပုသိန်လိတ်ဖိတ်တဖန်ဟုတ်သဆဉ်ထီဉ်ပုမလိတ်ဖိတ်တဖန်လာကမၤစၢၤလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤဒီးအိဉ်ဒီးတဲသးနုလာဟုတ်ခိနီလီတဲလာအဝဲသုတ်တဖန်သုတ်ညါဝဲ.
- ပုမလိတ်ဖိတ်တဖန်ကဘဉ်သံကွာ်တဲသံကွာ်တဖန်ဖဲလာအဝဲသုတ်လိဉ်ဘဉ်ဝဲ.
- တဲသိဉ်လိမုတ်တဲဆၢကတီၢ်အဂုၤကတၢ်လာတဲကသံကွာ်တဲသံကွာ်တဖန်အဂီၢ်.
- လာတဲမၤပျီပူၤန့ဉ်, ပုထီဉ်တဲမလိတ်ဖိတ်တဖန်ကမၤန့ဉ်တဲမၤစၢၤညီဝဲလာအဝဲသုတ်အပုဟုတ်တဲသိဉ်လိဖိအအိဉ်တသ့ဘဉ်.

တၢ်သိၣ်လိလၢပှၤဟ့ၣ်တၢ် သိၣ်လိဖိတဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ် အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအ တၢ်သိၣ်လိ

တၢ်မၤလိ ၁

တၢ်မၤလိ ၁ - တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကလုာ်ကလုာ်

- ▶ တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကလုာ်ကလုာ်
- ▶ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်သိၣ်လိအတၢ်မၤလိတဖၣ်
- ▶ တၢ်ဖိစးကွၢ်ဆိတၢ်

တမ်းလီ ၂ - ကျားတစ်အိတ်ဆိုင်ဆိုင်ချအတစ်အိတ်နီဂ်နီဘါ

- ▶ တ်ဒးသုညါUNICEFအတတ်ထံတတ်ဆိကမိတ်တမ်တကွီတ်လတတ်အိတ်နီဂ်နီဘါအဂီ
- ▶ တ်အိတ်နီဂ်နီဘါအတတ်ကိဇိတ်လတတ်အိတ်ဆိုင်ဆိုင်ချအဂီ

တမ်းလီ ၃ - တ်အိတ်ကရူတဖတ်

- ▶ တ်ဒးသုညါတ်အိတ်နီဂ်နီဘါလအအါအဂီဂီဒီးတ်အိတ်နီဂ်နီဘါလအဆံးစှါဝဲ.
- ▶ တ်အိတ်နီဂ်နီဘါအဂီခိတ်ထံးဗုခါ.
- ▶ တ်အိတ်နီဂ်ခိတ်ထံးသကရူဒီးတ်ဖံးအီမအီအကျါအကျဲတဖတ်.
- ▶ အိတ်တ်အိတ်လအထဲသိးသိးလိတ်သးလတတ်အိတ်သကရူအတတ်ကါကီတ်သဗီလိတ်သး.
- ▶ တ်အိတ်နီဂ်ဘါလတိစါမေစါတတ်တဖတ်

တၢ်မၤလိံ ၄ - တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်

- ▶ တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်အိၣ်ပညီ
- ▶ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါကဲထီၣ်သးလၢတၢ်အိၣ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲး
- ▶ တၢ်အိၣ်လၢတကဆဲးကဆိ
- ▶ တၢ်မၤလိံသ့သးလၢကဒိသဖၢတၢ်အိၣ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်ဆူတၢ်ဆါဒီးနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ကဆဲးကဆိလၢအဂ့ၤ.

တၢ်မၤလိံ ၅ - တၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးတဖၣ်

- ▶ တၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်တၢ်အိၣ်အိၣ်ထံးလၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢမၤဘၣ်ဒိပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်, ဟံၣ်ဖိဃီဖိဃီဒီးပုၤတဂၤတဖၣ်.
- ▶ ကံၣ်နီၣ်ထံးလၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး
- ▶ တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံ - တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်လဲၤတရံးသး.
- ▶ တၢ်လၢအဖိၣ်ထွဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအခံတဖၣ်

တၢ်မၤလိ ၆ - တၢ်ဖးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်လၢအကါဒိၣ် (IYCF)

- တၢ်ကတိၤလၢညါ
- တၢ်ဖးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်လၢအကါဒိၣ် (IYCF)
- တၢ်ဖးအိၣ်န့ၣ်ထံ
- တၢ်ဖးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ
- IYCF အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်

တၢ်မၤလိ ၇ - ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်

- ▶ တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အစိပညီ
- ▶ တၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်တၢ်သမံသမိးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်
- ▶ တၢ်ဂုၤလၢအမၤဘၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်
- ▶ တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဒ်အညီန့ၣ်အသိး
- ▶ တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအကါဒိၣ်အကတီၢ်
- ▶ တၢ်စူးကါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအလံာ်က့
- ▶ တၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံတၢ်သမံသမိးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်အစိပညီ

တၢ်မၤလိ ၈ - တၢ်ဖူးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်အိၣ် (IYCF) - ပတီၢ်ထီ

- IYCF တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်အကါဒိၣ်ကတၢၢ်
- IYCF တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢၤလိာ်သးအတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်တဖၣ်

TBC Nutrition Training - Module 1

တၢ်မၤလိ ၉ - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး - တၢ် ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤနီၢ်ခိၣ်ပုၤဒီးနီၣ်ထီၣ်လၢဖူးန့ၣ်ပုၤတဂၤဘၣ် တဂၤအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်

- တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤကညီအနီၢ်ခိၣ်ကိၤ(မိၢ်ပုၤ)အတၢ်အိၣ်သးခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်.
- တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤကညီအနီၢ်ခိၣ်ကိၤ(မိၢ်ပုၤ)အတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်.
- တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤကညီအနီၢ်ခိၣ်ကိၤ(မိၢ်ပုၤ)အတၢ်ဝဲၣ်တၢ်ကျိၤအကါဒိၣ်.
- ပုၤဗုၤသ့ၣ်ညါထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤကညီအနီၢ်ခိၣ်ကိၤဖိတဖၣ်အမူဒါဒီးအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖၣ်.
- တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ပုၤကညီအနီၢ်ခိၣ်ကိၤအတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်.

TBC Nutrition Training - Module 1

တၢ်မၤလိ ၁၀ - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ, တၢ်ပၣ်ထံၣ်နီၤဖးဒီးတၢ်တဲန့ၣ်ပၢၢ်အခီပညီ

- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်တိၢ်ဟ်
- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကလုာ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်

TBC Nutrition Training - Module 1

တၢ်မၤလိ ၁၁ - တၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်

- ▶ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုးဒီးတၢ်စံးဆၢပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ်.
- ▶ တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ကဲထီၣ်သးသတူၢ်ကလံာ်တဖၣ်အပူၤဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သတူၢ်ကလံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံ.
- ▶ တၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP) အတၢ်န့ၣ်ကျဲၤတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ကူၤစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (TFP)
- ▶ တၢ်ပၢၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုးအပုၤဆါတဖၣ်ဒီးတၢ်ဆၢခီဆူညါအကျိၤအကွၢ်.

TBC Nutrition Training - Module 1

တၢ်မၤလိ ၁၂ - မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

- ▶ တၢ်ကတိၤလၢညါ
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဖဲလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိအဆၢကတိၢ်
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဖဲလၢတၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိအဆၢကတိၢ်(တၢ်ဒုးအိၣ်မိၢ်န့ၣ်ထံ)
- ▶ မိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ပိၢ်ထွဲထီၣ်အံၤတဖၣ်.

တၢ်သမံထံက့ၤတၢ်မၤလိ

- ▶ တၢ်သမံသမိးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မၤလိသကိးတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ

တၢ်မၤလိ ၂

ကမၤဖျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ

တၢ်မၤလိကတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

ကဗျာတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အတံအိဉ်န့ဉ်ဂံဉ်န့ဉ်ဘါ

တံမလိ ၂ - တံမလိပတီဉ်အတံရဲဉ်တံကျဲ

တံမလိပတီဉ် ၂ - ကဗျာတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အတံအိဉ်န့ဉ်ဂံဉ်န့ဉ်ဘါ - (၃)တီဉ်တပတီဉ်လါအဖးကဲထီဉ်တံအိဉ်လိထူး.

တံဆာကတီဉ် - ၁ န့ဉ်ရံဉ် ၄၅ မံးနံး

၂.၁ တံကတီဉ်လါညါ - ပုဉ်သိဉ်လိတံဖိအတံမနီဉ်

တံဂုဉ်တံကျဲဘဉ်ဃးပုဉ်တတံအိဉ်န့ဉ်ဂံဉ်န့ဉ်ဘါလါအဂုဉ်ဒီးတံမနုဉ်တဖဉ်လါအဖးကဲထီဉ်တံအိဉ်လိထူးန့ဉ်မလိပတီဉ်လါကနီဉ်ပုဉ်ကဗျာတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဘဉ်ဃးတံအိဉ်န့ဉ်ဂံဉ်န့ဉ်ဘါလါအဂုဉ် (ပုဉ်တတံအိဉ်န့ဉ်ဂံဉ်န့ဉ်ဘါလါအဖိဉ်လဲဉ်)

ဖဲ ၁၉၉၀နံဉ်န့ဉ်, UNICEFဖးအိဉ်ထီဉ်တံမတကီဉ်လါကတဲနီဉ်ပုဉ်တံဂုဉ်လါအဖးကဲထီဉ်တံအိဉ်လိထူးန့ဉ်လိ. တံမတကီဉ်အံးန့ဉ်တံအိဉ်, တံအံးထွဲကွဲထွဲဒီးတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့လါတံမညီနီဉ်တဖဉ်မဘဉ်ဒီးဘဉ်ထံးတံအိဉ်န့ဉ်ဂံဉ်န့ဉ်ဘါ. လါတံမတကီဉ်အပူဉ်န့ဉ်, တံလါအဖးကဲထီဉ်တံအိဉ်လိထူးတဖဉ်မ့ဉ်,

- တံကဲထီဉ်သတုဉ်ကလံအတံဂုဉ်တံကျဲတဖဉ်
- တံဂုဉ်မိဉ်ပုဉ်ကဲထီဉ်သးအတံဂုဉ်တံကျဲတဖဉ်
- ဂံဉ်နီဉ်ထံးကဲထီဉ်သးအတံဂုဉ်တံကျဲတဖဉ်
- တံအပတီဉ်သါပတီဉ်လါအမဘဉ်ဒီးလိဉ်သးတခါစုဉ်စုဉ်

တံမတကီဉ်အဲအံးပဟ်ဖျါထီဉ်တံလါအဖးကဲထီဉ်တံအိဉ်လိထူးတဖဉ်. တံအံးဟ့ဉ်ကူဉ်တံဟ့ဉ်တံဂဲဉ်အတံမလါကနီဉ်သဒါတံအိဉ်လိထူးန့ဉ်လိ.

* ပုဉ်သိဉ်လိတံဖိစးထီဉ်တံမလိအကတီဉ်အံးလါအစံးတံအဲအံးမုဉ်တံဖးသ့ဉ်ညါတံတခါန့ဉ်လိ. လါတံမလိအပတီဉ်/တံမလိ ၅ အပူဉ်န့ဉ်, ပုဉ်ထီဉ်တံမလိဖိတဖဉ်ကမလိဘဉ်အါထီဉ်ဘဉ်ဃးတံမတကီဉ်ဒီးကစူးကါတံအဲအံးလါအတံမအပူဉ်လါဒဲကဝီတဖဉ်အပူဉ်န့ဉ်လိ.

၂.၂ တာ်တိတ်ဟ်တဖၣ်

တာ်ပတိတ်အဝဲအံၤဝံၤအလိၣ်ခံၣ်န့ၣ်, ပုၤထီၣ်တာ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသု -

- ဟ်ဖျါထီၣ်UNICEFတာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတာ်မၤတက့ၣ်
- ဟ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂုၢ် (၃) ပတိတ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တာ်တဖၣ်(တာ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တာ်သတူၢ်ကလၢ, တာ်ဂုၢ်မိၢ်ပုၤကဲထီၣ်သးဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးလၢအဖုးကဲထီၣ်တာ်)
- ဟ့ၣ်တာ်အဒိတခါဘၣ်ဃးတာ်လၢအကဲထီၣ်သးသတူၢ်ကလၢ, တာ်ဂုၢ်မိၢ်ပုၤလၢအဖုးကဲထီၣ်တာ် ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးလၢအဖုးကဲထီၣ်တာ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်.

၂.၃ တာ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတာ်ဂုၢ်ခိၣ်တိတ် -တာ်မၤလိပတိတ်အတာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၤ

(ကွၢ်တာ်မၤလိအပတိတ်လၢတာ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤအိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢတာ်ဖိလၢ)

တာ်ဖဲးတာ်မၤ ၁ - တာ်တိတ်ဟ်အပတိတ်ဒီးကရူၢ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ (၄၅မံးနံး)

တာ်ကတိၤလၢညါ

- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိဖုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တာ် - တာ်တိတ်ဟ်တဖၣ်, တာ်ဂီၤယဲၤ(Slides) ၁-၃.
- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိတဲးန့ၣ်ပာ်တာ် - ကမုၢ်တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဘၣ်ဃးတာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါစ့ၢ်ကိးဘၣ်ထွဲဒီး “ပုၤတဝါတာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ.”

ကရူၢ်ဒိတဖုအတာ်ဖဲးတာ်မၤ

- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိတဲးန့ၣ်ပာ်ကရူၢ်အတာ်ဂဲၤလိ
 - ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိတဲးန့ၣ်ပာ်ပုၤနီၣ်ဒိၣ်တာ်မၤလိတာ်အကျိၤအကွၢ်တဖၣ်
 - ပုၤထီၣ်တာ်မၤလိဖိတဖၣ်က...
 - မၤသကိးတာ်တပူၤဃီလၢကတၢၢ်ပီၣ်သကိးတာ်ထံၣ်တာ်ဆိကမိၣ်ဒီးတာ်လဲၤခီဖျိတဖၣ်.
 - မၤအါထီၣ်တာ်လၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါတ့ၢ်လံတဖၣ်ခီဖျိတာ်မၤလိန့ၣ်တာ်လၢပုၤဂုၤဂၤအိၣ်.
 - ဟ်ဖိၣ်အါထီၣ်တာ်ဂုၢ်အမ့ၢ်အတိအသီတဖၣ်လၢတာ်ဖုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်.
- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိနီၤဖးလီၤပုၤမၤလိတာ်ဖိ ၃ ကရူၢ်
- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိဟ့ၣ်လီၤကရူၢ်တဖုစ့ၢ်စ့ၢ်လၢစးခိတိၣ်အကုလၢခိလိတစ့ၣ်
- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိသံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢကကွဲးလီၤတာ်ဂုၢ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တာ်အိၣ်လီၤထုးတခါလၢစးခိတိၣ် အကုလီၤ.
- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိတဲးဘၣ်ကရူၢ်တဖၣ်လၢကကျးလီၤအစးခိတိၣ်ကုတဖၣ်လၢတာ်န့ၣ်ကပၤလီၤ.
- ပုၤသိၣ်လိတာ်ဖိကျးလီၤစးခိကုသၢကုလၢတာ်န့ၣ်ကပၤလၢအိၣ်ဒီးတာ်ကွဲးလီၤတာ်ဂုၢ်ခိၣ်တိတ်တဖၣ် -
 - တဘျီဃီ - တာ်အိၣ်ဒီးတာ်ဆူးတာ်ဆါ
 - တာ်ဂုၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သး - တာ်အိၣ်အတာ်ပူၤဖျဲး, တာ်ကွၢ်ထွဲပိာ်မုၢ်တဖၣ်, တာ်ကွၢ်ထွဲဖိသၣ် ဒီးတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့.
 - ဂံၢ်ခိၣ်ထံး - ထံၣ်ဂီၢ်ကိာ်သဲး, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်, လုၢ်လၢတာ်ဆဲးတာ်လၢ

- ပုသိန်လိတ်ဖိမေးစာကရိုက်ဖတ်လောကကျေးလီအစားခိတိုင်ကုတဖတ်လောကအဖွဲ့ကပေးလီလောအဘဉ် လိတ်သးဒီးတၢ်ဂၢ်ခိၣ်တီအဖီလၢ.
- ပုသိန်လိတ်ဖိကျေးလီကဒီးစးခိကုအဂတကုလောကအဖွဲ့ကပေးလောအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးလီသးလၢ “တၢ်အိၣ် န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢတဂ့ၤအစၢတဖၣ်” .
 - ပုသိန်လိတ်ဖိဟ့ၣ်တၢ်အဖီ
 - တအိၣ်တၢ်အိၣ်လၢလၢပုၤပုၤ(ဖြိၣ်ထံန့ၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ)ဖဲလၢဆိးကုအဆၢကတီၢ်ဒီးဆိးကုဘျီဝံ ၁လီၤခံ, မ့တမ့ၢ် ဖဲလၢဒၢအဆၢကတီၢ်န့ၣ်, နးကဲထီၣ်တၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢတၢ်ဖီလၢတဖၣ် သ့ဝဲ.
 - တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တန့ၢ် - ဖိသၣ်အတယၢ်ဃၢဒီးအနီၢ်ထီ
 - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆိးစ့ၤတလၢပုၤဘဉ်.
- ပုသိန်လိတ်ဖိသံကွၢ်ကရိုက်ဖတ်လောကဟ့ၣ်တၢ်အဖီတဖၣ်.
- တၢ်သ့ၣ်တၢ်အံၤပၣ်ဃုာ်ဝဲ - တၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်အကံလိတပုၤ, တၢ်ဒိၣ်ဃံအနီၢ်ထီ, တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်, တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်တၢ်ဖဲခဲဝဲ, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ, တၢ်သံဒီးတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်စ့ၤလီၤ

တၢ်အိၣ်ဘုး - ၁၅ မံးနံး (တၢ်ဃုထၢမၤအီၤသ့)

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ၂ - တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ (PowerPoint) (၃၀ မံးနံး)

- ပုသိန်လိတ်ဖိဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲတၢ်မၤလိ ၂ အတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဂၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint) ဃုာ်ဒီးUNICEFတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤတက့ၢ်.
- ပုသိန်လိတ်ဖိဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤအဘဉ် (Slides) ၄-၅.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်သၢပတီၢ်အမံၤ
 - တဲန့ၢ်ပၢ်တၢ်တပတီၢ်ဘဉ်တပတီၢ်
 - တဲန့ၢ်ပၢ်လၢတၢ်တပတီၢ်ဘဉ်တပတီၢ်ဘျးစဲလိာ်အသးဒ်လဲၣ်.
 - တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဘျီဃီန့ၣ်ကဲထီၣ်သးလၢတၢ်ဂၢ်ခိၣ်ထံးတမံၤမံၤအတၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ် ထံးလၢအဘဉ်တၢ်မၤဘဉ်ဒိအီၤလၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဂၢ်န့ၣ်လီၤ.
 - ပုသိန်လိတ်ဖိက့ၤဟံၣ်ဖျါက့ၤဝဲကရိုက်အတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်လၢအခိၣ်ထံးလၢတၢ်အဖီတဖၣ်အဂီၢ်.
- ပုသိန်လိတ်ဖိဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤ (Slides)၆ - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ကါဒိၣ်ဘဉ်ဃးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ.
- ပုသိန်လိတ်ဖိဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤ (Slides)၇-၁၀.
- ပုသိန်လိတ်ဖိတဲန့ၢ်ပၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူဒိတဖီအပူၤ.
 - ဖိသၣ်အိၣ်လၢဒၢလီၤပူၤ
 - ဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်သီ
 - ဖိသၣ်
 - ပုသးစၢ်လိၣ်ဘိထီၣ်

- ပုဂံနီဒိုင်
- ပုဂံသးနံပုဂံ
- ပုဂံသိုင်လိတ်ဖိတဲနာ်ပာ်
 - လာဒဲကဝီတဖၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ်ပညိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိ,ဖိသၣ်, ပုဂံမိၢ်ဒီးမိၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်(ပုဂံသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်ဒိုင်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးအဂီၢ်)

ပုဂံသိုင်လိတ်ဖိအတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တဖၣ် (၁၅မံးနံး)

- တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢတၢ်မဲၣ်ညါဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုဂံသိုင်လိတ်ဖိကစံးဝဲ -
 - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤတက့ၢ်ဒုးန့ၣ်ဝဲလၢပုၤကိးဂၤဆိၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤသ့ဝဲ.
 - ဟံၣ်ဖိဃီဖိ
 - တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်
 - ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်/တၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တဖၣ်
 - ပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်
 - တၢ်သိၣ်တၢ်သီအခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်
 - တၢ်အကါဒိုင်အိၣ်ဝဲသၢထံၣ်လၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤဝဲအဂီၢ်.
 - တၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်
 - တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထဲလၢလၢပုၤလၢပိၣ်မုၢ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.
 - တၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဖိးတၢ်မၤတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်.

၂.၄ တၢ်ဖိတၢ်လံၤပီးလိတဖၣ်

- လံာ်ကုးဖးလဲၢ်, ထီၣ်ဒီးဘိဖးဒိုင်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- ခးဖိလၢတၢ်ကွဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်(index cards)
- ခးက့ဆိၣ်ဖးလဲၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ် - တၢ်ကဲထီၣ်တဘျီဃီ, တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးလၢဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သးတဘျီဃီဒီးအတၢ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်
- လံာ်နီၤလီၤ - UNICEF တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်မၤတက့ၢ်
- တၢ်ဂ့ၢ်ဟ်ဖျါအိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ(PowerPoint) - တၢ်မၤလိ ၂ ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ.

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်မၤနီၣ်လၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒဲကဝီပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်

ဒဲကဝီအပုၤမၤတၢ်ဖိအိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်န့ၣ်မၤလိဝဲတၢ်မၤမူဒါတဖၣ်. တၢ်မၤတက့ၢ်န့ၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ်အဂ့ၤကတၢ်ခိဖျါတၢ်သ့ဝဲတၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒဲကဝီမ့တမ့ၢ်လီၢ်ကဝီအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်, ဒဲကဝီပုၤတၢ်တဖၣ်ဒီးဒဲကဝီတၢ်ကရၢကရိလီၤဆိဒ်တၢ်ဖဲလၢတၢ်ကတိၤသကိးဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးအတၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

လံာ်နီၤလီၤ - ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်မၤလိ ၂

UNICEF တပ်ထံတပ်ဆင်ကမိဉ်အတပ်မၤတက့ၣ်

တပ်လၢဒုးကဲထီၣ်တပ်တဖၣ်

မိၢ်ဒီးဖိအတပ်အိၣ်လီၤထူး

သတူၢ်ကလၢ်

တပ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၢ်

ဂံၢ်ခိၣ်ထံး

တပ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်တပ်အိၣ်န့ၢ်
ဂံၢ်န့ၢ်ဘိတလၢတပဲၤ

တပ်ဆူးတပ်ဆါ

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတပ်အိၣ်
တကူတလၢဘၣ်

တပ်ကွၢ်ထွဲဒီးဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်
တပ်တလၢတပဲၤ

ဟံၣ်ဖိဃီဖိအခိၣ်ဃၢၤတပ်အိၣ်ဝဲတရံးလၢဒုးကဲ
ထီၣ်တပ်ဆူးတပ်ဆါဒီးတပ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ရူးအတပ်
မၤစၢၤတလၢတပဲၤ

ဟံၣ်ဖိဃီဖိမၤန့ၢ်ဘၣ်တပ်မၤစၢၤအတပ်အိၣ်ယၢၤအနီၣ်ဂံၢ်ဒီးအကိၢ်အဖိတဖၣ် - ဟံၣ်ခိၣ်လီၤ,
တပ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, တပ်ဟ့ၣ်တပ်မၤဘူးလဲ, တပ်ဟဲန့ၢ်, ဝဲဒီးဖိကဟံၣ်ပိညါ.

ကျိၣ်စု, ပုၤကညီ, နီၢ်ခိၣ်ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝိအစုမိၢ်ပုၢ်တဖၣ်တလၢတပဲၤ

ပုၤဂ့ၢ်ဝိတပ်ဆဲးတပ်လၢ, မုၢ်ကျိၣ်ပဲၤကွၢ်ဒီးထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သဲးတပ်အိၣ်သးအဂ့ၢ်

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ
အလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့
အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

တၢ်မၤလိ ၂

တၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်ပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ် (၃) ပတီၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်.
 - တဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကါဒိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါ UNICEF တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤတက့ၢ်
- ▶ ဘၣ်မနုၤအဃိတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်တၢ်အကါခိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

UNICEF တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အတၢ်မၤတက့ၢ်

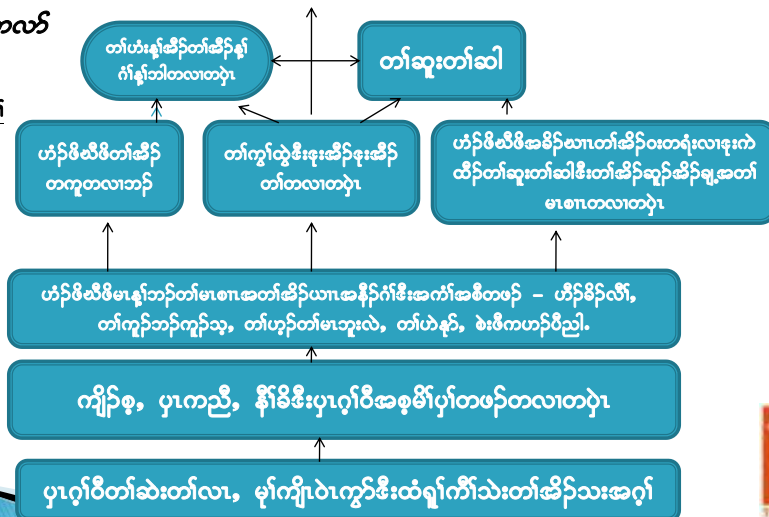
တၢ်လၢဖးကဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်

မိၢ်ဒီးဖိအတၢ်အိၣ်လီၤထူး

သတူၢ်ကလၢ

တၢ်ဂ့ၢ်ဖိဖုၢ်

ဂီၢ်ခိၣ်ထံး

တိရိစ္ဆာန်

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးသၢပတီၢ်

- ▶ တၢ်အိၣ်ထံးတပတီၢ် - တၢ်ကဲထီၣ်သတူၢ်ကလၢအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်
- ▶ တၢ်ခံတီၢ်တပတီၢ် - တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤကဲထီၣ်သးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်
- ▶ တၢ်သၢတီၢ်တပတီၢ် - ဂံၢ်အိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကါဒိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်

- ▶ တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤတခါလၢပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူကိးပတီၢ်ဒဲးအဂီၢ်.
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူအတၢ်လဲၤတရံးဒီးတကတီၢ်အပူၤ-
 - ဖိသၣ်အိၣ်လၢဟၢဖၢပူၤဆူၣ်သၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်သီဆူၣ်သၣ်ဆူၣ်လိၣ်ဘိထီၣ်ဆူၣ်ဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပုၤဒီးတုၢ်ဆူၣ်သးပုၤ.

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကါဒိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤမ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်လၢ -

- နီၣ်ကစၢ်အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤအဂီၢ်
- နီၣ်ခိတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်
- ခိၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်
- တၢ်မၤတၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျါ - အိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢကမၤတၢ်.
- တၢ်ဖံးတၢ်မၤ - မ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ဆဲးမၤတၢ်ဆူညါ
- တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပၤ - တဆိးက့ၣ်ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ၣ်ဖံးသးညီ

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကါဒိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဂီၢ်

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲရဲၣ်ကျဲၤအီၤအဂီၢ်.

- ▶ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်တၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်တၢ်ဆါ, တၢ်လိၤဂီၢ်ဘၣ်သမ့ၣ်တကံပဝံတၢ်ဆါ, တၢ်ဟၤဖၤလူ.
- ▶ တၢ်တဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ခဲစၢ်တၢ်ဆါ, တၢ်ဆံၣ်ဆါတၢ်ဆါ.

တၢ်မၤနီၣ် -

တၢ်သၢ်ဝံၤသၢ်စ့ၤ, တၢ်လီၤဒိသံဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုး
 မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်တုၤဃီၤဝဲဆူတၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်
 တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤလၢအဂ့ၤဒီးတၢ်ရဲၤသဲကတီၤ
 တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤလၢအဂ့ၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤလၢအဂ့ၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်
 အရူၤဒိၣ်လၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်အိၣ်လၢပုၤတဝၢအ
 ကီၢ်ဒီးလၢထံကီၢ်တဘျီအမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်
 ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အကီၢ်.

တၢ်မၤလိ ၃
တၢ်အိၣ်ကရူၢ်တဖၣ်
တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်အိၣ်ကရူၢ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိပတီၢ် ၃ - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်မၤလိ - တၢ်အိၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢ အဆံးစ့ၤဒီးအါဝဲ,ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျဲတဖၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအဝဲၤသိးလိာ်သး.

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၂ န့ၣ်ရံၣ် ၄၅ မံးနံး

၃.၁ တၢ်ကတိၤလၢညါ - ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအဝဲအံၤကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်အိၣ်အကါဒိၣ်တနီၤအစီပညီတဖၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤမၤစၢၤပုၤလၢပတၢ်မၤအပူၤလၢကနီၤပၢၢ်တၢ်အိၣ်အတၢ်မၤမူဒါလၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဝဲၤအဂီၢ်.

၃.၂ တၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ် - တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ (PowerPoint) အတၢ်ဂီၤယဲၤ ၁-၄

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- တဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂံၢ်ခိၣ်ထံး(၆)ခါ
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အခိၣ်သ့ၣ်မိာ်ပုၤ (၃) ကရူၢ်
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်တၢ်ကိးနံၤဒဲးအပူၤ.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်မိာ်ပုၤကရူၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်သုအဝဲသ့ၣ်လၢပုၤတဝၢအပူၤ.
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ထဲသိးသိးလိာ်သးအစီပညီဒီးဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်လၢတခါလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အဂီၢ်.

၃.၃ တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

(ကွၢ်တၢ်မၤလိအကတီၢ်လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢတၢ်ဖိလၢ)

တမ်းတမ်း ၁ - တတ်တတ်အပတ်တီ၊ တတ်ဂ်ခိတ်တီဒီးတတ်သံကွတ်ဒီးတတ်စံးဆါ (၅၀မံးနံး)

တတ်ကတီလောညါ

- ပုသိတ်လိတ်ဖိဒုးသုတ်ညါတတ်မလိတ်အပတ်တီခိဖျိလောတတ်ဟ်ဖျါထီၣ်တတ်တတ်တတ်တတ်- တတ်ဂီယဲ (Slides)အဘုတ် ၁-၃. (၁၅မံးနံး)
- ပုသိတ်လိတ်ဖိစံးဝဲ -
 - သုတ်ညါတတ်အိတ်အခိပညီလောအဘုတ်နုတ်မလောပုလောကဒုးအိတ်ထီၣ်တတ်အိတ်နုတ်ဂံးနုတ်ဘါလောအဂုအတတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၣ်တတ်ဖတ်.

ကရူဒိတဖုကတီသကိးတတ်

- ပုသိတ်လိတ်ဖိသံကွတ်ပုမလိတ်ဖိတဖုလောအဝဲသုတ်သုတ်ညါတတ်လဲဘုတ်စးတတ်အိတ်အကလုတ်တဖု (၁၅မံးနံး)
- ပုသိတ်လိတ်ဖိနုတ်ကျဲဝဲတတ်သံကွတ်ဒီးတတ်စံးဆါအတတ်ကတီသကိးတတ်လောကဒုးနုတ်ဝဲအခိပညီတဖု.
 - တတ်အိတ်နုတ်ဂံးနုတ်ဘါ - အစုဒီးအအါ
 - တတ်အိတ်ကရူတဖု
 - တတ်အိတ်တတ်လောအဂု/ထဲသိးသိးလိတ်သး

တမ်းတမ်း ၂ - တတ်ဒုးနုတ်ဟ်ဖျါထီၣ်တတ်ဂ်ခိတ်ဃုတ်တတ်ဂီ (PowerPoint)ဒီးတတ်ကတီသကိးတတ်(၂နုတ်ရံၣ်)

- တရူးလောတဒုးနုတ်ဟ်ဖျါတတ်ဂ်ခိတ်ဃုတ်တတ်ဂီ(PowerPoint) ဒီးဘုတ်နုတ်, ပုသိတ်လိတ်ဖိဝဲဘုတ်ပုမလိတ်တတ်ဖိတဖုကကွဲးနီၣ်တတ်ဖဲလောတတ်ဒုးနုတ်PowerPoint အခါနုတ်လီ.
- ပုသိတ်လိတ်ဖိဟုတ်ပုမလိတ်ဖိတဖုPowerPoint အလံာ်ကွဲးဒီး(copy)

တတ်အိတ်နုတ်ဂံးနုတ်ဘါအနီၣ်ဂံးအိတ်စုဒီးအိတ်အါ - တတ်ဂီယဲနီၣ်ဂံး ၄-၆ (၁၅မံးနံး)

- ပုသိတ်လိတ်ဖိဝဲနုတ်ဟ် -
 - ပလိတ်ဘုတ်အါဝဲတတ်အိတ်နုတ်ဂံးနုတ်ဘါလောအနီၣ်ဂံးအိတ်အါအတတ်အိတ်
 - ဖြိတ်ထံနံ, ခပ်ဘိတ်ဟဲဒြီး, တတ်အသိ
 - ပလိတ်ဘုတ်စုဒီးတတ်အိတ်နုတ်ဂံးနုတ်ဘါလောအနီၣ်ဂံးအိတ်စုဒီးအတတ်အိတ်
 - ဘံၣ်တမံၣ်, ဟီၣ်လတ်တတ်နုတ်ဂံးနုတ်ဘါ
 - ဘံၣ်တမံၣ်အုတ် (Vitamin A) လောဖိသုတ်ဆံးအိတ်နုတ်ဒီးဖိသုတ်တဖုအဂီ - လောကမဂုထီၣ်ဂံးတြီဆါတတ်ဆါဒီးတြီဃုတ်ဘံၣ်တမံၣ်အုတ်(Vitamin A) တလောတပုလောဒုးကဲထီၣ်တတ်မဲာ်တထံၣ်တတ်သုဝဲနုတ်လီ.

- အါယာဉ်(Iron) ဇီးဖိလံးအဲးစံးထးစီ(folic acid)အတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ လၢပုၤမိၢ်ဒၢတဖၣ်အဂီၢ်.
- အံၣ်သ့ၣ်အဲအိၤဖဲနံ (Iodized salt)အတၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါလၢပုၤကိးကဲ ဇးအဂီၢ်လၢကတၢၢ်ဃာ်ဝဲအဲအိၤဖဲနံတလၢတပုၤလၢအဒုးကဲထီၣ် နီၢ်ခိတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးအတၢ်ဆါ(IDD)
- ပုၤဝါကံစီ(Zinc) လၢဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါဇီးတၢ်ဟၢဖၢလူအဂီၢ်.

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ (၆) ခါ - တၢ်ဂီၤယဲၤ (Slides) ၇-၁၉. (၁ န့ၣ်ရံၣ်)

- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိစံးဝဲ -
 - ခၣ်ဘိၣ်ပဲးဖြး (Carbohydrate), ဖြိၣ်ထံနံ (Protein), တၢ်အသိ (Fat), ဘၣ်တၢ်မံၣ် (Vitamins), ဟီၣ်လၢတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ(Minerals) ဇီးထံမ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံး(၆)ခါအတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ.
- ပုၤသိၣ်လိဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤအဘၣ် ၇-၉ - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဇီးတဲဖျါထီၣ်တၢ်ဖိး တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ.
 - က့ၤက့ၢ်က့ၤလီၢ်ကဝီၤပုၤအတၢ်အိၣ်ညီန့ၢ်လၢအအိၣ်ဇီးတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအခိၣ်သ့ၣ်အဖိတဖၣ်. အဖိ - တၢ်ဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဇီးဖြိၣ်ထံနံ မ့တမ့ၢ် “တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်နီၢ်ခိမိၢ်ပုၤ မ့တမ့ၢ် အတၢ်ဒိၣ် ထီၣ်ထီထီၣ်”အတၢ်အိၣ်.
 - သံက့ၢ်ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကကိးထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢအညီန့ၢ်အိၣ်ဝဲဇီးတၢ်အိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်အီၤ အါဝဲတဖၣ်.
 - ဟံၣ်ဖျါထီၣ်“တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလုၢ်အပူၤ”- လၢဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ် မ့တမ့ၢ် တဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်.

တၢ်အိၣ်ဘျး - ၁၅ မံးနံး (ဗုထၢလၢကမၤအီၤသ့)

တၢ်ဖိးတၢ်မၤ ၂ - တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဗျာ်တၢ်ဂီၤ (PowerPoint)ဇီးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်(အဆဲး)

တၢ်အိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤသၢကရူၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၀-၂၄ (၁၅ မံးနံး) ဇီးဒုးန့ၣ်တၢ်အိၣ်အဖိတဖၣ်(လၢအအိၣ်ဝဲ လၢဒဲကဝီၤအဝဲဒၢးတဖၣ်အပူၤ) မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်အဂီၢ်တဖၣ်.

- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိစံးဝဲလၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်အပူၤဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဝဲမိၢ်ပုၤ.
- မၤပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိတဖၣ်လၢကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်(၃)ကရူၢ်လၢတၢ်စူးကါဝဲတၢ်အိၣ်အဖိတဖၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်အဂီၢ်တဖၣ်လၢကမၤက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်.
- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိသံက့ၢ်ပုၤမၤလိတဖၣ်လၢမ့ၢ်အသ့ၣ်ညါလၢတၢ်အိၣ်အကရူၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ လီၤအီၤဖဲလဲၣ်.
- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဲန့ၢ်ပၢ်လၢတၢ်အိၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤအီၤဖဲလဲၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤမိၢ်ပုၤခိ လဲၣ်အဂီၢ်.

- တၢ်အိၣ်လၢအိၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါအကရူၢ်
- တၢ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိၣ်မိၣ်ပှၢ်အကရူၢ်
- တၢ်အိၣ်လၢဒီးသဖၢတၢ်အကရူၢ်
- ပှၢ်သိၣ်လိတၢ်ဖိဒူးန့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဂီၤယဲၤအဘၣ် ၂၀-၂၄.
- ဖဲလၢတၢ်ဒူးန့ၣ်ပှၢ်ထီၣ်တၢ်အခါန့ၣ်, ပှၢ်သိၣ်လိတၢ်ဖိသံကွၢ်ပှၢ်မၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်သံကွၢ်ဘၣ်ဃး တၢ်အိၣ်/အကရူၢ်တဖၣ်သ့ၣ်.
 - ဟံၣ်ဖိသီဖိဒီးပှၢ်တၢ်အိၣ်လၢဒဲကဝီၤအပူၤတဖၣ်စူးကါဝဲတၢ်အိၣ်အကရူၢ်တဖၣ်လဲၣ်.
 - တၢ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်အိၤအိၤဒီးတၢ်အိၣ်လၢအပဲလီၤစၢၤလၢပှၢ်တဖၣ်အတၢ်ဘျၢမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်. (အဖိ, တၢ်ပဲလီၤစၢၤအလုၢ်လၢတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အတၢ်အိၣ်လၢ “အကီၢ်” ဒီး “အခုၣ်”, လၢအမ့ၢ် တၢ်ဘျၢလၢတၢ်မၤဃံးအိၤလၢပှၢ်မိၣ်ဖၢတဖၣ်အကီၢ်)
 - တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်/တၢ်ဘျၢတဖၣ်ကဲဘျးကဲဖိၣ်ခါ မ့တမ့ၢ် တကဲဘျးဘၣ်ခါ.
 - ဘၣ်မနုၤအဃိတၢ်အိၣ်တနီၤန့ၣ်ပှၢ်အိၣ်အါ မ့တမ့ၢ် တအိၣ်အါလဲၣ်.
- ပှၢ်သိၣ်လိတၢ်ဖိစံးဝဲလၢထံမ့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၤလၢမိၣ်ပှၢ်ခဲလၢ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ် အကီၢ်ဒီးထံလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤဖျးန့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်အိၤလၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအကီၢ်.

တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃး “တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပဲၤသိးသိးလိာ်သး” - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၅-၂၉ (၁၅မံးနံး)

- ပှၢ်သိၣ်လိတၢ်ဖိဒူးသ့ၣ်ညါတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပဲၤသိးသိးလိာ်သးခီဖျိတၢ်တဲ နၢ်ပၢ်အုၣ်ရံးမံးအတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ် -
 - ခၣ်ဘိၣ်ဟဲးဖြး (Carbohydrate)
 - ဖြိၣ်ထံနံ (Protein)
 - တၢ်အသိ (Fat)
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤ (micronutrients)
- “တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပဲၤသိးသိးလိာ်သး” မၤစၢၤနၤလၢနအိၣ်တၢ်လၢအဘၣ်ဝဲ.
 - တၢ်အိၣ်မူအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်လၢဒဲကဝီၤလီၤဆီလိာ်သးအပူၤ.
 - ဖဲလၢပှၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ပှၢ်ပှၢ်အိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူး.
 - ဖဲပှၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်ပှၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤ(ဖိသၣ်ဆံးတဖၣ်, မိၣ်တဖၣ်, ပှၢ်ဆိးက့တဖၣ်)
- ပှၢ်သိၣ်လိတၢ်ဖိဟ့ၣ်တၢ်အခီပညီဒီးတဲနၢ်ပၢ်ဝဲ -
 - တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပဲၤသိးသိးလိာ်သးပၣ်ဃုာ်ခၣ်ဘိၣ်ဟဲးဖြး (Carbohydrate), ဖြိၣ်ထံနံ (Protein), တၢ်အသိ (Fat), ဘိၣ်တၢ်မံၣ် (Vitamins), ဟီၣ်လၢတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ (Minerals) အတၢ်ပှၢ်ဖိၣ်လိာ်သးဘၣ်ဘၣ်ဒီးထံလၢအလိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢအဂ့ၤအကီၢ်.

(မေဂျာထီၣ် “တၢ်အိၣ်တၢ်ပွဲၤသိးသိးလိာ်သး” လၢအဘၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်တဲန့ၢ်ပၢၢ်လိာ်သးအကါဒိၣ်လၢဂံၢ် ခိၣ်ထံးဒဲကဝီၤပုၤမၤတၢ်ဖိလၢတၢ်မၤပျီၤပူၤ/အိၣ်လၢတၢ်မဲၣ်ညါအဂီၢ် - တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအဂီၢ်, တၢ်အိၣ် လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်နီၢ်ခိၣ်ပျီၤအဂီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဒိသဒါတၢ်အဂီၢ်.)

- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးန့ၣ်ပျီၤတၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၅-၂၉ (၁၅မံးနံး)
 - တၢ်အိၣ်တၢ်ပွဲၤသိးသိးလိာ်သးမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.
 - မၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်ပွဲၤသိးသိးလိာ်သး.
 - တၢ်ပညိၣ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်ပွဲၤသိးသိးလိာ်သး.
 - တၢ်ကလဲၤမၤန့ၣ်တၢ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်. (တၢ်အိၣ်အလီၢ်အကျဲတဖၣ်)

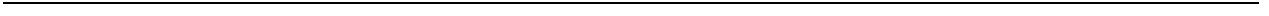
ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်ကျၢၢ်တၢ်က့ၤတၢ်. (၁၅မံးနံး)

- တၢ်ဒုးန့ၣ်ပျီၤထီၣ်တၢ်လၢတၢ်မဲၣ်ညါဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကစံးဝဲ -
 - တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ် (တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ, ကရူၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်)မၤစၢၤပုၤလၢက န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဘျီဃီတခါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်လီၤထုး - တၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ် အိၣ်.
 - ဖဲပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်တၢ်ပွဲၤသိးသိးလိာ်သးလၢအတၢ်အိၣ်မူလိၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ် ကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့.
 - ဖဲလၢပန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ပန့ၢ်ပၢၢ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ် -
 - ပုၤတဂၤ, ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤတတၢ်တဖၣ်
 - တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝဲအံၤမၤစၢၤပုၤလၢကမၤပတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်.
 - တၢ်အိၣ်တၢ်လၢတပွဲၤသိးသိးလိာ်သးလၢအယံၣ်အထၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပျီၤတခါ လၢဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်အကံလိတပွဲၤ, ဒိၣ်ဃံ, ယဲၤသံဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂုၤလၢအတၢ်ကီတၢ် ခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(“တၢ်အိၣ်တၢ်ပွဲၤသိးသိးလိာ်သး” အတၢ်ပၢ်ပျီၤထီၣ်အခိၣ်ပညိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးဟုးသးအပူၤ, လၢတၢ်ဒုးအိၣ်န့ၢ်ဖိ အဂီၢ်, လၢဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဆံးအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဒီးလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါကဘျီက့ၤအဂီၢ်လၢတၢ် မၤလိအယူနံးအပူၤဘၣ်ဃးမိၢ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဖဲလၢဒါအခါဒီးဒုးအိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဆံး အတၢ်အိၣ်တၢ်အခါန့ၣ်လီၤ)

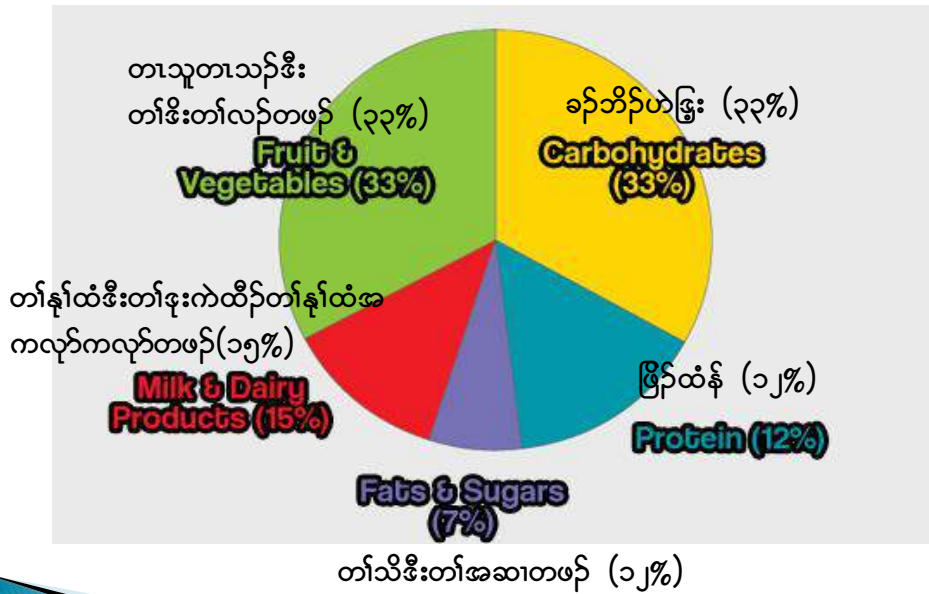
၃.၄ တၢ်ဖိတၢ်လံၤပိးလိတဖၣ်

- ခိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်, PowerPointအစးဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤအမဲၣ်သ့ၣ်.
- တၢ်ဒုးန့ၣ်ပျီၤတၢ်ဂ့ၢ်ဃုာ်ဒီးအတၢ်ဂီၤ(PowerPoint Presentation) - တၢ်အိၣ်ကရူၢ်တဖၣ်.
- တၢ်အိၣ်အဖိလၢအိၣ်ဝဲလၢဒဲကဝီၤဝဲၤဒီးစ့ၢ်စ့ၢ်အပူၤမ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်အတၢ်ဂီၤတဖၣ်.
- PowerPointအလံာ်နီၤလီၤတဖၣ် - လံာ်တၢ်မၤလိ ၃ အတၢ်အိၣ်ကရူၢ်တဖၣ်

ထံၣ်ဘံၣ်စံၣ်လံာ်နီၤလီၤ - တၢ်အိၣ်တၢ်ပုၤသးလိာ်သး - တၢ်ကဝီၤကျိၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ- တၢ်မၤလိ ၃

တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပုၤသးလိာ်သး - အနီၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ အလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

တၢ်အိၣ်ကရူၢ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိ ၃

တၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤတံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသု -

- ▶ တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအဂံၢ်ခိၣ်ထံး(၆)ခါ
- ▶ တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၤ (၃) ကရူၢ်
- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်တၢ်ကိးနဲၤဒဲးအပူၤ
- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၤလၢအိၣ်လၢပှၤတၢ်အပူၤ
- ▶ တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ထံးသိးလိာ်သးအခိၣ်ပညိၣ်ဒီးဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်လၢတခါလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအအါဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤ.
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂံၢ်ခိၣ်ထံး (၆)ခါ.
- ▶ တၢ်အိၣ်ကရူၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်(၃)ကရူၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်.
- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ပဲၤသိးသိးလိာ်သးလၢအကၢၢ်လိာ်သးဒီးတၢ်အိၣ်ကရူၢ်(၃)ကရူၢ်
- ▶ တၢ်အိၣ်လၢအဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

- ▶ ဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤအီၤလၢ(၂)ကရူၢ်သ့ဝဲ, တၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအအိၣ်အါဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤ.

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအအါတဖၣ်

- ▶ လိၣ်ဘၣ်အနီၣ်ဂံၢ်အါအါ
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအအါတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -
 - ခၢ်ဘိၣ်ဟဲၣ်း (carbohydrate)
 - ဖြိၣ်ထံနံ (Protein)
 - တၢ်အသိ (Fat)

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤတဖၣ်

- ▶ လိၣ်ဘၣ်အနီၣ်ဂံၢ်လၢအစ့ၤဝဲ
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -
 - ဘၣ်တၢ်မံၣ် (Vitamins)
 - ဟီၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ (Minerals)

ဂံ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတဖၣ်

- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါကအိၣ်ဝဲ ၅၀ ဃၣ်ဃၣ်.
- ▶ န့ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်အါတက့ၢ်ပၣ်ဃုၣ်အါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတခါ.
- ▶ တၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတဖၣ်လၢကသ့ၣ်ထီၣ်ဒီးအံးထွဲကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ခလၢအဂ့ၢ်.
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအါတလၢမ့တမ့ၢ်တလၢတပုၤ = တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ် ချ့တဂ့ၢ်.

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ (၆)ခါ

- ခၣ်ဘိၣ်ဟဲးဖြး (carbohydrate)
- ဖြိၣ်ထံနံ (Protein)
- တၢ်အသိ (Fat)
- ဘံၣ်တၢ်မံၣ် (Vitamins)
- ဟီၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ (Minerals)
- ထံ

ခန့်အပ်ယူခြင်း (Carbohydrate)

- ▶ တၢ်မၤမူဒါတဖၣ်
 - တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအဂံၢ်ခိၣ်ထံးမိၢ်ပုၤ
 - ဟံၣ်ဖျိၣ်ဟံၣ်တံၢ်တၢ်လၢမိၢ်ပုၤအပူၤဒ်တၢ်အသိတခါအသိး.
- ▶ တၢ်မၤန့ၢ်အိၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်
 - တၢ်အိၣ်အထူးအစီ
 - တၢ်အဆၢ

ခန့်အပ်ယူခြင်း (Carbohydrate)

ဖြည့်ထန် (Protein)

- ▶ တၢ်မၤမူဒါတဖၣ်
 - တၢ်ဒုးဒိၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိၣ်ပုၤ
 - ဘၣ်ဘၣ်က့ၤဒိၣ်ဟံၣ်ဃၢ်မိၢ်ပုၤအညၣ်ယဲၤတဖၣ်လၢအပုၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဗျး
 - မၤစၢၤမိၢ်ပုၤလၢကမၤကဲထီၣ်နီၣ်ခိၣ်ဂံၢ်တြီဆၢ, ဟံၣ်ဉ်မိၣ်ကလိၣ်ဘုၣ်, သ့ၣ်ထံဆ့ၣ်(ဖလၣ်စံမၣ်), ဖြည့်ထန်, အစမ်, အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်.
 - တၢ်မၤန့ၢ်အလီၢ်အကျဲခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်
 - မၤန့ၢ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ
 - မၤန့ၢ်လၢတၢ်ဒီးတၢ်လၢတဖၣ်
- ▶ တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤတနံၤဘၣ်တနံၤ

ဖြည့်ထန် (Protein) - ဟဲလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအအိၣ်

ဖြည့်ထန် (Protein) – ဖဲလၢတၢ်ဒီးတၢ်လၢနီၣ်အအိၣ်

© Alamy

တၢ်အသိ (Fat)

- ▶ တၢ်မၤမုၢ်တဖၣ်
 - ဟ့ၣ်တၢ်ဂီၢ်တၢ်ဘါအါ
 - ဖိၣ်ဆၢတံၣ်တၢ်မံၣ်လၢအလီၤဖျၢၣ်သ့အဂီၢ်
 - ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤက့ၢ်ဂီၤနွဲ - က့ၢ်ဂီၤနွဲအကိပူၤဒ်အမ့ၢ် သး/သုၣ်
 - တၢ်ဒီးဃာ်ဝဲတၢ်ခုၣ်
 - တၢ်လၢအဘၣ်ပကီၢ်ပူၤဝဲၣ် (တၢ်အိၣ်က့ၢ်တၢ်အရီၢ်/တၢ်အဝံၣ်ဘဲ)
 - တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်, ဝဲလဲသလီၤအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤ
- ▶ တၢ်မၤန့ၢ်အလီၤအကျဲၣ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်
- ▶ တၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤ
- ▶ တၢ်အိၣ်အါတလၢ - တၢ်ဘိၣ်တလၢ, တၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်ဆူသးဖျၢၣ်တအိၣ်တၢ်ဆါ, သးသ့ၣ်ကျိၤပတုၣ်(IHD), ဝဲစၢၣ်တၢ်ဆါ.

တၢ်အသိ

ဘၣ်တၢ်မံၣ် (Vitamins)

- ▶ တၢ်အသိလၢလီၤပံၤလီၤကွၢ်သ့ - A,D,E,K
- ▶ အထံလၢအပံၤလီၤကွၢ်သ့ - B ကရူၢ် ဒီး C
- ▶ တၢ်မၤအကျိၤကျဲတဖၣ်
 - ဘၣ်တၢ်မံၣ်တကလုာ်စ့ၢ်အိၣ်ဒီးအတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလီၤဆီလီၢ်သး.
- ▶ တၢ်မၤန့ၢ်အီၤခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိၣ်အလီၤကျဲတဖၣ်
 - ဘၣ်တၢ်မံၣ်လီၤဆီလီၢ်သးတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢအလီၤကျဲခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိၣ်လၢအလီၤဆီလီၢ်သး.
 - ဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢဆၢဖိကီၢ်ဖိ
 - ဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢတၢ်ဒီးတၢ်လၢ

တၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မံၣ် (Vitamins)

ဟီၣ်လၢ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ (Minerals)

- ▶ ဟီၣ်လၢ်ပနံၣ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ် – ခဲလံၣ်ယၢၣ်မံၣ်, စိခဲယၢၣ်မံၣ်, ဖိထၣ်ခဲယၢၣ်မံၣ်, ခဲကနံၣ်ယၢၣ်မံၣ်, ဖိၣ်စံဖၢရၢၣ်စံ.
- ▶ ကံၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ် – အါယၢၣ်, အဲအိၣ်ခဲနံၣ်, ဖျူရၢၣ်ခဲ, စ့ၣ်ငံ.
- ▶ တၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်
 - နီၢ်မိတၢ်ခိၣ်ထီၣ်
 - တၢ်ဘျီဂ့ၤက့ၤနီၢ်မိ
 - တၢ်မၤဘၣ်က့ၤနီၢ်မိမိၢ်ပုၤအတၢ်မၤတၢ်လၢအကါခိၣ်တဖၣ်

ထံ

- ▶ မိန်းမအစားအသုံး 60%
- ▶ တက်ကါဒိန်လာမိန်းမအစားမဟုတ်အကျိုးကျေးဇူးလက်အင်္ဂါ
- ▶ တစ်ဖက်အကျိုးအကျေးဇူးတစ်ဖက်
 - စိတ်ဝင်အင်္ဂါနောက်ကျတစ်ဖက်အကျိုး.
 - မကျေမနပ်အစားအသုံးတစ်ဖက်.
 - ရဲပြဲသဲကတီးနီနီမိန်းမအစားကိန်း.
 - မလီမာမိန်းမတစ်ဘက်အစားအသုံးတစ်ဖက်အကျိုးအကျေးဇူး.

တက်အိန်အိန်သွန်မိန်းမသားကရူ

- ▶ တက်ဂ်တက်ဘိကရူ
- ▶ တက်သွန်ထိန်နီနီကရူ
- ▶ တက်ဖိသဖါနီနီကရူ

တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအဂီၢ်

- ▶ တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ - တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်
- ▶ တၢ်အသိၣ်ဒီးခဲဘိၣ်ဟ့ၣ်ဖြး
- ▶ တၢ်အကါဒီးလၢမိၢ်ပုၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်
- ▶ တၢ်အသိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအလုၢ်ပူၤလၢအအါန့ၢ်ခဲဘိၣ်ဟ့ၣ်ဖြး

တၢ်အိၣ်လၢတၢ်သူၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိမိၣ်ပုၢ်အဂီၢ်.

- ▶ တၢ်သူၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိမိၣ်ပုၢ်အတၢ်အိၣ်
- ▶ ဖြိၣ်ထံနံ
- ▶ တၢ်အရူၤဒိၣ်လၢတၢ်သူၣ်ထီၣ်သ့ၣ်, ညၢၣ်ထူၣ်ဒီးဃံတဖၣ်.

တၢ်အိၣ်လၢဒီးသၢတၢ်အဂီၢ်.

- ▶ ဟံးဃၢ်နီၢ်မိမိၢ်ပုၤလၢပဲၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်ဒီးထီၣ်ဒါတၢ်ဆူးဆါဆါတဖၣ်ဒီးတၢ်တလၢတပဲၤတဖၣ်.
- ▶ ဘၣ်တၢ်မံၣ်ဒီးဟီၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတဖၣ်

ထံ

- ▶ ပၣ်ဃုာ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ကိးကရူၢ်အပူၤ.
- ▶ အရူၢ်ဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်.
- ▶ ထံလၢအပူၤဖျဲးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်, တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်.

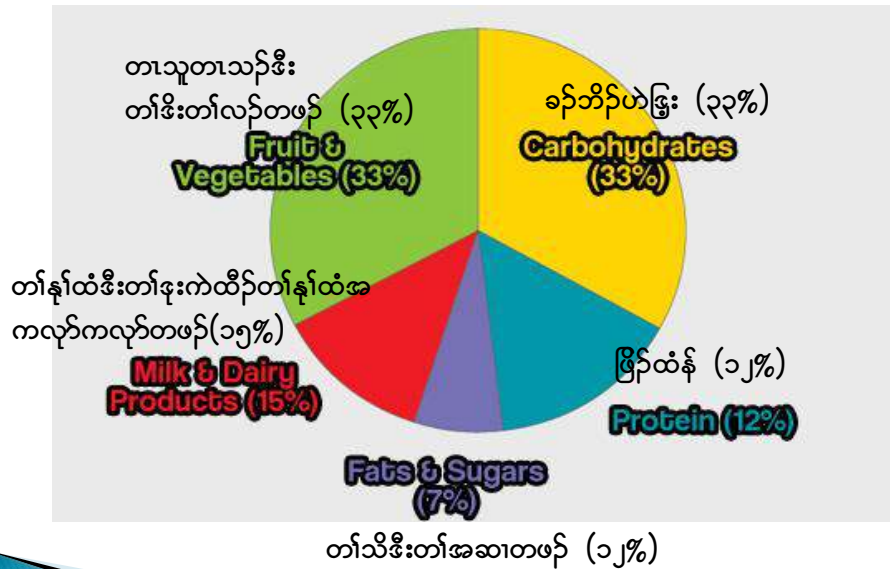

တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပွဲၤသးလိာ်သး

- ▶ တၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပွဲၤသးလိာ်သးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤလၢအဂ့ၤအဂီၢ်.
- ▶ ပလိာ်ဘၣ် -
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ကိၣ်ဘၣ်အကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်
 - တၢ်အိၣ်တၢ်အနီၣ်ကိၣ်နီၣ်ဖိအိၣ်လိာ်သးမ့ၢ်တၢ်လၢအပွဲၤသးလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤ တၢ်ကိၣ်ဘၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မုၢ်အိၣ်ပၤလျှၢ်ဖဲသးညီအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်.
 - တၢ်အိၣ်ကိၣ်ဘၣ်လၢအကြးအဘၣ်အိၣ်ပသးနီၣ်, မုၢ်ခွါ, မဲာ်ထၢၣ်ဘီလိာ်ပတီၢ်, တၢ်အိၣ်အိၣ်ဟ့ၣ်သးအိၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်

တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပွဲၤသးလိာ်သး - အနီၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပွဲၤသးလိာ်သးန့ၣ်...

- ▶ ကဘၣ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးပုၤတဂၤအနီၣ်ခိတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပတီၢ်.
- ▶ ကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးဖြိၣ်ထံန့ၣ်, တၢ်သိ,ခၢ်ဘိၣ်ဟဲၣ်ဖျိး, ဘံၣ်တၢ်မံၣ်, ဟီၣ်လၢတၢ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးထံ.
- ▶ တဘၣ်တလၢကွံာ်တၢ်ဟံပနီၣ်ဘၣ် - ကဘၣ်ကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲလၢအနီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်ဘၣ်.
- ▶ အနီၣ်ဂံၢ်ကဘၣ်ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢသးန့ၣ်, မုၣ်/ခွါ, န့ၣ်န့ၣ်ကံၢ်အတၢ်ဆီတလဲအကျါအကျါလၢနီၣ်ခိပုၤလၢအဆီတလဲတၢ်အိၣ်ဆူတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအိၣ်အပတီၢ်ထဲလဲၣ်, နီၣ်ခိမိၣ်ပုၤအိၣ်အဆံး, တၢ်အိၣ်ဒီးဟုၤသးအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချ့တၢ်အိၣ်သးပတီၢ်တဖၣ်.

တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပွဲၤသးလိာ်သး

- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်ထဲသးလိာ်သးကဘၣ်ဟ့ၣ်နီၣ်မိၣ်ပုၤအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အလီၢ်တဖၣ် -
 - တၢ်အိၣ်ထီၣ်
 - တၢ်ဘိၣ်ဂ့ၤက့ၤတၢ်
 - တၢ်အိၣ်ဒီးကိၣ်ဘၢလၢလၢပွဲၤပွဲၤ

ဖဲလၢတၢ်အိၣ်မ့ၢ်တထဲသးပွဲၤသးလိာ်သးဘၣ်န့ၢ်, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဗျူတၢ်အစၢကဲထီၣ်သ့ဝဲ - နီၣ်မိၣ်ပုၤအကိၣ်ဘၢမၤဒီးမၤန့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဆါညီၣ်.

တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပွဲၤသးလိာ်သး

- ▶ ဖြၣ်ထံနံ - တၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်အီၤဟံးဖိၣ်ခဲလၢာ် ၁၀-၁၅% လၢကိးနံၤဒဲးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအကီၢ်.
- ▶ တၢ်အသိ - တၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်အီၤဟံးဖိၣ်ခဲလၢာ် ၁၅-၃၀% လၢကိးနံၤဒဲးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအကီၢ်.
- ▶ ခၢ်ဘိၣ်ဟဲးဖြး - တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢအိၣ်တ့ၢ်ဝဲ.
- ▶ ဘံၣ်တၢ်မံၣ်ဒီးဟီၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတဖၣ်ကဘၣ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအီၤလၢတနံၤဘၣ်တနံၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အကီၢ်.

တၢ်အိၣ်လၢမၤစၢၤတၢ်တဖၣ် - ကလံၤမၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်.

- ▶ ကုၤလၢဆၢတၢ်သီသိၣ်သ့သံကစဲးတဖၣ်
- ▶ ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒီးထီၣ်ဖိဆိဖိအတၢ်လီၤတဖၣ်
- ▶ တၢ်ဆၢတၢ်ပူၤလီၤ
- ▶ ဖၣ်ကပူၤဒီးပုၤတတၢ်အကရၢၢ်တဖၣ်
- ▶ ကုၤဖးဒိၣ်တဖၣ်

* မ့ၢ်တၢ်အကၢၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်အလီၤအက့ၢ်န့ၢ်ကဆဲးကဆိဝဲ
 ဇါဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်အလီၤအက့ၢ်တဖၣ်န့ၢ်ဖၢ်ဆၢတၢ်အိၣ်လၢအပူၤဖျးဒီးကဆဲးကဆိဝဲန့ၢ်
 ဇါန့ၢ်လီၤ.*

တၢ်အိၣ် - တၢ်ကျၢၢ်တၢ်က့ၤတၢ်အိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိ

- ▶ ဖဲပုၤကညီတဖၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအပဲၤသီးလီၤသးဒ်လၢအ
 တၢ်အိၣ်မူလိၣ်ဘၣ်ဝဲအသီးန့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲသ့န့ၢ်လီၤ.

တၢ်မၤလိ ၄

တၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆဲကဆီ
တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ
ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
တၢ်မၤလိ ၄ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိပတီၢ် ၄ - တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်, တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ ဇီးတၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်အကလုာ်လီၤ ဆီတဖၣ်

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၃ န့ၣ်ရံၣ် ၄၅ မံးနံး

၄.၁ တၢ်ကတီၢ်လၢညါ - ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်န့ၣ်တဲဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျးဖဲလၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်အိၣ်, ဖိၣ်အိၣ်, နီၤ လီၤအိၣ်, ကတဲာ်ကတီၢ်အိၣ်, အိၣ်အိၣ်ဒီးပာ်ကီၤဃာ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်လၢကဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်အိၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤဖျးဒီး ဇိသဒၢတၢ်အိၣ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်/တၢ်အိၣ်အစုၣ်အပျါတဖၣ်.

တၢ်တမၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးမၤဘၣ်ဒိဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်.

တၢ်ကဆဲးကဆိလၢအဂ့ၤဒီးတၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤလၢအဂ့ၤအဂီၢ်. (အဖိ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤ, တၢ်မၤပတုာ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ, ဒီးဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဂ့ၤဝဲ).

ဖိသၣ်ဆံးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဝဲသးနံၣ်ကရူၢ်လၢအဂ့ၤဂၤတဖၣ်ခီဖျိလၢထံတကဆိ, တၢ် မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကဆဲးကဆိစ့ၤဝဲအတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဒိတဒၢတၢ်အဂီၢ်, ပှၤကိးဂၤလၢပှၤတဝါအပူၤန့ၣ်လိၣ်လၢကဘၣ်မၤသကိးတၢ်ပူၤဃီ - က ဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဟးလီၢ်လၢကစူးကါအိၣ်အဂီၢ်တဖၣ်, မၤတၢ်ကဆဲးကဆိလၢအဂ့ၤ, ကဟုကယာ်ထံ အလီၢ်အကျဲတဖၣ်ဒီးတၢ်ကဆဲးကဆိဘၣ်သိဒီးတၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်လၢအလီၢ်ကျဲဘၣ်ပူၤဖျးဒီးတၢ်ဘၣ် ယိၣ်.

၄.၂ တၢ်တီၢ်ပာ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- တဲဖျါထီၣ်တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ.

- ဟုတ်ကုန်တော်မကဆွဲကဆွဲတော်အိန်အတော်ဖုံးတော်မလကဒီးသဒေတော်အိန်လအဒူးကထိန်တော်ဆူးတော်ဆါတဖန်.

၄.၃ တၢ်သိန်လိအကျိအကွၢ်တဖန်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိန်တီ - တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတၢ်မလိအကတီၢ်
(ကွၢ်တၢ်မလိအကတီၢ်လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲလီၤအိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢတၢ်ဖီလၢ)

တၢ်ဖဲးတၢ်မ ၁ - တၢ်တိၢ်ဟ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိန်တီ

တၢ်ကတီၢ်လၢညါ (တုၤလၢ ၃၀မံးနံး)

- ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိဒူးသ့ၣ်ညါတၢ်မလိအပတီၢ်အံၤအတၢ်တိၢ်ဟ်တဖန်.
- ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိမၤဝဲတၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢလၢအစံးဝဲ - တၢ်မကဆွဲကဆွဲတော်အိန်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၤစ့ၢ်ကီးလၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆွဲကဆွဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲးန့ၣ်လီၤ.
 - ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိသံကွၢ်ဝဲ - လၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်, မတၤလၢတဆူးဆါဝဲလၢတၢ်အိၣ်အဃိန့ၣ်တဂၤဂၤလဲၣ်.
 - ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိသံကွၢ်ပုၤထီၣ်တၢ်မလိဖိတဖန်လၢကကွဲးလီၤဝဲအတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မကဆွဲကဆွဲတော်အိန်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီးတၢ်မကဆွဲကဆွဲတော်အိၣ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤအကလုာ်မနုၤသၢခါလၢအကါဒိၣ်လၢဒဲကဝီၤအပူၤန့ၣ်လဲၣ်.
 - လၢကျဲအဂၤတဘိန့ၣ်, ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိကစူးကါဝဲတၢ်မကဆွဲကဆွဲတော်အိၣ်အတၢ်ဂီၤတဖန်ဒီးသံကွၢ်ပုၤထီၣ်တၢ်မလိဖိတဖန်လၢကဃုထာဝဲ. ဒဲကဝီၤအတၢ်ဂီၤတဖန်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်စူးကါအိၤသ့. ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိမၤပုၤထီၣ်တၢ်မလိဖိတဖန်ဟ့ၣ်နီၤလီၤအတၢ်စံးဆၢတဖန်.
 - ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိကွဲးတၢ်စံးဆၢလၢလံာ်ကုဖးလဲၣ်အပူၤ. *(တၢ်ကွဲးလီၤတၢ်စံးဆၢတဖန်အံၤကမၤစၢၤတၢ်ဖဲလၢတၢ်ဒူးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်PowerPointဘၣ်ဃးတၢ်မကဆွဲကဆွဲတော်အိၣ်အဂီၢ်)*

တၢ်ဖဲးတၢ်မ ၂ - ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိဒူးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိန်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ (PowerPoint)ဘၣ်ဃးတၢ်မကဆွဲကဆွဲတော်အိၣ်(၁န့ၣ်ရံၣ်)

ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိဒူးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိန်ဃုာ်တၢ်ဂီၤ (PowerPoint) - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘျီ(Slides) ၁-၁၃.

- တၢ်တိၢ်ဟ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိန်တီတဖန် - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘျီ (Slides) ၁-၃.
- တၢ်ဟ်ဖျါအိၣ်ပညိတဖန် - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘျီ (Slides) ၄-၆.
 - ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိစံးဝဲလၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်ညိန့ၣ်တၢ်အိၣ်ပညိန့ၣ်ကမၤစၢၤပုၤလၢကနီၤပၢ်တၢ်မကဆွဲကဆွဲတော်အိၣ်လၢကျဲတဘိဃီအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အိၣ်လၢအဒူးကထိန်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖန် - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘျီ (Slides) ၇-၁၀.
 - ပုၤသိန်လိတၢ်ဖိဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်တဖန်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်လၢအဒူးကထိန်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖန်.

- ပုသိန်လိတ်ဖိတ်တဲနာ်ပာ်လတ်ဆူးတဲဆါမာ်တဲလတ်အမဟးဂု်ဟးဂီၤတဲသုလတ်ကဝီၤအပူၤ တဝတဖၣ်အပူၤမာ်လတ်တူၢ်ဘၣ်ခီၣ်ဘၣ်, တံးဖဲတံးမၤစုၤလီၤ, တံးဖိၣ်ထီၣ်ဖဲၤခဲၤတံးပူၤတံးကလံၤအပူၤဖိၣ်ထီၣ်တဖၣ်.
- ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ထီၣ်သတြီၤပဲပုထီၣ်တံးမၤလိတ်ဖိတ်အတံးသံကွၢ်ဖိတ်တံးဆဲးဆါအစၢလၢ တံးကွဲးရဲၣ်လီၤအိၣ်တဖၣ်ဖိး PowerPoint အတံးဂီၤယဲၤအဘျၣ်(slides) တဖၣ်.

- **တံးအိၣ်အတံးကဆဲးကဆီ - တံးဂီၤယဲၤအဘျၣ် ၁၁-၁၃.**

- ပုသိန်လိတ်ဖိတ်တဲနာ်ပာ်လတ်မၤကဆဲးကဆီတံးအိၣ်တြီၤဃာ်တံးဆူးတဲဆါဖိး ကဟုကယာ်တံးအိၣ်အကံၢ်အစီ.

တံးအိၣ်ဘျး - ၁၅ မံးနံး (ဃုထၢလၢကမၤအိၣ်သ့)

တံးဖဲတံးမၤ ၂ - ပုသိန်လိတ်ဖိတ်နဲၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်တံးဂုၢ်အိၣ်ဃုာ်တံးဂီၤ (PowerPoint)ဘၣ်ဃးတံးမၤကဆဲး ကဆီတံးအိၣ်(အဆဲး)

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်နဲၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်တံးဖိတ်တဲအတံးမၤတဖၣ်

- **တံးမၤဝဲတံးဖိတ်တဲအတံးဆူးတဲဆါလၢအကဲထီၣ်သးလၢတံးအိၣ်တဖၣ်**
 - ပုသိန်လိတ်ဖိတ်သံကွၢ်ပုမၤလိတ်ဖိတ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဖိတ်သးအတံးအိၣ်လၢအဟံၣ်အပူၤဖိး လၢဒဲကဝီၤအပူၤတဖၣ်အကျိၤအကျဲၤန့ၣ်ဖိလဲၣ်.
 - ပုသိန်လိတ်ဖိတ်က့ၤက့ၤပုမၤလိတ်ဖိတ်အတံးသံကွၢ်ဖိတ်တံးဆဲးဆါအစၢတဖၣ်လၢတံးကွဲး လီၤလၢမာ်အိၣ်ဝဲဖိး “တံးဖိတ်သးတံး” အတံးဖိတ်လံၤတမံၤမံၤဖါန့ၣ်လီၤ.
 - ပုသိန်လိတ်ဖိတ်သံကွၢ်တံးမနုၤလၢအမၤပတုာ်တံးစူးကါတံးကဆဲးကဆီလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
 - တံးဆဲးတံးလၢအတံးစုာ်တံးနာ်တဖၣ်, လုာ်လံာ်ညီၣ်နာ်တဖၣ်, တံးသ့ၣ်ညါနာ်ပာ်ဘၣ် ဃးတံးကဆဲးကဆီတံးအိၣ်ဘၣ်, တံးအိၣ်ဖိးတံးအကံၢ်အစီလၢအစုၤ, တံးသ့တံးဘၣ် တံးအိၣ်,တံးသ့ၣ်ထီၣ်ဖိးတံးပိးတံးလိတ်တံးအိၣ်.

- **ပုသိန်လိတ်ဖိတ်နဲၣ်ပာ်ဖျါထီၣ် (PowerPoint)- တံးဂီၤယဲၤအဘျၣ် (Slides) ၁၄-၂၃.**

- တံးဟံးဖိတ်တံးအိၣ်တံးအိၣ်လၢအပူၤဖျဲးဝဲအတံးဖဲတံးမၤတဖၣ်
- ထံအတံးပူၤဖျဲး/ထံလၢအကဆီ
- နီၢ်ကစၢ်တံးကဆဲးကဆီ
- တံးသ့ကဆီစုာ်အတံးကါဖိတ်တဖၣ်
 - တံးထီၣ်တံးဟးလီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ
 - တရူးလၢတံးကတဲာ်ကတီၤတံးအိၣ်တံးအိၣ်
 - ဖဲလၢဆီတဲလဲဖိတ်သ့ၣ်ဝံၤလီၢ်ခံ
 - တရူးလၢဖုးအိၣ်ဖိတ်သ့ၣ်တံးအိၣ်
 - တရူးလၢနီၢ်ကစၢ်အိၣ်တံးအိၣ်

တမ်းတမ်း ၃ - ကရူကတိသကိးတံ၊ တံကွံကဒါကုဒီးတံကျံတံကုတံတဖန်(၂နံနံ)

- ပုသိန်လိတံဖိသံကွံပုထီတံမလိဖိတဖန် -
 - ပုမလိတံဖိတဖန်နီဖးလီသးလကရူဒီးကတိသကိးလကမဂုထီတံမကဆဲကဆီ တံအိန်တံအိလဲဒဲကဝီတဖန်အပူဒဲလဲနံ.
 - တံအဝဲအံနံနံကဆီတလဲဒဲကဝီအပူတတတဖန်ဒီးထံနံဘံနံစံနံအတံရဲနံတံကျဲတဖန်သုဒဲ လဲနံ.
 - တံဖးတံမအသီလကထီနံသးသုမုမနုတဖန်လဲနံ.
 - တံလကအလီသးစဲအဒိန်ကတံလကတံဒုးနံနံဟံဖျါထီတံအပူမုမနုလဲနံ.
 - တံမကဆဲကဆီတံအိန်အတံကီတံခဲအဒိန်ကတံလကအဝဲသုနံဒဲကဝီအပူမုမနုလဲနံ.
 - ပကမဂုထီတံမကဆဲကဆီတံအိန်တံအိအတံကီတံခဲသုဒဲလဲနံ. (တံတံတံတဖန် မုတမု တံခွဲတံယံတဖန်)
- ကရူတဖန်အတံဟံဖျါထီအတံထံနံတံဆိကမိန်တဖန် (ကရူမလကိးတံ ဖဝံးနံး/ဖဝံးနံး လကတံဒုးနံနံဟံဖျါထီတံအဂီ)
- ပုသိန်လိတံဖိကွဲးလီကရူအတံကတိသကိးတံအတံဟံဖျါထီကျံတံကုတံတဖန်လကလံကုဖး လံအပူ.

၄.၄ တံဖိတံလံပီးလိတဖန်

- လံကုဖးလံ၊ ထီနံဒဲးဘိဖးဒိန်(marker) ဒီးစးခိကျဲးစဲဘူးတံ(tape)
- ခိန်ဖူထီထီ, PowerPointအစဲးဒုးနံနံတံဂီဒီးတံဒုးနံနံတံဂီအမဲဒဲသုနံ.
- တံဂုဟံဖျါအိန်သုနံတံဂီ(PowerPoint)- တံမကဆဲကဆီတံအိန်တံအိ.
- လံနီလီတံမကဆဲကဆီတံအိန်အတံဂီတဖန် - တံအိန်အတံပူဖျဲးဒီးတံကဆဲကဆီလကတံ မအိတဖန်.
- နီဟုနံလီ PowerPoint ဖဲလကအလိန်ဘနံဝဲ.

လံအုန်ကီတဖန်

- လံအုန်ကီတဖန်လကအထီနံပူလကတံမကဆဲကဆီတံအဂီဒီး WASHအဂီ.
 - တံဂီမူကးတံ(တံဂီမု)လကပယီကျိန်ဘနံဃးတံအိန်အတံကဆဲကဆီ
 - <https://www.youtube.com/watch?v=BM9y5x8ai1w>
 - UN တံဂီမူလကအပိန်ထွဲလိန်အခံတခါဝံတခါလကပယီကျိန်ဘနံဃးတံသုစုအကျဲ, တံမကဆဲကဆီတံဒီးတံအိန်.
 - <https://www.youtube.com/watch?v=BM9y5x8ai1w>
 - WHO တံအုန်ကီအလံလံ
 - http://www.who.int/water_sanitation_health/hygiene/settings/healthvillages/en/
 - တံလကအအိန်ဒီးတံဂုတံကျိလကလကပုပုဒီးပုတတ WASHအတံဟုနံကျိနံဆိတံလက တံကဘနံမအိ.

- <http://practicalaction.org/water-and-sanitation>
- WHOအတတ်ကဲဘျူးကဲဖိုင်ခဲလက်လအိန်လါWASHအပွန်ယဲသန့အတတ်အုန်ကီအပူ - ကျဲသန့အပတီၢ်.
 - http://www.who.int/water_sanitation_health/en/

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်မၤနီၣ်လၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒဲကဝီၤပုၤမၤတၢ်အိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်

တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတခါလၢဒဲကဝီၤအပုၤမၤတၢ်ဖိအိၣ်ဒီးဘူးလဲကမၤလိသးအါထီၣ်ဒီးတၢ်အပတီၢ်အံၤကပညိၣ်ဃီၤလၢတၢ်မၤအီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤအပူၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီအတၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်ပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲ-

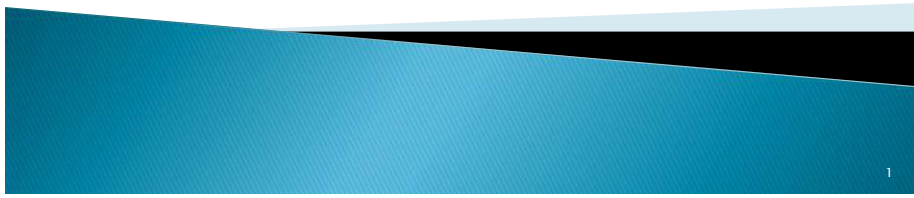
၁. ပၢ်ဖျါထီၣ်ဒဲကဝီၤအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤဘၣ်အဘၣ်သီတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ.
၂. သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လၢအဒူးကဲထီၣ်ဝဲ(FB) တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ - တၢ်က့ၤကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢအဒူးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါညီၣ်န့ၣ်သးလၢဒဲကဝီၤတၢ်အိၣ်သးအလီၢ်အကျဲအပူၤ.
၃. သ့ၣ်ညါဒီးမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီသဒါတၢ်အိၣ်လၢအဒူးကဲထီၣ်(FB) တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်.
 - က. တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲး - တၢ်ဖိၣ်အီၤ, ပၢ်ကီၤဃၢ်အီၤ,ကတဲၣ်ကတီၤအီၤ, အိၣ်အီၤ.
 - ခ. တၢ်မၤကဆဲးကဆိခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံး - တၢ်ဟးလီၢ်, တၢ်တၢၤကွံၣ်တၢ်ကမံၤအကိၣ်လိၣ် (တၢ်ကမံၤ)
 - ဂ. ထံလၢအပူၤဖျဲး(ထံလၢအကဆိ)အိၣ်ဝဲ.
 - ဃ. နီၢ်ကစၢ်တၢ်ကဆဲးကဆိ, လီၤဆီဖၣ်တၢ်လၢတၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်ဒီးဒူးသ့ၣ်ညါမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်သုစုဒီးချါသိ(ဆးပုၣ်).
 - င. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်တၢၤတၢ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီသဒါတၢ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်နီၣ်

တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်တၢ်အီ

တၢ်မၤလိ ၄

တၢ်တီၢ်ဟံာ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ▶ တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဆဲးကျိးလၢတၢ်တမၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်နီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဘၢၣ်စၢၤ.
- ▶ ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်

- ▶ တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်အခိၣ်ပညီၢ်.
- ▶ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်သးလၢတၢ်အိၣ်
- ▶ တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲး
- ▶ တၢ်အိၣ်လၢတကဆဲးကဆိ
- ▶ တၢ်မၤလိသးလၢတၢ်ဒိသဒါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်သးလၢတၢ်အိၣ်
- ▶ နီၢ်ကစၢ်အတၢ်ကဆဲးကဆိလၢအဂ့ၢ်

တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်အခိၣ်ပညီၢ်

- ▶ တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်အိၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢအပူၤဖျဲး/ကဆဲးကဆိ, တၢ်ဟံးတၢ်ဖီၣ်အီၤ, တၢ်နီၤလီၤအီၤဒီးကတၢ်တၢ်အိၣ်တူၤလၢတၢ်ဆါကတီၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ပူၤအိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ▶ တၢ်မၤနီၣ်တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်(လၢအပူၤဖျဲး/ကဆဲးကဆိ)အကါဒိၣ်(၄)ထံၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်.
 - တၢ်မၤကဲထီၣ်တၢ်လၢအပူၤဖျဲး
 - တၢ်ဟံးအီၤဖီၣ်အီၤလၢအပူၤဖျဲး
 - တၢ်နီၤလီၤအီၤလၢအပူၤဖျဲး
 - တၢ်ကတၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်အီၤလၢအပူၤဖျဲး

တၢ်မၤကဆဲးကဆီၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ပညိၣ်

- ▶ မၤကထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢအပူၤဖျးဝဲလၢပူၤအိၣ်တၢ်ဖိအဂီၢ်.
- ▶ ဒီးသၢတၢ်အိၣ်လၢအနးကထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးတၢ်အိၣ်အစ့ၣ်အပျါ.

တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢကထီၣ်သးခီဖျိတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အစီပညိၣ်

- ▶ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတခါ, ညီန့ၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲမ့တမ့ၢ်တၢ်အစ့ၣ်အပျါ, လၢအကထီၣ်လၢတၢ်အမိၣ်ပျါလၢအန့ၣ်လီၤဆူပနီၢ်ခိမိၣ်ပျါအပူၤခီဖျိလၢပအိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါခီဖျါလၢတၢ်အိၣ်

- ▶ တၢ်ဖဲတၢ်ညၣ်သံသီဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတကဆဲကဆီ
- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်အီတဖၣ်ဒီးတၢ်ထံတၢ်နီတဖၣ်တၢ်တကးဘၢအခိၣ်ဘၣ်(သၣ်ဘုလၢစီၣ်လီၤ).
- ▶ ပုၤဟံးဖီၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ် - အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲတၢ်ဆါမ့တမ့ၢ်စိၣ်ဝဲတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဃၢ်တဖၣ်.
- ▶ သူထံဘၣ်အာဖဲလၢကတဲၣ်ကတီၤတၢ်အိၣ်.
- ▶ တၢ်ကီၢ်တလၢတပုၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်အဆၢကတီၢ်တယံၣ်ဝဲလၢကမၤသံဝဲတၢ်ဃၢၣ်ပြီကဒံလၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်(အဒိ, တၢ်ဆါဃၢ်, တၢ်ဖိတၢ်ဃၢ်)
- ▶ တၢ်အပီးအလီလၢအတကဆဲကဆီတဖၣ်.

မတၤလၢကမၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးန့ၣ်လဲၣ်.

- ▶ ပုၤကိးဂၤ
- ▶ ဘၣ်ဆၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်, ပိၣ်မုၢ်လၢအိၣ်ဒီးဟူးသးဒီးဒူးအိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲအီၤလီၤဆီလၢကဒိသဖၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ.

ဘဉ်မနုၤဃိလၢတၢ်ဒိသဖၢမ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲန့ၣ်လဲၣ်.

- ▶ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်ထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်သးလၢထံကီၢ်လၢအဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အဖၢမ့ၢ်ဒီးထံကီၢ်လၢအဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲတဖၣ်အပူၤ.
- ▶ တၢ်ဝံတၢ်ယိၣ်ဘဉ်ဃးတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကျိၤကွၢ်ဖိခိၣ်.
- ▶ တၢ်တဘျုးမံၤမၤဘဉ်ဒိဝဲဖိသဉ်အိၣ်န့ၢ်ဖိ, ဖိသဉ်ဖိတဖၣ်, ပုၤသးပုၤဒီးပုၤဆိးကုတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်လဲၤတရံးသးဒီးတၢ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကဲ (ကွၢ်တၢ်မၤလိ ၅)
- ▶ မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်စၢ်လီၤ, လီၤဆိဒုၣ်တၢ်ဖဲလၢတၢ်အိၣ်အတၢ်ဆူးတၢ်ဆါကဲထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်ဝဲ.

တၢ်အိၣ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအတၢ်ကါဒိၣ်တနီၤ

- ▶ တၢ်ဆါလူဘိုး
- ▶ တၢ်လိၤကီၢ်ပံၣ်ညိး
- ▶ သူၣ်ညိးဖံးဘီတၢ်ဆါအူၣ် (Viral Hepatitis A)
- ▶ တၢ်အိၣ်အစုၣ်အပျၢ်
- ▶ တၢ်ဟၢဖၢလူ
- ▶ တၢ်ဟၢဖၢဝံတကံ
- ▶ တၢ်ကံဘျုးအကျိၤကျဲတၢ်ဆါ
- ▶ ထိးကလဲးအိၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်

တၢ်အိၣ်လၢအပူၤဖျးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျးဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်သိးလၢက-

- ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်လီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤကထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢစံၣ်ပူၤဒီး တုၤဃီၤဆူဖၣ်ကပူၤအဂီၢ်.
- နူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအကျါအကျဲတဖၣ်လၢကမၤစ့ၤလီၤတၢ်အိၣ်လၢအနူးကထီၣ် တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်.

တၢ်အိၣ်အတၢ်ကဆဲၣ်ကဆီၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

- ▶ တၢ်တိၣ်ဟံၤမ့ၢ်လၢကဒိသဒါတၢ်အိၣ်အစ့ၣ်အပျါဒီးတၢ်အိၣ်လၢအနူးကထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ် ဆါတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ကဆဲၣ်ကဆီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲလၢ
 - တၢ်နူးကထီၣ်အိၣ်
 - တၢ်ဟံးအိၣ်ဖိၣ်အိၣ်
 - တၢ်နီၤလီၤအိၣ်
- ▶ ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကဆဲၣ်ကဆီၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်အါတက့ၢ်ဖဲလၢ
 - တၢ်ကတံၢ်ကတီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်အိၣ်

တၢ်အိၣ်လၢတကဆဲးကဆီ

- ▶ တၢ်အိၣ်လၢတကဆဲးကဆီဒီးလၢအမ့ၢ်တၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ
- ▶ တၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်တၢ်တဖၣ်
 - တၢ်ကံၤဘျးအကျိၤအကျတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး
 - ထိးကလံာ်အဃာ်တဖၣ် (ထိးကလံာ်)

တၢ်မၤတဖၣ်လၢကဒိသဒါတၢ်အိၣ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်

၁. ဟံၣ်အိၣ်ကဆဲးကဆီ
- ▶ သုစုထီၣ်ဘိ - မ့ၢ်ကျဲလၢအဘျူးအဖိၣ်အိၣ်ဒိၣ်ကတၢ်တဘိလၢကထီၣ်ခါဝဲတၢ်ရၢလီၤတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်သးခီဖျိလၢတၢ်အိၣ်.
 - ▶ သုစုတရူလၢဟံးထီၣ်ဖိထီၣ်တၢ်ဒီးကတံာ်ကတီၤတၢ်.
 - ▶ သုစုဖဲလၢလဲၤဟးတၢ်လီၢ်ခံၣ်အလီၢ်ခံ.
 - ▶ သုစုဖဲလၢမၤကဆီဖိသၣ်ခံၣ်အလီၢ်ခံ.
 - ▶ မၤကဆီတၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်ခဲလၢာ်
 - ▶ ဒိသဒါတၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဖိဃာ်တဖၣ်, တၢ်ဖိလံၤဖိဃာ်လၢမၤဟးဂီၤတၢ်တဖၣ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂုၤတဖၣ်.

တၢ်မၤတဖၣ်လၢကဒီသဒၢတၢ်အိၣ်လၢအဖူးကထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်

- ၂. ဟံလီၤဆီဆိတၢ်အိၣ်လၢအသံသိဒီးတၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဖိမံအီၤဝံၤတဖၣ်.
 - ▶ ဟံလီၤဆီဆိတၢ်အိၣ်လၢအသံသိဒီး, ထီၣ်ဖိဆိဖိဒီးပိၣ်လဲၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်အဂ့ၢ်ၤတဖၣ်.
 - ▶ သူတၢ်အပီးအလီၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လီၤလီၤဆီဆိ.
 - ▶ ဟံဃၢ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဒၢတဖၣ်အပူၤ.

တၢ်မၤတဖၣ်လၢကဒီသဒၢတၢ်အိၣ်လၢအဖူးကထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်

- ၃. ဖိတၢ်အိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး
 - ▶ လီၤဆီဆိတၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ညၣ်, ထီၣ်ဖိဆိဖိ, တၢ်နံၣ်ဒီးပိၣ်လဲၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်.
 - ▶ တၢ်ညၣ်ဒီးထီၣ်ဖိဆိဖိ - ဖိအီၤတုၤလၢအထံၤတဲထီၣ်တအိၣ်လၢဘၣ်ဒီးအသွံၣ်တအိၣ်ဖျါဝဲလၢဘၣ်.
 - ▶ တၢ်ဖိကသူထံဒီးတၢ်ဟၢတၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဟၢအီၤအတၢ်ကိၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဝဲ (70 °C)
 - ▶ က့ၤမၤကိၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး

တၢ်မၤတဖၣ်လၢကဒီသဒၢတၢ်အိၣ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်

၄. ပၢ်တၢ်အိၣ်လၢအပူၤဖျးဒီးတၢ်ကိၢ်အိၣ်အလီၢ်.

- ▶ တဘၣ်ပၢ်အါန့ၢ်ခံန့ၣ်ရံၣ်လၢဒၢလၢအကိၢ်ဝဲအလီၢ်.
- ▶ ပၢ်အီၤလၢတၢ်ခုၣ်ဒၢအပူၤတသ့ဖဲအသ့တဘျီဃီ.
- ▶ မၤကိၢ်ထီၣ်က့ၤအီၤတချုးလၢအိၣ်အီၤ.
- ▶ တဘၣ်ပၢ်အီၤအသီအါတလၢဝဲလၢတၢ်ခုၣ်ဒၢအပူၤ.
- ▶ တဘၣ်မၤပျံၢ်တၢ်အိၣ်လၢအခုၣ်လီၤသကၤလၢတၢ်ကိၢ်အဒၢပူၤတဂ့ၤ.

တၢ်မၤတဖၣ်လၢကဒီသဒၢတၢ်အိၣ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်

၅. သူထံလၢအကဆီဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအသံသိလၢအကဆီတဖၣ်.

- ▶ သူထံကဆီလၢကသ့တၢ်အိၣ်.
- ▶ ဗုထၢတၢ်အိၣ်လၢအသီသံၣ်ဘဲဒီးဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်ဂီၢ်
- ▶ ဗုထၢတၢ်အိၣ်လၢတၢ်မၤအီၤကဆီဒီးပူၤဖျးတဖၣ်.
- ▶ သုကဆီတၢ်လူၤတၢ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတဖၣ်
 - သုကဆီကွံၣ်ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဃါဒီးကံကသံၣ်အဂ့ၤတဖၣ်.
 - သုကဆီကွံၣ်တၢ်ဖိတၢ်ဃါဒီးတၢ်ဘၣ်အာဘၣ်သီတဖၣ်.
- ▶ တဘၣ်စူးကါကျးအတၢ်အိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်အဘိၣ်လၢအမုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီတလၢကွံၣ်ဝဲတဖၣ်.

နိဂုံးအတိအကျဆွဲချက်

- ▶ ထူးမဲ
- ▶ လှုပ်ထိမ်းနံ့နံ့
- ▶ ခွံခိုင်းခိုင်းသွပ်တဘက်အိပ်ဘက်.
- ▶ တံတံကွဲကွဲထိတဖန်.
- ▶ သူပဝန်ဖိဖိလကူးခိုးကဆဲအခါ - လာတံမလာကိတ်ပူအင်္ဂါ.
- ▶ ခိုးခိုင်းထိလာတံတကဆွဲကဆွဲအလိတ်ဖန်.
- ▶ သူတံသုစုလအကျိုးကျဘက်ဘက်.

တံဂွံအကိအကျဆွဲချက်

- ▶ ကမာစုလီတံဘက်အာဘက်သီလစုတဖန်အလိခိုးခိုးသအါလတံဟုန်လိာ်သးတံအိပ်.
- ▶ တံဆူးတံဆိတဖန်နုဆုာ်ခိသီတံသုဝဲခိဖျိလစုဘက်အာဘက်သီတဖန်လဲဆူကိတ်ပူ မှတမံ နါဒုအလိတ်ကဝီ.
- ▶ စုဘက်အာဘက်သီလအထိးဘက်ကိတ်ပူနုမံကျတံလါအညီနုမံနုဝဲတံဆိ.

တၢ်ကဘၣ်သ့စ့ၣ်လဲၣ်.

- ▶ သူထံလာအဟဲယွၢ်လီၤ
- ▶ သူဆးပွၢ်(ချိသိ)
- ▶ ထူးဆးပွၢ်လာစုခံခိလၢၣ်လာၣ်ဝ-၁၅စဲးကိး.
- ▶ သ့စီၣ်ကွၢ်အိၤလာထံဟဲယွၢ်လီၤ
- ▶ ထွၢ်သူကွၢ်စုလၢစးခိလၢတၢ်သူအိၤတဘျီဂီၢ်.
- ▶ ဟးဆူးတၢ်က့ၤမၤဘၣ်အဘၣ်သိကဒါက့ၤစ့.

တၢ်ကဘၣ်သ့စ့ၣ်လဲၣ်

Adapted from & Steps for Hand Hygiene at <http://www.sdmh.in/HealthTipsDetail.aspx?id=11>.

တၢ်ကဘၣ်သ့စ့အခါဖဲလဲၣ်.

- ▶ ဖဲလၢသ့တၢ်ဟးလီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ.
- ▶ တချုးလၢတၢ်ဟံးဖိၣ်တၢ်အိၣ် - ကတဲၣ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်
- ▶ ဖဲလၢကူး/ကဆဲဝံၤလီၢ်ခံ
- ▶ ဖဲလၢအိၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ
- ▶ ဖဲလၢဆိတလဲဖိသၣ်ဝံၤလီၢ်ခံ
- ▶ တချုးလၢအိၣ်တၢ်/အိထံအခါ
- ▶ ဖဲလၢဖိၣ်တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤ/တၢ်ပီးတၢ်လီဘၣ်အဘၣ်သီ တဖၣ်လီၢ်ခံ.

တၢ်မၤလိ ၅

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး

တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်မၤလိ

တၢ်မၤလိ ၅ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိပတီၢ် ၅ - တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်မၤလိ - လီၤဆီၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဃံးတၢ်ဃဲၤဃီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၄-၅ န့ၣ်ရံၣ်

၅.၁ တၢ်ကတီၢ်လၢညါ - ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်မၤနီၣ်

ဖဲလၢပသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်န့ၣ်, ပမၤတၢ်ဆုၤလီၤတၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်ဂ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်သ့ဝဲ.

UNICEFအတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်မၤတက့ၢ်လၢတၢ်ဖုးသ့ၣ်ညါအီၤလၢတၢ်အပတီၢ် ၂/တၢ်မၤလိ ၂ အပူၤန့ၣ်မၤစၢၤပုၤလၢကဟ်ဖျါထီၣ်ဒီးန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၣ်ပုၤလၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်အါမး န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤအပတီၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်, ပကမၤဝဲတၢ်မၤတက့ၢ်အါထီၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးစူးကါအီၤလၢကနီၣ် ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢဒဲကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပကမၤလိဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးခံကလုာ်လၢအကဲထီၣ်ညီန့ၣ်လၢဖိသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢဒဲကဝီၤအလီၢ်အကျဲတဖၣ်အပူၤ - တၢ်အိၣ်ဃံးတၢ်ဃဲၤသံကျိသံ.

တၢ်မၤလိပတီၢ်အဝဲအံၤကပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်ကီၢ်တနီၤလၢတၢ်လီၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ လၢဒဲကဝီၤအပူၤလၢခံကတၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်တဖၣ်.

တၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတၢ်ဆုၤလီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢဒဲကဝီၤအိၣ်လၢ ကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤကီၢ်ဆၢတဖၣ်အပူၤ - IRC လီၤဖုၤတြုၤအါရံၤ ၂၀၁၄န့ၣ်.

၂၀၁၅ န့ၣ်တၢ်လီၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ဟ်ဖျါဆူ CCSDPT*တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကရၢ - လၢ The Border Consortium American Refugee Committee, International Malteser International, International Rescue Committee Première Urgence - Aide Médicale International ဖဲကျဲးထုးထီၣ် ဝဲ ၂၀၁၆န့ၣ်.

၅.၂ တ်မလိအတတ်တိတ်ဟ်တဖၣ်

တတ်ပတိတ်အဝဲအံၤဝံၤအလိၣ်ခံၣ်န့ၣ်, ပုၤထီၣ်တတ်မလိဖိတဖၣ်ကသု -

- ဟ်ဖျါထီၣ်တတ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢအဖးကဲထီၣ်တတ်သတူၢ်ကလၢ, တ်အခိၣ်ထံးလၢအဖးကဲထီၣ်တတ်အိၣ်လီၤထုးလၢဒဲကဝီၤလီၤကျဲအပူၤ.
- တဲန့ၢ်ဟ်တတ်ခိၣ်သံးဒီးတတ်ဃဲၤသံလၢအအိၣ်ထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်အသး(တတ်အိၣ်လီၤထုးလၢအချ့ဒီးယံၣ်ထၢ)လၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
- တဲဖျါထီၣ်တတ်အိၣ်လီၤထုးအတတ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲအဃၢ်လၢလဲၤတရံးအသးဒီးတတ်အိၣ်လီၤထုးအကလုာ်ကလုာ်အစၢတဖၣ်.

၅.၃ တ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတတ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တိ - တ်မလိပတိတ်အတတ်ရဲၣ်တတ်ကျဲၤ

(ကွၢ်တတ်မလိအကတိတ်လၢတတ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤအိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢတတ်ဖိလၢ)

တတ်ဖးတတ်မ ၁ - တ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတတ်မလိပတိတ် ၂ အတတ်ထံၣ်တတ်ဆိကမိၣ်တတ်မတက့ၢ် (၁န့ၣ်ရံၣ်)

တတ်ကတိတ်လၢညါ

- ပုၤသိၣ်လိတတ်ဖိဖးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တတ်မလိအတတ်တိတ်ဟ်တဖၣ်ဒီးတတ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲ(တတ်ဂီၤယဲၤ (Slides) ၂-၃)
- ပုၤသိၣ်လိတတ်ဖိဖးန့ၣ်လီၤ PowerPoint အလံာ်နီၤလီၤဆူပုၤမလိတတ်ဖိတဖၣ်လၢကကွၢ်ဃုာ်ဝဲမ့ၢ်လၢတတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိၤလၢအဟ့ၣ်တတ်သ့တတ်ဘၣ်လၢတတ်မအိၣ်တဖၣ်အါမးဒီးတတ်မလိအကတိတ်ထီဝဲ.
- ပုၤသိၣ်လိတတ်ဖိဖးန့ၣ်ဝဲတတ်မလိပတိတ်အံၤအတတ်ပညိၣ်ဒီးဘျးဝဲဃုာ်ဝဲဒီးတတ်မလိပတိတ် ၂ လၢအစံးဝဲ -
 - တ်မလိအပတိတ်ဝဲအံၤကမ့ၢ်တတ်မလိလၢအဟ်ဖျါတတ်အိၣ်အယိာ်အါန့ၢ်တတ်ပတိတ် ၂/တတ်မလိ ၂ အတတ်ဂ့ၢ်လၢအဖးကဲထီၣ်တတ်အိၣ်လီၤထုးလၢအကဲထီၣ်သးတဘျီဃီ, တတ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးဒီးတတ်ဂ့ၢ်မိာ်ပုၤကဲထီၣ်သးန့ၣ်လီၤ.
 - ပကကွၢ်တတ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်သးလၢဒဲကဝီၤလီၤဆိလိာ်သးတဖၣ်အပူၤ.
 - ပကမလိဃုာ်သ့ၣ်ညါတတ်ဂ့ၢ်အကလုာ်ခံၣ်ခါလၢအကဲထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်သးလၢဖိသၣ်အတတ်အိၣ်လီၤထုးအပူၤ - တတ်ခိၣ်သံ (အတယၢ်ဃၢၤစၢၤ/ကံလိစၢၤန့ၢ်ဒီးလၢအကြးဒ်သးနံၣ်အသိး) ဒီးဃဲၤသံ(အတယၢ်ဃၢၤစၢၤ/ကံလိစၢၤလၢနီၢ်တထီထီၣ် မ့တမ့ၢ်တဖၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်).
 - တတ်န့ၢ်ဟ်ဂ့ၢ်ထီၣ်တတ်ဂ့ၢ်လၢအဖးကဲထီၣ်တတ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်န့ၣ်, ဖးကဲထီၣ်တတ်မလိတတ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤအိၣ်လီၤလၢဒဲကဝီၤလီၤဆိလိာ်သးတဖၣ်အပူၤ.

ကရူၢ်တတ်တၢ်ပိၣ်ကတိတ်သကိးတတ်အတတ်သံကွၢ်ဒီးတတ်ဖးဆၢ

- ပုၤသိၣ်လိတတ်ဖိဖးန့ၣ်ကရူၢ်အတတ်ကတိတ်အပတိတ်ဘၣ်ဃးတတ်မလိပတိတ် ၂ - တ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ

- ပုသိန်လိတ်ဖိကတဲနာ်ပာ်တၢ်ဂၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တၢ်ဃီဃီ, တၢ်ဂၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးတဖၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဆိကတၢ်န့ၣ်, ပုသိန်လိတ်ဖိကသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်နီၤဆူပုၤမၤလိတ်ဖိတဖၣ်.
 - တၢ်မၤတက့ၣ်အစၢအိၣ်ဖျါမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်. (တၢ်ဂၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်(၃)ပတီၢ် - တၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်အတၢ်မၤဘၣ်ဒိတၢ်တခါစုၣ်စုၣ်)
 - မတၤလၢကဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ပတီၢ်တခါစုၣ်စုၣ်လၢအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အဖိတခါလၢကဲထီၣ်သတူၢ်ကလၢ, တၢ်ဂၢ်မိၢ်ပုၤကဲထီၣ်သး, ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးန့ၣ်လဲၣ်.
 - တၢ်ပတီၢ်ဖဲလဲၣ်တခါလၢပမၤအီၤအါကတၢ်လၢပဒဲကဝီၤအပူၤန့ၣ်လဲၣ်.(တၢ်ဃီဃီဒီးတၢ်ဂၢ်ခိၣ်ထံး)

တၢ်အိၣ်ဘျး - ၁၅ မံးနဲး (တၢ်ဃုထၢမၤအီၤသ့)

တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ၂ - တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးဒီးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ် (၂န့ၣ်ရံၣ်)

- ပုသိန်လိတ်ဖိဒုးနဲၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤ (Slides)အဘျး ၃လၢ UNICEF အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အတၢ်မၤတက့ၣ်လၢတၢ်မၤလိတ်ဖိအပတီၢ် ၂အပူၤ.
 - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘျး ၄ န့ၣ်အိၣ်ဖျါလီၤတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အစၢတဖၣ်(တၢ်အိၣ်လီၤထုးဒီးတၢ်သံ)
 - တၢ်ကဲထီၣ်သးသတူၢ်ကလၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤကံလိာ်သးဒီးတၢ်မၤလိတ်ဖိ ၂.
 - တၢ်ကဲထီၣ်သးလၢအတၢ်ဂၢ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂၢ်နီၢ်ကီၢ်တဖၣ်အါထီၣ်. အဖိ -
 - တၢ်အိၣ်တလၢတပုၤ (တၢ်အိၣ်အကံၢ်အစီ, တၢ်အိၣ်အနီၣ်ဂံၢ်, တၢ်အိၣ်တၢ်ပုၤသိးသိး)
 - တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဒီးဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်အတၢ်မၤတဖၣ်တလၢတပုၤလၢမိၢ်ဒီးဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
 - တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတလၢတပုၤဒီးခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံးတဖၣ်တဂ့ၤဘၣ်.
 - တၢ်ဂၢ်မိၢ်ပုၤကဲထီၣ်သးတဖၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါလၢအမ့ၢ်ဝဲ - တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်စ့ၤဝဲမ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်.
 - ဂံၢ်ခိၣ်ထံးလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်အဂ့ၤဂၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-
 - တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်(လၢအဖိးသဲးဒီးတဖိးသဲးစး), တၢ်စူၢ်တၢ်နာ်တဖၣ်, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤဒီးထံၣ်ဂီၢ်သဲးတဖၣ်.(ပုၤလၢအိၣ်ဒီးထံၣ်ဂီၢ်သဲးအစိကမိၢ်ခါ. ဒီးအစိကမိၢ်အံၤသ့ဝဲဒ်လဲၣ်.)

ကရူၢ်အဆံးအတၢ်ဂဲလိ - (ကရူၢ်တၢ်မၤ ၁န့ၣ်ရံၣ်)

- ပုသိန်လိတ်ဖိနီၤဖးလီၤပုၤမၤလိတ်ဖိခံကရူၢ် - ကရူၢ် ၁ - တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်/ ကရူၢ် ၂ - ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးတဖၣ်.
- မၤပုၤမၤလိတ်ဖိတဖၣ်လၢကရူၢ်စုၣ်စုၣ်အပူၤလၢကကွဲးလီၤတၢ်ကဲထီၣ်သးအခိၣ်ထံး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢဒဲကဝီၤအပူၤ.

- ပုသိန်လိတ်ဖိသုဝဲတံသံကွာ်ဘဉ်မနုၤအဃိတဖဉ်လၢတၢ်ဖိလၢအံၤလၢကမၤစၢၤပုၤမၤလိတ်ဖိတဖဉ် ကွဲးလီၤဝဲတၢ်လၢအဘဉ်ဃးဒီးဒဲကဝီၤတၢ်အိဉ်သးတဖဉ် -
 - ဘဉ်မနုၤအဃိတၢ်အိဉ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတအိဉ်လၢလၢပဲၤပဲၤန့ၢ်လဲၣ်.
 - တၢ်စံးဆၢတဖဉ် - တၢ်အိဉ်တအိဉ်ဝဲဘဉ်, တၢ်အိဉ်တလၢပဲၤ, တၢ်အိဉ်ကံၢ်စီတဂ့ၤ, တၢ် ကတဲာ်ကတီၤတၢ်အိဉ်တၢ်အိတဂ့ၤ.
 - ဘဉ်မနုၤအဃိလၢတၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတအိဉ်လၢလၢပဲၤပဲၤလၢဟံၣ်ဖိဃိဖိအဂီၢ်န့ၢ်လဲၣ်.
 - တၢ်စံးဆၢတဖဉ် - စုတအိဉ်လၢကပုၤအီၤ, တၢ်အိဉ်တအိဉ်ကူအိဉ်လၢ, တၢ်အိဉ်အကံၢ် စီတဂ့ၤ, တၢ်အိဉ်အဂ့ၤကဲဘျးလၢတၢ်ကကတဲာ်ကတီၤအီၤအဂီၢ်တအိဉ်.
 - ဘဉ်မနုၤအဃိတၢ်အံးထွဲကွဲးထွဲတအိဉ်လၢလၢပဲၤပဲၤလၢမိၢ်ဒီးဖိသဉ်တဖဉ်အဂီၢ်န့ၢ်လဲၣ်.
 - တၢ်စံးဆၢတဖဉ် - လၢဟံၣ်-ပုၤသ့ၣ်တဖဉ်တသ့ၣ်ညါတၢ်အံးထွဲကွဲးထွဲတၢ်အတၢ်ဖဲးတၢ် မၤလၢတၢ်မၤအီၤတဖဉ်, မ့တမ့ၢ် တမ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်လၢမိၢ်ဒီးဖိတဖဉ်အဂီၢ်, မ့တမ့ၢ်ကျိဉ် စုတအိဉ်လၢကဟ့ၣ်တၢ်အံးထွဲကွဲးထွဲတၢ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖဉ်.
- (ပုသိန်လိတ်ဖိဟ့ၣ်တၢ်အိဉ်အီၤထီၣ်သ့ဝဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၤကတဖဉ်လၢအလိာ်ဝဲအသိး - အိဉ်-ဘဉ်မနုၤအဃိတၢ်တအိဉ်ဒီးတၢ်ကူဘဉ်ကူဘဉ်သ့တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်လၢလၢပဲၤပဲၤန့ၢ်လဲၣ်.)

တၢ်အိဉ်ဘျး - ၁၅ မံးနံး (တၢ်မၤအီၤသ့)

ကရူၢ်အတၢ်ဒုးန့ၢ်ပၢၢ်ဖျါထီၣ်ဒီးတၢ်ကတီၤသကိးတၢ် (၃၀ မံးနံးလၢကရူၢ်အတၢ်ဒုးန့ၢ်ပၢၢ်ဖျါထီၣ်ဒီးတၢ်ကတီၤသ ကိးတၢ် အဂီၢ်, ၁၅ မံးနံးလၢကရူၢ်တဖုစုာ်စုာ်အဂီၢ်)

ပုသိန်လိတ်ဖိဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘဉ် ၅-၇ လၢကဟံၣ်ဖိဉ်ကျၢၢ်တၢ်က့ၤတၢ် (၁၅မံးနံး)

- ပုသိန်လိတ်ဖိဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အကါဒိဉ်တဖဉ် -
 - ဖဲလၢပမ့ၢ်န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဖဉ်န့ၢ်ပမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤတဖဉ်သ့ဝဲ.
 - တၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢမၤဘဉ်ဒိလိာ်သးစုာ်စုာ် - တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤဒီးဂံၢ်ခိဉ်ထံးလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တ ဖဉ်မၤဘဉ်ဒိတၢ်ကဲထီၣ်သးတဘျီဃီတဖဉ်
 - ပမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ဆီတလဲသ့ဝဲခိဖျါလၢတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ဂ့ၤဝဲတၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်သၢပတီၢ်.
 - ပတီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်လၢကဆီတလဲတၢ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤကဲထီၣ်သးဒီးဂံၢ်ခိဉ်ထံးကဲထီၣ်သးတဖဉ်အ မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်အတၢ်အိဉ်သးဂ့ၢ်ပတီၢ်ဒီးဖိသဉ်တၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်တၢ်အိဉ်သးပတီၢ် တဖဉ်.

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ၃ - တၢ်အိဉ်လီၤထူးအတၢ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကံၢ်လိာ်သးအတၢ်လဲၤတရံးသးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်ဘဉ်ဃး တၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်သးတဘျီဃီ (၁ န့ၢ်ရံၣ်)

ပုသိန်လိတ်ဖိဒူးသွင်ညါတံးဖိဒူးတံးမၤအဝဲအံၤဖျိအစံးဝဲတံးဂ့ၢ်လၢတံးဖိလံာ်တဖၣ်

- အဝဲအံၤန့ၣ်ပနံၤတံးလၢအဂ့ၢ်လဲၤတံးဘးတံးမနုၤလၢအဖူးကဲထီၣ်တံးအိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၢ်ဖီးတဂ့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- အဝဲအံၤပအဲၣ်ဖိဒူးကွၢ်ဘူးထီၣ်ဖိဒူးထီၣ်ဘးတံးလၢအဖူးကဲထီၣ်တံးအိၣ်လီၤထူးတဘျီဃီလၢအကါဖိဒူးတဖၣ်.
- မ့ၢ်ပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တံးလၢအဖူးကဲထီၣ်တံးတဘျီဃီအကါဖိဒူးခံၤလၢအမ့ၢ်တံးဆူးတံးဆါဖီးတံးအိၣ်တံးလၢတဂ့ၢ်.
- လၢတံးဟူးတံးဂဲၤအတံးမၤအဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်, ပကမၤလိဘးတံးဆူးတံးဆါဖီးတံးအိၣ်တံးလၢတဂ့ၢ်မၤသကိးတံးတပူၤဃီသ့ဝဲလၢအဖူးကဲထီၣ်တံးအိၣ်လီၤထူး.
- လၢတံးဟူးတံးဂဲၤအတံးမၤအံၤအပူၤန့ၣ်ပကတီၢ်နီၣ်ဃာ်တံးလၢပမၤလိဘးတံးတံးမနုၤတဖၣ်လၢတံးမၤလိအပတီၢ် ၂ (တံးဂ့ၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တံးတဖၣ်)အပူၤ, တံးလၢပက့ၢ်ကွၢ်က့ၢ်က့ၢ်အီၤခဲအံၤဘးတံးတံးလၢအဖူးကဲထီၣ်တံးတဖၣ်ဖီးတံးလၢပမၤလိဘးတံးအီၤလၢအခိၣ်ထံးလၢတံးမၤလိဘးတံးမၤကဆဲးကဆိတံးအိၣ်(တံးမၤလိပတီၢ်/တံးမၤလိ ၄)အပူၤ.
- မံပကစးထီၣ်တံးလၢပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဘးတံးမၤကဆဲးကဆိတံးအိၣ်ဖီးတံးအဝဲအံၤန့ၣ်ဘးထွဲဖီးတံးအိၣ်လီၤထူးဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တံးဖူးနဲၣ်ဟံၤဖျါထီၣ်တံးဖီးတံးကတိၤသကိးတံး - တံးဂီၤယဲၤအဘျီ ၈-၉.
- ပုသိန်လိတ်ဖိဒူးသွင်ညါ PowerPoint အတံးဖူးနဲၣ်ဟံၤဖျါထီၣ်တံးဘး “တံးဘၣ်ကူဘၣ်ကဲ-တံးအိၣ်လီၤထူးအတံးလဲၤတရံးသး” ဖီးပုသိန်လိတ်ဖိဟ့ၣ်လီၤလံာ်နီၤလီၤ.
- ပုသိန်လိတ်ဖိမၤပုမၤလိတ်ဖိလၢကဆိကမိၣ်ဘးတံးမနုၤလၢအဝဲသ့ၣ်မၤလိဝဲလၢတံးမၤကဆဲးကဆိတံးအိၣ်အတံးမၤလိပတီၢ်(တံးမၤလိ ၄)အပူၤ.
- ပုသိန်လိတ်ဖိအတံးသံကွၢ်ဖီးတံးစံးဆါအပူၤန့ၣ်, ပၤန့ၣ်ဃုာ်ဝဲတံးသံကွၢ်အကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်သ့ဝဲဖဲအမ့ၢ် -
 - ဘၣ်မနုၤအဃိတံးမၤကဆဲးကဆိတံးအိၣ်န့ၣ်အကါဖိဒူးဝဲလဲၣ်.
 - နမ့ၢ်အိၣ်တံးအိၣ်လၢအတကဆဲးကဆိဘၣ်န့ၣ်, တံးကမၤသးဖဲလဲၣ်.
 - မ့ၢ်နအိၣ်တံးအိၣ်ဖီးကဲထီၣ်တံးအစုၣ်အပျါတဘျီဘျီခါ. တံးအိၣ်အစုၣ်အပျါကဲထီၣ်ဖီးနၤယံာ်ဆံးယံာ်လဲၣ်တုၤလၢနအိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၢ်. ဝဲလၢနဆိက့ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, နဂံၢ်နဘါအိၣ်ထဲလဲၣ်. လၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်တခီန့ၣ်မၤသးဖဲလဲၣ်. နဆိကမိၣ်ဝဲလၢအဆိးက့အခါန့ၣ်, တံးကမၤသးဖီးအဝဲသ့ၣ်အတံးဖိဒူးထီၣ်န့ၣ်ဖဲလဲၣ်.
 - ဘၣ်ဃးဖီးပိာ်မုၢ်တဂၤဆိးက့ဝဲလၢအဖိအခါန့ၣ်ကမၤသးဖဲလဲၣ်.
 - တံးဆူးဆါဝဲလၢအဘၣ်ဃးတမ့ၢ်တံးမၤကဆဲးကဆိတံးအိၣ်ဖဲအမ့ၢ်တံးရဲၣ်ဘၣ်, တံးညၣ်ဂီၢ်တခီလဲၣ်.
- ပုသိန်လိတ်ဖိဒူးနဲၣ်တံးဂီၤယဲၤအဘျီ ၈. တံးဝဲတံးအိၣ်လီၤထူးအခီပညီဖီးတံးဂီၤယဲၤအဘျီ ၉ မ့ၢ်ဝဲတံးအိၣ်လီၤထူးအတံးဘၣ်ကူဘၣ်ကဲလဲၤတရံးသးအတံးဂီၤယဲၤဖီးဝဲနံၤတံးအိၣ်လီၤထူးအတံးဘၣ်ကူဘၣ်ကဲလဲၤတရံးသးအတံးဘျးဖဲလီၢ်သးတဖၣ်ကဖီးတဘျီ.

• ပုသိန်လိတ်ဖိစံးဝဲ -

- တပ်ဖွဲ့တပ်အစီပညီလာတော်ဂီယဲအဘဉ် ၈ နှင့်ဘျးစဲလိတ်သးဒီးတပ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အတတ်တကဆဲကဆိတဖဉ်(တပ်ဆူးတပ်ဆါ)လာတပ်ဟံးန့ဉ်အိဉ်အီၤ.
- တပ်အကွဲဂီတကွီဒီးလာတပ်ဂီယဲအဘဉ် ၉အပူၤန့ဉ်, ပထံဉ်ဘဉ်တပ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကံးဒီးတပ်ဆူးတပ်ဆါလာအမၤဘဉ်ဒီးတပ်အိဉ်လီၤထူး.
- တပ်ဘျးစဲလိတ်သးဆူဉ်ဝဲလာတပ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကံး/တပ်ဆူးတပ်ဆါဒီးတပ်အိဉ်လီၤထူးအဘဉ်စၢၤ.
- ဖဲပုတဂၤဆိးကုန့ဉ်မၤဘဉ်ဒီးအဝဲသ့ဉ်အတပ်အိဉ်လီၤထူးသ့ဝဲ, အခါဖဲလာပုတဂၤမ့ဉ်အိဉ်ဒီးတပ်အိဉ်လီၤထူးန့ဉ်, အဝဲသ့ဉ်အါတကွဲလာကဆိးကုဝဲန့ဉ်လီၤ.
- ပုဆိးကုဒီးပုလာအိဉ်ဒီးတပ်အိဉ်လီၤထူးလိဉ်ဘဉ်တပ်အိဉ်န့ဉ်ဂံးန့ဉ်ဘါလာအဂ့ၤ.
- တပ်ဘျးစဲလိတ်သးလီၤလီၤဆီဆီလာအမၤဘဉ်ဒီးပိဉ်မုဉ်အိဉ်ဒီးဟူးသးဒီးဖိသ့ဉ်တဖဉ်.
- တပ်ဟ့ဉ်အဒိတဖဉ် -
 - တပ်အိဉ်လီၤထူးဒူးကဲထီဉ်နီဉ်ခိအတပ်ဂံးစၢၤဒီးမၤဘဉ်ဒီးခိအတပ်စူးကါဝဲတပ်န့ဉ်ဂံးန့ဉ်ဘါတဖဉ်.
 - ဖဲလာနီဉ်ခိမ့ဉ်ဂံးစၢၤန့ဉ်, ပုကညီသ့ဉ်တဖဉ်ဆိးကုညီဝဲ.
 - တပ်ဆူးတပ်ဆါမၤဂံးစၢၤဘါစၢၤပုၤ.
 - ဖဲလာပဆိးကုဘျါန့ဉ်, ပလိဉ်ဘဉ်အါထီဉ်တပ်အိဉ်န့ဉ်ဂံးန့ဉ်ဘါအါထီဉ်လာကဒူးအိဉ်ထီဉ်တပ်ဂံးဆူဉ်ဘါဆူဉ်.
 - တပ်ဒီးသဒါတပ်ဆူးတပ်ဆါမၤစၢၤတပ်တြီဃာတပ်အိဉ်လီၤထူး.
 - ဟံဉ်လာအဂ့ၤအတပ်အံးထွဲကွဲထွဲဒီးအိဉ်ဒီးတပ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အတပ်ဖဲတပ်မၤန့ဉ်မၤစၢၤပုလာတပ်ထီဒါတပ်အိဉ်လီၤထူးအတပ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကံးတပ်လဲၤတရံးသးန့ဉ်လီၤ.

- ပုသိန်လိတ်ဖိသံကွဲပုသိဉ်တပ်မၤလိဖိတဖဉ်လာမ့ဉ်အဝဲသ့ဉ်အတပ်သံကွဲအိဉ်တမံမံၤခါ.
- ပုသိန်လိတ်ဖိဒူးန့ဉ်တပ်ဂီယဲအဘဉ် ၉ ဒီးတဲနံပာ်တပ်လဲၤတရံးသးအစၢတဖဉ်ဒီးတပ်လာအပိဉ်ထွဲထီဉ်အခံတဖဉ်.

• ပုသိန်လိတ်ဖိစံးဝဲ -

- တပ်အိဉ်လီၤထူးအတပ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကံးလဲၤတရံးသးန့ဉ်အိဉ်ဒီးတပ်အစၢတဖဉ်အါမးဘဉ်ဃးဖိသ့ဉ်တဖဉ်, မိာ်တဖဉ်, ဟံဉ်ဖိဃီဖိတဖဉ်, ပုတဂၤတဖဉ်ဒီးပုဂံးဝီတဖဉ် - တပ်အစၢသ့ဉ်တဖဉ်အံၤမ့ဉ်ဝဲ - ဖိသ့ဉ်အတပ်အိဉ်ထီဉ်ထီဉ်ဒီးပုဂံးဝီဒီးမုဉ်ကျါဝဲၤကွဲအတပ်အိဉ်လီၤထူးဒီးတပ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကံးလဲၤတရံးအသးအစၢတဖဉ်.

• ပုသိန်လိတ်ဖိတဲနံပာ်ဝဲ -

- တပ်အိဉ်လီၤထူးမၤဘဉ်ဒီးဖိသ့ဉ်အတပ်အိဉ်ထီဉ်ထီဉ်, နီဉ်ခိတြီဆါတပ်အဂံးစၢၤ, နီဉ်ခိမၤန့ဉ်တပ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကံးညီထီဉ်, ဒီးဒူးကဲထီဉ်တပ်ဆူးတပ်ဆါ, လာအအမ့ဉ်တပ်ဒူးကဲထီဉ်နီဉ်ခိအတပ်ဂံးစၢၤဘါစၢၤ.

- ပုဂံကညီလှအဆူးခါတဖန်ဒီး/မုတမုာ် ဂံာ်စါဝဲတဖန်န့ၣ်မၤတၢ်တသ့တကဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်. အဝဲသ့ၣ် မၤတၢ်ကဲထီၣ်စ့ၤဝဲ.
- တၢ်မၤတၢ်ကဲထီၣ်စ့ၤန့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်ပုၤဖျိၣ်ဖိယၢ်ဖိတဖန်ဒီးမၤစ့ၤလီၤကျိၣ်စ့ၤလၢအမၤန့ၣ်ဝဲတဖန်ဒီး ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ဆူပုၤတဝၢအအိၣ်သ့ဝဲ.
- တၢ်ကဲပုၤဖျိၣ်ဖိယၢ်ဖိန့ၣ်မၤန့ၣ်ဝဲတၢ်ကူဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖန်တသ့ ဘၣ်.
- ပုၤလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဂ့ၤတဖန်ဒုးကဲထီၣ်ပုၤတဝၢအတၢ်ဂံာ်စါ ဘါစါဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဂံာ်စါဘါစါန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဂံာ်စါဘါစါအခိပညီတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးအါဝဲန့ၣ်လီၤ.

• ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိသံကွၢ်ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖန် -

○ တၢ်လဲၤတရံးသးအံၤဒုးန့ၣ်ပျါထီၣ်အကစၢ်သးလၢဒဲကဝီၤအပူၤဖဲလဲၣ်. ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိတဖန်မုာ် လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်, ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဟ့ၣ်တၢ်အဖိတနီၤ -

- မိာ်ဒီးဖိတဖန်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးခိဖျိလၢတၢ်အိၣ်အဂ့ၤအိၣ်စ့ၤ, ဒီးလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဂံာ်စါဘါစါလၢပုၤမိာ်ဒါ,ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ် ဆံးဖိတဖန်အဂီၢ်.
- တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တနီၤ -တၢ်ဒိၣ်ဃံအိၣ်အါမးလၢဒဲကဝီၤတဖန်အပူၤ. တၢ်ဃဲၤသံစ့ၢ်ကီးကဲထီၣ် သး(ကွၢ်တၢ်လီၤဃုၣ်သ့ၣ်ညါဒဲကဝီၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံာ်န့ၣ်ဘါတဖန်လၢတၢ်ထၢဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ်).
- ဖိသၣ်တဖန်ဆိးကုဲအံၤခဲအံၤ.
- မုာ်လၢတၢ်ဂံာ်တၢ်ဘါတအိၣ်, မိာ်တဖန်အဂံာ်စါဘါစါဒီးတၢ်အဝဲအံၤမၤဘၣ်ဒိဟံၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိ ဃီဖိအတၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးဟံၣ်အတၢ်ထူးထီၣ်မၤကဲထီၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.
- မုာ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢဂံာ်ဘါတအိၣ်ခိဖျိလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဘၣ်အီၤအဃိ,ပၢ်တဖန်(အဖိဆိးကုဲလၢ တၢ်ညၣ်ဂီၢ်အိၣ်အဃိ) မၤတၢ်တကဲဂ့ၤဂ့ၤ(လၢစံာ်ပျီအပူၤ).
- တၢ်မၤတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်စ့ၤဝဲ, ဒဲကဝီၤအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးပတီၢ်တဂ့ၤဝဲ, ထီၣ်ကွီတနီၤ မုတမုာ်လဲၤဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အလီၢ်တ့ၤ, ဒဲကဝီၤအတၢ်အိၣ်သးအဂါအကျၢၤခဲ လၢာ်ဘၣ်ဒိၣ်ထံးဝဲ.

တၢ်အိၣ်ဘျး - ၁၅ မံးနံး (ဗုထာမၤအီၤသ့)

တၢ်ဖဲတၢ်မၤ ၄ - တၢ်ဒိၣ်ဃံဒီးတၢ်ဃဲၤဃီ - အါတက့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးကဲထီၣ်ညီၣ်န့ၣ်သးလၢဖိသၣ်အိၣ် (၅)န့ၣ်ဆူဖိလၢာ်တဖန်(၁ န့ၣ်ရံၣ်)

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်မၤလိတပတီၢ်အံၤ.

• ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဲၣ်နၢ်ပၢ်ဝဲ -

- အခဲအံၤပၢ်နၢ်ပၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်ဘျးစဲလိာ်သးဒီးမိပကစးထီၣ်ကွဲၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထာဖှိၣ်ဘၣ်ဃးဒဲကဝီၤအတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒ်သိးလၢကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိၣ်ဃံဒီးတၢ်ဃဲၤသံအတၢ်အိၣ်သး.
- တၢ်လီၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဝဲ ၂၀၁၅နံၣ်ဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢဖိသၣ် ၅ နံၣ်ဆူဖိလၢတဖၣ်အဂီၢ် - တၢ်ဒိၣ်ဃံအပတီၢ်အိၣ်ဝဲ ၃၅.၁% (အိၣ်ဝဲအပတီၢ်ထီၣ်ဒိၣ်မး)ဒီးဟီၣ်ခိဖိဖျါတၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဃဲၤဃိအိၣ် ၂.၀%(တၢ်အပတီၢ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ်အီၤသ့)
- တၢ်ဒိၣ်ဃံဒီးတၢ်ဃဲၤသံမ့ၢ်တၢ်ပညိၣ်အီၤလၢအကါဒိၣ်လၢနတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ.
- လၢတၢ်ကနၢ်ပၢ်တၢ်ဒိၣ်ဃံဒီးတၢ်ဃဲၤသံအဂီၢ်, ပကဘၣ်က့ၤကွၢ်က့ၤတၢ်အိၣ်လီၤထူးခိဖျါလၢဖြိၣ်ထံနံၣ်ဘါတလၢပဲၤ PEM(က့ၤကွၢ်တၢ်မၤလိ ၃ ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ကရူၢ်လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်, တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤဝဲ, ဖြိၣ်ထံနံၣ်အတၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢနီၢ်ခိဖိထီၣ်အဂီၢ်ဒီးခဲၣ်ဘိၣ်ဟဲၤဒြးဒီးတၢ်အသိတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအဟ့ၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတဖၣ်)

• တၢ်အခိပညိၣ်တဖၣ် -

- တၢ်ဒိၣ်ဃံ - တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးအီၤလၢတၢ်ဒိၣ်ဃံခိဖျါလၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးယံၣ်ထာဝဲ(အနီၢ်တထီၣ်အသးနံၣ်အိၣ်အသိး/အနီၢ်ဖုၣ်န့ၢ်အသးနံၣ်)
 - ထီဝဲတန့ၢ်အကြးထီဝဲအသိး
 - ကဲထီၣ်ဝဲလၢတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်အိၣ်စ့ၢ်ယံၣ်ထာဝဲလီၤဆီဖၣ်တၢ်ဖြိၣ်ထံနံၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်မံၣ်လၢအရ့ဒိၣ်တဖၣ် (လၢဖးယံၣ်(တဘျူးလၢ/တဘျူးနံၣ်တဖၣ်)အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲတၢ်လၢအယံၣ်အထာဝဲ).
- တၢ်ဃဲၤဃိ - တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးအီၤလၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢ(အတယၢ်ဃၢလၢအနီၢ်ထီအဂီၢ်)
 - ဒုးကဲထီၣ်တၢ်တယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ/ကံလိတပဲၤ လၢတၢ်တယၢ်ဃၢ/ကံလိကအါထီၣ်ဝဲအဂီၢ်.
 - တၢ်စီၤကွၢ်အီၤလၢတၢ်တယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤလၢတၢ်ထီထီၣ်အဂီၢ်.
 - တၢ်ဃဲၤသံညီန့ၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်သတူၢ်ကလၢလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်ခိဖျါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်တအိၣ်သတူၢ်ကလၢဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဆူၣ်ဝဲဒိၣ်မးဘၣ်ဃးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်သံ(တၢ်သံတၢ်ပုၤ).

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘၣ် ၁၀-၁၉ (၁န့ၣ်ရံၣ်)

- တၢ်အိၣ်လီၤထူးခိဖျါဖြိၣ်ထံနံၣ်ဘါတလၢပဲၤ(PEM) - တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်ဆါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤပနီၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဒိၣ်ဃံဒီးတၢ်ဃဲၤသံ.
- တၢ်ဂီၤယဲၤတဘျုးစ့ၢ်စ့ၢ်အလီၢ်ခံ, ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်
 - တၢ်အကါဒိၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၀
 - တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၁
 - PEMအကလုာ်တဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၂-၁၃

- တပ်ပန်နီဟ်ဖျါတပ်ဆါအတပ်အိန်ဖျါလီဆီ - တပ်ဂီယဲနီနီဂံ ၁၄
- တပ်ထိန်သကြီတဖန် - တပ်ဂီယဲနီနီဂံ ၁၅-၁၇
- တပ်ကတိကျက်တံ - တပ်ဂီယဲနီနီဂံ ၁၈
- တပ်အစာတဖန်/တပ်အိန်လီထူး - တပ်ဂီယဲနီနီဂံ ၁၉
- တပ်ကွက်ကဒါကုအီလောပုသိန်လိတပ်ဖိ
- ပုသိန်လိတပ်ဖိဒူးသုနီနီထိန်ကုပုမလိတပ်ဖိတဖန်လော -
 - အခဲအံန့ပန်ပာ်ဝဲဂုဂုဘန်ဃးတပ်ဂီယဲအဖူးကဲထိန်တပ်အိန်လီထူး(၃)ပတီခဲလက်န့နီလီ.
 - ပန်ပာ်ဝဲတပ်ဘူးစဲလိာ်သးလောအမုာ်တပ်ဘန်ကုဘန်ကပ်/တပ်ဆူးတပ်ဆါဒီးတပ်အိန်နီဂံနီဘါအဘန်စါန့နီလီ.
 - ပန်ပာ်လောတပ်မလကဆဲကဆီတပ်အိန်မုာ်တပ်လောအကါဒိန်နီဂံကီကီအဂုမိာ်ပုတခါလောတပ်အိန်ဒီးတပ်အိန်ဆူအိန်ချ့လောအဂုဒီးတပ်အိန်နီဂံနီဘါလောအဂုဒိလဲန့နီလီ.
 - ပန်ပာ်တပ်အိန်လီထူးအကလုာ်လီလီဆီဆီခံကလုာ်လောလီဆီဒ်တပ်လောအမာဘန်ဒဲဖိသုန့နီတဖန် - တပ်ဒိန်ဃံဒီးတပ်ဃဲဃီန့နီလီ.

၅.၄ တပ်ဖိတပ်လံပိးလိတဖန်

- လံာ်ကုဖးလဲာ်, ထိန်ဒီးဘိဖးဒိန် (marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတပ်(tape)
- တပ်ဂီဘန်ဃးတပ်ဒိန်ဃံဒီးတပ်ဃဲဃီ
- ခိန်ဖူထူထုာ်, PowerPointအစးဒူးနဲတပ်ဂီဒီးတပ်ဒူးနဲတပ်ဂီအမဲာ်သုာ်.
- PowerPointအတပ်ဒူးနဲတပ် - တပ်လောအဖူးကဲထိန်တပ်အိန်လီထူး.
- PowerPoint အလံာ်နီလီ - တပ်လောအဖူးကဲထိန်တပ်အိန်လီထူး.
- လံာ်ဒီးသန့လောတပ်သိန်လိအဂီ -
 - တပ်မလဂုထိန်တပ်အိန်နီဂံနီဘါဒီးတပ်အိန်ဆူအိန်ချ့အတပ်ဖးတပ်မလောတပ်နီလီအီဆူပုဘန်ကီဘန်ခဲကတိလောအိန်လောကီကီတံာ်ဒီးကီပယီအကီဆါဒိတတီအပူ - ကသံသရန်ဖးဒိန်ဒီယုာ်မုာ် (Dr Chaw Yin Myint) - လါယနူအါရံ-လါဖုးတြုအါရံ ၂၀၁၄ နံာ်, International Rescue Committee - TBC
 - ၂၀၁၅ နံာ်တပ်လီဃုသုာ်ညါတပ်အိန်နီဂံနီဘါအလံာ်ဟ်ဖျါဆူ CCSDPT*တပ်အိန်ဆူအိန်ချ့ကရါ - လါ The Border Consortium American Refugee Committee, International Malteser International, International Rescue Committee Première Urgence - Aide Médicale International စဲကျးထူးထိန်ဝဲ ၂၀၁၆နံာ်.
 - ဟိန်ခိန်ဒီဘုာ်တပ်အိန်ဆူအိန်ချ့ကရါ (World Health Organization) - WHO တပ်အိန်နီဂံနီဘါဒီးတပ်ဒိန်ထိန်ထိန်အတပ်ဂု - တပ်ဒိန်ဃံ/တပ်ဃဲဃီ <http://www.who.int/nutgrowthdb/about/introduction/en/index2.html>

တၢ်သိၣ်လိတၢ်တၢ်နီၣ်လၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒဲကဝီၤပုၤမၤတၢ်အိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်အဂီၢ်.

၁. တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဖၣ် - စူးကါ UNICEF အလံာ်တၢ်မၤတက့ၢ်.

က. ဟံၣ်ထွဲအိၣ်ဒီးသိးသိးဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်ဒ်တၢ်သူအိၣ်လၢတၢ်မၤလိပတီၢ်၂/တၢ်မၤလိ၂ အပူၤ, ဘၣ်ဆၣ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မၤတက့ၢ်လၢတၢ်မၤလိသုး တကပၤအါထီၣ်.

၂. တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်အတၢ်လဲၤတရံးသး.

က. မၤဟံၣ်ထွဲတၢ်မၤလိအတၢ်န့ၣ်ကျဲၣ်လၢတၢ်ဖိခိၣ်အသိး - တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလိၤလိၤဘျၢဘျၢလၢတၢ်န့ၣ် ပၢ်အိၣ်ညီၤဒီးဒဲကဝီၤပုၤဘၣ်တၢ်ဖိခိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်လိၣ်လၢကဘၣ်န့ၣ်ပၢ်တၢ်ဆဲးကျိးလိၣ်သး လၢတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးခံခါအဘၣ်စၢၤဒီးလၢတၢ်ခံခါအံၤမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး လိၣ်သးဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. တၢ်ခိၣ်ဃံးဒီးတၢ်ဃဲၤဃိ.

- က. မ့ၢ်တၢ်အကါခိၣ်လၢပုၤမၤတၢ်အိၣ်ဒီးဘူးလဲတဖၣ်ကနၢ်ပၢ်တၢ်ခိၣ်ဃံးဒီးတၢ်ဃဲၤဃိသံအတၢ်ကါခိၣ်လၢ အတၢ်မၤအပူၤ.
- ခ. သ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ခိၣ်ဃံးအတၢ်ဒုးတယၢ်အပတီၢ်ထီဝဲခိၣ်မးလၢကမၤစၢၤပုၤမၤတၢ်ဖိခိၣ်ဒီးဘူးလဲန့ၣ်ပၢ် တၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကါခိၣ်ဒ်အမ့ၢ် IYCF အတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်.
- ဂ. သ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်ဃးတၢ်ဃဲၤဃိဒီးအတၢ်လီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်လၢဖိသ့ၣ်သံဝဲသ့အဂီၢ်, လၢမၤ စၢၤပုၤမၤတၢ်ဖိလၢကနၢ်ပၢ်တၢ်ဒိသဒေတၢ်ဂ့ၢ်ဂီၤအူဒီးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဖိသ့ၣ်ဃဲၤဝဲတဖၣ်.
- ဃ. ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကွၢ်ထွဲယါဘျၢပုၤဆါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃး PEM လိၤလိၤဘျၢဘျၢလၢတၢ်န့ၣ်ပၢ်အိၣ် ညီၤဒီးလိၣ်ဝဲတဖၣ်.

လံာ်နီၤလီၤ - တၢ်အိၣ်ဃံးဒီးတၢ်ဃဲၤဃိအတၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဃုထၢအိၣ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်ဃံးအိၣ်တဖၣ် - ဖိသၣ်ဖိခဲလၢာ်
အိၣ်တနံၣ်ဃီကိးဂၤဒဲး.

တၢ်အိၣ်လီၤထုးယံာ်ထၢအစၢတဖၣ်
န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဃံး, မ့တမ့ၢ် မၤစၢ
လီၤတၢ်နီၤထီထီၣ်ဒီးအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ
လၢဖိသၣ်တဂၤတမၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်
န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢလၢပဲၤပဲၤလၢအယံာ်
ထၢဝဲ. တၢ်အိၣ်ဃံးန့ၣ်မၤဘၣ်ဖိဖိသၣ်
ခဲလၢာ်လၢထံကီၢ်လၢအဂၤထီၣ်ပသီ
ထီၣ်ကိးဘၣ်ဒဲးအပူၤန့ၣ်သၢပူၤတပူၤ
န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢအပၣ်ဖျါဖိသၣ်
အိၣ်လၢစုထွဲတဂၤန့ၣ်အသးမ့ၢ်ဝဲ
တနံၣ်ဃီဒီးဖိသၣ်အဝဲတဂၤန့ၣ်လီၤ.

From World Vision International, www.wvi.org/nutrition/nutrition-basics.

တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢ်အစၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်
ဝဲတၢ်ဃၢၤသံ, မ့တမ့ၢ် ကံလိၣ်စၢလီၤချ့မး,ဒီး
အစီပညီမ့ၢ်ဝဲလၢဖိသၣ်တဂၢၤန့ၣ်ဘၣ်လဲၤခီဖျိ
ဘၣ်ဝဲတၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လီၤစၢသတူၢ်က
လၢ်. တၢ်အဝဲအံၤညီန့ၢ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်တလၢ
တပွဲၤလီၤထူးနးနးကလဲၣ် မ့တမ့ၢ် လၢအဆူး
ဆါဝဲအဆၢကတီၢ်. ဖိသၣ်၅နံၣ်ဆူဖိလၢ်အိၣ်
ဝဲ ၁၀-၁၃% န့ၣ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤ
ထူးသတူၢ်ကလၢ်အဃိန့ၣ်လီၤ.

From World Vision International, www.wvi.org/nutrition/nutrition-basics.

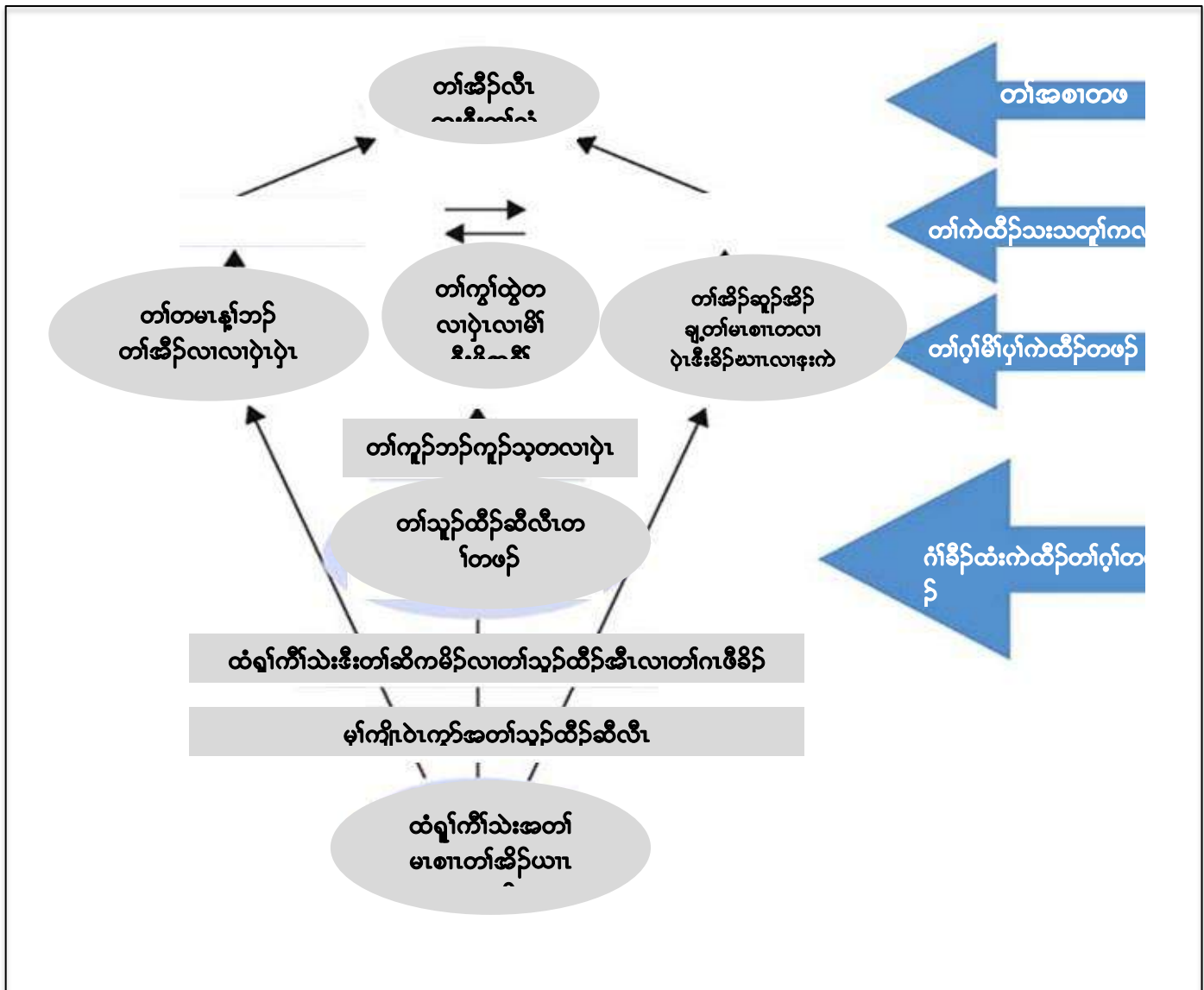

တၢ်အိၣ်ဃံအတၢ်ကျဲၣ်ကျိၣ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲ, လၢအဖူးန့ၣ်ဖျါတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢလၢအဘၣ်စီၣ် (kwashiorkor) နီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢလၢအဃုထီ (marasmus). တၢ်အဝဲအံၤပၤဖျါဝဲဖိသၣ်ဃးသံလၢနီၣ်ခိအဖီခိၣ်တတီၤပၤဖိၣ်ဃုၣ်ဖိအိၣ်ကဘုခံခိ.

From University of Ottawa Society, the Individual, and Medicine.
<https://www.med.uottawa.ca/sim/data/Nutrition-Malnutrition-e.html>.

TBC လံာ်နီၣ်လီၤ - တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး UNICEF Conceptual Framework

တၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး

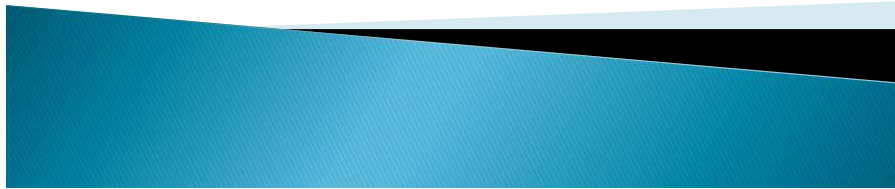

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုး

တၢ်မၤလိ ၅

တၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

တၢ်ပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသု -

- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်သတူၢ်ကလၢ, တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအဖုးကဲထီၣ်တၢ်အတၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢဒဲကဝီၤလီၢ်ကျဲအပူၤ.
- ▶ တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ညိၣ်န့ၣ်တဖၣ်လၢအမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအချ့ဒီးယံာ်ထၢ.
- ▶ တဲဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲအဃာ်လၢလဲၤတရံးအသးဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးအကလုာ်ကလုာ်အစၢတဖၣ်.

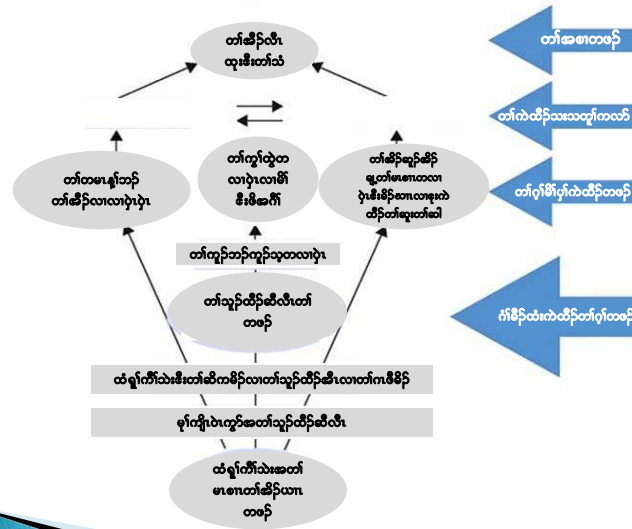

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးသတူၢ်ကလၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်သးလၢအဂ့ၢ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢမၤဘၣ်ဒိပှၢ်တဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်, ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်ဒီးပှၢ်တဂၤတဖၣ်.
- ▶ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဲထီၣ်သးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်အိၣ်လီၤထူး
- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲ-တၢ်လဲၤတရံး
- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးအစၢတဖၣ်

တၢ်လၢအဒူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး

တၢ်ကဲထီၣ်သးသတူၢ်ကလၢအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်

- ▶ အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအတၢ်ဂ့ၢ်
 - တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘိတလၢပဲၤ
 - တၢ်အိၣ်အကၢၢ်စီၤနီၣ်ဂံၢ်တဂ့ၤဝဲ
- ▶ တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ဂၢ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအကဲထီၣ်သးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်

- ▶ တၢ်မၤဝဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်(IYCF)လၢတဂ့ၤတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ(တၢ်ဆိးက့)အိၣ်အါဝဲ.
- ▶ မိၢ်အတၢ်အိၣ်လီၤထုး
- ▶ တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် IYCF စ့ၤ.
- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်ပဲၤသိးသိးလိာ်သးဘၣ်.
- ▶ ဟံၣ်ဖိဃီဖိခိၣ်ဃၢၤဝဲတရံးတဂ့ၤဘၣ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ.

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်အိၣ်လီၤထူးတဖၣ်

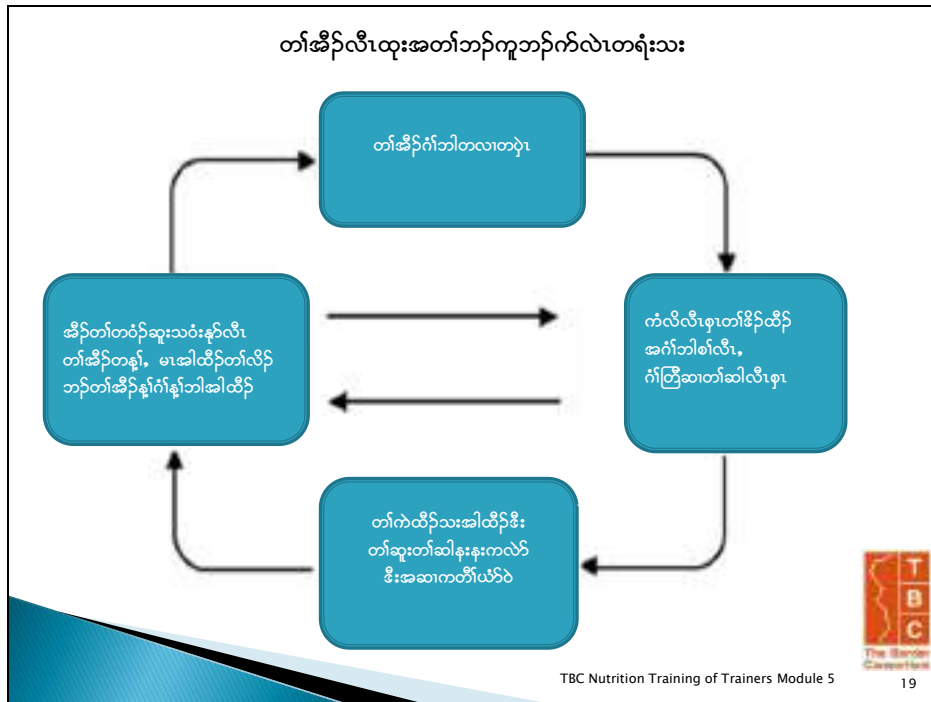
- ▶ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကံၢ်စီလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်စၢၤတဖၣ်စ့ၤ.
- ▶ တၢ်အိၣ်ယၢၤအကံၢ်အစီလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်စ့ၤဝဲဒ်အမ့ၢ် -
 - ဟံၣ်ခိၣ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်မၤဖိဒီးတၢ်အိၣ်ဆိးအဂီၢ်.
 - တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့
 - တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဒီးတၢ်မၤတၢ်
 - တၢ်ဟ့ၣ်ဘူးဟ့ၣ်လဲလၢလၢပဲၤပဲၤ, အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢမၤန့ၢ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်
 - ဖဲးဒီးကဟ့ၣ်ပီၤညါ- တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်, တၢ်ချဲတဖၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, အဂ့ၢ်အဂၤ.

တၢ်အိၣ်လီၤထူးအခိၣ်ပညီ

- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအိၣ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးခိၣ်ဖျါလၢ တၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါအါမ့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအါတလၢမ့ၢ်တဖၣ်စ့ၤတလၢဝဲ.
- ▶ တၢ်အဝဲအံၤဟံၣ်ဃုၣ်ဝဲတၢ်ခံၣ်လၢၢ်လၢအမ့ၢ် -
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - အါတလၢကွံၣ်
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - စ့ၤတလၢ

တၢ်အိၣ်လီၤထူးခိဖျါလၢဖြီၣ်ထံန့ၢ်ဂံၢ်ဘါတလၢတဲၤ- PEM

PEM

- ▶ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ.
- ▶ ဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤအါတက့ၢ်လၢဖိသ့ၣ်ဂ့ၣ်ဆူဖီလံာ်တဖၣ်.
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်လၢအဒူးကဲထီၣ်ဖိသ့ၣ်အဆၢကတီၢ်တၢ်ဆိးက့ၢ်ဒီးတၢ်သံ.
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်လၢဒူးကဲထီၣ်တၢ်ဂံၢ်စံး(စံးလီၤ)နီၢ်ခိ(မိၢ်ပုၢ်)ဒီးနီၢ်သး(ခိၣ်န့ၢ်)တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖူးကဲထီၣ် PEM

- ▶ တအီၣ်တၢ်အီၣ်လၢလၢပွဲၤပွဲၤ (နီၣ်ဂံၢ်ဒီးကံၢ်ဖိ)
- ▶ တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်တဖၣ်လၢအမၤစၢ်လီၤနီၣ်ခိမိၢ်ပှၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကစူးကါတၢ်အီၣ်.
- ▶ ခိၣ်ဃၢၤတၢ်အီၣ်ဝးတရံးလၢတၢ်တမၤကဆဲးကဆီအီၤ.
- ▶ မိၢ်တၢ်အီၣ်ဆူၣ်အီၣ်ချ့တဂ့ၤ
- ▶ ဟံၣ်ဖိဃီဖိအနီၣ်ဂံၢ်လၢအဖိၣ်ထီၣ်သကြီၤဒီးဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်အီၣ်ယၢတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ဖူးအီၣ်နီၣ်ဖိ(ဖူးအီၣ်မိၢ်နီၣ်ထံ)တသ့ဘၣ်.
- ▶ တၢ်ဟ့ၣ်ဖူးအီၣ်တၢ်အီၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဘါဖဲၤခဲမ့တမ့ၢ်တဘၣ်ဝဲဘၣ်

PEM အကလုာ်တဖၣ်

အကလုာ်တဖၣ်	အတၢ်အီၣ်ပျါ	တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတဖၣ်
တၢ်အီၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢ	ဃၢၤဃီမ့တမ့ၢ်ဃၢၤသံ (နီၣ်ခိတယၢ်ဃၢၤလီၤစ့ၤ)	သတူၢ်ကလၢ, တၢ်အီၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဘါတလၢပွဲၤဒီးဖူးကဲထီၣ်တယၢ်အဃၢၤလီၤစ့ၤမ့တမ့ၢ်တဃၢၤထီၣ်ဝဲဘၣ်ခိအကြးထီၣ်ညီနီၣ်အသိး.
တၢ်အီၣ်လီၤထူးလၢအယံာ်ထၢ	တၢ်ခိၣ်ဃီ မ့တမ့ၢ် တၢ်နီၣ်ဖုၣ်(နီၣ်တထီဝဲခိအကြးဒီးသးနီၣ်အသိး)	တၢ်အီၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဘါလၢအဂ့ၤတလၢပွဲၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံာ်အကတီၢ်(လၢအနီၣ်တဖၣ်)နီၣ်ဖူးကဲထီၣ်နီၣ်တထီဘၣ်ဒီးသးအတၢ်သ့ညါအတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်လီၤတီၢ်တလၢပွဲၤဝဲသ့.
တၢ်အီၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢဒီးအယံာ်ထၢ	ကံလိစ့ၤ(နီၣ်ခိအတယၢ်ဃၢၤစ့ၤနီၣ်ဒီးဝဲခိအသးနီၣ်အသိး)	အကလုာ်ဟံၣ်ဖိၣ်ဒီး, လၢတၢ်နီၣ်အဃီ, ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ဃၢၤသံ, တၢ်ခိၣ်ဃီဒီးခဲလၢကံၢ်သ့.

တၢ်မၤနီၣ်

- ▶ တၢ်ဃၢ်ဃီအတၢ်သံတၢ်ပှၢ်အိၣ်အါဝဲ(တၢ်သံအါ)လၢတၢ်မ့ၢ်ထီၣ်သၤတြီၤဒီးတၢ်အိၣ်လီၤ ထူးအကလုာ်အကတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ဃၢ်ဃီမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးတခါဒီးပှၢ်လၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးန့ၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒူး အိၣ်တၢ်အတၢ်မၤစၢၤလၢအချ့ဒီးကသံၣ်ကသီအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်.
- ▶ ပှၢ်ဒိၣ်ဃံန့ၣ်တညီန့ၢ်တုၤဃီဆူတၢ်သံဝဲဘၣ်ဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်ထီၣ်သၤတြီၤဒီးတၢ်ဃၢ်ဃီ, ဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်လၢအယံၣ်ဝဲလၢဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီး ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပနီၣ်ဟဲဖျါထီၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါလီၤဆီလၢ PEM

တၢ်အိၣ်ဖျါလီၤဆီတဖၣ်	MARASMUS	KWASHIORKOR
တၢ်ဃုထီၣ်န့ၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ		အိၣ်ဖျါထီၣ်
ဖဲညၣ်တၢ်အိၣ်လၢဘၣ်	အိၣ်ဖျါဝဲတြီၤကလံာ်	တဘျီတခီၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါဝဲဖိဖျါလၢတၢ်ကဘုဒီးတၢ်အသိ
အသိတၢ်အိၣ်လၢဘၣ်	အသိအိၣ်လၢဖဲဘၣ်ဖိလံာ်လီၤ ထူးနးနးကလံာ်	တၢ်အသိညီန့ၢ်အိၣ်ဃၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကဲၤဝဲဘၣ်.
တၢ်ကဘု ကံလိၣ်စ့ၤလီၤ/တယၢ်ဖဲထီၣ် နီၢ်သးအတၢ်ဆီတလဲ	တအိၣ်ဘၣ် ကံလိၣ်လီၤဒိၣ်မး အိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဃီကနီၣ် ဒီးတကန့ၣ်ဃုာ်တၢ်	အိၣ်ဝဲ ကံလိၣ်စ့ၤလီၤဝဲဘၣ်ဆၣ်ကကးဘၢအသးလၢတၢ်ကဘု သ့ၣ်အုန့ၣ်သးအုန့ၣ်, ကအုကစ့ၤ, တကန့ၣ်ဃုာ်တၢ်
တၢ်အိၣ်ဖျါလီၤဆီတဖၣ်	အိၣ်ဖျါတဘျီတခီၣ်	
တၢ်မိၣ်သးအိၣ်တၢ် တၢ်ဟၢဖၢလု ဘၣ်ဆီတလဲ	ညီန့ၢ်ဂ့ၢ်ဝဲ ညီန့ၢ်ဖဲအဲၤဖဲအဲၤ(အဲၤအဲၤဒီးလၢပူၤကွံာ်) တညီန့ၢ်အိၣ်ဝဲဘၣ်	တမိၣ်သးအိၣ်တၢ် ညီန့ၢ်ဖဲအဲၤဖဲအဲၤ(အဲၤအဲၤဒီးလၢပူၤကွံာ်) န့ၢ်ဆၢၣ်အလံာ်ရၢလီၤသလၣ်လီၤအသး - ဖဲဘၣ်အလံာ်ဆီ တလဲအသး.
မိၣ်ဆူၣ်ဆီတလဲ	ဆၢဆၢတဘျီ	မိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဘုဘုဖျါ, လီၤကံာ်လီၤဘိဆူၣ်, ယဲးထီၣ်အီၤ
သ့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်	တအိၣ်ဘၣ်	ညီ ခိဖျါလၢတၢ်အသိပံာ်ဖိၣ်တၢ်

မရင့်မာန်စ်(Marasmus) vs. ခုရှည်ယီရ်ကန် (Kwashiorkor)

တၢ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်ကဘု

တၢ်ဂ့ၢ်ကျၢ်တၢ်လၢအကိးဒိၣ်

တၢ်မၤ IYCF လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကိးဒိၣ်ဝဲလၢ တၢ်အိၣ်မူအိၣ်
ထံးၣ်န့ၣ်အပူၤ (ဟံးဖိၣ်ဃုာ်တၢ်အိၣ်လၢဟၢဖၤပူၤအဆၢကတီၢ်)

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂ့ၢ်လၢ ၂ နံၣ် အတီၢ်ပူၤန့ၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ -

- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဂ့ၢ်လၢကအိၣ်မူအိၣ်.
- ဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်.
- ဖိသၣ်အနီၢ်သးဒီးနီၢ်ခိၣ်မံၤလၢအတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဂ့ၢ်ဝဲ.

တၢ်အစၢတဖၣ်လၢအဟဲလၢတၢ်အိၣ်လီၤထူး

- ▶ မၤန့ၢ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ဂံၢ်/တၢ်ဆူးတၢ်ဆါညီ.
- ▶ တၢ်ဆိးက့ၢ်ကျါကဘျာဲ.
- ▶ တၢ်သံတၢ်ပထာ်(တၢ်သံတၢ်ပုၢ်နီၣ်ဂံၢ်)လၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအါထီၣ်.
- ▶ နီၢ်ခိၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ကဘျာဲလီၤဒီးဂံၢ်စၢ်လီၤ.

တၢ်မၤလိ ၆

**တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီး
ဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)
တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်**

တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF) - ဂံၢ်ခိၣ်ထံး

တၢ်မၤလိ ၆ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၆ - တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF) - ဂံၢ်ခိၣ်ထံး

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၃ န့ၣ်ရံၣ်

၆.၁ တၢ်ကတိၤလၢညါ - တၢ်တီၢ်နီၣ်လၢပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်

- တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF)မ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤလၢအကါဒိၣ်ဝဲတခါ.
- ဖိၣ်မုၢ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးအါဒိၣ်န့ၣ်ကရူၢ်အဂၤ.
- ဖိၣ်မုၢ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဖဲလၢဒၢထီၣ်ကတီၢ်, ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံကတီၢ်ဒီးဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ကတီၢ်.
- UNICEFအတၢ်ဂ့ၢ်မၤသးအတၢ်ကိၣ်ဒုးန့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်, ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်, ပုၤတဝၢတဖၣ်ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီ.
- တၢ်အိၣ်လီၤထူးန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢဒုးကဲထီၣ်သတူၢ်ကလၢ, တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤကဲထီၣ်သး, ဂံၢ်ခိၣ်ထံးအ တၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်လၢမၤဘၣ်ဒိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဘျါဆဲးတၢ်အစၢလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤဘၣ်ဝဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF)အတၢ်အိၣ်လီၤထူးအဂီၢ်.

၆.၂ တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်(IYCF)လၢအဘၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲ.
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံအမူအဒါလဲၤတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်(IYCF)အပူၤ.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဘၣ်ဝဲ.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်IYCFအတၢ်မၤလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲကတၢ်.

၆.၃ တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ် - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ, တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂-၃.

(ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအတၢ်မၤနီၣ် - ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိသ့ၣ်လံာ်ဒီးသန့ၤညီညီဖိလၢတၢ်ကိးအိၤလၢ UNICEF Facts for Life (ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ၣ်ညါ) - ၄ ဘ့ၣ်တဘ့ၣ် - တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၢ်ထံ, တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အသန့ၣ်တဖၣ်. လံာ်အံၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤန့ၢ်အိၤလိသ့ၣ်လၢ UNICEF အပုၣ်ယဲၤသန့)

တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢကရူၢ်ဒိတဖုအဂီၢ်

- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖးဝဲတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်တိာ်ဟံၣ်တဖၣ်
- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်မၤလိပတီၢ်အံၤခိဖျါဟ့ၣ်ဝဲပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢတၢ်သံကွၢ်သတူၢ်ကလၢဖုၣ်ဖုၣ်ဖိတခါဒီးသိးလၢကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်တ့ၢ်လံာ်ဆံးအါလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
 - **တၢ်သံကွၢ်သတူၢ်ကလၢဖုၣ်ဖုၣ်ဖိ (၃၀မံးနံး) မ့တမ့ၢ် ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်သ့ၣ်ဝဲဒးက့ဘၣ်ဃး IYCF အတၢ်ဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤပၣ်ဃုာ်အခိၣ်သ့ၣ်သၢခါ.**
 ၁. WHO ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဒုးအိၣ်ထံမိၢ်န့ၢ်ထံတကလၢဖုၣ်ဖိန့ၣ်အဆၢကတီၢ်မ့ၢ်ဝဲဝဲက) ၁လါ, ခ) ၃လါ, ဂ) ၆လါ, ဃ) ၂န့ၣ်.
 ၂. တၢ်ဒုးအိၣ်ထံမိၢ်န့ၢ်ထံတကလၢဖုၣ်ဖိန့ၣ်, ဟ့ၣ်ခွဲးလၢတၢ်ကဒုးအိၣ်ထံဆူဖိသ့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ကိာ်ဝဲအဆၢကတီၢ်တဖၣ်. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 ၃. တၢ်ဒုးအိၣ်ထံမိၢ်န့ၢ်ထံတကလၢဖုၣ်ဖိန့ၣ်, ဟ့ၣ်ခွဲးလၢတၢ်ကဒုးအိၣ်ထံဆူဖိသ့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ကိာ်ဝဲအခါ. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 ၄. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အိၣ်ဖဲ-က) တလါဝံၤလီၢ်ခံ, ခ) ဝဲလၢဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဆိးက့, ဂ) ဝဲလၢတၢ်တဒုးအိၣ်ထံန့ၢ်ထံဃုလါဝံၤအလီၢ်ခံ, ဃ) တဘျီဃီဝဲလၢဖိသ့ၣ်တဂၤအသးန့ၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲလၢအကွၢ်နီၣ်အမိၢ်ဘၣ်ဝဲအကတီၢ်, င) ဝဲလၢမိၢ်မ့ၢ်ဆိးက့ဝဲအခါ.
 ၅. တၢ်ဒုးအိၣ်ထံမိၢ်န့ၢ်ထံန့ၣ်ကဘျးထဲလၢဖိသ့ၣ်အဂီၢ်ဒီးတကဲဘျးလၢမိၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 ၆. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါကဘၣ်မ့ၢ်ထဲတၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါတဖၣ်, တမ့ၢ်ဝဲဖြဲထံန့ၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အသိတဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်.
 ၇. တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်လၢမိၢ်န့ၢ်ထံအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အိၣ်လၢ WHO လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢအပူၤဖျးဒီးကဲဘျးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲ. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 ၈. မိၢ်န့ၢ်ထံတမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝဲဖိသ့ၣ်အဂီၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါဘၣ်. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်.
 ၉. တၢ်အိၣ်အိၣ်ဒီးအသံးအကၢ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အိၣ်လၢအဆိတသ့ဝဲအသ့ဒီးသိးလၢကမၤစၢၤဖိသ့ၣ်အဂီၢ်အဘါကဆူၣ်ဝဲအဂီၢ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်.
- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိမၤဘၣ်တၢ်စံးဆၢဒီးတဲန့ၢ်ပၢၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ၂ - တၢ်ဒုးန့ၣ် IYCF PowerPoint လၢ - (၂ န့ၣ်ရံၣ် - ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိမၤဃုာ်တၢ်အိၣ်ဘုးအဆၢကတီၢ်တဖၣ်)

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၢ်တၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၄-၆ (၃၀မံးနံး)

- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးန့ၣ်ဝဲ PowerPoint
 - တၢ်ကဲဘျးကဲဖှိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၢ်လၢဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဖုးဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်. တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၄
 - ဖိသၣ်တဂၤလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢကဘၣ်အိၣ်မ့ၤ, နီၣ်ထီၣ်ဒီးဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲ.
 - တၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ခဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢမိၢ်ဟၢဖၢပူၤအဆၢကတီၢ်-တၢ်ဂီၤယဲၤ၅.
 - တၢ်အဆၢကတီၢ်အကါဒိၣ်လၢဖိသၣ်တဂၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ကမ့ၢ်ဝဲဝဲၤ န့ၣ်ဃုာ်ဒီးဖိသၣ်အိၣ်လၢဖါလီၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ် (၁၀၀၀ သီ)
 - ခိၣ်န့ၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်
 - နီၢ်ခိၣ်ထီၣ်ချ့ဒီးအတယၢ်ဃာထီၣ်ချ့.
 - မၤဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအဂံၢ်အဘါ
 - ဖုးအိၣ်တၢ်လၢအဘၣ်ဝဲဝဲလၢဆိးက့အခါ
 - ကွၢ်ထွဲတၢ်ဆိးက့လၢအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဒ်သိးလၢကအိၣ်မ့ၤဒီး နီၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်
 - တၢ်မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဒီးနီၢ်ခိၣ်ဘါ ၁၀၀၀သီအကျဲန့ၣ် ဖုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤလၢလၢအဂ့ၢ်ဝဲလၢခါဆူညါအဂီၢ်.
 - ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲတၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်(WHO/UNICEF) – တၢ်ဂီၤ ယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၆
 - ဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်ဝံၤတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအတၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤဒၢးတဖၣ်.
 - တၢ်ဖုးအိၣ်ထီၣ်မိၢ်န့ၣ်ထံတကလုာ်ဒီး - ၆လါ
 - တၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအလၢ ပုၤတဖၣ် - ၆လါဝံၤလီၢ်ခဲဃုာ်ဒီးတၢ်ဆဲးဖုးအိၣ်မိၢ်န့ၣ်ထံတုၤလၢခဲန့ၣ်အ တီၢ်ပူၤ.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးန့ၣ်တၢ်ဖုးအိၣ်န့ၣ်ထံ (၃၀မံးနံး)

- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်
 - တၢ်ဖုးအိၣ်ထီၣ်မိၢ်န့ၣ်ထံတကလုာ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၇-၈
 - တၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်ဖှိၣ် - ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိအဂီၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၉-၁၀
 - တၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်ဖှိၣ် - မိၢ်အဂီၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၁
 - တၢ်လၢအတြီမၤတံၢ်တံၢ်တၢ်ဖုးအိၣ်မိၢ်န့ၣ်ထံ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၂

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးန့ၣ်တၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ (Complementary Feeding)

- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤ ၁၃-၁၄.
- ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဲန့ၣ်ပၢ်တၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်ခဲအံၤခဲအံၤ, အနီၣ်ဂံၢ်ဒီးအကံၢ်အစီ.

- ပုၤသိၣ်လိာ်ဖိကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ကကတိၤသကိးတၢ်အဂီၢ်. WHOအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတနီၤ (လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဟ်ဖျါအီၤလၢတၢ်ဂီၤယဲၤဆူမဲၣ်ညါတဖၣ်)န့ၣ်, ကမ့ၢ်တၢ်အကီၢ်ခဲၣ်လၢဒဲကတီၢ်အတၢ်အိၣ်သးအဂီၢ်. ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိသံကွၢ်ဝဲသ့လၢဘၣ်မနုၤအဃိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကီၢ်ခဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိဒုးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤဝဲ IYCFကြၢးဘၣ်ဂ့ၤကတၢ်တဖၣ်. (၃၀မံးနံး)

- တၢ်စးထီၣ်ဒုးအိၣ်မိၢ်နီၤထံ - တဘၣ်ဒုးအိၣ်ဆိတၢ်အိၣ်အဂ့ၤအဂၤတဂ့ၤ, ဒုးအိၣ်မိၢ်နီၤထံထီၣ်သီ (နီၤထံတက့ၢ်ထုး)
- တၢ်ကဘၣ်ဒုးအိၣ်မိၢ်နီၤထံ - တၢ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်နီၤထံတကလုာ်အဆၢကတီၢ်-တၢ်ဖျါအနီၤအဆၢကတီၢ်(တၢ်စးထီၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးမိၢ်နီၤထံ).
- တၢ်နီၤထံပလီၤတဖၣ်ဒီးအခိၣ်မိၢ်တဖၣ်
- တၢ်အိၣ်အသးအကၢ်တနီၤ, ခဲအံၤခဲအံၤ, တၢ်ဟ်ဖျါဃါဃုာ်အီၤ, အိၣ်ဒီးအကၢ်အစီ
- တၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအနီၣ်ဂံၢ်စ့ၤ
- တၢ်အိၣ်ဖြိထံနံၣ်ဂံၢ်ဘါ

-----တၢ်ဂ့ၤအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်-----

- မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအဂ့ၤကတၢ်ဖဲလၢအိၣ်ဒီးအဟုးသးဒီးဒုးအိၣ်မိၢ်နီၤထံအဆၢကတီၢ်
- ဖိသၣ်အိၣ်ဖျါဝံၤတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်
- တၢ်ကူၣ်စါတဘျီဃီဖဲလၢဆိးက့အခါ, တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ဖဲလၢဆိးက့ဒီးဆိးက့ဝံၤအခါ.
- တၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလၢအဂ့ၤဆီတလဲတၢ်ဆဲးကျါဆဲးကျါးလိာ်သးဒီးဟံၣ်ဖိဃီဖိ/တံၤသကိးအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ.
- တၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆၢက့ၤတၢ်ထံၣ်

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိဒုးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်နိးတၢ်ဘျးတဖၣ်. ကရူၢ်ဆံးအတၢ်ဂဲၤလိ (၃၀မံးနံး)

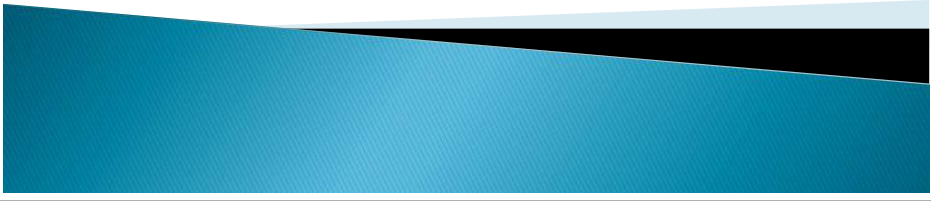
- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ဖိသိၣ်လိာ်ဖိနီၤဖးလီၤပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိတဖၣ် ၂ ကရူၢ်.
- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိတဲဘၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢကဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တြီမၤတံာ်တံာ်တဲတၢ်မၤIYCFအကျဲလၢအကြၢးအဘၣ်ဂ့ၤကတၢ်တဖၣ်.
- ကရူၢ်ဒုးန့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်တြီမၤတံာ်တံာ်တဖၣ်.
- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိကမၤစၢၤပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢကဒုးဘျးစဲတၢ်တြီမၤတံာ်တံာ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကတိၤသကိးဝဲတၢ်မနုၤတဖၣ်လၢအခိၣ်ထံးလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုး.
- ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်ဖိပၢဆုၤန့ၣ်ကျဲၣ်ကရူၢ်ဖးဒိၣ်အတၢ်တၢ်ပီၣ်ကတိၤသကိးတၢ်.
 - တၢ်တြီမၤတံာ်တံာ်တဖၣ်ဘျးစဲဒီးတၢ်ဂ့ၤလၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်(တဘျီဃီ, တၢ်ဂ့ၤခိၣ်ထံးဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံး) ဒီးပၣ်ဃုာ်ဝဲလၢတၢ်ဂ့ၤလၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်သ့ဝဲ -
 - တၢ်သကဲၣ်ပဝးအတၢ်တြီမၤတံာ်တံာ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်နီၤထံဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢအနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဝဲတဖၣ်.
 - ပုၤဂ့ၤဝီဒီးပုၤတဝၢအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိ ဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)

တၢ်မၤလိ ၆

တၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံာ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤ, ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ▶ ဟံၤဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်(IYCF)လၢအဘၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါခိၣ်ဝဲ.
- ▶ တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံအမူအခါလဲၤတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်(IYCF)အပူၤ.
- ▶ ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဘၣ်ဝဲ.
- ▶ ဟံၤဖျါထီၣ်IYCF အတၢ်မၤလိအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲကတၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

ပကကွၢ်ဝဲ -

- IYCFအတၢ်ကိၣ်ခိၣ်
- တၢ်ဖုးအိၣ်မိၢ်န့ၢ်ထံ
- တၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
- IYCF အတၢ်မၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲကတၢၢ်.

တၢ်ကတိၤလၢညါ

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်န့ၢ်အကိၣ်ခိၣ်ဝဲလၢ

- ▶ တၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်
- ▶ တၢ်အိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်

IYCF အတတ်ကျွမ်းကျင်မှု

- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)လၢအလၢပွဲၤကြးဘၣ်
ဝဲ/အဂ့ၤကတၢၢ်အဆၢကတီၢ်လၢဖိသၢ်တဖၣ်အဂီၢ် - ဖိသၢ်ခံန့ၣ်ဆူဖိလၢ.
- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)လၢအဘၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်
အကၢ်အိၣ်လၢဖိသၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်.

WHO/UNICEF ဟီၣ်ခိၣ်နီၣ်ဖျၢၣ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်

- ▶ စးထီၣ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံဝဲလၢဖိသၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်လီၤဝံၤတနၢ်ဂျံၢ်အတီၢ်ပူၤ
- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ထံမိၢ်န့ၣ်ထံ တုၤဆူ ဖိလၢ(တဘၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်ထံအဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်
အဂၤဆူဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဘၣ်)
- ▶ ဝဲလၢ ဖိလၢဝံၤလီၢ်ခံ - တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢလၢအပူၤဖျးဝဲ
တဖၣ် - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢကဘၣ်လၢပွဲၤဒီးကြးလီၢ်သးဒီးသးန့ၣ်
(ကွၢ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၃)
- ▶ ဆဲးဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံတုၤဆူ ၂န့ၣ်ဒီးဆူညါ.

တၢ်ဒုးအီၤမိၢ်န့ၢ်ထံ

- ▶ မိၢ်န့ၢ်ထံမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ကတၢၢ်လၢဖိသၢ်အီၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
- ▶ တၢ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ်အီၣ်အါမးလၢဖိသၢ်အီၣ်န့ၢ်ဖိဃုာ်ဒီးမိၢ်တဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်ဒုးအီၤထဲမိၢ်န့ၢ်ထံတကလုာ်ဖိန့ၢ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

- ▶ တၢ်အီၤထဲမိၢ်န့ၢ်ထံန့ၢ်အဲၣ်ဒီးဟံၤပျါဝဲလၢအမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအီၣ်ဖိသၢ်ဆံးဖိ(လၢစ့ၤန့ၢ်ဖိလါ)ထဲလၢမိၢ်န့ၢ်ထံဒီးတပၣ်ဃုာ်တၢ်အဂီၢ်တမံၤဘၣ်.
- ▶ လၢတၢ်ကတိၤအဂၤတဖျၢၣ်န့ၢ်, ထံတပၣ်ဘၣ်, တၢ်ထံတၢ်နီၤအဂၤတဖၣ်ပၣ်ဘၣ်, တၢ်န့ၢ်ထံအဂ့ၢ်ကတၢၢ်တပၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်အီၣ်အသံးအကၢ်တပၣ်ဘၣ်, ထဲဒၣ်လၢဘၣ်တၢ်မံၣ်တဖၣ်, ဟီၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတဖၣ်(မံၣ်န့ၢ်ရၢၣ်လီၤ)ဒီးကသံၣ်ကသီတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢကသံၣ်သရၣ်ဖးဒိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အီၣ်ဆူၣ်အီၣ်ချ့အပုၤမၤတၢ်ဖိန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဒုးအီၤထဲၤမိၢ်န့ၢ်ထံၤအတၢ်ကဲၤဘျူးကဲၤဖိၣ်လၢဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်

- ▶ ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအပူၤသိးသးလိာ်သးဘၣ်ဘၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်.
- ▶ ဂံၢ်ဘျူးဝဲညီၤဒီးဆူးသဝံးအီၤညီ
- ▶ မိၢ်န့ၢ်ထံၤအတၢ်ဆီတလဲတဖၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီန့ၣ်ဘၣ်လိာ်အသးဒီးဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဆီတလဲတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်.
- ▶ ထီၣ်န့ၣ်မၤတၢ်ကဆဲးကဆိၣ်, လၢအသီလၢအဂ့ၤဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ရုၣ်လၢအဘၣ်ဝဲ.
- ▶ ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤသ့လၢဖိသၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်အလါဘၣ်ဒီးဖိသၢ်လၢအိၣ်ဖျၢၣ်ဆိဝဲတရူးအလါဘၣ်ကတီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်.
- ▶ မၤဂုၤထီၣ်တၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရူၤလိာ်မုၢ်လၢမိၢ်ဒီးဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိအဘၣ်စၢၤ.

တၢ်ဒုးအီၤထဲၤမိၢ်န့ၢ်ထံၤအတၢ်ကဲၤဘျူးကဲၤဖိၣ်လၢဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်

- ▶ တၢ်ဆူးအီၤန့ၢ်ထံၤမုၢ်တၢ်ဂုၤလၢဖိသၢ်ဖိအဂီၢ်လၢအခၢ်ဃံးဒီးမဲအတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်.
- ▶ မၤဂုၤထီၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိအဂီၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအကျိၤကျဲးဒီးဒီသဒေထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်.
- ▶ မၤစၢၤလၢကဒုးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးမၤဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်နီၢ်မိၢ်ဒီးနီၢ်သး
- ▶ ဒီသဒေဖိသၢ်ဖိအတၢ်ဘီၣ်လုၤကုၤသ့ဝဲ.
- ▶ ဒီသဒေတၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးမၤစၢၤလီၤဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်အတၢ်သံတၢ်ပုၢ် (တၢ်သံတၢ်ပုၢ်အနီၣ်ဂံၢ်)

တၢ်ဒုးအီထမိၢ်န့ၢ်ထံအတၢ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ်လၢမိၢ်တဖၣ်အဂီၢ်

- ▶ တၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ဖိဝံၤအိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤချ့ဝဲ.
- ▶ တြီဃာ်(မၤပတုၣ်)မိၢ်အချ့ဟဲလီၤ
- ▶ ဒီသဖၢထီၣ်ဒါန့ၢ်ဒီးပိၣ်မုၢ်ဒံၣ်လီၢ်ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်.
- ▶ အပူၤတဖၣ်ဘၣ်, ညီဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဟံးန့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ်စ့ၤ.
- ▶ ဒုးထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်ဟံမိၣ်တဖၣ်လၢမိၢ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်လၢအသး မုၢ်သးခုၣ်ဒီးမုၢ်ခုၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲ.

တၢ်တြီမၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ဒုးအီထမိၢ်န့ၢ်ထံ

- ▶ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တလၢပဲၤ
- ▶ တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်မဲၢ်ဆုး
- ▶ ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတလၢပဲၤ
- ▶ တၢ်ဆါကတီၢ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဂ့ၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးမိၢ်အတၢ်ဆါကတီၢ်.

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်

- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ် - လၢအကြၢးအဘၣ်, အလၢအပုၤဒီးတၢ်အိၣ်အကီၢ်လိၣ်ဖိ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်အကီၢ်လိၣ်ဖဲကြၢး (ကပုၣ်), ဟံၣ်ဖိၣ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်န့ၢ်ထံ(မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤပုၤဖိၣ်န့ၢ်ထံအလီၢ်).
- ▶ တဟ့ၣ်ကူၣ်လၢဖိသၣ်စ့ၤန့ၢ်ဖိလၢအဂီၢ်ဘၣ်.
- ▶ ဖိသၣ်လၢအိၣ် ၆-၂၄လၢတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်

- ▶ တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်.
- ▶ လၢလၢပုၤပုၤ
- ▶ ပူၤဖျဲး
- ▶ ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အိၣ်အကျိၤကျဲဘၣ်ဘၣ်.

IYCF အတ်မလအကြားဘဉ်ကတၢ် WHO/UNICEF အၢ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲ.

- ▶ ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိခဲလၢ်ကဘဉ်တၢ်ဒုးအိၣ်အိၣ်မိၢ်န့ၣ်ထံလၢအဆိကတၢ်ဖဲလၢ အိၣ်ဖျၢၣ်လီၤဝံၤတန့ၣ်ရံၣ်လီၢ်ခံ.
- ▶ ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်ခဲလၢ်ကဘဉ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အိၣ်န့ၣ်ထံတက့ၢ်ထုး(န့ၣ်ထံထီၣ်သီ).
- ▶ ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိခဲလၢ်ကဘဉ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အိၣ်န့ၣ်ထံလၢတၢ်လိၣ်ဘဉ် အိၣ်, လၢမုၢ်န့ၣ်ဒီးမုၢ်ဆါအဆၢကတီၢ်.
- ▶ ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်ခဲလၢ်ကဘဉ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အိၣ်ထံမိၢ်န့ၣ်ထံတုၤလၢ ဖဲလၢ.
- ▶ ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်တဘဉ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ် “တၢ်ဒုးအိၣ်ဆိတၢ်န့ၣ်ထံ” တချုးလၢတၢ်ဒုးအိၣ်မိၢ် န့ၣ်ထံ.

တၢ်မၤ IYCF အတ်ဆိကမိၣ်လၢအကြားဘဉ်ကတၢ်

- ▶ ဖိသၢ်တဖၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အိၣ်န့ၣ်ထံတုၤလၢ ၂၄လၢ.
- ▶ ဖိသၢ်တဖၣ်တၢ်ဘဉ်ဒုးအိၣ်အိၣ်တၢ်န့ၣ်ထံပလီၤဒီးတၢ်ဆူးတၢ်န့ၣ်ထံပလီၤအခိၣ်မိၢ်ဘဉ်.
- ▶ ဖိသၢ်ဆံးတဖၣ်ဘဉ်တၢ်ဒုးအိၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢကီၢ်လိၣ်တတ်ဖိလၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဝဲ စးထီၣ်လၢအိၣ်ဝဲ ဖဲလၢ (၁၈၀ သီ).
- ▶ ဖိသၢ်ဆံးတဖၣ်ဘဉ်တၢ်ဒုးအိၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်ကိး နံၤဒဲး.
- ▶ ဖိသၢ်ဆံးခဲလၢ်မၤန့ၣ်ဘဉ်အဝဲသ့ၣ်အတ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါကိးနံၤလၢအလိၣ်ဘဉ်ဝဲဖဲလၢတၢ် ဟ့ၣ်ကူၣ်အိၣ်အသိး.

တၢ်မၤ IYCF အတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအကြးဘၣ်ဝဲကတၢ်

- ▶ ဖိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ - ဒီးဂံၢ်ဘါ - တၢ်အိၣ်လၢအကံၢ်အစီတဖၣ်.
- ▶ ဖိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်အိၣ်လီၤဆီလိၣ်သးအကလၣ်ကလၣ်တဖၣ်
(ဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်အကရူၢ်သၢကရူၢ် မ့တမ့ၢ် အဂၤအဂၤတဖၣ်)
- ▶ ဖိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤအါယၢၣ်အတၢ်အိၣ်အိၣ်မ့တမ့ၢ် အါယၢၣ်အတၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါကိးနံၤဒဲးတဖၣ်.
- ▶ ဖိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်ညၣ်, ညၣ်ဒီးထီၣ်ဖိဆိဖိကိးနံၤဒဲး.
- ▶ ဖိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲဒီးမၤဆူၣ်ထီၣ်အသးလၢကအိၣ်တုၤလၢအအိၣ်ဝဲဘျဲ(သ့ၣ်မံသးမုၢ်ဝဲ) ဝဲလၢအိၣ်တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်.

တၢ်မၤ IYCF အတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအကြးဘၣ်ဝဲကတၢ် - တၢ်တြီမၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်(အဖိ - ဘၣ်ဃးန့ၣ်ထံတက့ၢ်ထုး, တၢ်အီၤထဲန့ၣ်ထံတကလၣ်ဇီၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ)
- ▶ မိၢ်တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤသး.
- ▶ တၢ်ရူၣ်လိၣ်မုၢ်လိၣ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတအိၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးပုၤတတၢၤ.
- ▶ မိၢ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်စ့ၤ - မူဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂၤတဖၣ်အါမး.
- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ဝဲလၢဖိသၣ်တၢ်န့ၣ်ထံလၢတၢ်ထုးထီၣ်အီၤတဖၣ်.

ပတိတ်ထိတ်မလိ

၇-၁၂

တၢ်မၤလိံ ၇

ဖိသၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်
 ဒီးဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်
 တၢ်မၤလိံပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

ဖိသန့်အတတ်ဖိခိတ်ထီၣ်ထီၣ်ဖီးအတတ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်

တၢ်မၤလိ ၇ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတတ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိ ၇ - ဖိသန့်အတတ်ဖိခိတ်ထီၣ်ထီၣ်ဖီးအတတ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၃၅၀ မံးနံး/၅.၈ န့ၣ်ရံၣ် (ဟံးဖိၣ်ဃုာ်တၢ်အိၣ်ဘျးတစီၢ်ဖိအဆၢကတီၢ် ၁၅ မံးနံး x ၂၁၅၅ ဖီး ၁ န့ၣ်ရံၣ် မုၢ်ထုၣ်တၢ်အိၣ်တဘျီ)

၇.၁ တၢ်ကတီၢ်လၢညါ - ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတတ်မၤနီၣ်

လၢတၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်, ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်ခိဖျိတဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် -

- ဖိသန့်အတတ်ဖိခိတ်ထီၣ်ထီၣ်ဖီးအတတ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်န့ၣ်ဟံးဖျါဝဲတၢ်ဆိတလဲတဖၣ်ကထီၣ်သးဖဲလၢဖိသ့ၣ်တဂၤ ဖိခိတ်ထီၣ်ဖီးဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲလၢနီၣ်ခိၣ်သးအသ့ၣ်ညါတၢ်အတတ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဖီးတၢ်ရုၤလိာ်မုာ်လိာ်သး အတတ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲလၢတယံာ်ဒီးဘၣ်တၢ်မၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်, ဒူးန့ၣ်ဝဲလၢပှၤသးန့ၣ်အိၣ်ဖဲအခိၣ်ထံး(၅)န့ၣ် အခါန့ၣ်, မုာ်တၢ်လၢအကါဖိဝဲနီၣ်နီၣ်လၢဖိသ့ၣ်အခိၣ်နူးအတတ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်,လီၤဆိဖျးတၢ်ဖဲ သးန့ၣ်အခိၣ်ထံး(၃)န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
- သးန့ၣ်စးထီၣ်အခိၣ်ထံးဖဲ ၃-၅န့ၣ်န့ၣ် မုာ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အရုဖိအကတီၢ်လၢနီၣ်သးအသ့ၣ်ညါ တၢ်ဒီးတၢ်ရုၤလိာ်မုာ်လိာ်သးအတတ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်အတတ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအရုၤဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ဘၣ်ဃးဒီးနီၣ်ခိၣ်အတတ်ဖိခိတ်ထီၣ်, ဖိသန့်အိၣ်လၢမိၢ်ဖၤလိာ်ပူၤအကတီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူအခိၣ်ထံး(၂)န့ၣ်အက တီၢ်န့ၣ်မုာ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအရုဖိဝဲကတၢ် လၢဒူးအိၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိၣ်တၢ်ဖိခိတ်ထီၣ်ဖီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် အဂီၢ်ခိၣ်ထံးလၢအဂၢၢ်ကျဲၤဝဲ. တၢ်အံၤမုာ်တၢ်အရုဖိအဆၢကတီၢ် လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂ့ၤအကျဲတဖၣ်အမုာ်, တၢ်ဒူးအိၣ်ဖိသ့ၣ်အီၣ်ဖိဒီး ဖိသန့်အတတ်အိၣ်(IYCF)ဒီး“၁၀၀၀သီ” အတတ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်ပညိၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤပ့ၣ်ဃုာ်ဝဲတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတတ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအခါဃုာ်သးဘၣ်ဃးဖိသန့်အတတ်ဖိ နီၣ်ခိၣ်တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤလိသးအတတ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဘၣ်ဃးတၢ်စူးကါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးပှၤတဝါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၇.၂ တ်မလိအတတ်တိတ် - တ်ဂီယဲနီဂ် ၂-၁၅ (၁၅ မံးနံး)

တ်မလိအပတိတ်အဝဲအံဝံအလိခံန့, ပုထီတ်မလိဖိတဖ်ကသု -

- တဲဖျါထီတ်ဘဉ်ဃးတ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်.
- ဟ်ဖျါထီတ်အကါဒိတ်ဘဉ်ဃးတ်ဃုသ့ညါသမံသမိးတ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်.
- ဟ်ဖျါထီတ်အပတိတ်လီဆိတဖ်ဘဉ်ဃးဖိသ့အတတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်.
- ဟ်ဖျါထီတ်အိဂ်နီဂ်နီဘါအမူအဒါလါတ်ဒိတ်ထီတ်လါအဂုဒီးဂုထီတ်ပသီထီတ်.
- တဲနါပါတ်စူးကါတ်မနီဂ်မလါတ်ဒိတ်ထီတ်ထီထီတ်အလံ(Growth Chart)

၇.၃ တ်သိဂ်လိအကျါအကွတ်တဖ်ဒီးတ်ဂုခိဂ်တိ - တ်မလိပတိတ်အတတ်ရဲဂ်တ်ကျါ

တ်မအကျါအကွတ်တဖ်

- တ်ဒူးနဲဂ်ဟ်ဖျါထီတ်တ်သိဂ်လိသီလိတ်အဒိအတဲဘဉ်ဒီးတ်ကတိသကိးတ်လါကရူဖးဒိဒိ ဒီးကရူအဆံးတဖ်.

တ်ဂုခိဂ်တိ - တ်ဂီယဲနီဂ် ၃-၅ (၁၅မံးနံး)

- တ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်အခိပညီ
- တ်ကါဒိတ်ဘဉ်ဃးတ်သမံသမိးတ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်
- တ်ဂုတဖ်လါအမလဘဉ်ဒိတ်တ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်
- တ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်လါအဘဉ်လီဘဉ်စး
- တ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်အတတ်အိဂ်သးအရူဒိအကတိတ်
- သူတ်မနီဂ်မလါတ်ဒိတ်ထီတ်ထီထီတ်အလံ
- နါပါဝဲတ်လူကွတ်ထွဲတ်ဒိတ်ထီတ်ထီထီတ်, တ်ဃုသ့ညါသမံသမိးတ်ဒီးတ်ဟ့ဂ်ကူဂ်တ်

တ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်အခိပညီ - တ်ဂီယဲနီဂ် ၄ (တ်ဂီယဲ ၄-၈, ၆၀မံးနံး)

- တ်ဒိတ်ထီတ်ထီထီတ်န့ဒူးနဲဂ်ဖျါထီတ်အခိပညီမုဝဲတ်ဆိတလဲတဖ်(ညီနီကွတ်ဂီဒိတ်ထီတ်အါ ထီတ်)လါနီခိမိပုဂ်ကွတ်ဂီအပူ.
- ဂုထီတ်ပသီထီတ်န့ဒူးနဲဂ်ဖျါထီတ်အခိပညီမုဝဲဒိတ်ထီတ်အါထီတ်ဝဲလါတ်သ့တ်ဘဉ်ဒီးတ်ဖဲးတ် မလတ်သ့ - နီခိအတတ်သ့တ်ဘဉ်တဖ်ဒီးသးအသ့ညါတ်အတတ်သ့တ်ဘဉ်တဖ်ဒီးတ်ဟ် သ့ဂ်ဟ်သး.

တ်ဒိတ်ထီတ်ဒီးတ်ဂုထီတ်ပသီထီတ်အတတ်ကါဒိ - တ်ဂီယဲနီဂ် ၅

- တ်အကါဒိလါကနါပါဝဲနီခိ, သးအသ့ညါတ်ဒီးတ်ဟ်သ့ဂ်ဟ်သးတဖ်အတတ်လဲထီတ် လဲထီတ်မုတ်လါအဘူးစဲလိတ်သး.

- တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအပတီၢ်လၢအဂ့ၢ်ကတၢၢ်န့ၣ်ဆုၤဃီၤတၢ်ဆူဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအဘၣ်ဝဲဒ်တၢ်မ့ၢ်လၢဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်အသိး

ဘၣ်မနုၤဃီတၢ်ဘၣ်ဃုသ့ၣ်ညါသမံသမိးဝဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်န့ၣ်လဲၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘၣ် ၆

- ဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်မ့ၢ်နီၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၢ်ဝဲတခါလၢဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အိၣ်သးပတီၢ်အဂီၢ်ဒီးဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအပတီၢ်မ့ၢ်ဝဲပုၤတဝၢအကရူၢ်တဖု.
- တၢ်ပနီၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ်ဆိဝဲလၢတၢ်တဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဝဲဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ခိဖျါလၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အတီၤပတီၢ်အကါဒိၣ်ဟံၣ်ဖျါဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဒုးန့ၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်ကါဒိၣ်အတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်သ့ဝဲ.
- တၢ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ကတီၢ်န့ၣ်ညီန့ၣ်မ့ၢ်ဆၢကတီၢ်လၢဖဲလဲၣ်ဘိဆံးဆံးဖိတဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲချ့မး, လၢအမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢကဖိၣ်ဃာ်ဝဲတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်ဆိဆိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ပနီၣ်အိၣ်ဖျါဆိဆိတဖၣ်မၤစၢၤတၢ်သ့လၢတၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်န့ၣ်လီၤမၤဘၣ်လိာ်က့ၤတၢ်လၢအဘၣ်ဝဲတချ့လၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ကဲထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘိဒိၣ်တလၢတဂ့ၢ်အဂီၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၇

တၢ်ဂဲၤလိာ်တၢ်အိၣ်ဘုးတဖၣ်တလီၢ်ဖိ - ကရူၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးဃုသကိးတၢ်အစၢတဖၣ် - တၢ်မနုၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢမၤဘၣ်ဒိၣ် “တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်”တဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်. - ဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအအိၣ်ဖျါတြၢၢ်ကလၢဝဲဒ်ဒီးတၢ်လီၤစၢၤအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လၢအဆိၣ်သနံးဝဲခိၣ်ဃၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံးအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်- ဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲလုာ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ် - တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကလိာ်သး - တၢ်ဖိၣ်တၢ်ယာ် - ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်တဖၣ်.

- တၢ်ဟဲလီၤစၢၤ.
- တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ
- သးန့ၣ်
- မုၣ်ခွါ
- နီၢ်ခိၣ်ဃၢၤဝးတရံး
- ဟံၣ်ဖိဃီဖိခိၣ်ဃၢၤဝးတရံး
- တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကလိာ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ဃာ်မူလၢတၢ်ဂၤအလီၤ
- မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်
- တၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ် - တၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်မၤစၢၤ, တၢ်မၤကဆဲးကဆီတၢ်ဒီးတၢ်ကူဘၣ်ကူၣ်သ့

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၈

- “ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖျါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အတီၤပတီၢ်တဖၣ်” လၢအဖိးသဲးစးတၢ်ဘျၢလၢWHO ဇးအိၣ်ထီၣ် တၢ်လံၤအိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်စူးကါအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဘါဒီးတၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချ့အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် လၢသးနံၣ်ကရူၢ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်အဂီၢ်.
- ဖိသၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အပူၤဖဲနီၣ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလံာ်တီၤဖျါစရီတဘျီဘၣ်ဃး “တၢ်ဂ့ၢ် ထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်ရူၣ်ဒိၣ်တဖၣ်” လၢအဒုးနံၣ်ဝဲတၢ်ဖဲတၢ်မၤဖဲလဲၣ်တခါလၢဖိသၣ်တဖၣ်ကြး မၤဝဲသ့ဖဲလၢအသးနံၣ်လီၤဆီလိာ်သးအကတီၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်အိၣ်သးအရူၣ်ဒိၣ်အကတီၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၉-၁၀ (၄၅မံးနံး)

- ဖိသၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အပူၤဖဲနီၣ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလံာ်တီၤဖျါစရီတဘျီဘၣ်ဃး “တၢ်ဂ့ၢ် ထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်ရူၣ်ဒိၣ်တဖၣ်” လၢအဒုးနံၣ်ဝဲတၢ်ဖဲတၢ်မၤဖဲလဲၣ်တခါလၢဖိသၣ်တဖၣ်ကြး မၤဝဲသ့ဖဲလၢအသးနံၣ်လီၤဆီလိာ်သးအကတီၢ်.
- တၢ်အကါဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ - သးနံၣ်/တၢ်မၤဟူးမၤဝးသးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်/နီၣ်ကစၢ်တၢ်ရူ လိာ်မုာ်လိာ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်/တၢ်မၤဘၣ်လိာ်တၢ်/ကျိာ် (တၢ်ဂီၤယဲၤအဘျီ ၉-၁၀).
 - သးနံၣ်တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်စုာ်စုာ်အဂီၢ်, ဖိသၣ်တကၤကဘၣ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဒုး အိၣ်ထီၣ်တၢ်အတီၤပတီၢ်တဖၣ်.
 - တၢ်မၤဟူးမၤဝးသး = နီၣ်ခိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်
 - နီၣ်ကစၢ်အတၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ် = လိာ်ကွဲ/မၤဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးပုၤဂၤတဖၣ်.
 - တၢ်မၤဘၣ်လိာ်တၢ် = မၤဘၣ်ထွဲလိာ်သးဃုာ်ဒီးနီၣ်ခိၣ်လၢအိၣ်ဝးတရံးပုၤ.
 - ကျိာ် = နီၣ်ကနၣ် - ကတီၢ်တၢ်
- တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးတၢ်မၤအိၣ်အကျိၤအကျဲတဆီဘၣ်တ ဆီ.(တၢ်ဂီၤယဲၤ ၁၁).

တၢ်အိၣ်ဘျးတဖၣ်တလီၢ် - ၁၅မံးနံး

သူတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်အလံာ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၂-၂၀ (၆၀မံးနံး)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဒုးနံၣ်ဒီးတဲနာ်ပာ်တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ် - ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်.

- ဘၣ်မနုၤဃိတၢ်ဘၣ်သူဝဲတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်န့ၣ်လဲၣ်. (ကျဲလဲၤဆူတၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချ့အလံာ်တီၤဖျါ) - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၂.
 - မ့ၢ်ကျဲအညီကတၢ်တဘိလၢကဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ/ထီၣ်နီၣ်တၢ်နီၣ်ဖိသၣ်အနီၣ်ခိၣ်တၢ်ဒိၣ် ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်.
 - နီၣ်ခိၣ်အတယၢ်ဃၢၤစ့ၤန့ၢ်အသးနံၣ်အိၣ်အသိး
 - မၤစၢၤလၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချ့လၢဖိသၣ်တဖၣ်အပူၤ.

- လံာ်တိၤဖျါန့ၣ်အလံာ်က့ၤလၢတၢ်ကဘၣ်မၤပဲၤအီၤအိၣ်ခံၤ - ၀-၁၂လါ ဃုာ်ဒီးတၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်တလါဘၣ်တလါ.
- ဒီး၁၂လါတုၤ၃၆လါလၢတၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်တလါဘၣ်အီၤသၢလါတဘျီကိးဘျီဒီး
- စးခိတီၣ်အက့ၤ(Card) န့ၣ်ညီၣ်န့ၣ်ပုၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပုၤတဝါ/တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤမၤတၢ်ဖိအဂီၢ်, ဒ်သိးလၢကစူးကါဝဲလၢကကတိၤသကိးတၢ်ဒီးမိၢ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတဖၣ်ဖဲလၢတၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
 - ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အဂီၢ်ဖဲလၢဆူးဆါအကတီၢ်.
 - ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒီးတဲၣ်န့ၣ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးနီၣ်ခိအတယၢ်ဃၢၤစၢၤန့ၣ်သးန့ၣ်အဟီၣ်ကဝီၤအလွဲၢ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်မၤမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

လံာ်တိၤဖျါအတၢ်အိၣ်သးအက့ၢ်အဂီၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၃

- လံာ်တိၤဖျါလၢတၢ်မၤလီၤဆီအီၤဒီးလီၤဆီလိာ်သးလၢပိာ်မုၢ်ဒီးပိာ်ခွါဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
- ပနီၣ်လၢတၢ်ဖိလံာ် မ့တမ့ၢ် လၢအမံၤနီၣ်ဒါလီၤသး = သးန့ၣ်အလါတဖၣ်.
- ပနီၣ်လၢတၢ်ဖိလံာ်အိၣ်ဒီးသးန့ၣ်ကရူၢ် ၃ ကရူၢ် - ၁-၁၂လါ, ၁၃-၂၄လါ, ၂၄-၃၆လါ.
- ပနီၣ်လၢအကပၤ မ့တမ့ၢ် လၢအထီၣ်ထူၣ်ဘျါယုာ် = ကံလိအတယၢ်ဃၢၤတဖၣ်.
- တၢ်မၤနီၣ်ဖိသၣ်အတယၢ်ဃၢၤဝဲလၢတလါဘၣ်တလါစုာ်စုာ်(အိၣ်ဖျါဝဲတုၤဆူၣ်၁၂လါ).
- တၢ်မၤနီၣ်ဖိသၣ်အတယၢ်ဃၢၤဝဲလၢသၢလါတဘျီစုာ်စုာ်(၁၂-၃၆လါ).

တၢ်တဲၣ်န့ၣ်ပၢၢ်လံာ်တိၤဖျါအဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၄

- လံာ်တိၤပြီၤ(Graph) အကဘျးန့ၣ်အိၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤအလွဲၢ်(၃)ကလုာ်
 - အလွဲၢ်လါ = တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢအဂ့ၢ်ဝဲအဟီၣ်ကဝီၤ = တယၢ်ဃၢၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအကျိၤကျဲဘၣ်ဝဲ
 - အလွဲၢ်ဘီ = တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်အဟီၣ်ကဝီၤ - တယၢ်ဃၢၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲတလၢပဲၤဘၣ်, အိၣ်လၢတၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်ကြးကတၢ်အဖိလံာ် (<-2 z-score)
 - အလွဲၢ်ဂီၢ် = တၢ်လီၤပျံၤလီၤဖုးအဟီၣ်ကဝီၤ - တယၢ်ဃၢၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်နးနးကျဲၤကျဲၤ, တလၢပဲၤဝဲဘၣ် (<-3 z-score)

န့ၣ်ပၢၢ်ဝဲတၢ်ဃုာ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါသမံၤသမိးတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၅

- နီၣ်ခိတယၢ်ဃၢၤလီၤစၢၤ(Weight-for-Height)
- နီၣ်ခိတထီၣ်ဝဲအကြးဒီးသးန့ၣ်အသိး.(Height-for-Age)
- နီၣ်ခိအတယၢ်ဃၢၤစၢၤန့ၣ်ဒီးသးန့ၣ်အသိး.(Weight-for-Age)

နီၣ်ခိတယၢ်ဃၢၤလီၤစၢၤ (WFH) တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၆.

- ငုးန့ၣ်ဝဲနီၣ်ခိအတယၢ်ဃၢၤလီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် အါထီၣ်ဝဲဖဲလၢတယံာ်ဒီးဘၣ်.
- နီၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢ “တၢ်ဃဲၤဃီ” အဂီၢ်.

- သူ့အီလောတီယုသုညါ “တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢ” အဂီၢ်.
 တၢ်သုတၢ်ဘၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ - လၢပဃုထာသု (ပၣ်ဃုၣ်အါဝဲလၢတၢ်မၤလိအဂ့ၢ်ကတဖၣ်အပူၤ - တၢ်လီၤဃုသုညါတၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲာ်နီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်, တၢ်ဝဲာ်ထံနီၣ်ဖးဒီးတၢ်ထူးထီၣ်အခီပညီ)
 - တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢ - ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတီၤပတီၢ်လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အီၤ(WFH) အနီၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဝဲ- နီၢ်ခိတယၢၢ်ဃၢ <-2 z-scores တၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲာ်နီၣ်တၢ်အမးလၢ တၢ်ဟံပနီၣ်အီၤအတီၤပတီၢ်အပူၤဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဘုခံကပၤလၢၣ်).
 - တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢဒီးယံာ်ထာဝဲ - ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတီၤပတီၢ်လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အီၤ(WFH) အနီၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဝဲ- နီၢ်ခိတယၢၢ်ဃၢ <-3z-scores တၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲာ်နီၣ်တၢ်အမးလၢ တၢ်ဟံပနီၣ်အီၤအတီၤပတီၢ်အပူၤဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဘုခံကပၤလၢၣ်. (တၢ်ကဘုခံကပၤလၢၣ် ခိၣ်ဒီးခိၣ်လၢၣ်ခံခိပၤလၢၣ်ညးထီၣ်ခီဖျိလၢတၢ်အထံအနီၣ်တဲာ်အိၣ်ဝဲ).
 - ကွၢ် WHOအပုၣ်ယဲၤသန့(website) http://www.who.int/elena/titles/oedema_sam/en/

နီၢ်ခိတထီဝဲအကြၢးဒီးသးနံၣ်အသိး(HFA) - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၈.

- သူ့အီလောတီယုသုညါ တၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢအယံာ်ထာ = တၢ်ခိၣ်ဃံ.
- ညီၣ်န့ၢ်တဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အီၤလၢတၢ်ဆါဟံၣ်အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ခိၣ်ထီၣ်အလံာ်တီၤဖျါတဖၣ်အပူၤဘၣ်.
- ကဲဘျူးဝဲလၢတၢ်ဒုးနဲၣ်တၢ်ဃံတၢ်ကွဲးအတၢ်ခိၣ်ထီၣ်(ဃံခိၣ်ထီၣ်)
 တၢ်သုတၢ်ဘၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ-လၢပဃုထာသုဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖျါအတၢ်လူၤကွၢ်သမံးသမိးတၢ်အတီၤပတီၢ်လၢတၢ်ခိၣ်ဃံအဂီၢ်=<-2 z-score (တအါတစ့ၤဝဲအကြၢး), <-3 z-score (နးနးကလဲာ်).

နီၢ်ခိအတယၢၢ်ဃၢစ့ၤန့ၢ်ဒီးသးနံၣ်အသိး(WFA) - တၢ်ဂီၤယဲၤအဘျၣ် ၁၉.

- ကဲဘျူးဝဲလၢတၢ်မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ဟံၣ်တံၤနီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ဃဲၤသံဃီသံဒီးတၢ်ခိၣ်ဃံအဂီၢ်.
- တၢ်သူ့အီလောတီယုသုညါသမံးသမိးကွၢ်အကံလိစ့ၤ/အတယၢၢ်ဃၢစ့ၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါစ့ၤ.
- ဒုးနဲၣ်တၢ်လၢအတဂ့ၤဝဲဘၣ်ဃးအပူၤကွၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်.

တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၀ - ဒုးနဲၣ်တၢ်ထီၣ်သတြီၤလံာ်တီၤပြီ - နီၢ်ခိၣ်ညီၣ်န့ၢ်အသိး ထီၣ်သတြီၤဒီး တၢ်ဃဲၤသံ(ဃဲၤခိၣ်မး)ထီၣ်သတြီၤဒီး တၢ်ခိၣ်ဃံ(နီၢ်ဖုၣ်)ထီၣ်သတြီၤဒီးတၢ်ဃဲၤဃီဒီးတၢ်ခိၣ်ဃံ (ဖုၣ်ဒီးဃဲၤခိၣ်မး)

တၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်ဖိလၢ် - မ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ် ၁ န့ၣ်ရံၣ်

“တၢ်ထီၣ်စုၤန့ၣ်ခၢၣ်သးအတၢ်အိၣ်သး(MUAC)” နီၣ်ထီၣ် (၆-၅၉လါ) - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၂ (၄၅မံးနံး).

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဖုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၂ ဒီးတဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢ်တဖၣ် -

- တၢ်စူးကါဝဲတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်တၢ်ဖျါ (Growth Chart) လၢတၢ်ထီၣ်ဝဲ နီၣ်ခိအတယၢ်ဃၢစုၤန့ၣ်ဒီးသးန့ၣ်အသိး (WFA) အကျိၤကျဲလံာ်, သန့က့တၢ်ထီၣ်တၢ်အကျိၤအကျဲအဂၤတဘိလၢအညီဝဲဒိၣ်မးလၢတၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်ထီၣ်စုၤန့ၣ်ခၢၣ်သးအတၢ်အိၣ်သး (MUAC)အနီၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢဖိသ့ၣ် ၆-၅၉လါအဂီၢ်.
- တၢ်မၤအကျိၤကျဲအံၤကဲဘျးဝဲလၢကဆၢတဲာ်ဖိသ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အီၤလီၤထုးတၢ်ခါဖဲလဲၣ်တဖၣ်လၢကဘၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်မၤပှဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤစၢၤကျိၤကျဲဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP/TFP)
 - တၢ်ထီၣ်စုၤန့ၣ်ခၢၣ်သးအတၢ်အိၣ်သး (MUAC)ထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်တဘျီဃီ - အဖိ - တၢ်အိၣ်လီၤထုးဖဲအကြၢးဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢာ်.
- နီၣ်ထီၣ်အဝဲအံၤတၢ်သူဝဲနီၣ်ထီၣ်ပျံၤလၢတၢ်တုအီၤလီၤဆိလၢအိၣ်ဒီးအလွဲၢ်လၢကသမံသမိးကွၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအကြၢးအဘၣ်ဝဲခီဖျိထီၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်သးဘၣ်ဃးဒီးဖိသ့ၣ်အစုၤန့ၣ်တီၤခၢၣ်သးန့ၣ်လီၤ.
- > 12.5 cm = မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤသးမံဝဲ
- 11.5 တုၤ 12.5 cm = တၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအစၢ်/ဖဲအကြၢး - လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤပှဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP)
- < 11.5 = တၢ်အိၣ်လီၤထုးနးနးကလၢာ် - လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤကျိၤကျဲဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (TFP)
- မံပကကွၢ်သကိးတၢ်ဂီၤမူလၢတၢ်ဖိလၢ်ဒ်သိးလၢကသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်သူအီၤဖဲလဲၣ် - တၢ်ဂီၤမူအံၤတဲာ်ပၢၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ပနီၣ်လၢအိၣ်ဝဲတဖၣ် - တၢ်ကဘျီမ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်အဂၤတခါလၢဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
 - o <https://www.youtube.com/watch?v=3pQUtOsjsjSY>

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိမၤကတၢ်က့ၤတၢ်အကတီၢ်ဖိအံၤဘၣ်ဃးတၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ခီဖျိဖဲဝဲတၢ်လၢတၢ်ဖိလၢ်တဖၣ် -

- o တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်မ့ၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤအကါဒိၣ်တခါလၢတၢ်လူၤကွၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဒီးလၢတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးမိၢ်ဒီးပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်ကကွၢ်ထွဲအဖိတဂၤမ့တမ့ၢ်ဖိအါဂၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကျဲဆူဖိသ့ၣ်

- အတိအကျအောင်အောင်ချဲ့ - တစ်မနီတစ်မနီတစ်ဖိုင်တစ်ဖိုင်အလံာ်မုာ်ဖိသုာ်အဂုာ်တဂုာ်အ
တစ်အိုင်အိုင်ချဲ့အတစ်ဖုးနဲာ်ဖျါထိုင်ပနီာ်အခါာ်စးန့ာ်လီာ်.
- o တစ်မနီတစ်မနီတစ်ဖိုင်တစ်ဖိုင်အလံာ်မုာ်ကျဲအဂုာ်တဂုာ်လါတစ်ဟ့ာ်ကုာ်တဲသကိးတစ်အိုင်
န့ာ်ဂံာ်န့ာ်ဘါအဂီာ်န့ာ်လီာ်.

ပုာ်သိာ်လိတစ်ဖိတဲဘာ်ပုာ်ထိုင်တစ်မလိဖိတဖာ်လါတစ်မလိအဂုာ်တခါန့ာ်ဟ်ဗုာ်ဝဲအါထိုင်ဘာ်ဗးတစ်
ကဘာ်ထိုင်ဝဲတစ်ဖိုင်ထိုင်(တစ်မလိ ၉, တစ်ထိုင်ပုာ်ကညီအနီာ်ခိမိာ်ပုာ်)လါသုာ်ဝဲတစ်ပိးတစ်လီအဂုာ်က
ကလုာ်ကလုာ်တဖာ်.

တစ်ဟ့ာ်ကုာ်တဲသကိးတစ် - တစ်ဂီာ်ယဲာ်နီာ်ဂံာ် ၂၄ (၃၀မံးနံး)

ထံာ်ဘံာ်စံာ်အတစ်ဟ့ာ်ကုာ်အခးကုာ်ပုာ်တဂုာ်အပုာ်မလိတဖာ်အဂီာ်ဖိးတစ်ဖုးအိုင်ဖိသုာ်အီနီာ်ဖိး
ဖိသုာ်အတစ်အိုင်(ICYF)လါဖိတဖာ်အဂီာ်န့ာ်, ဟ့ာ်ဝဲတစ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအခိာ်သုာ်မိာ်ပုာ်အတစ်ဟ့ာ်ကုာ်
ဟ့ာ်ဖး, ဗုာ်ဖိးတစ်အိုင်န့ာ်ဂံာ်န့ာ်ဘါဖိးတစ်အိုင်အိုင်ချဲ့အတစ်ဂုာ်တစ်ကျိာ်လါကမာ်စါမိာ်တဖာ်, ဟံာ်
ဖိဗီဖိတဖာ်ဖိးပုာ်တဂုာ်တဖာ်ဘာ်ဗးတစ်ဟ့ာ်ဖုးအီထဲမိာ်နီာ်ထံမုာ်တကလုာ်, တစ်ဖုးအိုင်တစ်အိုင်တစ်အီ
လါအနီာ်ဂံာ်န့ာ်ဘါဖိးတစ်ကွာ်ထွဲတချုးလါအိုင်ဖျါထိုင်ဖိးအခါ.

တစ်ဟ့ာ်ကုာ်အကလုာ်ကလုာ်အခိာ်တီတဖာ် - တစ်ဂီာ်ယဲာ်နီာ်ဂံာ် ၂၄

- ၁-၆လါ - တစ်ဖုးအိုင်ထဲနီာ်ထံတခါမိာ်, တစ်ဒီသဒါတစ်ဆူးတစ်ဆါ - တစ်မကဆဲးကဆီ
တစ် - တစ်ဆဲးန့ာ်ကသံာ်ဒီသဒါတစ်ဆါ, လဲာ်ဆူတစ်ကွာ်ထွဲတစ်အိုင်အိုင်ချဲ့အလီာ်လါ
အဆါအကတီာ်ဘာ်ဘာ်.
- ၆-၁၂လါ - တစ်ဖုးအိုင်ထဲနီာ်ထံတခါမိာ် + တစ်အိုင်တစ်အီလါအနီာ်ဂံာ်န့ာ်ဘါ.
- ၁၂-၃၆လါ - တစ်ဖုးအိုင်တစ်အိုင်တစ်အီလါအနီာ်ဂံာ်န့ာ်ဘါ, တစ်ဒီသဒါတစ်ဆူးတစ်ဆါ - တစ်
မကဆဲးကဆီတစ် - တစ်ဆဲးန့ာ်ကသံာ်ဒီသဒါတစ်ဆါ, တစ်မကဆဲးကဆီကွာ်ထွဲတစ်အိုင်အိုင်ချဲ့
လါကြါးဝဲဘာ်ဝဲအဆါကတီာ်ဘာ်ဘာ်.

ဖိးသန့ာ်ထိုင်သးလါတစ်ကွာ်နီာ်ကွာ်ဗါတစ်ထိုင်နီာ်တဲာ်နီာ်တစ်တဖာ်ဖိးတစ်ဂုာ်လါမလါသးသုာ်ဝဲတဖာ်

- တစ်မတစ်ဖုးအိုင်တစ်တဖာ် - တစ်အိုင်အကံာ်အစီဖိးအနီာ်ဂံာ် - ICYF
- တစ်အိုင်အိုင်ချဲ့အတစ်အိုင်သးပတီာ် - မနီာ်ဘာ်တစ်မလါစါ - မလါလဲာ်ဆူတစ်
ဆါဟံာ် - တစ်လုာ်ကွာ်ထွဲတစ်ဖိုင်ထိုင်ထီထိုင်အတစ်မနီာ်မလါတစ်ဖိုင်ထိုင်အလံာ်
- တစ်ဘာ်ကုာ်ဘာ်ကဲတစ် - တစ်ဆါဟံာ်, ကွာ်ထံသမံသမိးဟံာ်ဖိဗီဖိခိာ်ဗါဝးတရံး.
- နီာ်ခိခိာ်ဗါဝးတရံး - ကွာ်ထံသမံသမိးတစ်မကဆဲးကဆီတစ်
- ဟံာ်ဖိဗီဖိအတစ်အံးထွဲကွာ်ထွဲတစ်အကံာ်အစီဖိးအခိာ်ဗါဝးတရံး

တစ်အိုင်ဘုးတစ်တလီာ် - ၁၅ မံးနံး

ကရုာ်ဆဲးအတစ်ဂဲာ်လီ - ဟ့ာ်ကုာ်တဲသကိးဘာ်ထွဲဖိးတစ်မနီာ်မလါတစ်ဖိုင်ထိုင်အလံာ်အဂုာ်
အကျိာ် (၈၀မံးနံး) - သူ “ ကျဲဆူတစ်အိုင်အိုင်ချဲ့အတစ်မနီာ်မလါတစ်ဖိုင်ထိုင်အလံာ်.”

နီဖးလီ(၄)ကရူ - ဟ့ၣ်လီတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် - ကတဲၣ်ကတီၤတၢ်အဂီၢ် ၂၀မံးနံးဒီးပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢတၢ်မဲၣ်ညါ ၁၅မံးနံး.

တၢ်သံကွၢ် (၁) နကဟ့ၣ်ကူၣ်မိၢ်တဂၤလၢအဖိနီၢ်ခိတယၢ်ဃၢၤစ့ၤန့ၢ်ဒံးအသးန့ၣ်အသိး(Weight-for-Age)လၢအိၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအလွၢ်လါအပူၤလၢ “ကျဲလဲၤဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့” အလံာ်အပူၤန့ၣ်ဒံးလဲၣ်.

တၢ်သံကွၢ် (၂) နကဟ့ၣ်ကူၣ်မိၢ်တဂၤလၢအဖိနီၢ်ခိတယၢ်ဃၢၤစ့ၤန့ၢ်ဒံးအသးန့ၣ်အသိး(Weight-for-Age)လၢအိၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအလွၢ်ဘီအပူၤလၢ “ကျဲလဲၤဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့” အလံာ်အပူၤန့ၣ်ဒံးလဲၣ်.

တၢ်သံကွၢ် (၃) နကဟ့ၣ်ကူၣ်မိၢ်တဂၤလၢအဖိနီၢ်ခိတယၢ်ဃၢၤစ့ၤန့ၢ်ဒံးအသးန့ၣ်အသိး(Weight-for-Age)လၢအိၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအလွၢ်ဂီၤအပူၤလၢ “ကျဲလဲၤဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့” အလံာ်အပူၤန့ၣ်ဒံးလဲၣ်.

တၢ်သံကွၢ် (၄) နကဟ့ၣ်ကူၣ်မိၢ်တဂၤလၢအတဖုးအိၣ်ထဲအန့ၢ်ထံတမံၤဧၤဆူအဖိအိၣ်ယံာ်လါတဂၤန့ၣ်ဒံးလဲၣ်.

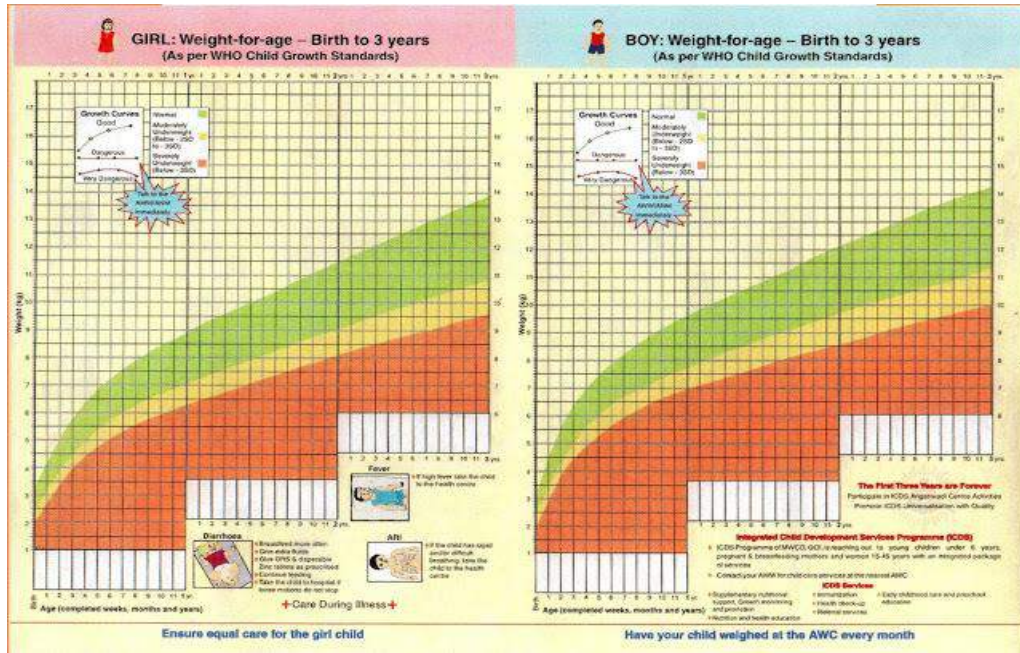
ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိလူၤကွၢ်ကရူၢ်အတၢ်စံးဆၢတဖၣ်ဒီးတဲၣ်နၢ်ပၢ်ဂ့ၤထီၣ်အါထီၣ်တၢ်တမံၤမံၤသ့ဝဲလဲၣ်လၢအမ့ၢ်လိၣ်ဝဲအခါ.

၁.၄ တၢ်ဖိတၢ်လံာ်ပိးလိတဖၣ်

- လံာ်ကုးဖးလဲၣ်, ထီၣ်ဒံးဘိဖးဒိၣ်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- လံာ်နီၤလီၤ -
 - ဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အပတီၢ်တဖၣ်- ၁လါ, ၆လါ, ၁၂လါ, ၂န့ၣ်, ၃န့ၣ် ဒီး ၅န့ၣ် လၢ UNICEF *Facts for Life (ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ၣ်ညါ)* - ၄ ဘ့ၣ်တဘ့ၣ် - ကဘျံးပၤ ၄၀-၄၅.
 - တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်တီၤဖျါအခိ
 - တၢ်ဒုးနဲၣ်ပၢ်ဖျါထီၣ်ဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ် - တၢ်ဂ့ၤတၢ်ကျိၤလၢစးခိပူၤ(hardcopy).
 - PowerPoint -ဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အုၣ်သးလၢအုၣ်ထၢၣ်နဲးကျဲစၢၤ -ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကရၢ (WHO)- လံာ်ရိၤဒီးလၢအုၣ်ထၢၣ်နဲးအပူၤ (e-Library)လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးနဲၣ်ဖျါတၢ်မၤသးနီၢ်နီၢ်လၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်(eLENA) <http://www.who.int/elena/en/>
 - WHOအတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါသမံသမိးဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်(Child Growth Assessment) - တၢ်တဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အနီၣ်ထီၣ်တဖၣ်အခိပညီ (Interpreting Growth Indicators) (လံာ်ဒီးသန့ၤလၢတၢ်ပံးန့ၢ်အိၣ်သ့) http://www.who.int/childgrowth/training/module_c_interpreting_indicators.pdf

လံာ်နီၤလီၤ - ကျဲဆူတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတာ်မၤနီၣ်မၤဃါတာ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အလံာ် - တာ်မၤလီၤ ၇.

တာ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

ဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီး အတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်

တၢ်မၤလိ ၇

တၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံ

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသု -

- တဲဖျါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်.
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဂုၤဖုၣ်ဖုၣ်ဖိဘၣ်ဃးညိၣ်န့ၣ်ဖိသၣ်အတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အပတီၢ်လီၤဆီလိာ်သးတနီၤ(တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲတဖၣ်)
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်သမံသမိးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်ကါဒိၣ်.
- တဲန့ၢ်ဟံတၢ်သူတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်တိၢ်ဖျါဒီး MUAC အတၢ်ထီၣ်တၢ်အပိးလိတဖၣ်အဂုၤဖုၣ်ဖုၣ်ဖိ.
- ဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကလုာ်ကလုာ်

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ပကက့ၢ်ဝဲ -

- ▶ တၢ်ခိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အခိပညီ
- ▶ တၢ်ကါခိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သမံသမိးတၢ်ခိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်တဖၣ်တၢ်ခိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်
- ▶ တၢ်ခိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအရူခိၣ်ဝဲတဖၣ်
- ▶ သူဖိသၣ်တၢ်ခိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါအလံာ်ဒီး MUAC
- ▶ တဲနၢ်ပၢၢ်ဝဲတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါသမံသမိးတၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်အခိပညီ

တၢ်မၤလိအခိညီ

တၢ်အခိညီတဖၣ် -

- ▶ တၢ်ခိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အခိပညီမ့ၢ်ဝဲတၢ်ခိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်လၢနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤအခိၣ်အဆံး - အထီဒီးအဃၢ.
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အခိပညီမ့ၢ်ဝဲခိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်သ့.

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်ကၢၤဒိၣ်

- ▶ တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တပူၤဃီၤမ့ၢ်လၢဖိသၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢနီၢ်ခိၣ်ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၤလိာ်မုၢ်လိာ်သးအပူၤဒီးတၢ်သးကလၢၢ်ဘၣ်တၢ်အပူၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ခဲလၢၢ်ခဲဆုတခါဃီအသိး.
 - အဖိ, နီၢ်ခိၣ်ဒီးခိၣ်နူးအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်တၢ်အပတီၢ်လၢအကၢၤဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလၢတၢ်မ့ၢ်ဖိသၢ်ကတီၢ်ဒီးဒိဘၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်အတၢ်ကၢၤဒိၣ်တဖၣ်.
- ▶ တၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၤကတၢၢ်ကြၢၤကတၢၢ်ဝဲလၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးဝဲအဂီၢ်.

တၢ်ကၢၤဒိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သမံသမိးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်

- ▶ ဖိသၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်မ့ၢ်နီၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၤဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်ခဲလၢၢ်လၢပုၤတၢ်ပူၤအဂီၢ်.
- ▶ တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဆိဆိဘၣ်ဃးတၢ်ဆိတလဲတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဒ်အတီၢ်ပတီၢ်ညီၣ်န့ၢ်အသိးန့ၢ်မၤစၢၤဝဲလၢကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်န့ၢ်လီၤမၤဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးတၢ်လၢအကြၢၤအဘၣ်ဝဲ

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ခဲလၢ်

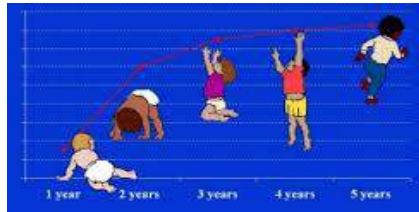
- တၢ်ဟဲလီၤစၢၤ
- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
- သးနံၣ်
- မုၢ်ခွါ
- နီၣ်ခိၣ်ဃၢၤဝးတရံး
- တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်တၢ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ဃၢ်မူလၢတၢ်ဂၤအလီၤ
- မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်
- တၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်-MCHအတၢ်မၤစၢၤ,တၢ်မၤကဆဲးကဆိတၢ်, အဂ့ၢ်အဂၤ

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး

န့ၣ်ဟံၣ်ဖျါဝဲၣ်အမ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ် -

- ▶ ဝဲလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်လၢတၢ်တူၢ်လီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အတီၤပတီၢ်ညီၣ်န့ၢ်အပူၤလၢအါတက့ၢ်ဖိသၣ်သးနံၣ်ဒ်သိးသိးဝဲအကရူၢ်အပူၤအဂီၢ် (WHO အတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်တီၤပတီၢ်တဖၣ်).
- ▶ တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်သၣ်ဆံးဖိလၢန့ၢ်ထံန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ဒီးအမ့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်အတီၤပတီၢ်တခါ.
- ▶ ကွၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်တီၤဖျါလၢခံ.

တၢ်ဂၢၤထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်အိၣ်သးအရူၤဒိၣ်အကတီၢ်

သးနံၣ်	မၤဟူးမၤဝးသး	နီၢ်ကစၢ်/တၢ်ရလိာ်မုၢ်လိာ်	တၢ်မၤဘၣ်လိာ်တၢ်	ကျိၣ်
၆-၈နံၣ်		ကွၢ်ဃီၤမိၢ်ဒီးနံၤကမံၣ်		
၃ လါ	ဝံၢ်ထီၣ်ခိၣ်			
၄-၅ လါ		သ့ၣ်ညါဝဲအမိၢ်	စးထီၣ်လၢကဖီၣ်ဃီၤတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အဂီၢ်.	ဒိကန့ၣ်
၆-၈ လါ	ဆ့ၣ်နီၤလၢတလိာ်တၢ်မၤစၢၤ	လိာ်ကွၢ်တၢ်လိာ်ကွၢ်ဃီၤအိၣ်ခူသ့ၣ်လိာ်သးမုၢ်ဝဲ	ဆၢဃီၤတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢစုခံၣ်မၤလၢဂၢ်ယၢ်မိယၢ်မိ	မၤကွၢ်ဝဲတၢ်သီၣ်တၢ်သဲအကလုာ်တဖၣ်

တၢ်ဂၢၤထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်အိၣ်သးအရူၤဒိၣ်အကတီၢ်

သးနံၣ်	မၤဟူးမၤဝးသး	နီၢ်ကစၢ်/တၢ်ရလိာ်မုၢ်လိာ်သး	တၢ်မၤဘၣ်လိာ်တၢ်	ကျိၣ်
၉-၁၀ လါ	စွါ	တန့ၣ်န့ၣ်/သးဒုဒိၣ်ပုၤမဲၣ်သ့ၣ်လီၤဆီတဖၣ်	တပျဲလီၤဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖၣ်	မၤအါထီၣ်တၢ်ကလုာ်သီတဖၣ်
၁၀-၁၁ လါ	ဆၢထၢၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ			တၢ်ကတိၤအခိၣ်ထံးတဖျၢၣ်
၁၂-၁၄ လါ	ဟးလၢတၢ်လီၢ်ဖးလံာ်		တုထီၣ်တၢ်	
၁၈-၂၁ လါ	ဟးလၢတၢ်လီၢ်အိၣ်, စးထီၣ်လၢကဃ့ၢ်ဝဲ		စးထီၣ်လၢကဃ့ၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်	ပံၣ်ဖိၣ်တၢ်ကတိၤဖျၢၣ်တဖၣ်တပူၤဃီ
၂၄ လါ	ဃ့ၢ်	ဃ့ထီၣ်လၢမုၢ်ဆါမိ		ကျိၣ်ပုၤဖျၢၣ်ဖျၢၣ်ဖိတဖၣ်

တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်လဲၤဝဲတဆီတဆီဒ်အဂ့ၢ်အဝီအသိး

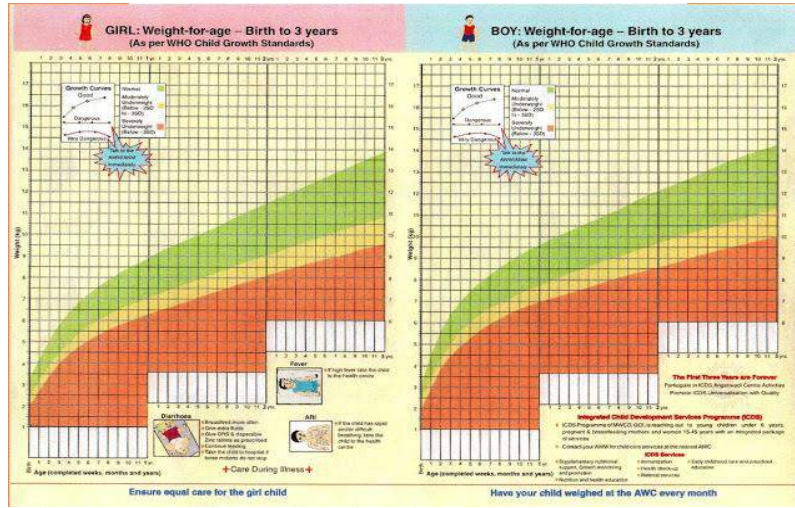

သူတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်

- ▶ တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤစ့ၢ်ကိးဒ်အမ့ၢ်ကျဲလဲၤဆူ “တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့” အလံာ်
- ▶ ကျဲအညီကတၢ်တဘိလၢကထီၣ်နီၣ်တၢ်နီၣ်ဖိသၢ်နီၣ်ခိတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်
- ▶ ဒိသန့ၤထီၣ်သးလၢနီၣ်ခိတယၢ်ဃၢစ့ၢ်သးနံၣ်အိၣ်အသိး
- ▶ မၤစ့ၢ်လၢကမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢဖိသၢ်တဖၣ်အပူၤ
- ▶ စ့ၢ်နီၣ် ၁ နံၣ်-တလါဘၣ်တလါ
- ▶ ၁-၃နံၣ် - ၃ လါတဘျီ

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်

TBC Nutrition Training of Trainers – Module 7

သူတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်တၢ်ပျါ

- ▶ ဟီၣ်ကဝီၤအလွဲၤလါ (နီၣ်ခိတယၢ်ဃာဲဝဲ ၀-၁ လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အတီၤပတီၢ်အဘၢၣ်စၢၤ)-မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၢ်လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အတီၤပတီၢ်အသိး.
- ▶ ဟီၣ်ကဝီၤအလွဲၤဘီ (နီၣ်ခိတယၢ်ဃာဲဝဲ < -2 Zscore
- ▶ လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အတီၤပတီၢ်အဘၢၣ်စၢၤ) တၢ်အိၣ်လီၤထုးဖဲအကြး.
- ▶ ဟီၣ်ကဝီၤအလွဲၤဂီၤ (နီၣ်ခိတယၢ်ဃာဲဝဲ < -3 Zscore လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အတီၤပတီၢ်အဘၢၣ်စၢၤ) တၢ်အိၣ်လီၤထုးနးနးကလဲာ်

TBC Nutrition Training of Trainers – Module 7

တၢ်တဲန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်သမံသမိးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်တၢ်ဖျါအခိပညီ

သမံသမိးဝဲ...

- ▶ နီၣ်ခိတယၢၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ (Weight-for-Height)
- ▶ နီၣ်ခိတထီဝဲဒ်အကြးဒီးသးန့ၣ်အသိး (Height-for-Age)
- ▶ နီၣ်ခိအတယၢၢ်ဃၢစ့ၤန့ၣ်ဒီးသးန့ၣ်အသိး (Weight-for-Age)

နီၣ်ခိတယၢၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ (WFH)

- ▶ ငးန့ၣ်ဝဲနီၣ်ခိအတယၢၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ မ့တမ့ၢ် အါထီၣ်ဝဲဝဲလၢတယံာ်ဒီးဘၣ်.
- ▶ နီၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၢ်ကတၢၢ်လၢ “တၢ်ဃဲၤဃိ” အဂီၢ်.
- ▶ သူအီၤလၢတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါ “တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢာ်” အဂီၢ်.
- ▶ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖျါတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢာ် (GAM)
 - နီၣ်ခိတယၢၢ်ဃၢလီၤစ့ၤဝဲ (WFH) < -2 z-score ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဘုခံခိ ပၤလၢာ်
- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢာ်နးမး (SAM)
 - နီၣ်ခိတယၢၢ်ဃၢလီၤစ့ၤဝဲ (WFH) < -3 z-score ဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဘုခံခိ ပၤလၢာ်

*** တၢ်နီၣ်**

- ▶ တၢ်ကဘုလၢနဆိၣ်လီၤဒီးလီၤဆၢၣ်ဝဲခံၣ်ပလၢၣ်လၢနခိၣ်လၢၣ်ခံၣ်လၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲခွၢ်ရံၣ်အိၣ်ကီၢ် (Kwashiokor) အပနီၣ်
- ▶ နီၤဖးလီၤဝဲအကလုာ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတၢ်ဆါနးနးကလံာ်ဖဲလၢနီၢ်ခိတယၢၢ်ဃၢၣ်အနီၣ်ဂံၢ် (WFH z-score) မ့ၢ်အိၣ်ဒ်ညီၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အီၤအသိးသနာ်က့

နီၢ်ခိတထီၣ်အကြးဒီးသးန့ၣ်အသိး (HFA)

- ▶ ဟံဖျါထီၣ်က့ၤဝဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထဲအဃံ
- ▶ နီၣ်ထီၣ်အဂ့ၤကတၢၢ်လၢ“တၢ်ဒိၣ်ဃံ”အဂီၢ်.
- ▶ သူအီၤလၢတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါဆၢတၢ်“တၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအယံာ်ထၢ”အဂီၢ်.
- ▶ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖျါတၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအယံာ်ထၢ (GCM)
 - နီၢ်ခိတထီၣ်အကြးဒီးသးန့ၣ်အသိး (HFA) <-2 z-score
- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအယံာ်ထၢ (SCM)
 - နီၢ်ခိတထီၣ်အကြးဒီးသးန့ၣ်အသိး (HFA) <-3 z-score

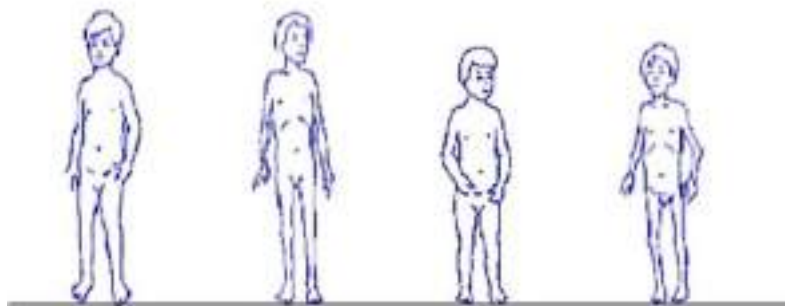

နိုဝ်းအတယာ်ဃာစုာန့ဒ်းသးန့ဒ်အသိး (WFA)

- ▶ ဟ်ဖိုဒ်နိုဒ်ထိဒ်
- ▶ ငှးန့ဒ်ဖျါက့ာဲတၢ်ဒိဒ်ဃံဒီးတၢ်ဃဲးဃိခံခါလၢဂ်.
- ▶ စူးကါအီၤလၢတၢ်ဃုသ့ဒ်ညါဆၢတံာ်တၢ်ကံလိစ့ၤ/နိုဝ်းအတယာ်ဃာစုာအဂီၢ်.
- ▶ ငှးန့ဒ်တၢ်လၢအတဂ့ၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်.
- ▶ ညီန့ၣ်လူၤကွၢ်ဃုသ့ဒ်ညါဝဲဖိသၣ်တကၤစ့ၣ်စ့ၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်.
(အဖိ - တၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိဒ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်)

တၢ်တဲဖျါထီၣ်အခိပညီ

တၢ်ဒိဒ်ထီၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး
နိုဝ်းအတယာ်အစးဒီး
အထီၣ်ဘၣ်ဝဲ

တၢ်ဃဲးဃိ
ဃဲးန့ၣ်ဒီးအညီ
န့ၣ်ဝဲအသိး

တၢ်ဒိဒ်ဃံ
ဖျါန့ၣ်ဒီးအညီ
န့ၣ်ဝဲအသိး

တၢ်ဃဲးဃိဒီးတၢ်ဒိဒ်ဃံ
ဃဲးန့ၣ်ဒီးဒီးဖျါန့ၣ်ဒီးအ
ညီန့ၣ်ဝဲအသိး

The use of epidemiological tools in conflict-affected populations: open access educational resources for policy-makers. London School of Hygiene and Tropical Medicine; http://conflict.lshtm.ac.uk/page_115.htm.

WHO နိုမေးလီဂမ် အကလုာ်အပတ်ီ

(ဟီဝ်ခိဝ်ဒီဖျာဝ်တၢ်အိဝ်လီၤထုးသတူာ်ကလံာ်အတီၤပတီၢ်တဖၣ်, ပှၤနီဝ်ဂံၢ်နီဝ်ဖိအပတ်ီ)

တၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤ	ညီၣ်န့ၢ်မၤသးလၢ ဖိသၣ်လီၤတုၤၤၤ
တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤသ့	< 5%
တၢ်တူၢ်သ့	5-9%
အိဝ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အပူၤ	10-14%
အိဝ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီၣ်နးနးကလံာ်အပူၤ	> 15%

WHO အတၢ်နိုၤမေးလီၤတၢ်အကလုာ်အပတ်ီအံၤလၢတၢ်သ့အီၤလၢတၢ်မၤလီၤပျီၤအပတ်ီ.ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်အိဝ်လီၤထုးအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ခိၣ်ထီၣ်လိာ်ထီၣ်ဝဲလၢပှၤနီဝ်ဂံၢ်နီဝ်ဖိ/ပှၤတၢ်အပူၤ-အဒိ - ပှၤဖိသၣ်လၢသးအိဝ်ယၢ်နီဝ်ဆူဖိလံာ်လၢအိဝ်ဒီးတၢ်အိဝ်လီၤထုးသတူာ်ကလံာ်လၢအမုၢ်ကယၢ်မ့ၢ်အိဝ်စ့ၤန့ၢ် ၅မုၢ်ကယၢ်န့ၢ်, အိဝ်ဝဲလၢ“တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤသ့”အပတ်ီၣ်လၢတၢ်နိုၤမေးလီၤဝဲဖိသၣ်အတၢ်အိဝ်လီၤထုးအကလုာ်အပတ်ီအသီးန့ၢ်လီၤ.

WHO နိုမေးလီဂမ် အကလုာ်အပတ်ီ

(ဟီဝ်ခိဝ်ဒီဖျာဝ်တၢ်အိဝ်လီၤထုးယံာ်ထၢအတီၤပတီၢ်တဖၣ်, ပှၤနီဝ်ဂံၢ်နီဝ်ဖိအပတ်ီ)

တၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤ	ညီၣ်န့ၢ်မၤသးလၢ ဖိသၣ်လီၤတုၤၤၤ
စ့ၤ	< 20%
ဝဲအကြး	20-29.9%
အါ	30-39.9%
အါခိၣ်မး	> 40%

တၢ်ထီၣ်စုၤန့ၣ်ခၢၣ်သးအတၢ်အိၣ်သး(MUAC)

MUAC ညီၣ်န့ၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ -

- ▶ တၢ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်အဃၢၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်အဘီၣ်
- ▶ ဖိသၣ် ၆-၅၉ လၢတဖၣ်
- ▶ တၢ်ထီၣ်တၢ်လၢအညီၣ်ကတၢၢ်ဝဲလၢတၢ်သူၤအီၤလၢပုၤတၢ်အပူၤ
 - >12.5 cm = လီၤသူၣ်မံသးမံ
 - 11.5 to 12.5 cm = လၢအစၢ်ဆူတၢ်အိၣ်လီၤထုးဖဲအကြၢး
 - <11.5 cm = တၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအနးနးကလဲၣ်

တၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအပတီၢ်လၢစုၤန့ၣ်တီၤလီၤ(MUAC)

YouTube တၢ်ဂီၤမူ

တၢ်သမံသမိးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်သူဝဲတၢ်ကဘုဒီး MUAC

Link - <https://youtu.be/3pQUtOsjjSY>

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်

အိၣ်ဖျၢၣ် - ၆ လၢ

- ▶ ဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်ဃး - တၢ်ဒုးအိၣ်ထဲၣ်န့ၣ်ထံတခါမိၤ, တၢ်ဒိသဒၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ - မၤတၢ်ကဆုၣ်ကဆီၣ်လၢအဂ့ၤ - တၢ်ဆဲးန့ၣ်ကသံၣ်ဒိသဒၢတၢ်ဆါ, လဲၤဆူတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အလီၢ်လၢအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်.

၆လၢ - ၁၂လၢ

- ▶ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်ဖိမိၣ်တဖၣ်ခဲလၢၣ်ဃုၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံဒီးဟံးဖျိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဘၣ်.

၁၂လၢ - ၃၆လၢ

- ▶ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်ဖိမိၣ်တဖၣ်ခဲလၢၣ်ဃုၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးမၤတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဘၣ်တၢ်အိၣ်အသံးအကၢၣ်, တၢ်ဒိသဒၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ - တၢ်မၤကဆုၣ်ကဆီၣ်တၢ်, တၢ်ဆဲးန့ၣ်ကသံၣ်ဒိသဒၢတၢ်ဆါ, လဲၤဆူတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အလီၢ်လၢအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်.

See TBC IYCF Counselling Cards

တၢ်ဘျး

တၢ်မၤလိ ၈

တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိ
အတၢ်အိၣ်- (IYCF) လၢပတီၢ်ထီ
တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF) - ပတီၢ်ထီ

တၢ်မၤလိ ၈ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိ ၈ - ပတီၢ်ထီတၢ်မၤလိဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF)

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၃၃၀ မံးနံး/၅.၅ န့ၣ်ရံၣ် (ဟံးဖှိၣ်ဃုာ်တၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်ဖိအဆၢကတီၢ် ၁၅ မံးနံး x ၂၁၅ နီး ၁ န့ၣ်ရံၣ် မုၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်တဘျီ)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဒုးသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်မၤလိခိဖျိတဲဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်

၈.၁ တၢ်ကတိၤလၢညါ - ၁၅မံးနံး

- တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF)မုၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤလၢအကၢိဒိၣ်ဝဲတခါ.
- ဖိၣ်မုၢ်ဒီးဖိသၢ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးအါဒိၣ်န့ၣ်ကရူၢ်အဂၤ.
- ဖိၣ်မုၢ်ဒီးဖိသၢ်တဖၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဖဲလၢဖၢထီၣ်ကတီၢ်, ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံကတီၢ်ဒီးဖိသၢ်အတၢ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ကတီၢ်.
- UNICEFအတၢ်ဂ့ၢ်မၤသးအတၢ်ကိၣ်ဒုးန့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢပုၤတဂၤစုာ်စုာ်, ဟံၣ်ဖိဃိဖိတဖၣ်, ပုၤတဝၢတဖၣ်ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီ.
- တၢ်အိၣ်လီၤထုးန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢဒုးကဲထီၣ်သတူၢ်ကလၢ, တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤကဲထီၣ်သး, ဂံၢ်ခိၣ်ထံးအ တၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်လၢမၤဘၣ်ဒိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဘျီဆ့တၢ်အစၢလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤဘၣ်ဝဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်(IYCF)အတၢ်အိၣ်လီၤထုးအဂီၢ်.

၈.၂ တၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံးတဖၣ် - (၁၅ မံးနံး)

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်မၤပိာ်ထွဲဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်(IYCF)လၢအဘၣ်ဝဲန့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢအကၢိဒိၣ်ဝဲ.
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံအမူအဖါလဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်(IYCF)အပူၤ.
- ဟံးဖျါထီၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဘၣ်ဝဲ.
- ဟံးဖျါထီၣ်IYCFအတၢ်မၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲကတၢ်.

၈.၃ တာ်သိၣ်လိဖိဖးအကၠုၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

တာ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တာ် - တာ်မၤလိပတီၢ်အတာ်တိၣ်ဟံၣ်တဖၣ်ဒီးတာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ, တာ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂-၃.

(ပှၤဟ့ၣ်တာ်သိၣ်လိဖိဖးအတာ်မၤနီၣ် - ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိသ့ၣ်လံာ်ဒီးသန့ၤညီညီဖိလၢတာ်ကိးအီၤလၢ UNICEF Facts for Life (ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ၣ်ညါ) - ၄ ဘ့ၣ်တဘ့ၣ် - တာ်ဒုးအီၣ်ထံ, တာ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဘါဒီးတာ်ခိၣ်ထီၣ်အသန့ၣ်တဖၣ်. လံာ်အံၤအိၣ်ဝဲလၢတာ်မၤန့ၢ်အီၤလီၤသ့ၣ်လၢ UNICEF အပှၢ်ယဲၤသန့)

တာ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တာ်လၢကရူၢ်ဒီးတဖုအဂီၢ်

- ပှၤဟ့ၣ်တာ်သိၣ်လိဖိဖးဝဲတာ်မၤလိပတီၢ်အတာ်တိၣ်ဟံၣ်တဖၣ်
- ပှၤသိၣ်လိတာ်ဖိဒုးသ့ၣ်ညါတာ်မၤလိပတီၢ်အံၤခီဖျိဟ့ၣ်ဝဲပှၤထီၣ်တာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢတာ်သံကွၢ်သတူၢ်ကလံာ်ဖုၣ်ဖုၣ်ဖိတခါဒီးသိးလၢကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်တ့ၢ်လံာ်ဆံးအါလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
 - တာ်သံကွၢ်သတူၢ်ကလံာ်ဖုၣ်ဖုၣ်ဖိ (၃၀မံးနံး) မ့တမ့ၢ် ပှၤထီၣ်တာ်မၤလိဖိတဖၣ်သ့ၣ်ဝဲဒးက့ဘၣ်ဃး IYCF အတာ်ဂ့ၢ်နီၣ်လီၤပၣ်ဃုာ်အခိၣ်သ့ၣ်သၢခါ.
 - ၁. WHO ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢတာ်ကဘၣ်ဒုးအီၣ်ထံမိၢ်နီၣ်ထံတကလုာ်ဇိၤန့ၣ်အဆၢကတီၢ်မ့ၢ်ဝဲဝဲက) ၁လါ, ခ) ၃လါ, ဂ) ၆လါ, ဃ) ၂နံၣ်.
 - ၂. တာ်ဒုးအီၣ်ထံမိၢ်နီၣ်ထံတကလုာ်ဇိၤန့ၣ်, ဟ့ၣ်ခွဲးလၢတာ်ကဒုးအီၣ်ထံဆူဖိသ့ၣ်ဖဲလၢတာ်ကီၢ်ဝဲအဆၢကတီၢ်တဖၣ်. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 - ၃. တာ်ဒုးအီၣ်ထံမိၢ်နီၣ်ထံတကလုာ်ဇိၤန့ၣ်, ဟ့ၣ်ခွဲးလၢတာ်ကဒုးအီၣ်ထံမ့တမ့ၢ် အံၤသ့ၣ်ဆၢထံဆူဖိသ့ၣ်ဖဲလၢဖိသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ညှိၣ်ဂီၢ်လီၤကီၢ်ဝဲအခါ. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 - ၄. တာ်ဒုးအီၣ်တာ်အိၣ်တာ်အီၤလၢအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဘါတဖၣ်ကဘၣ်တာ်ဒုးအီၣ်အီၤဖဲ-က) တလါဝံၤလီၢ်ခံ, ခ) ဖဲလၢဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဆိးက့, ဂ) ဖဲလၢတာ်တဒုးအီၣ်ထံနီၣ်ထံဃုလါဝံၤအလီၢ်ခံ, ဃ) တဘျီဃီဖဲလၢဖိသ့ၣ်တဂၤအသးနံၣ်ပှၤထီၣ်ဝဲလၢအကွၢ်နီၣ်အမိၢ်ဘၣ်ဝဲအကတီၢ်, င) ဖဲလၢမိၢ်မ့ၢ်ဆိးက့ဝဲအခါ.
 - ၅. တာ်ဒုးအီၣ်မိၢ်နီၣ်ထံန့ၣ်ကဲဘျူးထဲလၢဖိသ့ၣ်အဂီၢ်ဒီးတကဲဘျူးလၢမိၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 - ၆. တာ်ဒုးအီၣ်တာ်အိၣ်တာ်အီၤလၢအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဘါကဘၣ်မ့ၢ်ထဲတာ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါတဖၣ်, တမ့ၢ်ဝဲဖြဲထံနံၣ်တာ်အိၣ်ဒီးတာ်အသိတဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်.
 - ၇. တာ်ဒုးအီၣ်တာ်လၢမိၢ်နီၣ်ထံအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤလၢ WHO လၢအမ့ၢ်တာ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးကဲဘျူးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲ. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်
 - ၈. မိၢ်နီၣ်ထံတမ့ၢ်တာ်လၢအမၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးဝဲဖိသ့ၣ်အဂီၢ်တြီဆၢတာ်ဆါဘၣ်. - မ့ၢ်/တမ့ၢ်.
 - ၉. တာ်အိၣ်အိၣ်ဒီးအသံးအကံာ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်အီၤလၢအဆိတသ့ဖဲအသ့ဒီးသိးလၢကမၤစၢၤဖိသ့ၣ်အဂီၢ်အဘါကဆူၣ်ဝဲအဂီၢ်. မ့ၢ်/တမ့ၢ်.
- ပှၤဟ့ၣ်တာ်သိၣ်လိဖိမၤဘၣ်တာ်စံးဆၢဒီးတဲနံၣ်ပၢ်အဂ့ၢ်အကၠုၤ

က. တာ်ကွာ်ကဒါက့ုတော် (၃၀မံးနံး)

ပုၤဟ့ုန့ုတော်သိၣ်လိဖိဒုးန့ုနဲဲPowerPoint

- တာ်အိၣ်န့ုဂံၢ်န့ုဘါလၢအဂ့ုၤအမူဒါလၢဖိသၣ်အိၣ်န့ုဖိဒုးဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်. တာ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၄
 - ဖိသၣ်တဂၤလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢကဘၣ်အိၣ်မူ, ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဂ့ုထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲ.
- တာ်အကါဒိၣ်လၢတာ်အိၣ်ခံန့ုအဆၢကတီၢ်ဒီးတာ်အိၣ်လၢမိၢ်ဟၢဖၢပုၤအဆၢကတီၢ် - တာ်ဂီၤယဲၤ ၅.
 - တာ်အဆၢကတီၢ်အကါဒိၣ်လၢဖိသၣ်တဂၤအတာ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ကမ့ၢ်ဝဲဲ ၂ န့ုန့ုဒုးဖိသၣ်အိၣ်လၢဖါလီၢ်ပုၤအကတီၢ် (၁၀၀၀ သီ)
 - ခိၣ်န့ုးအတာ်ဒိၣ်ထီၣ်
 - နီၢ်ခိၣ်ထီၣ်ချ့ဒီးအတယၢ်ဃၢထီၣ်ချ့.
 - မၤဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတာ်ဆါအဂံၢ်အဘါ
 - ဒုးအိၣ်တာ်လၢအဘၣ်ဝဲဲလၢဆိးက့ုအခါ
 - ကွၢ်ထွဲတာ်ဆိးက့ုလၢအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဒ်သိးလၢကအိၣ်မူဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်
 - တာ်မၤဝဲတာ်အိၣ်ဒီးနီၢ်ခိၣ်ဘါ ၁၀၀၀သီအကျဲန့ုန့ု ဒုးအိၣ်ထီၣ်တာ်မုၢ်လၢလၢအဂ့ုၤဝဲလၢခါဆူညါအဂီၢ်.
- ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖျၢန့ုဟ့ုန့ုက့ုဝဲတာ်ဒုးအိၣ်တာ်အတာ်မၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်(WHO/UNICEF) - တာ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၆
 - ဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢဝဲတာ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအတာ်မၤစၢၤဒီးတာ်မၤအကျိၤအကျဲလၢတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤဒီးတဖၣ်.
 - တာ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်မိၢ်န့ုထံတကလုာ်ဒီး - ၆လါ
 - တာ်ဒုးအိၣ်တာ်အိၣ်န့ုဂံၢ်န့ုဘါအိၣ်ဒီးတာ်အိၣ်လၢအန့ုဂံၢ်န့ုဘါလၢအလၢပုၤတဖၣ် - ၆လါဝဲၤလီၢ်ခံ့ဃုာ်ဒီးတာ်ဆဲးဒုးအိၣ်မိၢ်န့ုထံတုၤလၢခံန့ုအတာ်ပုၤ.
- ပုၤဟ့ုန့ုတော်သိၣ်လိဖိနီၤလီၤ ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်IYCF အတာ်ဟ့ုန့ုက့ုဝဲတာ်သကိးအခးက့ုတဖၣ်လၢတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤမၤတာ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် - လိၣ်နီၤလီၤ - “ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်- IYCFတာ်ဟ့ုန့ုက့ုဝဲတာ်သကိးတာ်အခးက့ုလၢပုၤတဝါအပုၤမၤတာ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်”
- ပုၤဟ့ုန့ုတော်သိၣ်လိဖိတဘၣ်ပုၤထီၣ်တာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢတာ်အဝဲအံၤမ့ၢ်တာ်န့ုကျဲလၢတာ်မၤအီၤတခါလၢမၤဂ့ုထီၣ်IYCFဒီးဟ့ုန့ုတော်က့ုဘၣ်က့ုသ့ဆူမိၢ်ပာ်တဖၣ်ဒီးပုၤအဂၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးတာ်ဒုးအိၣ်မိၢ်န့ုထံတခါမိၢ်ဒီးတာ်ဒုးအိၣ်တာ်အိၣ်တာ်အီၤလၢအန့ုဂံၢ်န့ုဘါတဖၣ်. ပကသ့ဝဲတာ်အံၤလၢကပာ်ဃုာ်ဝဲတာ်ဒုးအိၣ်တာ်မၤလၢပုၤထီၣ်တာ်အိၣ်န့ုဂံၢ်န့ုဘါအတာ်ဂ့ုဘၣ်ဃး IYCFအတာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၤအတီၤပတီၢ်.

ခ. တ်းဒုးအိမ်ိန်နိယံ (၃၀မံးနံး) - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၈-၁၂

- တ်းဒုးအိယဲမ်ိန်နိယံတကလုာ် - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၇-၈
- တ်းန့ာ်ဘျူးန့ာ်ဖိန် - ဖိသုာ်အိန်နိဖိအဂီာ် - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၉-၁၀
- တ်းန့ာ်ဘျူးန့ာ်ဖိန် - မိာ်အဂီာ် - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၁
- တ်းလၢအတြိမၤတံာ်တံာ်ဒုးအိမ်ိန်နိယံ - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၂

တ်းအိန်ဘျူးတစိာ်တလီာ် - ၁၅မံးနံး

ဂ. တ်းဒုးအိန်တံာ်အိန်တံာ်အိလၢအန့ာ်ဂံန့ာ်ဘါ (၃၀မံးနံး) - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၃-၂၀

- ခဲအံးခဲအံး, ဆံးအါဒီးနိန်ဂံ - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၃-၁၄
- စးထီန်လၢ ဖလါ - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၅-၁၆
- ဒုးအိန်အိလၢ ၆-၉လါ - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၆
- ဒုးအိန်အိလၢ ၉လါ-၁၂လါ - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၇
- ဒုးအိန်အိလၢ ၁၂လါ-၂၄လါ - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၁၈-၁၉

တ်းအိန်သးလီလီဆီဆီ - ဒုးအိန်ဖိသုာ်လၢအဆိးကုာ်တက - တ်းဂီယဲးနိန်ဂံ ၂၀

- ပုၤဟ့ာ်တံာ်သိန်လိဖိကြါးဘုာ်ဟ့ာ်တံာ်ဆၢကတီာ်လၢတံာ်ကတိၤသကိးတံာ်အဂီာ်. ပုၤထီန်တံာ်သိန်လိဖိတဖုာ်ဘုာ်သုာ်သုာ်အတံာ်သံကွာ်ကအိန်ဝဲဘုာ်ဃးတံာ်ဒုးအိန်တံာ်အိလၢအန့ာ်ဂံန့ာ်ဘါလၢအဘုာ်တံာ်ဟ့ာ်ကုာ်ဟ့ာ်ဖးအိလၢဖိသုာ်အိန်၆-၂၄လါတဖုာ်အဂီာ်.
- WHO အတံာ်ဟ့ာ်ကုာ်ဟ့ာ်ဖးတနီၤန့ာ်ဘုာ်သုာ်သုာ်ကကီဝဲလၢဒဲကဝီၤအတံာ်အိန်သးဖိခိန်. ပုၤဟ့ာ်တံာ်သိန်လိဖိသံကွာ်သုလၢဘုာ်မနုၤဃိတံာ်ဟ့ာ်ကုာ်ဟ့ာ်ဖးတံာ်တဖုာ်အံၤကကီဝဲန့ာ်လဲာ်ဖိလဲာ်ဂုၤဂုၤ, IYCF အတံာ်ဟ့ာ်ကုာ်အခးကုာ်ကပိာ်ထွဲဝဲWHO အတံာ်ဟ့ာ်ကုာ်ဟ့ာ်ဖးတဖုာ်န့ာ်လီၤ.

တ်းအိန်ဘျူးတစိာ်တလီာ် - မုာ်ထုာ်တံာ်အိန် ၁ နုာ်ရံာ်

ဃ. ဟ့ာ်ကုာ်တံာ်မၤ IYCF အတံာ်ဆိကမိန်လၢအကြါးဝဲဘုာ်ဝဲကတံာ်တဖုာ်. (၁၅မံးနံး) တ်းဂီယဲး ၂၁-၂၃.

- တ်းစးထီန်ဒုးအိမ်ိန်နိယံ - တဘုာ်ဒုးအိန်ဆိတံာ်အိန်အဂုၤအဂၢၤတဂုၤ, ဒုးအိမ်ိန်နိယံထီန်သီ(နိယံတကွဲထုး)
- တ်းကဘုာ်ဒုးအိမ်ိန်နိယံ - တ်းဒုးအိယဲမ်ိန်နိယံတကလုာ်အဆၢကတီာ်-တံာ်ဖုာ်အန့ာ်အဆၢကတီာ်(တံာ်စးထီန်ဒုးအိန်တံာ်အိန်ဃုာ်ဒီးမ်ိန်နိယံ).
- တ်းန့ာ်ထံပလီတဖုာ်ဒီးအခိန်မိာ်တဖုာ်
- တ်းအိန်အသံးအကံာ်တနီၤ, ခဲအံးခဲအံး, တံာ်ဟံာ်ဖိန်ဃါဃုာ်အိၤ, အိန်ဒီးအကံာ်အစီ
- တ်းလိာ်ဘုာ်တံာ်အိန်န့ာ်ဂံန့ာ်ဘါအနိန်ဂံ၈၅ၤ
- တ်းအိန်ဖြိထံနံာ်ဘါ

-----တၢ်ဂ့ၢ်အဂ့ၢ်ဂၤတဖၣ်-----

- မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂ့ၢ်ကတၢၢ်ဖဲလၢအိၣ်ဒီးအဟုးသးဒီးဒုးအိၣ်န့ၢ်ထံအဆၢကတီၢ်
- ဖိသၣ်အိၣ်ဖျါဝံၤတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်
- တၢ်ကူစါတဘျီဃီဖဲလၢဆိးက့အခါ, တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ဖဲလၢဆိးက့ဒီးဆိးက့ဝံၤအခါ.
- တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢအဂ့ၢ်ဆီတလဲတၢ်ဆဲးကျါဆဲးကျါးလိာ်သးဒီးဟံၣ်ဖိဃီဖိ/တံၤသကိးအတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ.
- တၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆၢက့ၤတၢ်ထံၣ်

c. တၢ်တၢ်တဖၣ် (၃၀ မံးနံး)

ကရူၢ်အတၢ်ဂံၤလိ

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်ဖိသိၣ်လိဖိမၤပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢကဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်လိာ်သး ၂ ကရူၢ်.

- ကရူၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်တၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢတၢ်မၤဝဲYCFအတၢ်မၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲကတၢၢ်တဖၣ်.
- ကရူၢ်တဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်နီၤလီၤလိာ်သးတၢ်အစၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဃုထံၣ်န့ၢ်ဝဲတဖၣ်.

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိမၤစၢၤပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢကဒုးဘျးစဲဝဲတၢ်တၢ်တဖၣ်ဆူတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကတီၢ်သကိးအီၤလၢအခိၣ်ထံးဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်လီၤထုးကဲထီၣ်သးအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်. ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိပၤဆုၢ်န့ၣ်ကျဲဝဲကရူၢ်ဖးဒိၣ်အတၢ်ကတီၢ်သကိးတၢ်.

- တၢ်တၢ်တဖၣ်ဘျးစဲဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်တဖၣ်(တဘျီဃီ, တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံး) ဒီးပၣ်ဃုၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢ်တဖၣ်သ့ဝဲ
 - တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးအတၢ်တြီၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထံမိၢ်န့ၢ်ထံဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဝဲတဖၣ်.
 - ပှၤဂ့ၢ်ဝီဒီးပှၤတဝၢအတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ
 - တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်.
 - တၢ်မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ် - တၢ်အိၣ်လၢအအိၣ်ဝဲ, အကံၢ်အစီဒီးအနီၣ်ဂံၢ်.
 - တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် - တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်ဒီးအကံၢ်အစီ.
 - ကျိၣ်စုဒီးတၢ်ဖိၣ်တၢ်ယၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ် - အိၣ်ဒီးကျိၣ်စုလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂၤတဖၣ်, ဒီးကပှၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂီၢ်.

တၢ်ကွဲးဖျိၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ကျၢၢ်တၢ်က့ၤ IYCF အတၢ်သိၣ်တၢ်သီဖၢၢ်ပျၢၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မၤအီၤ (၁၅မံးနံး)

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကွဲးဖျိၣ်ပျၢၢ်က့ၤတၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးဖိလၢ်အသိး -

- က) IYCF မ့ၢ်တၢ်လၢအကၢၤဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်လၢၢ်အဂီၢ်ဒီး IYCF မ့ၢ်တၢ်မၤလၢအကၢၤ ဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မး.
- ခ) တၢ်လၢအကဲဘျုးကဲဖျိၣ်ဝဲတဘျီဃီဒီးတၢ်လၢအကဲဘျုးကဲဖျိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံၣ်ဝဲအဂီၢ် တဖၣ်ဟဲဃီၤဝဲလၢ IYCF အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.
- ဂ) တၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢ IYCF အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲအပူၤ, ဘၣ်ဆၣ် IYCF လၢ WHO ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဝဲတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤပိၣ်ထွဲအီၤ, တၢ်အစၢတဖၣ်ကဘၣ်ကဲထီၣ် လိၣ်ထီၣ်ဝဲ.
- ဃ) IYCF အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဖံးအီၤမၤအီၤအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤ စၢၤဒိၣ်ဒိၣ်လၢလၢ်.
- င) IYCF အတၢ်ဖံးတၢ်မၤစ့ၢ်ကီးလိၣ်ဘၣ်မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢလၢအဂ့ၢ်.

တၢ်ဖုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ် - (၄၅ မံးနံး)

သ့ထံၣ်ဘၣ်စံၣ် IYCF အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အခးက့တဖၣ် - လၢပုၤတဝၢအပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်, လၢဖံတဖၣ် အဂီၢ်.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးန့ၣ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးအခးက့ ၂က့ဒီးတဲဘၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ် လၢခးက့တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဖုးကဲထီၣ်အီၤလၢပုၤတဝၢအပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်, နီ အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်အပုၤမၤတၢ်ဖိ, ကဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဆူၣ်မိၢ်လၢအဖၢထီၣ်အဖိတဖၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိဘၣ်ဃး IYCF, ဟ့ၣ်ဃုၣ်ဒီးခက့လီၤလီၤဆီဆီတစူၣ်လၢဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဆူၣ်ဖံတဖၣ်အဂီၢ်, မ့ၢ်လၢအမ့ၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်မၤမူၤဖးဒိၣ်လၢကဟ့ၣ်ဖိသၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ် ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဟံၣ်ဖျါထီၣ်ခးက့လၢတၢ်ဖုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤတဖၣ်

- IYCF အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့လၢပုၤတဝၢအပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၆-၂၇
 - တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ် - တၢ်ဆဲးကျၢဆဲးကျိးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, ခးက့ ၁-၁၉
- IYCF အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့လၢဖံတဖၣ်အဂီၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၈-၂၉
 - တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ် - တၢ်ဆဲးကျၢဆဲးကျိးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, ခးက့ ၁-၁၄
- IYCF ခးက့အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အကျဲကပူၤ - တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်လၢအဘျးစဲဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃၀

သူ “ တ်းဒုးနဲဒ်ဒီးတဲ ” အတဲာ်မၤအကျိၤအကျဲ, ပှၤဟ့ၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဲာ်န့ၢ်ပာ်ဝဲတဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အခးက့အစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးအိးထီၣ်အိၤတကဘျဲးဘၣ်တကဘျဲး. ပှၤထီၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကကွဲာ်ဝဲဒီးကွဲာ်ဃုာ်ဝဲဒီး အလံာ်နီၤလီၤလၢတဲာ်ဟ့ၣ်လီၤအိၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိး. မ့ၢ်လၢတဲာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤအခါဒိၣ်ဝဲအဃိၣ်န့ၣ်, တဲာ်မၤအကျိၤအကျဲအဝဲအံၤမ့ၢ်ကျဲလၢအဂ့ၢ်ကတဲာ်ဝဲလၢကဒုးနဲဒ်တဲာ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတဲာ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်.

- ပှၤထီၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်ကကွဲာ်ဝဲအတဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့လၢတဲာ်ကွဲးဒိန့ၢ်အိၤဒီးနီၤလီၤအိၤဖၣ်.
- ပှၤဟ့ၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိကမၤလီၤတဲာ်လၢပှၤထီၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်န့ၢ်ပာ်ဝဲခီဖျိဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဲာ်ခွဲးတဲာ်ယၢ်လၢကသံကွဲာ်ဝဲတဲာ်သံကွဲာ်တဖၣ်.

တဲာ်အိၣ်ဘျဲးတဖၣ်တလီၢ် - ၁၅ မံးနံး

တဲာ်ဒုးနဲဒ်ဖျါထီၣ်တဲာ်ဒီးတဲာ်လူၤကွဲာ်တဲာ်မၤလိသး - ၂န့ၣ်ရံၣ် - (ကရူၢ်အတဲာ်ကတဲာ်ကတီၤတဲာ်ဒီးတဲာ်မၤလိထံသး ၃၀မံးနံး - ကရူၢ်တဖုစ့ၣ်စ့ၣ်မၤတဲာ်သိၣ်လိအတဲာ်ဂဲၤဒိ x၆ ကရူၢ် - ၁၅မံးနံး)

ပှၤဟ့ၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဲာ်ဘၣ်ပှၤထီၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢပှၤထီၣ်တဲာ်သိၣ်လိအကရၢဖိတဖၣ်ကဘၣ်ဒုးနဲဒ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတဲာ်ကသ့ဝဲခးက့လၢအဘၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်ဒီးပှၤထီၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကမၤန့ၢ်ဘၣ်တဲာ်ခွဲးတဲာ်ယၢ်လၢကမၤလိသးလၢတဲာ်သိၣ်လိအတဲာ်ဂဲၤဒိအတဲာ်မၤအပူၤ.

- တဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးတဖၣ်က့လၢပှၤတဝါအပှၤမၤတဲာ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
- တဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့တဖၣ်လၢဖံတဖၣ်အဂီၢ်.

တဲာ်ဒုးနဲဒ်ဖျါထီၣ်တဲာ်သ့ဝဲတဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့တဖၣ် - တဲာ်သိၣ်လိအပှၤကရၢဖိတဖၣ်ဃုထၢတဲာ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤဒီးဒုးနဲဒ်ဝဲခးက့တဖၣ်လၢတဲာ်သ့အိၤဒ်လဲၣ်လၢတဲာ်သိၣ်လိအတဲာ်ဂဲၤဒိအပူၤ.

- တဲာ်သိၣ်လိအပှၤကရၢဖိတဖၣ်ဒုးနဲဒ်တဲာ်စူးကါဝဲတဲာ်ဆဲးကျါဆဲးကျါးလိာ်သးဒီးတဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အတဲာ်သ့တဲာ်ဘၣ်တဖၣ်ခံခါလၢာ်လၢအဘၣ်ဝဲ - ဒိကန့ၣ်, တဲာ်န့ၢ်ပာ်တဲာ်, သိၣ်လိနဲဒ်လိဒီးကတီၤသကိးတဲာ် - ဒီးသ့ခးက့လၢအက့ၢ်ဂီၤ “ အိၣ်မဲာ်ညါဒီးလိာ်ခံ ” လၢကဒုးဘျဲးစဲတဲာ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီးအတဲာ်ဂီၤဘၣ်ဘၣ်ဝဲ.
- မ့ၢ်လိာ်ဝဲန့ၣ်, ကရူၢ်ကမၤဝဲတဲာ်ဒုးနဲဒ်တဲာ်ခံဘျီသ့ - တခါန့ၣ်မၤလိသ့သးဝံၤဝဲဒီးအဂၤတခါမၤလိသ့သးအိၣ်ဃုာ်ဒီးပှၤသိၣ်လိတဲာ်ဖိအတဲာ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တဲာ်ထံၣ်, နဲဒ်ဝဲတဲာ်သိၣ်လိအကျဲအကလုာ်ကလုာ်ဒီးတဲာ်ဂ့ၢ်ကိလၢအဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ.

တဲာ်သိၣ်လိအတဲာ်ဂဲၤဒိ - ပှၤထီၣ်တဲာ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်သ့တဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အခးက့တဖၣ်.

- နီၤဖးလီၤကရူၢ်တဖၣ် - ပှၤတဝါအပှၤမၤတဲာ်ဖိတဖၣ် ၄/ဖံ ၂
- ဃုထၢ မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်လီၤခးက့အခိၣ်တီၤတဖၣ်
- ကတဲာ်ကတီၤဒီးမၤအိၤ - ၃၀မံးနံးလၢတဲာ်ဒုးနဲဒ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တဲာ်လၢအလၢပှၤဝဲအဂီၢ်.
- တဲာ်ဒုးနဲဒ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တဲာ်လၢအလၢပှၤဝဲ - ၂၀မံးနံး/ကရူၢ်
- တဲာ်ဒုးနဲဒ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တဲာ်တခါစ့ၣ်စ့ၣ်ဝံၤလိာ်ခံ - တဲာ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢက့ၤတဲာ်အဂီၢ် ၁၀မံးနံး

တၢ်ဖၢၢ်ဖျါကျါတၢ်က့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖျါပၢၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ခးက့ၣ်တဖၣ်အတၢ်မၤလိပတီၢ်

တၢ်ဒုးန့ၣ်ပၢၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိ - ကျါတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်က့ၢ်တၢ်လၢခံကတၢၢ် - ၁၅မံးနံး

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိစ့ၢ်ကိးပၢၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်အကၢၢ်နီၣ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃၁

- တၢ်ကၢၢ်နီၣ်ဘၣ်သးတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်ဒိသိးလၢကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်မနုၤတဖၣ်လၢမိၢ်ဒီးဖံတဖၣ်သ့ၣ်ညါဒီးန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ကတိၤသကိးခးက့ၣ်တဖၣ်စးထီၣ်လၢအခီၣ်ထံးတုၤလၢအကတၢၢ်.
- တၢ်ကၢၢ်နီၣ်လၢကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်, လီၤဆီၣ်တၢ်လၢကမၤန့ၢ်ပုၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိကကတိၤထီၣ်တၢ်.
- တလိၣ်လၢကဘၣ်မၤချ့ထီၣ်တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်.
- ထီၣ်ဘိန့ၣ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢတၢ်ကတိၤထီၣ်တၢ်ဒီးဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ဖဲလၢအလိၣ်ဝဲ.
- ဒုးန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်အတၢ်မၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲဒီးမၤလီၤတၢ်လၢဖိၣ်သးခးက့ၣ်ဒီးပၢၢ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဒီးဖျါဝဲဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢပုၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိကထံၣ်ဝဲအဂီၢ်.

- န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်.

၈.၄ တၢ်ဖိတၢ်လံၤပိးလိတဖၣ်

- လံာ်က့ဖးလံာ်, ထီၣ်ဒိးဘိဖးဒိၣ်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- IYCF အတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးအခးက့ၣ်တဖၣ်.
- ခိၣ်ဖျါထီၣ်, PowerPointအစးဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤအမဲၣ်သ့ၣ်.
- PowerPoint - တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်
- လံာ်နီၤလီၤ - PowerPoint အတၢ်ဒုးန့ၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်.
- လံာ်ဒီးသန့ၤတဖၣ်လၢပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအဂီၢ်ဒီးလၢတၢ်နီၤလီၤအိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ် -
 - လံာ်လၢအကဲဘျူးညီညီဖိလၢတၢ်ကဖးအိၣ်အလံာ်ဒီးသန့ၤလၢပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအဂီၢ် - UNICEF *Facts for Life (ပအိၣ်မူခါဘၣ်သ့ၣ်ညါ)*- ငှဘ့ၣ်တဘ့ၣ် - တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံ, တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အပတီၢ်တဖၣ်. လံာ်အံၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်လီၤသ့ဝဲလၢ UNICEF အပုၤယဲၤသန့
 - ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ကျဲၤကရၢ (WHO) အတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဖိတဖၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်အကဘျူး-နီၣ်ဂံၢ် ၃၂၄, လၢဖၤတြုၤအါရံၤ ၂၀၁၄. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs342/en/>

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအတၢ်တီၢ်နီၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်မၤပျီပုၤအဂီၢ်/ဖဲကတိၤပုၤမၤတၢ်ဖိအဂီၢ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤလိၤဘျုးဘျုးလၢတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အိၣ်ညီ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်မၤအိၣ်အဂီၢ်လၢပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်သ့ၣ်အိၣ်သ့ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤအပူၤ. တၢ်မၤလိသ့သးအပတီၢ်မၤစၢၤပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢမၤလိဘၣ် IYCF အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, ဃုၣ်ဒီးတၢ်မၤလိသ့သးလၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်အခးက့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်.

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်နီၣ်

ပတီၢ်ထီတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိ နီၣ်ဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)

တၢ်မၤလိ ၈

တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ပာ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အဝဲအံၤဝံၤ, ပုၤလိၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်ကသု -

- ▶ ပာ်ဖျါလိၣ်ဝဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိနီၣ်ဖိသၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ် (IYCF) လၢအဘၣ်ဝဲန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကၢ်နီၣ်ဝဲ.
- ▶ တဲဖျါလိၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်လဲအမူအဒါလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိနီၣ်ဖိသၣ်ဖိတဖၣ် အတၢ်အိၣ် (IYCF) အပုၤ.
- ▶ ပာ်ဖျါလိၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဘၣ်ဝဲ.
- ▶ ပာ်ဖျါလိၣ် IYCF အတၢ်မၤလိအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲကတၢ်.
- ▶ စူးကၢ်လိၣ်ဘိၣ်နီၣ် IYCF တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးအခးက့ၣ်လၢတၢ်မၤတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးအဂီၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

ပကကွၢ်ဝဲ -

- IYCFအတၢ်ကိၣ်ခိၣ်
- တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိၣ်န့ၢ်ထံ
- တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢ
- IYCF အတၢ်မၤလၢအကြၢၢ်ဝဲဘၣ်ဝဲကတၢၢ်.

တၢ်ကတီၢ်လၢညါ

တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢလၢအဂ့ၢ်န့ၢ်အကိၣ်ခိၣ်ဝဲလၢ

- တၢ်အိၣ်မုၢ်အဂီၢ်
- တၢ်အိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်
- တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်

IYCF အတတ်ကျွမ်း

- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)လၢအလၢပဲၤကြၢးဘၣ် ဝဲ/အဂၤကတၢၢ်အဆၢကတၢၢ်လၢဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ် - ဖိသၣ်ခဲန့ၣ်ဆူဖိလၢ်.
- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF)လၢအဘၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ် အကၢိၣ်လၢဖိသၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်.

WHO/UNICEF ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဖျၢၣ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၣ်ခိၣ်သ့ၣ်

- ▶ စးထီၣ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံဖဲလၢဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်လီၤဝဲတနၢ်ဂီၢ်အတၢ်ပူၤ
- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ထံမိၢ်န့ၣ်ထံ တုၤဆူ ဖဲလၢ(တဘၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်ထံအဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ် အဂၤဆူဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဘၣ်)
- ▶ ဖဲလၢ ဖဲလၢဝဲလီၤခံ - တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအပူၤဖျဲးဝဲ တဖၣ် - တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါကဘၣ်လၢပဲၤဒီးကြၢးလီၤသးဒီးသးန့ၣ် (ကွၢ်တၢ်ဂီၤယံၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၃)
- ▶ ဆဲးဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံတုၤဆူ ၂န့ၣ်ဒီးဆူညါ.

တၢ်ဒုးအိၣ်မိၣ်နီၣ်ထံ

- ▶ မိၣ်နီၣ်ထံမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ကတၢၢ်လၢဖိသၢ်အိၣ်နီၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
- ▶ တၢ်ကဲဘျူးကဲဖျိၣ်အိၣ်အါမးလၢဖိသၢ်အိၣ်နီၣ်ဖိသ့ၣ်ဒီးမိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထံမိၣ်နီၣ်ထံတကလုာ်မိၣ်နီၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

- ▶ တၢ်အိၣ်ထံမိၣ်နီၣ်ထံန့ၣ်အိၣ်ဒီးပၢ်ဖျါလဲလၢအမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဖိသၢ်ဆံးဖိ(လၢစၢၤနီၣ်ဖိလၢ)ထဲလၢမိၣ်နီၣ်ထံအိၣ်တပၣ်သ့ၣ်တၢ်အဂီၢ်တမံၤဘၣ်.
- ▶ လၢတၢ်ကတိၤအဂၢၤတဖျၢၣ်န့ၣ်, ထံတပၣ်ဘၣ်, တၢ်ထံတၢ်နီၣ်အဂၢၤတဖၣ်ပၣ်ဘၣ်, တၢ်နီၣ်ထံအဂ့ၢ်ကတၢၢ်တပၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်အသံးအကၢ်တပၣ်ဘၣ်, ထဲဒၣ်လၢဘၣ်တၢ်မံၣ်တဖၣ်, ပၢ်လၢတၢ်ကဲဘျူးတၢ်ဘၣ်တဖၣ်(မံၣ်န့ၣ်လၢ)ဒီးကသံၣ်ကသီတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢကသံၣ်သရၣ်ဖးဒိၣ်မ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်အူၣ်အိၣ်ဈ, အပုၤမၤတၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်မိၢ်န့ၢ်ထံအတၢ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ်လၢဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်

- ▶ ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအပဲၤသီးသးလိာ်သးဘၣ်ဘၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်.
- ▶ ကံၢ်ဘျူးဝဲညီၣ်ဒီးဆူးသဝံးအီၤညီ
- ▶ မိၢ်န့ၢ်ထံအတၢ်ဆိတလဲတဖၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီန့ၣ်ဘၣ်လိာ်အသးဒီးဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဆိတလဲတၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်.
- ▶ ထီၣ်ဘိန့ၣ်မၤတၢ်ကဆဲကဆိၣ်. လၢအသီလၢအဂ့ၤဒီးတၢ်ကိာ်တၢ်စ့ၣ်လၢအဘၣ်ဝဲ.
- ▶ ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤသ့လၢဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အလါဘၣ်ဒီးဖိသၢ်လၢအိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်ဆိဝဲတရူးအလါဘၣ်ကတီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်.
- ▶ မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လၢမိၢ်ဒီးဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိအဘၣ်စၢၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်မိၢ်န့ၢ်ထံအတၢ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ်လၢဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်

- ▶ တၢ်ဆူးအိၣ်န့ၢ်ထံမုၢ်တၢ်ဂ့ၤလၢဖိသၢ်ဖိအဂီၢ်လၢအခၣ်ခံဒီးမဲအတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်.
- ▶ မၤဂ့ၤထီၣ်ဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိအဂီၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအကျိၤကျဲဒီးဒီးသဒၢထီၣ်ဒါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်.
- ▶ မၤစၢၤလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီးမၤဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်နီၢ်မိၢ်ဒီးနီၢ်သး
- ▶ ဒီးသဒၢဖိသၢ်ဖိအတၢ်ဘိၣ်လုၤကုၤသ့ဝဲ.
- ▶ ဒီးသဒၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးမၤစ့ၤလီၤဖိသၢ်အိၣ်န့ၢ်ဖိအတၢ်သံတၢ်ပှၢ် (တၢ်သံတၢ်ပှၢ်အနီၣ်ဂံၢ်)

တၢ်ဒုးအီထဲမိၢ်န့ၢ်ထံအတၢ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ်လၢမိၢ်တဖၣ်အဂီၢ်

- ▶ တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်ဖိဝံၤအိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤချ့ဝဲ.
- ▶ ဩဇာ(မၤပတုၣ်)မိၢ်အချ့ဟဲလီၤ
- ▶ ဒီသဒၤထီၣ်ဒါန့ၢ်ဒီးပိၣ်မုၢ်ဒိၣ်လီၤခဲစၢၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်.
- ▶ အပူၤတဒိၣ်ဘၣ်, ညီဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဟံးန့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ်စ့ၤ.
- ▶ ဒုးထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်ဟီမိၣ်တဖၣ်လၢမိၢ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်လၢအသးမုၢ်သးစ့ၣ်ဒီးမုၢ်စ့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲ.

တၢ်တြီမၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ဒုးအီထဲမိၢ်န့ၢ်ထံ

- ▶ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တလၢပွဲၤ
- ▶ တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်ဖျၢၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်မဲၢ်ဆူး
- ▶ ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတလၢပွဲၤ
- ▶ တၢ်ဆါကတီၢ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဂူၤတဖၣ်ဘၣ်မးမိၢ်အတၢ်ဆါကတီၢ်.

တၢ်ဖးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်

- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့သးန့ၣ် - လၢအကြၢးအဘၣ်, အလၢအပုၤဖိးတၢ်အိၣ်အကိၣ်လိၣ်ဖိ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်အကိၣ်လိၣ်တဝၢ်(ကပုၣ်), ပၣ်ဖိၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မိၢ်န့ၢ်ထံ(မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤပုၤဖိၢ်န့ၢ်ထံအလီၢ်).
- ▶ တဟ့ၣ်က့ၣ်လၢဖိသၣ်စ့ၤန့ၣ်လၢအကိၣ်ဘၣ်.
- ▶ ဖိသၣ်လၢအိၣ် ၆-၂၄လၢတဖၣ်အကိၣ်.

တၢ်ဖးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်

- ▶ တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်.
- ▶ လၢလၢပုၤပုၤ
- ▶ ပုၤဖိး
- ▶ ဟ့ၣ်ဖးအိၣ်အိၣ်အကျိၢ်ကျဲဘၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ် ၆-၉လါ (ကွၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်အခးက့ ၁၃)

တၢ်န့ၣ်က့ၣ်တဖၣ်

- ▶ ဆဲးဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်
- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်.
- ▶ ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်အသိး -
 - ဝဲဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်
 - အနီၣ်ဂံၢ် မၤအါတၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ် (1/2)
 - အတီၣ် - မၤဘျးအိၣ်, မၤလီၤကမ့ၣ်အိၣ်, ဖိသၣ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
 - အကလုာ်ကလုာ် - တၢ်အိၣ်ကလုာ်သၢကလုာ်(ဂံၢ်ဘၣ်, ဗြဲတီၣ်န့ၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်)
 - အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်
 - မၤတၢ်ကလုာ်ကလုာ်လၢအဂ့ၢ်

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ် ၆-၉လါ (ကွၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်အခးက့ ၁၃)

တၢ်န့ၣ်က့ၣ်တဖၣ်

- ▶ ဟ့ၣ်အါတၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ် - တၢ်အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်
သၣ်တၢ်န့ၣ်က့ၣ်ကမ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်
တဖၣ်ပၣ်တဖၣ်.
- ▶ တဖၣ်သ့သိးအါန့ၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်
- ▶ တဖၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်

တၢ်ဖးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢ

၉-၁၂လါ (ကွၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်အခးက့ ၁၄)

တၢ်န့ၣ်က့ၣ်တဖၣ်

- ▶ ဆဲးဖးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢဆဲးဖးမၤဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘၢအိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်လျှု.
- ▶ ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအဆိကတၢ်တၢ်တၢ်လၢဟ့ၣ်ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အဂ့ၤအဂၤတဖၣ်.
- ▶ ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပျါအိၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်အသိး -
 - ဝဲအိၣ်တၢ်အိၣ် - တနံၤယံၢ်ဘျီ
 - အနီၣ်ဂံၢ် - မၤအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ် (1/2)
 - အတိၣ် - ဝဲအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
 - အကလုၢ်ကလုၢ် - တၢ်အိၣ်ကရိၢ်သၢကရိၢ်(ဂံၢ်ဘၢ, မြိၣ်ထံၣ်, တၢ်အိၣ်သၢတၢ်)
 - မၤတၢ်ကဆဲးကဆီၣ်လၢအဂ့ၤ.

တၢ်ဖးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢ

၁၂-၂၄လါ (ကွၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်အခးက့ ၁၅)

တၢ်န့ၣ်က့ၣ်တဖၣ်

- ▶ ဆဲးဖးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢဆဲးဖးမၤဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘၢအိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်လျှု.
- ▶ သူဟံၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢလၢအဆိကတၢ်တၢ်တၢ်လၢဟ့ၣ်ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
- ▶ ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပျါအိၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်အသိး -
 - ဝဲအိၣ်တၢ်အိၣ် - တနံၤယံၢ်ဘျီ
 - အနီၣ်ဂံၢ် - မၤအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ် 3/4 ခွးတုၤတခွး
 - အတိၣ် - ဝဲအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
 - အကလုၢ်ကလုၢ် - တၢ်အိၣ်ကရိၢ်သၢကရိၢ်(ဂံၢ်ဘၢ, မြိၣ်ထံၣ်, တၢ်အိၣ်သၢတၢ်)
 - ဟ့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဘၢအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၢ - ဘၣ်ဆဲးတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးမၤဆူၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်.
 - မၤတၢ်ကဆဲးကဆီၣ်လၢအဂ့ၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

၁၂-၂၄လါ (ကွၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်အခးက့ ၁၅)

တၢ်န့ၣ်က့ၣ်တဖၣ်

- ▶ ဒုးအိၣ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်ကစးကစးတဖၣ် - BabyBRIGHT ဒီးအူချၢၣ်ရီးမိၣ် (AsialMix) အတၢ်အိၣ်ကစးကစးတဖၣ်, တစးသ့ၣ်မံ, တက့ၣ်သ့ၣ်, တက့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်/မးသ့ၣ် ဒီးတၢ်လူၣ်တၢ်သ့ၣ်အဂ့ၢ်ကတဖၣ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတဖၣ် (တနံၣ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်)
- ▶ တဘၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်ထံအဆၢတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ကစးကစးအဆၢတဖၣ်

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

တၢ်အိၣ်သးလီၤဆီ - ဖိသၣ်ဆိးက့ - ဖါခူဖိလၢ

(ကုၤကွၢ်ဆူၤက့ၣ်နီၣ်ဂံၢ် ၁၈)

တၢ်န့ၣ်က့ၣ်တဖၣ်

- ▶ ဒုးအိၣ်ဖိၣ်န့ၣ်ဝဲဆံၣ်ဖဲဆံၣ်ဖဲဆံၣ်ဒီးဖဲလၢအဟံးလူၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်
- ▶ ဖိသၣ်လိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံတၢ်ဖိတဖၣ်ဖဲလၢဆိးက့အခါ
- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်တဖၣ်တၢ်တၢ်တၢ်န့ၣ်, ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်ဖဲဆံၣ်ဖဲဆံၣ်
- ▶ ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်မုၢ်တၢ်ကတီၢ် - ဟးဆွဲၣ်တၢ်အိၣ်လၢအဟံးလူၣ်တဖၣ်
- ▶ အမၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးလူၣ်တဖၣ်ကုၤဆဲးဒုးအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဒီးလၢကကဟ့ၣ်က့ၣ်ဖိသၣ်အတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ
- ▶ ဖဲလၢဖိသၣ်အိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ကုၤအခါန့ၣ်, ဒုးအိၣ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်လၢအန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒုးအိၣ်ထီၣ်အဂံၢ်အဘါ, အတၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးအကံၤလီၤတၢ်ဒုးအိၣ်
- ▶ ဖဲမိၢ်မၤဆိးက့န့ၣ်, ဆဲးဒုးအိၣ်ဖိၣ်န့ၣ်ဝဲ - မးအါထီၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ထွဲမးလၢလၢမိၢ်အဂီၢ်, မိၢ်လၢအဆိးက့တကၤလိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်န့ၣ်ဂံၢ်တၢ်အထံအနီၣ်တဖၣ်

IYCF အတတ်မူလအကြားဘဉ်ကတော်

WHO/UNICEF အာဉ်လီတူဂ်လီဝ်ဝဲ.

- ▶ ဖိသဉ်အိဉ်န့ဉ်ဖိခဲလၢကဘဉ်တၢ်ဒုးအိအီဖိန့ဉ်ထံလၢအဆိကတၢ်ဝဲလၢ အိဉ်ဖျဉ်လီၤဝံၤတန့ဉ်ရံဉ်လီၤဝံ.
- ▶ ဖိသဉ်အိဉ်န့ဉ်ဖိတဖဉ်ခဲလၢကဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်အိအီန့ဉ်ထံတက့ဉ်ထုး(န့ဉ်ထံထီဉ်သီ).
- ▶ ဖိသဉ်အိဉ်န့ဉ်ဖိဒီးဖိသဉ်ဖိခဲလၢကဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်အိအီန့ဉ်ထံလၢတၢ်လိဉ်ဘဉ် အီၤ. လၢမုၢ်န့ဉ်ဒီးမုၢ်ဆါအဆါကတၢ်.
- ▶ ဖိသဉ်အိဉ်န့ဉ်ဖိတဖဉ်ခဲလၢကဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်အိအီထံဖိန့ဉ်ထံတုၤလၢ ဖဲလၢ.
- ▶ ဖိသဉ်အိဉ်န့ဉ်ဖိတဖဉ်တဘဉ်တၢ်ဟ့ဉ်အိ “တၢ်ဒုးအိဉ်ဆိတၢ်န့ဉ်ထံ” တၢ်ဒုးလၢတၢ်ဒုးအိဉ်ဖိ န့ဉ်ထံ.

တၢ်မူ IYCF အတၢ်ဆိကမိဉ်လၢအကြားဘဉ်ကတော်

- ▶ ဖိသဉ်တဖဉ်တၢ်ဒုးအိအီန့ဉ်ထံတုၤလၢ ၂၄လၢ.
- ▶ ဖိသဉ်ဆံးတဖဉ်ဘဉ်တၢ်ဒုးအိအီတၢ်အိဉ်လၢကိၢ်လိဉ်တတ်ဖိလၢအန့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါဝဲ စးထီဉ်လၢအိဉ်ဝဲ ဖဲလၢ (၁၈၀ သီ).
- ▶ ဖိသဉ်ဆံးတဖဉ်ဘဉ်တၢ်ဒုးအိအီတၢ်အိဉ်လၢတၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးအနီဉ်ဂံၢ်တဖဉ်ကိး နံၤဒီး.
- ▶ ဖိသဉ်ဆံးခဲလၢမၤန့ဉ်ဘဉ်အဝဲသ့ဉ်အတၢ်အိဉ်ဂံၢ်ဘါကိးနံၤလၢအလိဉ်ဘဉ်ဝဲဒ်လၢတၢ် ဟ့ဉ်ကူဉ်အီအသိး.
- ▶ ဖိသဉ်တဖဉ်တၢ်တဘဉ်ဒုးအိအီတၢ်န့ဉ်ထံပလီဒီးတၢ်ဆူးတၢ်န့ဉ်ထံပလီအခိဉ်မိဉ်ဘဉ်.

တၢ်မၤ IYCF အတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအကြးဘၣ်ဝဲကတၢၢ်

- ▶ ပိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်န့ၢ်န့ၢ်ဘၢ - ဇီၣ်န့ၢ်ဘၢ - တၢ်အိၣ်လၢအကၢ်အစီတဖၣ်.
- ▶ ပိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်အိၣ်လီၤခီၣ်လီၤသးအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ် (ဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်အကလုာ်လၢကလုာ် မ့တမ့ၢ် အဂၢၢ်အဂၢၢ်တဖၣ်)
- ▶ ပိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤအါယၢၣ်အတၢ်အိၣ်အိၣ်မ့တမ့ၢ် အါယၢၣ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဘၢကိးန့ၢ်ဒီး တဖၣ်.
- ▶ ပိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်အီၤညၣ်, ညၣ်ဒီးထီၣ်ဖိခီၣ်ဖိကိးန့ၢ်ဒီး.
- ▶ ပိသၣ်ခဲလၢကဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲဒီးမၤဆူၣ်ထီၣ်အသးလၢကအိၣ်တုၤလၢအအိၣ်ဝဲဝဲ(သ့ၣ်မဲသးမ့ၢ်ဝဲ) ဝဲလၢအိၣ်တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်.

တၢ်မၤ IYCF အတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအကြးဘၣ်ဝဲကတၢၢ် - တၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးတၢ်န့ၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်(အဒိ - ဘၣ်ယးန့ၢ်ထံတၢ်ကွဲၤထုး, တၢ်အိၣ်ထံန့ၢ်ထံတၢ်ကလုာ်မိၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်န့ၢ်ဘၢ)
- ▶ မိၤတဖၣ်အတၢ်န့ၢ်န့ၢ်လီၤသး.
- ▶ တၢ်ရဲၤလိာ်မုာ်လိာ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်အိၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ဖိခီၣ်ဖိဒီးပုၤတၢ်ဝဲ.
- ▶ မိၤအတၢ်ဆၢကတီၢ်စ့ၢ် - မ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂၢၢ်တဖၣ်အါမၤ.
- ▶ တၢ်ဒုးအိၣ်ဝဲလၢပိသၣ်တၢ်န့ၢ်ထံလၢတၢ်ထုးထီၣ်အီၤတဖၣ်.

တၢ်ကတိၤကျၢ်တံၢ် - ဘၣ်မနုၤအဆိတၢ်စူးကါ IYCF န့ၣ်လဲၣ်.

- ▶ တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢအပၣ်ဆုၣ်တၢ်ကိးမံၤ - တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်
- ဖိသၣ်ဒီးမိၢ် - ဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးပှၤတၢ်တၢ် - တၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်သးလိၤလိၤဒီး
လၢအကဲထီၣ်သးလၢအကဲခိၣ်ထံးတဖၣ်.
- ▶ တၢ်တူၢ်လိၢ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်လၢထံကီၢ်အါဘၣ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်ကျိၤ.
- ▶ တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိၢ်တၢ်အတၢ်ပတီၢ်တဖၣ်လၢ WHO ဒီး UNICEF
(ပှၤဖျဲးဝဲဒီးကဲဘျူးတူၢ်လီၤတီၢ်လီၤ)
- ▶ ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အစၢတဖၣ်ဒီးကဲဘျူးကဲဖိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဝဲ
(ကွၢ် ၂၀၁၅ ထံၣ်ဘၣ်ခံၣ်လီၤဆုၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ဟ်ချါ)

ထံၣ်ဘၣ်ခံၣ် IYCF အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အခးက့တဖၣ်

တၢ်ခိၣ်တီၤလၢပှၤတၢ်တၢ်အပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် -

- ▶ တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ - UNICEF ဒီးကရၢမၤသကိးတၢ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်ဆဲးကျါဆဲးကျိးလၢအဂ့ၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အကျိၤအကျဲၤတဖၣ်
- ▶ ခးက့အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၁-၁၉

TBC IYCF အတတ်ဟုန်ကူအခးကုတဖဉ်

တၢ်ခိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ် - ခးကုအတၢ်ဂ့ၢ်ခိဉ်တီၤ ၁-၁၄

- ၁. တၢ်အိဉ်ခိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ်
- ၂. တၢ်အိဉ်ခိဉ်တီၤပုၤသး/တၢ်အိဉ်ခိဉ်တီၤဖိလၢတၢ်ဆါဟုန်အပူၤဒီး တၢ်စးတီၢ်ခးအိဉ်ခိဉ်တီၤ
- ၃. တၢ်ဟုန်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ်
- ၄. တၢ်အ ကၢ်ခိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ် (၆)လၢကတီၢ်.
- ၅. တၢ်ဟုန်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ်
- ၆. တၢ်ဖိဉ်လၢဖဲတဖဉ်အ ကျိၤအ ကျိၤလၢတၢ်ဟုန်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ်
- ၇. ဖိသုဉ်ဆုးနီၤအ ကျိၤကျိၤ/တၢ်ဘၣ်နီၤလီၤသးအ ကျိၤအ ကျိၤလၢအ ဘၣ်
- ၈. တၢ်မၤလီၤသးလၢတၢ်အိဉ်ခိဉ်တီၤတၢ်ကဆုၢ်ကဆုၢ်လၢအဂီၢ်သးတီၢ်တၢ်ဆုးတၢ်ဆါ
- ၉. စးတီၢ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ် (၆)လၢတုၤ(၉)လၢ
- ၁၀. တၢ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ် (၉)လၢတုၤ(၁၂)လၢ
- ၁၁. တၢ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ် (၉)လၢတုၤ(၁၂)လၢ
- ၁၂. တၢ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ် (၁၂)လၢတုၤ(၁၅)လၢ
- ၁၃. တၢ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်ခးအိဉ်တီၤလၢဖဲတဖဉ်အဂီၢ် - ကိၤတၢ်, မိၤပုၤ - ခးအိဉ်တီၤဒီးတၢ်မိၤသး
- ၁၄. တၢ်လူၤကျိၤထွဲတၢ်ခိဉ်တီၤဒီးတၢ်မၤပုၤတီၢ်တၢ်ထီတီ

TBC IYCF အတတ်ဟုန်ကူအခးကုတဖဉ်

ခးတဘုဉ်စုဉ်စုဉ်အိဉ်ခိဉ်တီၤ

- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်အကၢ်ခိဉ်တီၤဒီးတၢ်ဂီၢ်တဖဉ်.
- ▶ တၢ်ဂီၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တဖဉ်အိဉ်ခိဉ်တီၤလၢမဲဉ်ညါဒီးလီၤခိဉ်တဖဉ်

ပုၤမၤတၢ်မိ - ပုၤဟုန်ကူဉ်တၢ်မိ

- ▶ မ့တၢ်ဂ့ၢ်တဖဉ်ဒီးန့ဉ်ဆူတၢ်ဂီၢ်သိးလၢကဒုးန့ဉ်တၢ်ဂ့ၢ်အစီပညိဉ်မုၢ်မနုၤလဲဉ်.
- ▶ သူတၢ်ဆဲးကျါဆဲးကျိး/တၢ်ဟုန်ကူဉ်အကျိၤအကျိၤတဖဉ်လၢကကတီၢ်, တဲန့ၢ်ပၢၢ်, နိကန့ဉ် ဒီးကတီၢ်သကိးတၢ်တုၤလီၤတီၢ်လီၤအဂီၢ်.
- ▶ သူတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ဂီၢ်တဖဉ်လၢကမၤစၢၤပုၤအဂၤတၢ်လၢကကတီၢ်သကိးဘၣ်ဆးတၢ်ဂ့ၢ်ခိဉ်တီၤ.

TBC IYCF အတတ်ပညာရှင်အဖွဲ့အစည်း

တစ်ဖက်လုံးသိပ်သည်းစေရန်အတွက် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်း

- ▶ တစ်ဖက်လုံးသိပ်သည်းစေရန်အတွက် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်းသည် သီးခြားစွာ သွင်းတင်မှုများကို ထိန်းချုပ်ပေးရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။
- ▶ တစ်ဖက်လုံးသိပ်သည်းစေရန်အတွက် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်းသည် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်များကို အားပေးရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။
- ▶ တစ်ဖက်လုံးသိပ်သည်းစေရန်အတွက် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်းသည် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်များကို အားပေးရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။
- ▶ တစ်ဖက်လုံးသိပ်သည်းစေရန်အတွက် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်းသည် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်များကို အားပေးရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။
- ▶ တစ်ဖက်လုံးသိပ်သည်းစေရန်အတွက် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်းသည် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်များကို အားပေးရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။
- ▶ တစ်ဖက်လုံးသိပ်သည်းစေရန်အတွက် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်းသည် အလေးထားကျန်းမာရေးကုသရေးအဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်များကို အားပေးရန်အတွက် အရေးကြီးပါသည်။

တစ်ဖက်လုံး

တၢ်မၤလိ ၉

တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိၣ်ပှၤ - တၢ်ထီၣ်
 ကွၢ်စၢၤကွၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်
 အိၣ်သးပတီၢ်
 တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး - တၢ်ထီၣ်ပှၤအနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤ

တၢ်မၤလိ ၉ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိ ၉ - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး - တၢ်ထီၣ်ပှၤအနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤ

တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၂၅၅ မံးနံး/၄-၃၅ န့ၣ်ရံၣ် (ဟံးဖှိၣ်ဃုာ်တၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်ဖိအဆၢကတီၢ် ၁၅ မံးနံး x ၂၅၅ ဖိး ၁ န့ၣ်ရံၣ် မုၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်တဘျီ)

၉.၁ တၢ်ကတီၢ်လၢညါ - ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအတၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖူးသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်ဖျိတဲဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်-

- တၢ်မၤလိအဝဲအံၤဘျးဝဲလိာ်သးဘျးဘျးတၢ်တံးဖိးတၢ်မၤလိလၢအဘၣ်ဃးတၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် (တၢ်မၤလိ ၁၁), တၢ်ဖူးအိၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိဖိးဖိသ့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ် (IYCF) (တၢ်မၤလိ ၆ - ၈)
- ဖိသ့ၣ်ဖိးမိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါန့ၣ်ညါန့ၢ်မၤဘၣ်ဖိဘၣ်ထံးတၢ်နးနးကလဲာ်ဖဲလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူနးနးအဆၢကတီၢ် မ့တမ့ၢ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီၢ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်အကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢဒဲကတီၢ်တၢ်အိၣ်သးအပူၤန့ၣ်, တၢ်မၤစၢၤပှၤဂ့ၢ်ဝီၢ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ကဲထီၣ်သးတဘျီဃီလံသန့က့, ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်အိၣ်သးနးကတၢ်အကတီၢ်ကကဲထီၣ်သးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ပှၤမၤစၢၤပှၤဂ့ၢ်ဝီၢ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဖိးတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်တဲးတမ့ၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ/တၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢတၢ်စူးကါဝဲတၢ်ထီၣ်ပှၤအနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤအတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖှိၣ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ်အိၣ်အမ့ၢ် - သးနံၣ်, မုၢ်ခွါ, နီၣ်ခိတယၢၢ်ဃၢ, အနီၣ်ထီ/အဖိၣ်လဲာ်ဖိးတၢ်ထီၣ်စုစုခၢၣ်သးအတၢ်အိၣ်သး (MUAC)န့ၣ်လီၤ.

၉.၂ တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံးတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ (၁၅မံးနံး)

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဟံးဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံးတဖၣ်.

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤဝံၤလီၢ်ခံန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသ့ -

၁. တဲဖျါထီၣ်တၢ်ထီၣ်ပှၤအနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤအမူဒါလၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤပူၤဃုာ်ဖိးပှၤဂ့ၢ်ဝီၢ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်ဖိးဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်.
၂. သူတၢ်ထီၣ်ပှၤအနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤအတၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢကထီၣ်တၢ်ဖိးကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ.

၃. သူတော်အစာတဖန်လောကဆာတော်အိန်မနုလောတော်ကဘဉ်ဒူးအိန် မှတမ့် တံစံးဆာအ
ဂါမနုတဖန်လောအလိပ်ဝဲဒ်သိးလောကကူစါတော်အိန်လီထူးအဂီၢ်.

၉.၃ တံသိန်လိအကျိအကွဲတဖန်ဒီးတံဂုၢ်ခိန်တီ - တံဂီၤယဲၤနိန်ဂံၢ် ၃.

တံမၤအကျိအကျဲတဖန် -

ပုၤဟ့ၣ်တံသိန်လိဖိကသုဝဲတံသိန်လိအကျိအကျဲလၢတံဖိလံာ်တဖန် -

- ဒူးနဲၣ်ဟံဖျါထီၣ်တံသိန်လိသီလိတံသုၣ်ဒီးအဖိအတံာ်ဒီးတံဂီၤတဖန်လောကရူၢ်ဖးဒိန်ဒီးကရူၢ်
ဆံးဆံးဖိအတံာ်ကတိၤသကိးတံတဖန်အပူၤ.
- တံသံကွဲၢ်ဒီးတံစံးဆာအတံာ်ကတိၤသကိးတံတဖန်.
- တံမၤလိသုသးအပတီၢ် - တံဒူးနဲၣ်သိန်လိမၤယုၤတံဒီးဟ့ၣ်က့ၤတံဒူးနဲၣ်သိန်လိမၤယုၤတံ
အတံထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိမိၢ်အပီးလိတဖန်.

ပုၤသိန်လိတံဖိဟံဖျါထီၣ်တံဂုၢ်ခိန်တီတဖန်ဒီးတဲနံၢ်ပာ်ဝဲဒ်အလိပ်ဝဲအသိး. (၁၅မံးနံး)

- က့ၤကွဲၢ်က့ၤ - တံအိန်လီထူးမ့ၢ်တံမနုလဲၣ်.
- တံအိန်လီထူးဒီးဂုၢ်ဂီၤအူအတံအိန်သးတဖန်.
- တံထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤအမူဒါ.
- တံထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤအနီၣ်ထီၣ်အတံကဲဘျူးကဲဖိၣ်တဖန်.
- ပုၤသမံသမိးတံဒီးပုၤကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတံဘဉ်ဃးတံထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤအမူဒါ.
- တံဒူးနဲၣ်သိန်လိမၤယုၤဒီးတံမၤအီၤ

တံမၤလိအပတီၢ် ၂

က့ၤကွဲၢ်ကဲဒါက့ၤ - တံအိန်လီထူးအကလုာ်တဖန်

ပုၤသိန်လိတံဖိကတဲဝဲတံဂုၢ်လၢတံဖိလံာ်တဖန် -

- ဖိသိးလောကထီၣ်ကွဲၢ်တံအိန်လီထူးအဂီၢ်န့ၣ်, မိပကက့ၤကွဲၢ်ကဲဒါတံအိန်လီထူးအကလုာ်
လီၤဆီလိာ်သးတဖန်.
- ပဃုထာတံထီၣ်တံအပီးလိတဖန်လောအဒီးသန့ထီၣ်လောတံအိန်လီထူးအကလုာ်လၢပအဲၣ်
ဒီးထီၣ်ကွဲၢ်အီၤအဖိခိန်.
- တံထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤန့ၣ်သုဝဲတံထီၣ်နီၣ်တံာ်နီၣ်နီၢ်ခိမိၢ်အတံအိန်သးတဖန် -တယံၢ်ဃာ,
နီၢ်ထီ/နီၢ်ဒိန်, သးနံၣ်ဒီးမုၣ်ခါ.
- လၢတံဂီၤယဲၤနိန်ဂံၢ် ၅ အပူၤန့ၣ်, ပကထံၣ်ဘဉ်တံအိန်လီထူးခံကလုာ်.
 - တံတဖန်ထီၣ်
 - တံအိန်လီထူးသတူၢ်ကလံာ် - တံဃဲၤဃိ
 - တံအိန်လီထူးယံာ်ထာ - တံဒိန်ဃံ
 - တံအီၤလီထူးသတူၢ်ကလံာ်ဒီးယံာ်ထာ - တယံၢ်စုၤ/ကံလိတပုၤ

- တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါစ့ၤအတၢ်အိၣ်လီၤထုး
 - ဘၣ်တၢ်မံၣ်အ့ၤ(Vitamin A) တလၢပွဲၤဘၣ်.
 - အါယာၣ်နီၤ(Iron) တလၢပွဲၤဘၣ်.
 - အဲအိၣ်နီၤ (Iodine) တလၢပွဲၤဘၣ်.
 - တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါစ့ၤအတၢ်အဂ့ၤတလၢပွဲၤ.

တၢ်အိၣ်လီၤထုးဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ်စံးဆၢ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၅-၆.

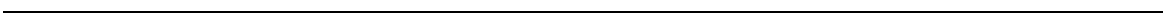
ပုၤသိၣ်လိၣ်တၢ်ဖိဖိဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၅-၆ ခီဖျါတၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် -

- တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအညီၣ်န့ၢ်ကဲထီၣ်သးလၢပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်/ဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ဆါနးအကတီၢ်.
- တၢ်နီၤဖးလီၤတၢ်အိၣ်လီၤထုးအကလၢ်အိၣ်ခံကလၢ် - တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်, ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်ဒီးနးနးဝဲ.
- တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်(လီၤထုးဖဲအကြား)န့ၢ်မၤအါထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်သံလၢအဘျီသၢစး - တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်လၢအနးနးဝဲန့ၢ်မၤအါထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်သံလၢအဘျီခွဲးန့ၢ်လီၤ.
- လၢတၢ်န့ၢ်အဃိ, တၢ်မၤဝဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်ဒိသဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်အိၣ်လီၤထုးအဂီၢ်န့ၢ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်စံးဆၢက့ၤပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်မ့တမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးတမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- ခီဖျါလၢန့ၢ်ဆၢဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးအဃိ, လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဆၢက့ၤအိၣ်လၢအချ့ဝဲန့ၢ်လီၤ.
- တၢ်မၤပွဲၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP) ဒီးတၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ခံခါလၢတၢ်မၤအိၣ်ချ့ဝဲဒီးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲလၢမၤစ့ၤလီၤတၢ်အိၣ်လီၤထုး - တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ချ့သဒံးဒီးတၢ်အစၢၤချ့သဒံးတဖၣ်.

ပုၤသိၣ်လိၣ်တၢ်ဖိအတၢ်မၤနီၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၇ န့ၢ်ပၣ်ဃုာ်ဖိသၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢတၢ်အိၣ်သးဂ့ၢ်ဂီၤအူတဖၣ်အပူၤ.

- ဖိသၣ်တဖၣ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤဖဲလၢမ့ၢ်အိၣ်လၢဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးအကတီၢ်.
- လီၤဆီဒိၣ်တၢ်ဖိသၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်ဖဲ ၆-၅၉လါအကတီၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးခီဖျါလိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအချ့ - ဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးဆိန့ၢ်ဒံးဝဲသးန့ၢ်ကရူၢ်အဂၤတဖၣ်.
- လၢတၢ်န့ၢ်အဃိ, တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်ဖဲလၢ ၆-၅၉လါအကတီၢ်န့ၢ်, မ့ၢ်တၢ်ဒုးနဲၣ်ပနီၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဒီးန့ၢ်ပၢ်ဒီးတီၢ်ဖိတၢ်လၢပုၤနီၣ်ဂံၢ်လၢအိၣ်တ့ၢ်ဝဲတဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘုးတဖၣ်တလီၢ် - ၁၅မံးနံး

တၢ်ဃုထၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ (၃၀မံးနံး)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၇-၉ (၃၀ မံးနံး)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအတၢ်တီၢ်နီၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤတဖၣ်အံၤပၣ်ဃုာ်ဝဲနီၣ်ထီၣ်လွၢ်ခါလၢတၢ်စူးကါညီၣ်နီၣ် အီၤဒီးတၢ်သူအီၤလၢအပတီၢ်ထီၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအပတီၢ်ထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်. တၢ်အံၤတဲန့ၢ် ပၢၢ်ဝဲလၢတၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စူးကါညီၣ်နီၣ်ထီၣ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤလွၢ်ခါအကျါတခါန့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဲဖျါထီၣ်ဝဲနီၣ်ထီၣ်မိၢ်ပုၤလၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးအဂီၢ်(၄)ခါလၢကပၣ်လီၤတၢ်ထီၣ်ပုၤ နီၣ်ခိမိၢ်ပုၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအပူၤ.

- တၢ်ထီၣ်ပုၤအနီၣ်ခိမိၢ်ပုၤ(Anthropometry) - အါတက့ၢ်တၢ်စူးကါအီၤလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်အိၣ် သးတဖၣ်အပူၤ.
- တၢ်မၤကွၢ်တၢ်အဃုၤအဃါ(Biochemical tests) - ညီၣ်နီၣ်ဖျါတၢ်မၤကွၢ်သ့ၣ် - အပူၤဒိၣ်ဒီးဘၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်.
- တၢ်ဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂ့ၢ်အပနီၣ်တဖၣ် (Clinical signs)- သမံသမိးတၢ်ပနီၣ် တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအတၢ်ပနီၣ်တဖၣ် (အဖိ- တၢ်ကဘု)
- တၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်(Dietary intake) - ထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဝံၤအကတီၢ်.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိပၢၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၤလၢတၢ်ထီၣ်သမံသမိးကွၢ်ပုၤတကၤစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးပုၤခဲ လၢၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၈.

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၤန့ၣ်တၢ်သူအီၤလၢကသမံသမိးပုၤတကၤစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးပုၤခဲလၢၢ်အတၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ် အိၣ်သးတီၢ်ပတီၢ်အဂီၢ်.

- တၢ်သမံသမိးပုၤတကၤစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးတၢ်သမံသမိးပုၤခဲလၢၢ်.
 - တၢ်သမံသမိးပုၤတကၤစ့ၣ်စ့ၣ်
 - တၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ် - တၢ်မၤအကျဲလၢကထီၣ် ကွၢ်တၢ်လၢအတဖၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.
 - တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - လၢတၢ်ကဆုၤဃီၤဆူညါ ဒီးသမံသမိးကွၢ်အီၤဆူညါအဂီၢ်.
 - တၢ်သမံသမိးပုၤခဲလၢၢ်
 - တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်လၢတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်သ့ၣ်ဝံၤလီၤဒိၣ်ထီၣ်ဆိဆိအ ကျါအကျဲ - ထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤ.
 - တၢ်သမံသမိးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအချ့ - တၢ်သမံသမိးတၢ်သတူၢ်ကလၢ
 - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - လၢတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အတၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်.

တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိၣ်ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၀ (၆၀ မံးနံး)

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိၣ်ဖိတၢ်ဂ့ၢ်အရူၤဒိၣ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် -

- တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိၣ်ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စူးကါလၢတၢ်ထီၣ်နီၢ်ခိၣ်ပှၤအဂီၢ်ဒ်သိးလၢကသမံသမိးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လီၤဆီၣ်တၢ်မၤတံၢ်တၢ်ဖိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်တဖၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ် - တၢ်ဖိၣ်သံ, တၢ်ဃဲၤဃီ, နီၢ်ခိၣ်တယၢ်စ့ၤတလၢဒီးတၢ်အီၤလီၤထုးသတူၢ်ကလၢဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢယံၣ်ထာဝဲတဖၣ်.
- ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်နီၢ်ခိၣ်အတယၢ်ဃၢ, အထီ/အဒိၣ်ဒီးMUAC
- သူဖိၣ်ဃုၣ်အီၤဒီးသးနံၣ်ဒီးမုၢ်/ခွါ.
- တၢ်သူအီၤတသ့လၢကဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအက့ၢ်အဂီၢ်ခဲလၢဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအိၣ်စ့ၤအတၢ်အိၣ်လီၤထုးန့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်စူးကါတၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိၣ်ပှၤအတၢ်ကဲဘျးကဲဖိၣ်တဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၁-၁၂.

- တၢ်ဆီတလဲလၢနီၢ်ခိၣ်ပှၤအတၢ်အိၣ်သးအပူၤတဖၣ်ပၢ်ဖျါတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်မုၢ်အိၣ်ပၢၤခဲလၢဒ်သ့ဝဲ.
- တၢ်သူအီၤသ့လၢကသမံသမိးဒီးတဲဘၣ်ပှၤဘၣ်ဃးတၢ်မၤအတၢ်အိၣ်ဖျါ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်မုၢ်အိၣ်ဂဲၤလၢခါဆူညါအဂီၢ်.
- အပူၤတဖၣ်ဘၣ်, တလိၣ်တၢ်ဖၢန့ၣ်လီၤနီၢ်ခိၣ်အပူၤဘၣ်, တၢ်ဆီထီၣ်ဆီလီၤအီၤညီဝဲ.
- အကြးအဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ထီၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဖဲလၢတၢ်ဖိၣ်ထီၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဖိၣ်ဝဲ.
- က့ၤဖုးထံၣ်က့ၤတၢ်အိၣ်သးတီၤပတီၢ်အကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်ဒီးမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအိၣ်လၢပဲၤတလၢပဲၤဝဲတဖၣ်သ့ဝဲ.
- ဖုးနံၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်သးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံၣ်အတီၢ်ပူၤသ့ဝဲ.

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိၣ်ဖုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၂-၁၅.

- **တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကထာဖိၣ်အီၤမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.**
 - သးနံၣ်
 - မုၢ်/ခွါ
 - နီၢ်ခိၣ်တယၢ်ဃၢ
 - နီၢ်ထီ/နီၢ်ဒိၣ်နီၢ်သ့ၤ
 - MUAC
 - တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါတၢ်ဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂ့ၢ်လီၤဆီၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ် “တၢ်ကဘုခံခိပၤလၢဒ်” - ဖိသၣ်အဒိၣ်လၢခံခိလၢဒ်ညိးထီၣ်ဝဲခိဖျါလၢတၢ်အထံအနီၢ်အါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဝဲ - တၢ်ပနီၣ်အကါဒိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ.
 - ပိာ်ခွါဖိသၣ်ဒီးပိာ်မုၢ်ဖိသၣ်တဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဆီတလဲဝဲလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤဆီလိာ်သးအပူၤ.

- သးနံဉ်ဒီးမုဉ်/ခွါကဘဉ်တၢ်ကွဲးနီဉ်ကွဲးဃါအီၤလၢတၢ်ထီဉ်ပှၤနီဉ်ခိမိာ်ပှၤအတၢ်နီဉ်ထီဉ်နီဉ်တၢ်, လၢအဘဉ်ထွဲဝဲဒီးတၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.
- ကွဲးနီဉ်သးနံဉ်လၢလါတဖဉ်အပူၤ.
- ကွဲးနီဉ်မုဉ်/ခွါလၢတၢ်ကွၢ်နီဉ်ကွၢ်ဃါအီၤ.
- နီဉ်ခိတယၢ်ဃၢန့ဉ်ထီဉ်အီၤလၢအဘူးကတၢ်ဒီး ၁၀၀ကြၢၤမံ.
- အနီဉ်ထီ/နီဉ်ဒိဉ်ထီဉ်အီၤလၢအဘူးကတၢ်ဒီး ၀.၁ ဝဲထီဉ်မံထာဉ်.
- ဖိသဉ်တဖဉ်လၢအသးစၢ်န့ဉ်ခံနီဉ်(စ့ၤန့ဉ် ၈၇ဝဲထီဉ်မံထာဉ်လၢမ့ၢ်တသ့ဉ်ညါသးနံဉ်)န့ဉ်, တၢ်ကဘဉ်ထီဉ်အီၤလၢမံနီၤ.
- ဖိသဉ်လၢသးနံဉ်အိဉ်ခံနီဉ်ဒီးအါန့ဉ်ခံနီဉ်တဖဉ်ကဘဉ်တၢ်ထီဉ်အီၤလၢဆၢထာဉ်.

ထီဉ်နီဉ်ခိအတယၢ်ဃၢဒီးနီဉ်ထီ/နီဉ်ဒိဉ်နီဉ်သ့ - တၢ်ဂီၤ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၁၈-၁၇.

ပှၤဟ့ဉ်တၢ်သိဉ်လိဖိဒူးန့ဉ်တၢ်ဂီၤလၢတၢ်ထီဉ်နီဉ်ခိတယၢ်ဃၢ, နီဉ်ထီ/နီဉ်ဒိဉ်နီဉ်သ့လၢတၢ်ဂီၤယဲၤတဖဉ်.

- တၢ်ထီဉ်(စက့)လၢတၢ်ဘျးလီၤဝဲၤအီၤ
- တၢ်ထီဉ်တၢ်အဘဉ်ဘဉ်လၢတၢ်ထီဉ်ပှၤနီဉ်ထီ/နီဉ်ဒိဉ်နီဉ်သ့အဂီၢ်

ပှၤသမံသမိးတၢ်ဒီးပှၤကွဲးနီဉ်ကွဲးဃါတၢ်အမူဒါ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၁၈-၁၉.

တၢ်ထီဉ်ပှၤနီဉ်ခိမိာ်ပှၤအကျိၤအကျဲတဖဉ် - ဖိသဉ်ဒီးဖိသဉ်အိဉ်န့ဉ်ဖိ - နီဉ်ထီ, တယၢ်ဃၢဒီးMUACအတၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၀-၃၀.

- ထီဉ်ဖိသဉ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၀.
- ထီဉ်အနီဉ်ထီ - ဆၢထာဉ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၁.
- ထီဉ်အနီဉ်ဃၢ - တၢ်ထီဉ်(စက့)ဘျးလီၤဝဲၤ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၂.
- MUAC နီဉ်ထီဉ်ပျံ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၃.
- MUAC - ဟီဉ်ကဝီၤ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၄-၂၅.
- ထီဉ်MUAC - တၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်တဖဉ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၆.
- တၢ်ဃုထၢဘဉ်ဒိဉ်အိဉ်တၢ်ဂီၤမူ - သူ MUACအနီဉ်ထီဉ်ပျံ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံ ၂၇.

တၢ်အိဉ်ဘျးတဖဉ်တလီၢ် - မ့ၢ်ထူဉ်တၢ်အိဉ် - ၆၀ မံးနံး

တၢ်ဃုထၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိဉ်တီ (၆၀မံးနံး)

တၢ်မၤဝဲတၢ်ထီဉ်တၢ်တဲဉ်ပှၤနီဉ်ခိမိာ်ပှၤ(Practical Biometrics) - နီဉ်ခိတယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ(WFH) အတၢ်ထီဉ်နီဉ်တဲဉ်နီဉ်တၢ်အမးလၢတၢ်ပာ်ပနီဉ်အတီၤပတီၢ်(z-scores)- နီဉ်ပာ်တၢ်ပတုဉ်တၢ်အဆၢအပနီဉ်(Cut-Off points)တဖဉ်.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၈-၃၀ ဇီးတဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် -

- တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၈ - တၢ်သမံသမိးပုၤနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကရူၢ်လၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်တဖၣ်ဇီးအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ဆၢတဲတၢ်အပတီၢ်(z-scores) န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါပၢ်ပနီၣ်အီၤအီၤဒိၣ်ဒိၣ်လဲၢ်လဲၢ်အမ့ၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်တခါလၢတၢ်ဝဲၣ်ထံၣ်နီၤဖးတၢ်ဇီးပၢ်ဖျါထီၣ်နီၤခိတယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ (WFH)အတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- နီၤခိတယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ(WFH)အနီၣ်ထီၣ်နီၣ်တဲၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖၢန့ၣ်လီၤအီၤဆူခိၣ်ဖျါထီၣ်အပူၤလၢကမၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအသိးဝံၤဇီးကထုးထီၣ်ဝဲလံာ်တၢ်ဖျါလၢအဖုးန့ၣ်နီၤခိအတယၢ်ဃၢလဲၤဃီၤဆူနီၤခိတယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤအလံာ်တၢ်ပြီၤအအိၣ်လဲၣ်...နီၣ်ထီၣ်ဆၢတဲတၢ်အပတီၢ်(z-scores)စ့ၢ်ကိးမၤနီၣ်တၢ်လၢခိဖျါထီၣ်ဖျါထီၣ်လၢအတဲဘၣ်ပုၤလၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးအနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၉ - တၢ်ပတုၣ်တၢ်အဆၢအလီၢ် (Cut-Off points)-သ့ဝဲ z-score - မတၤအိၣ်ဇီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးတၢ်ဆါန့ၣ်လဲၣ်.
 - တၢ်အိၣ်လီၤထုးဝဲအကြား - z-score ဇီး MUAC
 - တၢ်အိၣ်လီၤထုးနးနးကလဲာ် - z-score ဇီး MUAC
- တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃၀ - z-score - မ့ၢ်မန့ၣ်လဲၣ်.
 - မးလၢတၢ်ပၢ်ပနီၣ်အီၤလၢအိၣ်လၢပုၤနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်အဖိခိၣ် မ့တမ့ၢ် အဖိလၢအတၢ်ထီၣ်ဃု.
 - တၢ်ကိးအီၤလၢ “တၢ်ထီၣ်ဒုးတၢ်အတီၤပတီၢ်”(SD) ...SD မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်တဲၣ်တခါလၢတၢ်ဒုးနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဖိ/တၢ်ဂံၢ်ဒုးတၢ်လၢအလီၤကဲၣ်ဒ်သိးကံလိကြၢၤမဲၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ပုၤတယၢ်ဃၢ မ့တမ့ၢ် ဝဲထံၣ်မံထၢၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ဒိၣ်နီၤထီၣ်အဂီၢ်.
 - တၢ်အိၣ်လီၤထုးဝဲအကြားအz-score မ့ၢ်ဝဲနီၤခိတယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ(WFH)အါန့ၢ် ၂SDs လၢတၢ်ထီၣ်ဃုနီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်ဆၣ်စ့ၤန့ၢ် ၃SDs.

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၢ် - တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်.

ကျဲညီၣ်န့ၢ်လၢပမၤအီၤအါကတၢ်တဘိလၢတၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါဇီးမၤနီၣ်မၤခါတၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၢ်အတၢ်ထီၣ်တၢ်တဲၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ဝဲတၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ် - (“ကျဲလဲၤဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့”အလံာ်တၢ်ဖျါ)န့ၣ်လီၤ. (ကွၢ်တၢ်မၤလိ ၇ ဘၣ်ဃးဖိသ့ၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဇီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အပူၤ)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃၁-၃၃ (၃၀မံးနး)

- တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်လၢစူးကါဝဲလံာ်တၢ်ဖျါ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃၁.

- တ်မးနီၣ်မးဃါတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်(WFA) အဒိ လၢဒုးန့ၣ်ဝဲဟီၣ်ကဝီၤအလွဲၤလါ, အလွဲၤဘီ ဒီးအလွဲၤဂီၤ - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၃၂
 - တၢ်တဲန့ၣ်ဟံၣ်အဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃၃
 - အလွဲၤလါ = တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၤ.
 - အလွဲၤဘီ = တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်အဟီၣ်ကဝီၤ - တၢ်တဒိၣ်ထီၣ် - ဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မးပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ.
 - အလွဲၤဂီၤ = တၢ်လီၤပျံၤလီၤဖုးအဟီၣ်ကဝီၤ - တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တအိၣ်ဘၣ် - ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်က့ၤကဒါက့ၤဆူလီၢ်ခံ - တၢ်ကူၣ်စါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ.

တၢ်မးကတၢ်က့ၤတၢ် - တၢ်တဲဖိၣ်ဖျၢၣ်က့ၤန့ၣ်ဂံၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃၄-၃၅ (၁၅ မံးနံး)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိမိမးကတၢ်က့ၤတၢ်အပတီၢ်

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိမိတဲဖိၣ်ဖျၢၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ် -

- တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၤမ့ၢ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤအကါဒိၣ်တခါလၢတၢ်ထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးတီၤပတီၢ်.
- မ့ၢ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢအဂ့ၤဒိၣ်မးတခါလၢတၢ်မးအီၤလၢ ဂ့ၢ်ဂီၤအူ/ပုၤဂ့ၤဝီၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အကတီၢ်ဖဲလၢတၢ်ထီၣ်ကွၢ်ဖိသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်လီၤထုးအဂီၢ် - တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဖိသ့ၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအိၣ်ဆံးအါဆံးအါအပတီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ထီၣ်ခၢၣ်စးလၢအဂ့ၤတခါလၢပုၤတဝါတဖုအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတီၤပတီၢ်ခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၤပီးလီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ထီၣ်သတြီၤအီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်သူအီၤညီဝဲ - နီၣ်ခိတယၢ်ဃၢ, နီၣ်ထီ/နီၣ်ဒိၣ်နီၣ်သ့ၣ်ဒီးMUAC ဟံၣ်ဖိၣ်ဃုာ်ဒီးသးနံၣ်ဒီးမုၢ်/ခွါအတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်တဖၣ်.
- သူတၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အလံာ်တၢ်ဖျါလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အတီၤပတီၢ် (“ကျဲၤဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့” အခး) ဒုးန့ၣ်နီၣ်ခိတယၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ(WFH) ဟီၣ်ကဝီၤအလွဲၤလါ, အလွဲၤဘီဒီးအလွဲၤဂီၤတဖၣ်, ပုၤတဝါအပုၤမးတၢ်ဖိတဖၣ်ကဃုသ့ၣ်ညါဖိသ့ၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒီးသူလၢကဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိးတၢ်, သိၣ်လိမးယုၤတၢ်ဒီးကွၢ်သဃဲၤအီၤဒ်အလိၣ်ဝဲအသိး.
- လၢတၢ်သမံသမိးပုၤအါဂၤ, ပုၤတဝါစုၣ်စုၣ်အဂီၢ်, တၢ်ထီၣ်ဆၢတဲာ်တၢ်ပတီၢ် (z-scores) လၢWFHအဂီၢ်ထီၣ်ဒုးတၢ်သ့ဝဲလၢကမးစၢၤပုၤမးတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကဆၢတဲာ်ဝဲဘၣ်ဃးတၢ်မးအါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဖဲတၢ်မးတဖၣ်.

တၢ်ဂီၤလိ - တၢ်ဒုးန့ၣ်သိၣ်လိမးယုၤတၢ်ဒီးက့ၤမးဆၢက့ၤတၢ်ဒုးန့ၣ်သိၣ်လိမးယုၤတၢ် - တၢ်မးလိသးအပတီၢ် - ၁ န့ၣ်ရံၣ်

သူတၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၢ်ပုၤအပီးလီၤတဖၣ် - တယၢ်ဃၢ - နီၣ်ထီ/နီၣ်ဒိၣ်- နီၣ်ထီၣ်ပျံၤဒီးတၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အခး.

တၢ်ဒုးန့ၣ်သိၣ်လိမးယုၤတၢ်

ပျဉ်းလိတ်ဖိနပ်နှင့်ပတ်ဖျါထိပ်တံမအကျိုးအကျလအဘင်လတ်ထိပ်ပျဉ်းနီခိမိပတ်မအကျိုးအကျတခါစုစုလကဒေးသုန်နီထိပ်ပျဉ်းထိပ်လိဖိတဖန်ဘင်ဗးတံဟုန်ကုန်အကလုန်ကလုန်လတ်ပတ်ဖျါထိပ်အီလါPowerPointအတံဂီယဲလါအခိင်ထံးတဖန်အဂီ -

- ထိပ်နီခိတယံာ်ဗာခိဖျိသုတံထိပ်(စက)လတ်ဘျးလီၤစဲၤအီလါဖိသင် ၆-၅၉လါအဂီ.
- နီထိခိးနီခိင်အတံထိပ်နီတံနီတံတဖန်.
- MUAC အနီင်ထိပ်ပျဉ်

တံဟုန်ကုန်တဲသကိးတံလါသုတံမနီင်မလါတံခိင်ထိပ်အလံာ်လါ - ဟိင်ကဝီအလွဲလါလါအမုတ်အစါလတ်တံလိင်အီသု, အလွဲဘီလါအမုတ်စါလတ်ဟုန်ပလီခိးအလွဲဂီလါအစါမုတ်ဂီအူ.

တံအိင်ဘုးတစိဖပျဉ်းလိတ်ဖိမတ်ဒေးနီသိင်လိမယုတံအခိင်ထံးတဘျိဝံလီခံ (၁၅မံးနံး)

တံဒေးနီပတ်ဖျါထိပ်ကုတံဒီးမအီလါပျဉ်းထိပ်လိဖိတဖန်

ပျဉ်းဟုန်တံသိင်လိဖိကွမုန်ပျဉ်းထိပ်လိဖိလတ်ဗုထုအီတဖန်လကမကဒီးဝဲတံဒေးနီပတ်ဖျါထိပ်တံတဖန်.

- ပျဉ်းထိပ်လိဖိတဖန်ကွနီတံဒီးဟုန်ကုန်ဆါကုတံ.
- ပျဉ်းဟုန်တံသိင်လိဖိဟုန်ကုန်ဆါကုတံဒီးမဘင်ကုတံလါအလိင်ဝဲတဖန်.

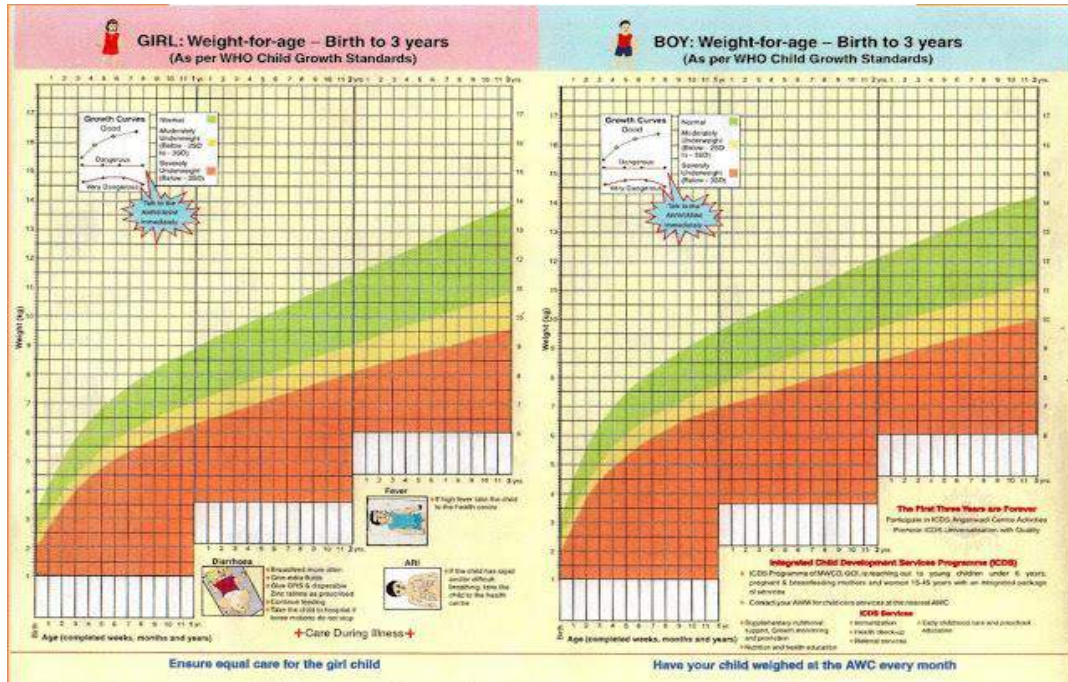
၉.၄ တံဖိတ်လံးပီးလိတဖန်

- လံာ်ကုဖးလံာ်, ထိပ်ဒီးဘိဖးခိင်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတံ(tape)
- ခိင်ဖျဉ်ထုထုဒီး PowerPoint အစးဒေးနီတံဂီ (projector)
- PowerPoint - လတ်ဒေးနီပတ်ဖျါထိပ်ပျဉ်းနီခိမိပတ်အဂီ.
- လံာ်နီလီ -
 - o PowerPoint အတံဂီယဲလါအလံာ်ကွးခိတဖန်,
 - o ကျဲလဲဆုတံအိင်ဆုင်အိင်ချ. တံခိင်ထိပ်ထီထိပ်အလံာ်ကု
 - o တံဗုထု - ကွးခိတံလုဗုထုထိပ်သုညါထိပ်ဘင်စံတံအိင်နီဂံာ်နီဘါအလံာ်ပတ်ဖျါလကဘျးပၤ ၁၄ - z-score အလံာ်တံပြုလါဒေးနီဝဲတံခိင်ဗံ.
- **တံဒေးနီပတ်ဖျါထိပ်တံဖိတ်လံးတဖန်**
 - o ကံလိဘျးလီၤစဲၤ (Hanging scale)
 - o တံထိပ်နီထီနီခိင်အသုင်ဘုင်ဘုင် (Height/length board)
 - o MUAC အနီင်ထိပ်ပျဉ်
- လံာ်ဒီးသန့တဖန်

- တၢ်အီၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်ဒီးသန့ၤလၢပှ်ယဲၤသန့အပူၤ-WHO-လံာ်ရီၤဒၢးလၢ
အ့ထၢၣ်နဲးပူၤ(e-Library)လၢEvidence for Nutrition Action(eLENA)
<http://www.who.int/elena/en/>
- UNICEF – Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- eTraining module
<http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html>

TBC လံာ်နီၤလီၤ - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အလံာ် - တၢ်မၤလီၤ ၉

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အလံာ်

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်နိၣ်

ထီၣ်ပှၤနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤ - တၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး

တၢ်မၤလိ ၉

တၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံာ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤဝံၤလီၤခံန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ▶ တဲၤဃါထီၣ်တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤအမူဒါလၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤပှၤ ဃုာ်ဒီးပှၤဂ့ၢ်ပိအတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဒီးဂ့ၢ်ဂီၤအုအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်.
- ▶ သူတၢ်ထီၣ်ပှၤနီၣ်ခိမိၣ်ပှၤအတၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢကထီၣ်တၢ်ဒီးကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဘၣ် ဃးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ.
- ▶ သူတၢ်အစၢတဖၣ်လၢကဆၢတဲာ်တၢ်အိၣ်မနုၤလၢတၢ်ကဘၣ်ဒူးအိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ် စံးဆၢအကၤမနုၤတဖၣ်လၢအလိၣ်ဝဲဒ်သီးလၢကကူစါတၢ်အိၣ်လီၤထူးအဂီၢ်.

TECHNICAL TRAINING OF TRAFFIC - MODULE 9
2

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

ပကက့ၢ်ဃီၤဝဲ -

- ▶ တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ - တၢ်အိၣ်လီၤထူးမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.
- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိၣ်ပုၤအမူဒါ.လၢထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး.
- ▶ တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိၣ်ပုၤအတၢ်နီၣ်ထီၣ်လၢအကဲဘျူးကဲဖျိၣ်တဖၣ်.
- ▶ ပုၤသမံၤသမိးတၢ်ဒီးပုၤကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိၣ်ပုၤအမူဒါ.
- ▶ တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၢ်ခိၣ်ပုၤအကျိၤအကျဲတဖၣ် - တယၢ်ဃၢ, နီၢ်ထီၣ်ဒီး တၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢစုၣ်တီၢ် (MUAC)

ဘျးစဲလိာ်သးဒီးတၢ်မၤလိအကဲတဖၣ်

- ▶ ဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်.
- ▶ တၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်.
- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ. တၢ်ဝဲၣ်ထံၣ်နီၤဖးဒီး တၢ်တဲဖျါအစီပညီ.

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ - တၢ်အိၣ်လီၤထူးအကလုာ်တဖၣ်

တၢ်အိၣ်လီၤထူး

ညီန့ၣ် / ဝုၢ်ဂီၢ်အူ - ပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်

- ▶ လၢပဒဲကဝီတၢ်အိၣ်သးအပူၤန့ၣ်, ဝဲလၢတၢ်မၤဝဲဝုၢ်ဂီၢ်အူတၢ်အိၣ်သးတဘျီမီၤမ့ၢ်လဲၤပုၤဝဲဘၣ်ဆၣ်ဝုၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆါနးကတၢၢ်အကတီၢ်ကယဲကဲထီၣ်ဝဲကဒီးတဘျီသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ညီန့ၣ်လၢတၢ်ဝုၢ်ကလုာ်ကလုာ်ပီမိၣ်န့ၣ် -

- ▶ ပကဘၣ်သ့ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်အိၣ်သးတၢ်ပတီၢ်လၢကဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢအကဲဘျူးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲလၢကထီဒါတၢ်အိၣ်လီၤထူး, လီၤဆီဒါတၢ်ဝဲလၢပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်ဘၣ် / ဝုၢ်ဂီၢ်အူအတၢ်ဆါနးအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤအမူၤဒါ

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤလၢလၢအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်.

တၢ်သးသမိၤပုၤအတၢ်အိၣ်

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤလၢလၢအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်. တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤလၢလၢအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်. တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤလၢလၢအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်.

တၢ်သးသမိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤ

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤလၢလၢအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်. တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤလၢလၢအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်. တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤလၢလၢအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်.

TEC Nutrition Training of Trainers - Module 9 9

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤ

- ▶ တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤအဂီၢ်အမုၢ် -
 - တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ် (MUAC) (သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်)
 - ...လၢကကွၢ်ထံၣ်ကွၢ်ဆးတၢ်အိၣ်တီၣ်မုၢ်တမ့ၢ်တၢ်တအိၣ်တီၣ်
- ▶ တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၤမိၤဖိၤပုၤအံၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤအကွၢ်အဂီၢ်ဖဲလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤန့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်.
- ▶ တၢ်သ့အီၤသ့အီၤလၢကသုထံၣ်သမိၤပုၤအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်. တၢ်လဲၤပတီၢ်အဂီၢ်. နီၤမိၤဖိၤပုၤအတၢ်အိၣ်လီၤထုၤအတၢ်အိၣ်သထံၣ်ပတီၢ်အဂီၢ်.

TEC Nutrition Training of Trainers - Module 9 10

UNICEF–Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- eTraining module - <http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html>

တၢ်စူးကါတၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤအတၢ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်ဆီတလဲလၢနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤအတၢ်အိၣ်သးအပူၤတဖၣ်ပၢ်ဖျါတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်မုၢ်အိၣ်ပၤခဲလၢၢ်သ့ဝဲ.
- ▶ တၢ်သူအီၤသ့လၢကသမံသမိးဒီးတဲဘၣ်ပှၤဘၣ်သးတၢ်မၤအတၢ်အိၣ်ဖျါ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤလၢခါဆူၣ်ညါအဂီၢ်.
- ▶ တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤအံၤမ့ၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးလၢအပူၤတဖၣ်ဘၣ်, တလိၣ်တၢ်ဖၤန့ၣ်လၢဆူၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤအပူၤ.

တၢ်စူးကါတၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤအနီၣ်ထီၣ်အတၢ်ကဲဘျူးကဲဖှိၣ်တဖၣ်

တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျူးဝဲမ့ၢ်လၢအ -

- ▶ ...သမံသမိးဖိသၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်ဘၣ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး.
- ▶ ...က့ၤဒုးထံၣ်က့ၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတီၤပတီၢ်အကလုာ်ကလုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလၢအပဲၤဝဲသ့.
- ▶ ...ဒုးန့ၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ထီၣ်အတၢ်အိၣ်သးလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤသ့ဝဲ.

တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၣ်ခိၣ်ဖျါပှၤ တၢ်ဂ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ထၢဖျိၣ်အီၤလဲၣ်.

- ▶ သးန့ၣ်
- ▶ မ့ၣ်/ခွါ
- ▶ နီၣ်ခိၣ်တယၢ်သၢ
- ▶ နီၣ်ထီၣ်/နီၣ်ခိၣ်နီၣ်သ့ၤ
- ▶ MUAC

(တၢ်ကဘၣ်ခိၣ်ပၤလၢ် - ဖိသၣ်အစီၣ်လၢ်ခိၣ်လၢ်ညးထီၣ်ဝဲဖီဖျါလၢတၢ်အထံအနီၣ်
အါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဝဲ- မ့ၢ်တၢ်ဆါပနီၣ်လၢအကါခိၣ်ဝဲတခါဘၣ်သးတၢ်အီၣ်လီၤထူးသ
တၢ်ကလၢ်.)

တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၣ်ခိၣ်ဖျါပှၤ တၢ်ဂ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ထၢဖျိၣ်အီၤလဲၣ်.

- ▶ ဖိၣ်ခွါဖိသၣ်ဒီးဖိၣ်မ့ၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်ခိၣ်ထီၣ်ဒီးဆိတလဲဝဲလၢတၢ်ဆၢကတၢ်လီၤဆီလီၤသးအပူၤ.
- ▶ သးန့ၣ်ဒီးမ့ၣ်/ခွါကဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပၤအီၤခိၣ်သးလၢတၢ်ထီၣ်ပှၤနီၣ်ခိၣ်ဖျါပှၤအတၢ်အီၣ်ပတၢ်က
တၢ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးတသ့ဝဲအသ့အဂီၢ်.
- ▶ တၢ်ကကွဲးနီၣ်ကွဲးပၤတၢ်ဂ့ၢ်လဲၣ်.
 - ကွဲးနီၣ်သးန့ၣ်လၢလၢတဖၣ်အပူၤ.
 - ကွဲးနီၣ်မ့ၣ်/ခွါလၢတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပၤအီၤ.
 - နီၣ်ခိၣ်တယၢ်သၢန့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢအဘူးကတၢ်ဒီး ၁၀၀၀၀၀၀.
 - အနီၣ်ထီၣ်/နီၣ်ခိၣ်ထီၣ်အီၤလၢအဘူးကတၢ်ဒီး ၀.၁ ဝဲထီၣ်မဲထီၣ်.

တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိၣ်ဖိၣ်ပှၤ တၢ်ဂ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ထၢဖှိၣ်အီၤလဲၣ်.

တၢ်ကကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ်အီၤလဲၣ်.

- ▶ ဖိသၣ်တဖၣ်လၢအသးစၢ်န့ၣ်(ဇၢၤန့ၣ် စၢၤစးထံၣ်မံထၢၣ်လၢမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါ သးန့ၣ်)န့ၣ်. တၢ်ကဘၣ်ထီၣ်အီၤလၢမံနီၤ.
- ▶ ဖိသၣ်လၢသးန့ၣ်အိၣ်ခဲန့ၣ်ဒီးအါန့ၣ်ခဲန့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ထီၣ်အီၤလၢဆၢ ထၢၣ်.

(UNICEF source)

ထီၣ်နီၢ်ခိၣ်အတယၢ်ဃၢ သ့တၢ်ထီၣ်တၢ်(စက့)လၢတၢ်ဘျးလီၤဖဲၤအီၤ

@ WFP/Lori Wasechuk

UNICEF–Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- eTraining module - <http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html>

တၢ်ထီၣ်နီၣ်ခိၣ်မိၢ်ပှၢ် အတယၢ်ဃၢ-အခိၣ်အထီ

မဲးန့ၣ်ထီၣ်ပိၣ်သ့ၣ်အနီၣ်ထီၣ်ပှၢ်တၢ်မၤအကၢၤအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်, နကၢၤသၢ်ကွၢ်ထီၣ်ကၢၤမိၢ်ပှၢ်ပိၣ်သ့ၣ်အသးန့ၣ်ဒီးမၤတၢ်တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်. နီၣ်ထီၣ်ဒီးကၢၤအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်
ကၢၤသၢ်ကွၢ်ထီၣ်အိၣ်သ့ၣ်ကၢၤတၢ်လၢ ၀.၁ ခဲထီၣ်မံၤတၢ်န့ၣ်.

ပိၣ်သ့ၣ်မၤအိၣ်အနီၣ်ပှၢ် (ကဒီး- ဒုၤန့ၣ်) တၢ် ခဲထီၣ်
မံၤတၢ်န့ၣ်, ထီၣ်အနီၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်.

ပိၣ်သ့ၣ်မၤအိၣ်ပှၢ်န့ၣ်ထီၣ်ပိၣ်သ့ၣ် (ကဒီး- အိၣ်
တၢ် ခဲထီၣ်မံၤတၢ်န့ၣ်ပှၢ်ပိၣ်သ့ၣ်)ဒီးမၤတၢ်တၢ်သ့ၣ်
န့ၣ်, ထီၣ်အနီၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်.

တၢ်ထီၣ်နီၣ်ခိၣ်မိၢ်ပှၢ်အပှၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဖိအမူဒါ

ပှၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဖိကဘၣ် -

- ▶ ဟံၣ်ဖိသၢ်အိၣ်အလီၢ်အကျဲဘၣ်ဘၣ်.
- ▶ ဟံးန့ၣ်မၤတၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်
- ▶ ကိးထီၣ်တၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်လၢကလုၢ်အိၣ်နီၣ်လၢပှၢ်ကွဲးနီၣ်တၢ်ဖိအကီၢ်.

UNICEF–Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- eTraining module - <http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html>

ပျားကွေးနီဉ်တၢ်ဖိအမူဒါ

ပျားကွေးနီဉ်တၢ်ဖိကဘၣ် -

- ▶ မၤစၢၤမၤမုၢ်မၤခူၣ်မိၢ်ဒီးဖိအသး
- ▶ ကွေးနီဉ်တၢ်ထီၣ်နီဉ်တၢ်တဖၣ်.
- ▶ မၤစၢၤပျားထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဖိလၢကမၤန့ၢ်တၢ်ထီၣ်နီဉ်တၢ်လၢအဘၣ်ဃဲ.
- ▶ မၤလီၤတၢ်တၢ်ထီၣ်နီဉ်ထီၣ်ပျၢအကွၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျၢအာဒီးအိၣ်ဒါလီၤသးဘျၢယုၢ်ကလၢလၢတၢ်ထီၣ် MUAC အဂီၢ်.
- ▶ ဖဲလၢထီၣ်ဃဲ MUAC အခါ - မၤနီဉ်ဃၢ်တၢ်အခၢၣ်သးအတၢ်မၤနီဉ်လၢဖိသၣ်အစုၣ်လၢဒီးကွေးနီဉ်ကွေးထၢတၢ်ထီၣ်တၢ်တဲာ်အတၢ်အိၣ်သး.

တၢ်မၤတၢ်ထီၣ်နီဉ်ခိမိၢ်ပျၢအကျိၤအကျဲ

- ▶ လၢ
 - ထီၣ်ဖိသၣ်သးနီဉ် ၆-၅၉လၢတဖၣ်အနီၢ်ထီ/နီၢ်ခိၣ်ဒီးတယၢ်ဃၢအဂီၢ်.

MUAC အနိပ်ထိပ်ပျံ့

TBC Nutrition Training of Trainers
Module 9

MUAC အဟိပ်ကဝိအလွှ်တဖဉ်

တၢ်အိပ်န့ၢ်န့ၢ်ခါတၢ်
အလွှ်တဖဉ်

13.5 cm အလွှ်တဖဉ်
12.5 cm အလွှ်တဖဉ်

အလွှ်တဖဉ်
တၢ်အိပ်တၢ်လၢတၢ်ခါ

0 cm

ကျးန့ၢ်အလီၤတၢ်အလွှ်တဖဉ်
မၤန့ၢ်အလီၤတၢ်အလွှ်တဖဉ်
တၢ်လၢတၢ်ခါ

TBC Nutrition Training of Trainers - Module 9

Mother, Infant and Young Child Nutrition and Malnutrition at <http://www.motherchildnutrition.org/early-malnutrition-detection/detection-referral-children-with-acute-malnutrition/screening-for-acute-malnutrition-html>.

MUAC အဖိတဖန်

TBC Nutrition Training of Trainers Module 9

ထိန် MUAC

© Hickey Dent

တပ်ကွပ်ကွပ်တဖန်

- မိနီနီထိန်ပျံ့လားအစုရုပ်စဉ်သေ.
- မကွပ်ထိန်စုရုပ်မိတစ်ခါပိတ်စာမိ. တဘက်တပဟ်ထိန်အိီသေ.
- တဘက်ထုနီထိန်ပျံ့လားထဲတလာတကွ မုတမုာ်တဘက်မအိီကရီတလာတကွ ကတန်မုာ်တအဘက်တန်ဝဲ. တထဲတကျီသေ.

TBC Nutrition Training of Trainers - Module 9

UNICEF–Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- eTraining module - <http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html>

သူ MUAC အနိပ်ထိပ်ပျံ့

တၢ်ဂ့ၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်တဖၣ် -

- ▶ ကွၢ်တၢ်ဂီၤမူလၢအူထၢၣ်နဲးအပူၤ - <https://youtu.be/3pQUtOsjjSY>
- ▶ လဲၤကွၢ်အူ MUAC ပှၤတၢ်အပူၣ်ယဲၤသန့ - <http://muac.org>
 ဟံၣ်ကွၢ်တၢ်လၢပပူၣ်ယဲၤသန့ - <http://motherchildnutrition.org> - <http://healthphone.org>

တၢ်ဂီၤယဲၤလၢတၢ်ဆူထၢၣ်အီၤသ့

တၢ်မၤဝဲတၢ်ထီၣ်တၢ်တဲာ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤ (Practical Biometrics) -

နီၢ်ခိမိၢ်တယၢ်မၤလီၤစ့ၤ (WFH) အတၢ်ထီၣ်နီၢ်တဲာ်နီၢ်တၢ်အမးလၢတၢ်ပၣ်
 ပနီၣ်အတီၤပတီၢ် (z-scores) နၢ်ပၢ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်အဆၢအပနီၣ်
 (Cut-Off points) တဖၣ်.

- ▶ လၢတၢ်လီၤဆူသ့ၣ်ညါသမံၣ်သမိးပှၤနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်. ဆူၣ်ဒီးတၢ်လီၤဆူထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်တဖၣ်
 ဒီးတၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်ဖုးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်. တၢ်ထီၣ်နီၢ်တဲာ်နီၢ်တၢ်
 အမးလၢတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အတီၤပတီၢ် (z-scores) ဘၣ်တၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ညါပၣ်ပနီၣ်အီၤ
 အီၤဒိၣ်ဒိၣ်လဲၤလဲၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ပၣ်ထံၣ်နီၤပး
 တၢ်ဒီးပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထီၣ်နီၢ်ခိမိၢ်ပှၤအတၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

(Source: WHO <http://www.who.int/nutgrowthdb/about/introduction/en/index-4.html>)

(တၢ်လၢဆူၣ်ပၣ်နီၣ် - ပုၤတၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် နီၢ်ခိမိၢ်တယၢ်မၤလီၤစ့ၤ (WFH) အတၢ်ထီၣ်နီၢ်တဲာ်နီၢ်တၢ်အမးလၢတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အတီၤပတီၢ် (z-scores) ဘၣ်တၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ညါပၣ်ပနီၣ်အီၤ အီၤဒိၣ်ဒိၣ်လဲၤလဲၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ပၣ်ထံၣ်နီၤပး တၢ်ဒီးပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထီၣ်နီၢ်ခိမိၢ်ပှၤအတၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.)

တပ်တုတ်တပ်အဆာအပနီတဖတ်(Cut-Off points) ဆာတပ်လၢမတၢအိၣ်ဒီးတပ်အိၣ်လီထူး

- ▶ တပ်အိၣ်လီထူးဝဲပကြါး
 - <-2 WFH z-score ဒီး ≥-3 z-score
 - <12.5 cm MUAC

- ▶ တပ်အိၣ်လီထူးနးနးကလဲၣ်
 - <-3 WFH z-score
 - <11.5 cm MUAC

တပ်ဂီၤယဲၤလၢတပ်ဆုထၢအီၤသ့ Z-Score မ့ၢ်တပ်မန့ၤလဲၣ်.

- ▶ တပ်တပ်သ့ၣ်ညါဖျါတီၤအီၤလၢ "မၤအတီၤပတီၢ်" (SD) ... မ့ၢ်တပ်နီၣ်ထီၣ်တခါလၢထီၣ်ဝဲ တပ်လၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အဖီၣ်နီၣ်ထီၣ်အိၣ်ထဲလဲၣ်မ့ၢ်တပ်လၢအဖီၣ်လဲၣ်အိၣ်ထဲလဲၣ် မ့ၢ်တပ် တပ်ထီၣ်ပုၤအိၣ်ထဲလဲၣ် တပ်အံၤပၤဖျါဝဲလၢ "တပ်ထီၣ်ပုၤအတီၤပတီၢ်" အပူၤန့ၣ်လီၤ.

- ▶ တပ်အိၣ်လီထူးဝဲပကြါးအ Z-score မ့ၢ်ဝဲဝဲလၢ နီၣ်ခိၣ်တယၢ်လၢလီၤန့ၢ်အနီၣ်ထီၣ်အိၣ် အိၣ်တပ်ထီၣ်တဖျါအတီၤပတီၢ် ၂တီၢ်ပတီၢ် (2 SDs) လၢအတပ်ထီၣ်ပုၤတပ်တပ်န့ၢ် တပ်ထီၣ်တဖျါအတီၤပတီၢ် ၃ တီၢ်ပတီၢ် (3 SDs) လၢအတပ်ထီၣ်ပုၤ.

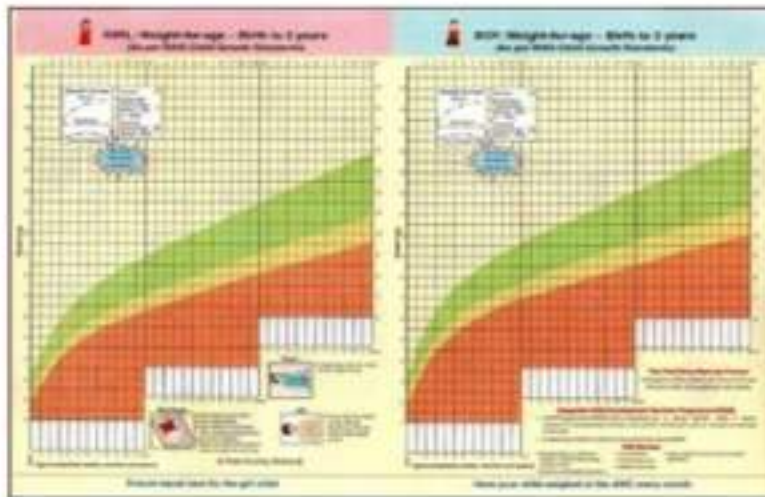
တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၣ်ခိၣ်ပှၤ - တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိး တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်.

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်သ့ -

- ▶ သ့ဝဲတၢ်မၤနီၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်အလံၣ်(သးန့ၣ်အတယၢ်ဃၢ) လၢကတဲနၢ်ပၢ်ဖိသၣ်တက
အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်ဖိဖျိဒုးန့ၣ်ဝဲဖိသၣ်အတယၢ်ဃၢဆီတလဲလၢ
တၢ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အလံၣ်တီၤဖျါအပှၤ.
- ▶ တၢ်တဲနၢ်ပၢ်ဟီၣ်ကဝီၤအလွၢ်လါ, ဘီၤဒီးဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်ထီၣ်အလံၣ်တီၤဖျါအပှၤ
လၢကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.

တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတၢ်အိၣ်ထီၣ်အလံၣ်လၢဖိသၣ်အတယၢ်ဃၢအဖိ ဟီၣ်ကဝီၤအလွၢ်လါ, ဘီၤဒီးဂီၤတဖၣ်

တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤ - တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဲသကိး တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်.

- ▶ **ဟီၣ်ကဝီၤအလျံၤလါ** - တၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၤ - ဆဲးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါလၢကစးအိၣ်တၢ်.
- ▶ **ဟီၣ်ကဝီၤအလျံၤအိ** - တၢ်တအိၣ်ထီၣ် - ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢကဘၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အါထီၣ်အါထီၣ်, တဲန့ၢ်ပၢၢ်လၢကဘၣ်တၢ်အိၣ်လၢအကြးအဘၣ်ဝဲတဖၣ်.
- ▶ **ဟီၣ်ကဝီၤအလျံၤဂီၤ** = တၢ်လီၤပျံၤလီၤဖုးအဟီၣ်ကဝီၤ - တဲန့ၢ်ပၢၢ်လၢကဘၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အါထီၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ် - ချၢဆူတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်ကသီၣ်ဝဲၤဒီး- (TFP)

တၢ်တဲကျၢၢ်တၢ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ် - တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤ

- ▶ တၢ်ထီၣ်ပှၤနီၢ်ခိမိၢ်ပှၤမ့ၢ်ကျဲးအကါအိၣ်တဘီလၢတၢ်ထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်.
- ▶ တၢ်ထီၣ်ဝဲ -
- ▶ သးနီၣ်
- ▶ မုၢ်/ခွါ
- ▶ နီၢ်ခိတယၢ်လၢ
- ▶ နီၢ်ထီ/နီၢ်ခိနီၣ်နီၣ်သ့
- ▶ MUAC

...လၢကဆဲးတဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်.

တၢ်တဲကျၢ်တၢ်က့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ် - တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၣ်ပုၤ

- ▶ တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၣ်ပုၤတၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲၣ်နီၣ်တၢ်အတၢ်မၤအကျိၣ်အကျဲတၢ်ခါ,လီၤဆိၣ်တၢ်လၢတၢ်မၤအီၤလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူပုၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်အပူၤဖဲဖိသၣ်တဖၣ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ▶ တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၣ်ပုၤအတၢ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်(ဃုၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်သါတၢ်ဆါအကၤတဖၣ်) မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအပူၤမၤတၢ်ဖိဒီးပုၤတၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢကဆၢတဲၣ်တၢ်လၢကဆၢပီၤဖိသၣ်တဖၣ်အုတၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP) မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (TFP) မ့တမ့ၢ် ဆဲးဟ့ၣ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ် IYCF အတီၤပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်.

တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိၣ်ပုၤအတၢ်ဂဲၤလိ တၢ်ဖူးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဖီးတၢ်မၤအီၤ

- ▶ **ဂ့ၢ်ပၤပိၣ်လိတၢ်ဖိဒူးနဲၣ်တၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်, ဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ပိၣ်လိဖိဓာဲတၢ်ထီၣ်နီၣ်ခိမိၣ်အတၢ်ဆၢ, အနီၣ်နီၣ်ထီၣ်ဘၣ်, ဒီးသူ MUAC အတၢ်ထီၣ်ပိၣ်လိတဖၣ်လၢအကြဲဆဲးဘၣ်ဝဲ.**
 - တၢ်ထီၣ်(၈၇)လၢတၢ်ဘုၤလိဖဲဖိဒီး
 - တၢ်ထီၣ်တၢ်အသ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်က့ၤလၢနီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်
 - MUAC အနီၣ်ထီၣ်ဖျါ
 - တၢ်လူၤကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အလံၤ
 - တၢ်ရၢၢ်သးတၢ်မိၤယဲၤဟ့ၣ် #18-31
 - YouTube video - <https://youtu.be/3pQUtOsjjSY>

တၢ်မၤလိ ၁၀

တၢ်လိၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ
 တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
 တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 ဒီးလံာ်နီၤလိၤတဖၣ်

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ - တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါတၢ်

တၢ်မၤလိ ၁၀ - တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိပတီၢ် ၁ - တၢ်မၤလိ ၁၀ - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ - တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါတၢ်
တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၃၀၀ မံးနံး/၅ န့ၣ်ရံၣ် (ဟံးဖှိၣ်ဃုာ်တၢ်အိၣ်ဘုးတစီၢ်ဖိအဆၢကတီၢ် ၁၅ မံးနံး x ၂၁၅
ဒီး ၁ န့ၣ်ရံၣ် မုၢ်ထုၣ်တၢ်အိၣ်တဘျီ)

၁၀.၁ တၢ်ကတီၢ်လၢညါ - ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကဖးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်ခိဖျိတဲဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် -

- တၢ်မၤလိအဝဲအံၤဆဲးကျိးလိာ်သးဘူးတၢ်တံၢ်ဒီးတၢ်မၤလိဘၣ်ဃးတၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိမိာ်ပုၤ - တၢ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုး - တၢ်မၤလိ ၉.
- တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးတခါဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤတဖၣ်

၁၀.၂ တၢ်မၤလိအတၢ်တိာ်ဟံးတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ (၁၅မံးနံး,တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ်၂-၃)

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဟံးဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိအတၢ်တိာ်ဟံးတဖၣ်.

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤဝံၤန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ဟံးဖျါထီၣ် တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ် ၄ ကလုာ်.
- ကွဲးလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပတီၢ်လၢတၢ်မၤညီၣ်နီၣ်အီၤတဖၣ်.
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီမိာ်ပုၤဘၣ်ဃးတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲၤလၢတလဲၤသးဖိအဂ့ၢ်အကျိၤအသိး.
- တဲဖျါထီၣ်တၢ်မၤတခီတၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ညီၣ်နီၣ်လၢတၢ်မၤအီၤလၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အပူၤ.
- တဲန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်သမံၤသမိးဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အလံာ်ဟံးဖျါလၢတၢ်န့ၣ်နီၣ်အီၤသ့.
- ဂံၢ်ဖူးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢာ်လၢအမၤညီၣ်နီၣ်အသး.
- ဟံးဖျါထီၣ်တၢ်အကျိၤခိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထီၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဖိအပတီၢ်

၁၀.၃ တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃.

တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤတဖၣ်

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကသ့ဝဲတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲၤလၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် -

- ငှားနဲ့ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်လိသီလိတၢ်ဃုာ်ဒီးအဖိအတၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢကရူၢ်ဖးဒိၣ်ဒီးကရူၢ်ဆံးဆံးဖိအတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်တဖၣ်အပူၤ.
- တၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢအတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်တဖၣ်.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်ဒီးတဲန့ၢ်ပၢၤဝဲဒ်အလိၣ်ဝဲအသိး.

- တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်တိၢ်ဟ်.
- တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကလုာ်တဖၣ်.
- တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်.
- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲ.
- တၢ်န့ၢ်န့ၢ်အီၤသ့.
- တၢ်မၤတၢ်တခီတၢ်.
- ဂံၢ်ဒုးတၢ်လၢအမၤညီန့ၢ်အသး.
- တၢ်ထီၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဖိစရီအပတီၢ်(Confidence interval)

တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၂

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်တိၢ်ဟ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၄.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိငှားနဲ့တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၄ဒီးစံးဝဲလၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢကထီၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ/တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဃီၤဝဲပှၤထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်မ့တမ့ၢ်ကရူၢ်တဖုဂ့ၢ်တဖုဂ့ၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်တိၢ်ဟ်မ့ၢ်ဝဲဒ်သိးလၢတၢ်ကထီၣ်ကွၢ်ဝဲ -

- တၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤ
- နီၣ်အါဝဲထဲလဲၣ်
- တၢ်ရၤလီၤသး
- တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုး

လၢပှၤထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ် မ့တမ့ၢ် ကရူၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤတဖုဂ့ၢ်အဂီၢ်. ဘၣ်ထွဲဒီးထံၣ်ဘၣ်စံၣ်မၤဝဲအတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်, ဘၣ်တၢ်မၤအီၤခဲန့ၣ်တဘျီကိးဘျီဒီး, ထီၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢဖိသ့ၣ်အိၣ် ၆-၅၉လၢဒီးအိၣ်လၢဒဲကဝီၤအပူၤတဖၣ်အဂီၢ်.

ထံၣ်ဘၣ်စံၣ် ၂န့ၣ်တဘျီအတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤထုး -တၢ်တိၢ်ဟ်တဖၣ် -

တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၅

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဒိၣ်အလဲၣ်ထဲလဲၣ်တဖၣ် -

- တၢ်အိၣ်လီၤထုးအပတီၢ်အိၣ်ထဲလဲၣ်.
- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤတလၢတပုၤတဖၣ်.
- တၢ်ဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အတၢ်မၤ(IYCF)
- တီၤဘျီက့ၢ်အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤနီၣ်ဂံၢ်.
- ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဖိအတၢ်ထီၣ်(စက့)(HHS)

တၢ်အံၤထီၣ်ကွၢ်ဝဲ -

- အတၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤဖဲလဲၣ် - တၢ်အိၣ်လီၤထုးမနုၤတကလုာ်လဲၣ်ဒီးအိၣ်အမုၢ်ဝဲထဲလဲၣ်. -တၢ်ဒိၣ်ဃံ ဒီး တၢ်ဃဲဃီ ဒီး တယၢ်ဃာတုၤလီၤ.
- တၢ်အိၣ်လီၤထုးတၢ်ဆါအိၣ်ဆံးအါလဲၣ် - ဒိၣ်ဝဲအါဝဲထဲလဲၣ်.
- အရၤလီၤသးဖဲလဲၣ် - တၢ်လီၤဖဲလဲၣ်ဒီးမတၢ်လဲၣ် - ရၤလီၤသးလၢဖဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤဒီးလၢဖဲကဝီၤခဲလၢၢ်အကျါ

ဒီး

- တၢ်မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကျဲတဖၣ် - တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်ထဲလဲၣ်, လဲၤဆူတီၤဘျီက့ၢ်ပုၤဂၤလဲၣ်, ဟံၣ်ဖိဃီဖိပုၤဇုၤသၣ်ဝံၤလီၤဖိဝဲန့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - အဓိပညီ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၆

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤ - တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - တဲဝဲတၢ်ဘၣ်ထွဲလီၢ်သးလၢတၢ်လီၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စုးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါခဲခါအဘၣ်စၢၤဖဲလၢအဖိလၢအသိး.

- တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါမုၢ်တၢ်သမံသမိးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်ပတီၢ်လၢဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒီးဂုၢ်ကျဲးစးမၤအီၤသပုၤပုၤထီၣ်တခါဒီးသိးလၢကမၤတၢ်ဆၢတဲာ်တဖၣ်လၢကနဲၣ်ကျဲၤဆူပုၤထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဂ့ၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်.
- တၢ်အံၤဟံၣ်ဖိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ/တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂ့ၤလၢလၢဘၣ်ထွဲတဖၣ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢတၢ်လီၤဆီလီၢ်သးအပူၤတဖၣ်.
- တၢ်သုးကျဲၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါမုၢ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဖဲတၢ်မၤတခါန့ၣ်လီၤ.

က့ၤတဲကဒါက့ၤတၢ်ဂီၤယဲၤ ၇ - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်မုၢ်ဝဲလၢက-

- ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ, သမံသမိးဒီးသမံထံက့ၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီး/မ့တမုၢ် ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်နးတၢ်ဖိၣ်အတၢ်အိၣ်သး.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ကရူၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲအိၣ်ကတၢ်တဖၣ်.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ကီၢ်တဲာ်ခဲအကလုာ်, အိၣ်အဆံးဒီးအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲနးနးကလဲာ်တဖၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်သးသ့ဝဲတဖၣ်.

- ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအကြၢးအဘၣ်ဝဲအတၢ်န့ၢ်လီၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်.
- ဇးတယၢ်ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်လၢလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်.

ပုၤသိၣ်လိၣ်တၢ်ဖိကဘၣ်ကတီၤဆူၣ်ထီၣ်ဟ်ဖျါတၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤဗုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ခဲအံၤန့ၢ်ဆၢတၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤဖဲအသိး, တၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ကဘၣ်မၤအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဘၣ်ဒီးဘျးစဲလိၣ်သးဒီးကျဲသန့တၢ်ဘျးဒီးတၢ်တိၣ်ကျဲၤတၢ်မၤအတၢ်စံးဆၢက့ၤတၢ်တဖၣ်ဒ်လၢတၢ်ပညိၣ်ဟ်ပနီၣ်အီၤလၢအကြၢးအဘၣ်ဒ်သိးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးတၢ်ဆါဒီး/ မ့တမ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အပူၤကဘၣ်တၢ်မၤအီၤတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤဗုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကလုာ်တဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၈-၉.

ပုၤသိၣ်လိၣ်တၢ်ဖိဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၈ ဒီး စံးဝဲလၢတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျးဝဲလၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဗးတၢ်လီၤဗုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်လီၤဆီလိၣ်သးအကလုာ်တဖၣ်.

- တၢ်ဗုသ့ၣ်ညါဒီးဆၢတၢ်တၢ်ချ့သးဒီး(မိခိၣ်ဒုသဝီ)(Rapid (rural) appraisal)
 - တၢ်သိၣ်တၢ်သိခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤအကါဒိၣ်ကတၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်န့ၢ်ပၢၢ်ဝဲဘၣ်ဗးတၢ်ဗုသ့ၣ်ညါဒီးဆၢတၢ်တၢ်ချ့သးဒီး(လၢခိခိၣ်ဒုသဝီ)(RRA)န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်တခါလၢတမ့ၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢတၢ်ထၢဖိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်, မ့ၢ်ဝဲ, တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စုသ့ခိၣ်ဘၣ်အတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤတခါ, လၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤဗုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အပိးအလီတဖၣ်အစ့ၣ်လၢတၢ်ဗုသ့ၣ်ညါသမံသမိးတၢ်အိၣ်သးတခါအဂီၢ်. - ပုၤန့ၢ်လီၤပၣ်ဗုၣ်မၤသကိးတၢ်ဖိအတၢ်တၢ်ပိၣ်ဝဲသကိးတၢ်ဒီးဝဲကျဲၤသကိးတၢ်.
 - တၢ်ဗုသ့ၣ်ညါဒီးဆၢတၢ်တၢ်အပိးလီၤညီန့ၢ် ၅ ခါမ့ၢ်ဝဲ -
 - ပုၤဟ့ၣ်ခုသ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်လိၣ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်.
 - ကရူၢ်တၢ်တၢ်ပိၣ်ဝဲသကိးတၢ်တဖၣ်.
 - ကရူၢ်တၢ်ထံၣ်လိၣ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်.
 - တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဗါတၢ်ဆီလီၤဟ်တၢ်.
 - တၢ်လီၤဗုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်လၢတလဲၤဒ်အလုၢ်လၢအိၣ်ဝဲအသိး.
- တၢ်ဗုသ့ၣ်ညါသမံသမိးတၢ်ချ့သးဒီး(Rapid assessment)
 - တၢ်ဗုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအကျိၤအကျဲၤလၢတၢ်သမံသမိးဆိတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်ဖဲလၢတၢ်စးထီၣ်တုၤလီၤကျဲလီၤတၢ်တိၣ်ကျဲၤတၢ်မၤအကတီၢ်.
 - တၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်ဟ်လံ, တၢ်ထံၣ်လိၣ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်လၢအဖိးသဲစး, တၢ်ထံၣ်လိၣ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဒီးပုၤတဝၢ, ပုၤတဝၢအတၢ်ဗုသ့ၣ်ညါမၤနီၣ်ဟ်ဖိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတၢ်အိၣ်သးကိးတၢ်, ကရူၢ်အတၢ်ဝဲသကိးတၢ်.

- **တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်(Baseline Survey)**
 - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါပုၤနီၣ်ဂံၢ်လၢကသ့ၣ်ညါပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးအကလုာ်, အိၣ်အဆံးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤအကလုာ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤအိၤသ့ၣ်လၢတၢ်ကနီၣ်လီၤမၤစၢၤအဂီၢ်.
 - မၤအိၤလၢတၢ်တီၢ်ကျဲၤတၢ်မၤစးထီၣ်သးဒ်သိးလၢကမၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပညိၣ်ပာ်ပနီၣ်အိၤတဖၣ်ဒ်သိးလၢကသ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဆီတလဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါလူၤကွၢ်မၤနီၣ်မၤဃါက့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါလူၤကွၢ်မၤနီၣ်မၤဃါက့ၢ်(Follow-up Survey)**
 - ဒ်သိးသိးဝဲဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးတၢ်မၤအိၤလၢအဆၢကတီၢ်လီၤဆီလိာ်သးဒ်သိးလၢကသ့ၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
 - သူတၢ်သံက့ၢ်တဖၣ်တမံၤဃီဒီးတၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်နီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတခါဃီလၢပုၤထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်တဖုဃီဒ်လၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်အပူၤအသိး.

တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၃

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၀.

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်အဝဲအံၤပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲအကလုာ်ကလုာ်တခါမ့ၢ်လၢတၢ်မၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကလုာ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်န့ၣ်ကလိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်ဝဲတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်.

(သူထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲဒ်အလိၣ်ဝဲတသ့ဖဲအသ့)

- ထၢဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအအိၣ်ဝဲတဖၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂၤတဖၣ် - ပုၤအနီၣ်ဂံၢ်, ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီဒီးအတၢ်မၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးခိၣ်ဃၢၤဝဲတရံးတၢ်အိၣ်သး, ပုၤတဝၢအတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ.
- ရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်ဒီးကတဲာ်ကတီၢ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ - မတၢ်ကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီးကမၤဝဲအခါဖဲလဲၣ်.
- တီၢ်ပာ်ဃာ်စုတီၢ်ပာ်.
- တၢ်ဖံးမၤဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ.
- တၢ်မၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖျိၣ်, တၢ်သမံထံးဝဲထံနီၤဖးအိၤ.
- နီၤလီၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအစၢတဖၣ်ဒီး
- ကတဲာ်ကတီၢ်လၢကမၤဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အစၢတဖၣ်.

တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲ(Sampling) - တၢ်မၤအကျိၤအကျဲအခိၣ်သ့ၣ်လၢကမၤစၢၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အစၢၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး, လၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤသ့ၣ်ဒီးတၢ်ဒီးသးသန့ၤသးလၢအီၤသ့. - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၁၁.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိ

တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲ(Sampling)အကလုာ်တဖၣ် - ကျဲလၢကဃုထၢပှၤကညီလၢတၢ်ကဘၣ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအီၤတဖၣ်.

- လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါပှၤကိးကးဒီးတသ့ဘၣ် - တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဒီးတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤ.
- လၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အဃိပကဘၣ်ဂံၢ်ဒူးတၢ်အဖိအံၤလၢအဘၣ်လၢသ့ဝဲတၢ်ထၢဖိၣ်ပှၤနီၣ်ဂံၢ်စရီၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်.
- တၢ်နီၣ် -
 - ဂံၢ်ဒူးတၢ်အဖိအဖိအဆံးဒီးဃုထၢတၢ်အဖိတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အပူၤ.
 - တၢ်မၤတၢ်အဖိလၢတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကွၢ်မဲာ်တၢ် (တဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်) လၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အစၢၤတဖၣ်အပူၤ.
 - လိၣ်ဘၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢက
 - ဂံၢ်ဒူးတၢ်အဖိအကွၢ်ဂီၤအဖိအဆံး,
 - ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်မၤကွၢ်တၢ်အဖိအတက့ၢ်, ဒီးတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢတလဲၤဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤအသိး.

တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤသ့ ၃ ကလုာ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၂

- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲယိယိဖိလၢတလဲၤဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤအသိး.
- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢအိၣ်ဒီးအကျိၤအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး.
- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢကရူၢ်

တၢ်တဲာ်ပၢၢ်တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲအကျိၤအကျဲ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၃.

တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲယိယိဖိလၢတလဲၤဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤအသိး - (နီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်“ဟးထီၣ်လၢခိၣ်ဖျိၣ်တဖျၢၣ်အပူၤ”အကျိၤအကျဲ)

- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲယိယိဖိလၢတလဲၤဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤအသိး မ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျိၤအကျဲတခါလၢအမ့ၢ်တၢ်တခါလၢပဃုထၢပှၤကညီအကရူၢ်တဖု(တၢ်ဟံးပနီၣ်ပှၤ) လၢကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အဂီၢ်လၢကရူၢ်ဖးဒိၣ်တဖု(ပှၤခဲလၢာ်)အပူၤ. ပှၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဃုထၢအီၤလၢတၢ်တဟံးသးအပူၤလၢတၢ်ဘၣ်ဆၢၣ်ဘၣ်တီၤအပူၤဒီးပှၤထံဖိကီၢ်ဖိအကရူၢ်ဖိတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ထံးသိးသိးလၢတၢ်ကဃုထၢအီၤလၢတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢအိၣ်ဒီးအကျိၤအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး - (နီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ထံးလၢတၢ်ဖီၣ်နီၣ်နီၣ်အိၣ်တဖျၢၣ်ဒီးပုၤကိးဂၤကိးထီၣ်, နီၣ်ဂံၢ်၁၀)

- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢအိၣ်ဒီးအကျိၤအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးမ့ၢ်တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢတလဲၤဒ်ဂ့ၢ်ဝီၤအကျိၤအကျဲတခါလၢဘၣ်တၢ်သူအိၣ်ခဲအံၤခဲအံၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ယိၤဖိဒီးတၢ်န့ၢ်နီၣ်အိၣ်သ့ဝဲခံၤလၢဂၢ်အသိးတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢတၢ်ဃုထၢတၢ်လၢတၢ်တဟ်သးအပူၤလၢလဲၤဒ်အကျိၤအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးအသိးန့ၣ်, ပုၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဖိကစးထီၣ်ထၢထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ထံးတခါလၢတၢ်တဟ်သးအပူၤလၢနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်အိၣ်တဖျၢၣ်အကျိၤ. ဝံၤဒီးပုၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဖိကဃုထၢတၢ်ဂ့ၢ်အနီၣ်ဂံၢ်(နီၣ်ဂံၢ်၁၀)စ့ၣ်စ့ၣ်လၢအိၣ်လၢစရီၤအပူၤ.

တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢအကရူၢ် - (တၢ်ဃုထၢနီၣ်နီၣ်လၢကရူၢ်)

- ပုၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဖိဃုထၢကရူၢ်တဖျၢၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ကရူၢ်ဟ်ဖိၣ်သးတဖျၢၣ်, ဝံၤဒီးလၢကရူၢ်ဟ်ဖိၣ်သးတဖျၢၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်အပူၤန့ၣ်, ဃုထၢတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤတခါစ့ၣ်စ့ၣ်လၢသူတၢ်ဃုထၢတၢ်လၢတၢ်တဟ်သးအပူၤအိၣ်ယိၤဖိမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဃုထၢတၢ်လၢတၢ်တဟ်သးအပူၤလၢအလဲၤဒ်အကျိၤအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးအိၣ်အသိးတဘိတိသ့. ဃုထၢလၢကဒုးပၣ်ဃုထံၣ်ကရူၢ်ဟ်ဖိၣ်သးဒီးတဖျၢၣ်သ့ဝဲဒီးတမ့ၢ်ဝဲလၢကနီၣ်ဖးလီၤအိၣ်လၢအဝဲန့ၣ်အပူၤဘၣ်.

(လံာ်ဒီးသန့ၤလၢအုထၢၣ်နဲးအပူၤ-<https://explorable.com/what-is-sampling?gid=1578>)

ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိသူတၢ်အိၣ်ဘၣ်ဃးထံကီၢ်မၤဝဲတၢ်ဃုထၢတၢ်ဖီၣ်ကျိၣ်စ့ၣ်ဖးဘူၣ်တီၢ်နီၣ်ဂံၢ်(Lottery) တဖျၢၣ်သ့ဝဲလၢကဒုးနဲၣ်ဟ်ဖျိထီၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲအကျိၤအကျဲလီၤဆီလိာ်သးတဖျၢၣ်.

- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲအိၣ်ယိၤဖိလၢတလဲၤဒ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤအသိး - တၢ်မၤအကျိၤအကျဲခဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ထုးန့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်လၢတလဲၤဒ်အကျိၤအကျဲအသိးလၢနီၣ်ဂံၢ်တဖျၢၣ်အကျိၤ.
- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲအိၣ်လၢအိၣ်ဒီးအကျိၤအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး - နီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ထံးတဖျၢၣ်တၢ်ဃုထၢအိၣ်လၢတၢ်ဃုထၢနီၣ်နီၣ်အိၣ်အပူၤဝံၤဒီးနီၣ်ဂံၢ်လၢအပိာ်ထွဲထီၣ်အခံကဘၣ်တၢ်တဲထီၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢာ်.
- တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲလၢအကရူၢ် - နီၣ်ဂံၢ်တဖျၢၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်ဘၣ်တအိၣ်လၢအဂ့ၢ်အကျိၤဘၣ်ဘၣ်အသိးဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဂ့ၢ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးလၢတၢ်ဆါ(ထံၣ်)အိၣ်အလီၢ်န့ၣ်,အိၣ်ဒီးနီၣ်ဂံၢ်တဖျၢၣ်လၢတအိၣ်ဒ်အဂ့ၢ်အကျိၤရဲၣ်လီၤသးအသိးဘၣ်လၢအမ့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်တဖျၢၣ်လၢတၢ်ဃုထၢအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဖျၢၣ်လၢအဟံးမူဒါလၢတၢ်မၤသ့ၣ်တဖျၢၣ်အံၤကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်သိၣ်လိဒီးသ့ၣ်ညါနီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲအိၣ်တဖျၢၣ်ဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါပုၤနီၣ်ဂံၢ်စရီၤတဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်တၢ်လီၤ - ၁၅မံးနံး

တၢ်မၤလိအပတၢ် ၄

တၢ်မၤတၢ်တၢ်တၢ်(Bias) - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၄-၁၅, (၃၀မံးနံး)

“တၢ်မၤတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်” အိၣ်ပညိၣ်လီၤကံးတၢ်ဃုထၢတၢ်တဖၣ်(လီၤကံးဃုထၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်တၢ် အိၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်အဆံး) တၢ်မၤလၢတၢ်ဃုထၢတၢ်နီၣ်တၢ်တဖၣ်အစၢတဖၣ်တၢ်မၤလၢကပံၤဖျါ ထီၣ်က့ၤတၢ်လၢပုၤထံဖိကီၢ်ဖိတဖုအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်အိၣ်သ့ၣ် ၄ ခါ

- တၢ်ဃုထၢတၢ်တၢ်တၢ်
- တၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်တဘၣ်
- တၢ်မၤသဘံၣ်ဘုၣ်တၢ်
- တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်တၢ်တၢ်

- တၢ်ဃုထၢတၢ်တၢ်တၢ် - ဃုထၢ “မတၢ်” လၢကပံၤဃုထၢလၢတၢ်ဃုထၢအပူၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဃုထၢတၢ်နီၣ်လၢတၢ်တဖၣ်သးအပူၤဘၣ်, အဃိတၢ်တၢ်ဃုထၢတၢ် အက့ၢ်အံၤတမၤခၢၣ်စးတၢ်လၢပုၤဒီးတဖုအဂီၢ်ဘၣ်.
- တၢ်ထီၣ်ကမၣ်တၢ်တဘၣ် - တၢ်ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢကမၣ်ဝဲဝဲလၢတၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ် မ့ၢ်အါန့ၢ်မ့ၢ်တဖုန့ၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်အမ့ၢ်အတီၢ်အစၢအသိး(အိၣ် - သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ် တၢ်(စက့)လၢအကမၣ်တဖျါလၢမၤအါထီၣ်တၢ်ထီၣ်တၢ်အတယၢ်တဖၣ်)
- တၢ်မၤသဘံၣ်ဘုၣ်တၢ် - တၢ်လၢပထီၣ်အီၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢစိကမီၤအီၤ(ပသ့ၣ် ညါအီၤလၢတဘၣ်ဝဲဘၣ်) လၢတၢ်အဂုၤအဂၤတမံၤမံၤလၢပတထီၣ်အီၤဘၣ်.
- တၢ်သ့ၣ်နီၣ်တၢ်တၢ်တၢ် - ပုၤကညိၣ်သ့ၣ်နီၣ်တၢ်ကမၣ် - အိၣ် - အဝဲသ့ၣ်ဆိ ကမိၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်န့ၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါ, တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ် သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲ - အိၣ် - တၢ်မနုၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အဖိဖဲမဟါတနံၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တၢ်လၢတၢ်ဃုထၢအီၤ - ၃၀မံးနံး

တၢ်န့ၢ်န့ၢ်အီၤသ့ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၆

တၢ်န့ၢ်န့ၢ်အီၤသ့မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

- တာ်နာ်န့ၣ်အီၤသ့မ့ၢ်ကျဲၤလၢကသမံသမိးပတာ်ထီၣ်နီၣ်တဲာ်နီၣ်တာ်အပီးလီတဖၣ်(ဖဲအမ့ၢ် တာ်ဃုထၢတာ်အဖိအသိး)လၢကမၤလီၤတံာ်လၢအဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတာ်လၢပတဲအီၤလၢအ ဘၣ်တာ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢကထီၣ်တာ်အဂီၢ်.

ပတဲတာ်ထီၣ်တာ်အပီးလီတခါမ့ၢ်တာ်လၢပနာ်န့ၣ်အီၤသ့မ့ၢ်လၢပမ့ၢ်သ့အီၤကိးဘျီဒုးန့ၣ်ပမၤန့ၣ်တာ်ထီၣ်နီၣ်တဲာ် နီၣ်တာ်အစၢတဖၣ်လၢအဖိသိးသိးဝဲထီၣ်နီၣ်လီၤ.

ကွၢ်တာ်ဂီၤအဖိဖၣ်ပျါလၢတာ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၆အပူၤလၢကထံၣ်ဘၣ်တာ်အဖိတခါလၢပထီၣ်တာ်လၢတာ် နာ်န့ၣ်အီၤသ့န့ၣ်ဖဲလဲၣ်. -

ပတာ်အဖိမ့ၢ်တာ်လၢတာ်နာ်န့ၣ်အီၤသ့မ့ၢ်လၢအမ့ၢ် -

- ...“တအိၣ်လၢတာ်ဟံပနီၣ်အီၤအပူၤ”ဖိသ့ၣ်အနီၣ်ခိတယၢၢ်ဃၢလီၤစ့ၤ(WFH)လၢဘၣ် တာ်ထီၣ်ကွၢ်အီၤ, စ့ၤန့ၣ် ၃% လၢတာ်ဟံပနီၣ်ပုၤ.
- ...“တအိၣ်လၢတာ်ဟံပနီၣ်အီၤအပူၤ”ဖိသ့ၣ်နီၣ်ခိတထီၣ်ဖဲအကြၢးဒီးသးန့ၣ်အသိး. နီၣ်တထီၣ်ဖဲအကြၢးဒီးသးန့ၣ်အသိး(HFA)လၢဘၣ်တာ်ထီၣ်ကွၢ်အီၤ, စ့ၤန့ၣ် ၅% လၢ တာ်ဟံပနီၣ်ပုၤ.
- ...ဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖဲ- ၂၉လၢတုၤဆူဖိသ့ၣ်၃၀-၅၉လၢအဘၣ်စၢၤန့ၣ်တာ်ထီၣ်ဃုအိၣ်ဝဲ ၀.၇၈-၁.၁၈လၢအကြၢးဘၣ်ဝဲ= ၀.၉၈.
- ...ပမ့ၢ်တဲလၢတာ်ကတိၤအဂၤန့ၣ်ပအိၣ်ဒီးတာ်လၢအအါအစ့ၤလၢကြၢးအဘၣ်လၢ သးန့ၣ်ကရူၢ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤ.
- ...ပိာ်မုၢ်ဖိသ့ၣ်ဒီးပိာ်ခွါဖိသ့ၣ်အဘၣ်စၢၤတာ်ထီၣ်ဃုအိၣ်ဝဲ ၀.၈ဒီး၁.၂.

တာ်မၤလိပတီၢ် ၅

ဂံၢ်ဒုးတာ်အိၣ်လီၤထုးလၢအကဲထီၣ်ညီၣ်န့ၣ်အသး - တာ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၇-၁၈.

$$\frac{\text{ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတာ်အိၣ်လီၤထုးအနီၣ်ဂံၢ်}}{\text{ပုၤလၢတာ်ထီၣ်အီၤအနီၣ်ဂံၢ်}} \times ၁၀၀ = \text{အိၣ်ဝဲ (ဒ်\%)}$$

- မျးကယၤနီၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်တာ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတာ်မၤတာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၤလၢအကျၢၢ်ဘၢဝဲတာ်ခဲလၢာ်အ ကွၢ်အဂီၢ်, တာ်ဘျုးလီၤစ့ၤလၢအလိၣ်ဝဲ - ကျိၣ်စ့ၤမၤစၢၤ, ပုၤမၤတာ်ဖိဒီးတာ်ဖိတာ်လံၤတဖၣ်ဒီးတာ် သတူၢ်ကလၢာ်/တာ်နးနးကျဲၤကျဲၤ.

ပုၤဟ့ၣ်တာ်သိၣ်လိဖိက့ၤကွၢ်က့ၤဆူ <http://data.unicef.org/topic/nutrition/malnutrition/> လၢတာ် ဂုၢ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးအဂီၢ် ၂၀၁၆.

<http://data.unicef.org/wp-content/uploads/2016/09/UNICEF-Joint-Malnutrition-brochure.pdf> ဒီး

http://www.who.int/nutgrowthdb/publications/worldwide_magnitude/en/

တၢ်အိၣ်ဘၣ်းတဖၣ်တလီၢ် - မ့ၢ်ထုၣ်တၢ်အိၣ် - ဝဲဝဲမံးနံး

တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အစၢတဖၣ် - ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံာ်ဟံၣ်ဖျါ - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၁၉-၂၆ -ဝဲဝဲမံးနံး

ဖူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်လိသီလိတၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်, ဒီးတၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢ.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဲန့ၢ်ပၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢဖီလၢတဖၣ်-

- တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကသုဝဲထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အလံာ်ဟံၣ်ဖျါအံၤမ့ၢ်ဒီးသီးလၢကတဲန့ၢ်ပၢ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်လဲၣ်.
- ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါမ့ၢ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤအခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၤတခါ(ခံန့ၣ်တဘျီကိးဘျီဒီး)လၢဟံၣ်လီၤကျဲၤသန့ဒီးဆၢတဲာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- မ့ၢ်“ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အုၣ်ကီၤ”တခါလၢတၢ်ကမၤတၢ်ဆၢတဲာ်ကျဲၤသန့ဒီးတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အဂီၢ်လၢဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်လၢထံၣ်ဘၣ်စံၣ်ဒီးအပှၤမၤသကိးတၢ်ကရၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မးအဃိ, ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်လၢအိၣ်ဒီးအကျိၤအကျဲၤလီၤဒီးဖူးန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဖိစရီၤလၢအဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတသ့ဝဲအသ့ (အဖိ -တၢ်န့ၣ်န့ၢ်အိၣ်သ့ဒီးဒီးသန့သးသ့).

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ

၁. ခံန့ၣ်တဘျီကိးန့ၣ်ဒီးန့ၣ်, ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကရၢမၤသကိးတၢ်တဖၣ်, မၤဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢကီၢ်ဆၢဒိတတီၤအပှၤလၢပၣ်ဃုာ်ဒဲကဝီၤကိးဘၣ်ဒီးဒီးအမ့ၢ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲက့ၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကျိၤအကျဲၤတခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အစၢတဖၣ်တၢ်သူအိၣ်လၢကျဲၤသန့ဒီးတၢ်ဖိးတၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ဆၢတဲာ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢကမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤအပှၤန့ၣ်, ပကက့ၤကွၢ်က့ၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကျိၤအကျဲၤလၢတၢ်သူအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်က့ၤတၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်အဖိလၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါနီၢ်နီၢ်ကီၢ်ကီၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
၂. ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အပှၤလီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အခိၣ်မ့ၢ်ချူးန့ၣ်, ပှၤအဝဲအံၤကဘၣ်တၢ်ကွဲမ့ၢ်အိၣ်ပှၤသမ့ၢ်ကတိၤတၢ်ဖိတဂၤလၢကကတိၤဝဲတၢ်လဲၤခီဖျိဘၣ်ဃးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်လၢဒဲကဝီၤပှၤ - လီၤဆီဒုတၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တၢ်သိၣ်လိ, တၢ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်လၢတၢ်သူအိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်မၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လၢပှၤပၤဆုာ်တၢ်ခိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အစၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
၃. ၂၀၁၅အလံာ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ်တၢ်ကွဲးဒိန့ၢ်အိၣ်ဝဲလၢပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်အဂီၢ်လၢကကွၢ်ဝဲဝဲလၢတၢ်ဖူးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အဆၢကတီၢ်. ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကိးဂၤကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ပှၤအခိၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကွဲးဖျိတဂၤတဘျီစုာ်စုာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤယဲၤတဘျီစ့ၢ်စ့ၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်လၢ်ပၢ်ဖျါအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်အပတီၢ်တခါစ့ၢ်စ့ၢ်

လၢ်ပၢ်ဖျါအက့ၢ်ဂီၤဒိ - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၁၉

တၢ်ဂီၤယဲၤအံၤပၢ်ဖျါဝဲတၢ်ကွၢ်ကတၢၢ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကျိၤအကျဲၤလၢအဂ့ၢ်ခိၣ်လၢလၢ်ကတၢၢ်တၢ်ကတၢၢ်အပူၤ.

တၢ်အခိၣ်ပညီတဖၣ်ဒီးတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်နီၣ်ထီၣ်တဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၀

လၢ်ပၢ်ဖျါအဝဲအံၤပၢ်ဖျါဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးအကလုာ်မနုၤတဖၣ်လၢပလီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအီၤဒီးတၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲၣ်နီၣ်တၢ်အတီၤပတီၢ်မနုၤတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဒ်လၢWHO ပၢ်ပနီၣ်ဝဲအသိး.

ပုၤအခိၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကွဲးဖျိၣ်ဖျိၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၁

လၢ်ပၢ်ဖျါအဝဲအံၤပၢ်ဖျါဝဲတၢ်ကွဲးဖျိၣ်ဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးပၢ်ဖျါဝဲတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကါဒိၣ်တဖၣ်ပၣ်ဃုာ်ခဲလၢ် - တၢ်တိၢ်ပၢ်တဖၣ်, တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ, တၢ်အစၢတဖၣ်ဒီးတၢ်ကမၤအီၤဆူညါအပတီၢ်တဖၣ်(ညီၣ်နီၣ်တၢ်အဝဲအံၤထီၣ်ဆူပုၤခိၣ်ပုၤနီၣ်ပတီၢ်ထီၣ်အအိၣ်ဒီး/မ့တမ့ၢ်လၢပုၤထုးထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အအိၣ်).

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၂

လၢ်ပၢ်ဖျါအဝဲအံၤပၢ်ဖျါဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကါဒိၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ - တၢ်ဂ့ၢ်ပူၤကွၢ်, ပုၤတဝါဒီးတၢ်မၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အဂုၤလၢအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်, ပုၤနီၣ်ဂံၢ်, ပုၤတဝါအတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်မၤ.

တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၃

လၢ်ပၢ်ဖျါအဝဲအံၤပၢ်ဖျါဝဲတၢ်မၤတၢ်အကျိၤအကျဲလၢတၢ်သူအီၤ - တၢ်ဃုထၢတၢ်, တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်, တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် - အဖိ-တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ကရၢကရိအတၢ်မၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိ.

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အဝဲအံၤသ့ၣ်တၢ်ဃုထၢတၢ်အခိၣ်တီၤလီၤဝဲလၢဖိသ့ၣ်၆-၅၀လၢတဖၣ်. ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်သိၣ်လိတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပူၤမၤတၢ်ဖိလၢကမၤဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအတၢ်မၤလၢဒဲကဝီၤခဲလၢ်အပူၤလၢသ့ၣ်တၢ်မၤကွၢ်တၢ်အတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤအကျိၢ် - တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖျိၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢတၢ်သူဝဲSPSS software Version 9 - WHO အတၢ်ပၢ်ပနီၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အတီၤပတီၢ်ဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢကပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထီၣ်ပုၤနီၣ်ခိၣ်ပုၤအစၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အစၢတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၄

လၢ်ပၢ်ဖျါအဝဲအံၤတဲဘၣ်ပုၤလၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အစၢတဖၣ် - လၢလၢ်ပၢ်ဖျါအံၤအပူၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါကွၢ်ဃုသ့ၣ်ညါဝဲ -

တၢ်အိၣ်လီၤထုးအပတီၢ်တဖၣ် - တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်မ့တမ့ၢ် တၢ်ဃးဃိအတၢ်ထီၣ်ဃူ, တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ဒိၣ်ဃံ, တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢနီၣ်ဂံၢ်စ့ၤလၢတလၢတပုၤဝဲတဖၣ်, တၢ်မၤပုၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအကျၢ်ဘၢဃုာ်တၢ်ခဲလၢာ်, ဘၣ်တၢ်မံၣ်အ့ၤတလၢတပုၤတဖၣ်, တၢ်တြီၢ်ဆၢထိးကလဲးဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်, တၢ်ဘျီကွၢ်အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤဒီးဟံၣ်ဖိဃိဖိတၢ်သ့ၣ်ဝံၤလီၤဒိအနီၣ်ထီၣ်စက့(HHS)တဖၣ်.

တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၅

လံာ်ဟံၣ်ဖျါအဝဲအံၤတဲန့ၢ်ပာ်ဝဲတၢ်အစၢတဖၣ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ကဲဘျုးကဲဖှိၣ်အခိပညီၣ်လဲၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢခါဆူညါအဂီၢ်တဖၣ်.

တၢ်အဝဲအံၤတၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်မၤအတၢ်အုၣ်ကီၤ - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အစၢတဖၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်ကီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤမၤတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲထဲလဲၣ်ဒီးတၢ်မနုၤလၢကဘၣ်မၤဆူညါလၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂီၢ်.

တၢ်ဖိာ်ထွဲတဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၂၆

လံာ်ဟံၣ်ဖျါအဝဲအံၤပၣ်ဃုာ်- တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤထုးအစၢလၢဒဲကဝီၤ, တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအလံာ်က့မၤပုၤ, တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂ့ၢ်တက့ၢ်ဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအကျဲ(လၢတၢ်မၤအီၤဖျါဖျါဖျါဖျါ)အဂီၢ်.

တၢ်ကျၢ်တၢ်က့ၢ်တၢ်မၤလိ - ၃၀မံးနံး - ပုၤသိၣ်လိတၢ်ဖိမၤကတၢ်က့ၢ်တၢ်သိၣ်လိခိဖျါစံးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်.

- တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်တခါလၢတၢ်မၤတၢ်ဆူတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်မၤတခါလၢကမၤဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုး, လီၤဆီဒၣ်တၢ်ဖိသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးအပူၤဒီးလၢပုၤဂ့ၢ်ဝဲထဲထွဲအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလၢတၢ်တိာ်ကျဲၤဒီးမၤအီၤလီၤဆီလၢကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဒီးသူအီၤလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤတၢ်အကျိၤအကျဲအတီၤပတီၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးတၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ် - တၢ်မၤလိအဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ် - ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်.
- သူတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကျိၤအကျဲလၢအဘၣ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစၢလၢအဘၣ်ဝဲလၢတၢ်သူအီၤဒ်တၢ်အုၣ်ကီၤအသိးကသုဝဲလၢကျဲသန့ဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်မၤအတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်.
- တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအကါဒိၣ်တနီၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဝဲမ့ၢ် တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကလုာ်တဖၣ်, တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲ, တၢ်န့ၢ်န့ၢ်အီၤသ့, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အစၢတဖၣ်.

- ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါခံၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဂ့ၢ်, ဝံၤဒီးသူအီၤလၢကျဲၤသန့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဆီတလဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်

- လံၢ်ကုဖးလံၢ်, ထီၣ်ဒဲးဘိဖးဒိၣ်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- LCD projector လၢ YouTube video အဂီၢ်
- လံၢ်နီၤလီၤတဖၣ် – PowerPoint
တၢ်ဂီၤယဲၤတဖၣ်, ကဘျးဟ ၁၄, ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံၢ်ဟ်ဖျါ – Z-Score လံၢ်တီၤပြီၤလၢဒုးန့ၣ်တၢ်ဒိၣ်ဃံ
- ၂၀၁၅န့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံၢ်ဟ်ဖျါ
- PowerPoint Slides– တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဟ်ဖျါ.

လံၢ်အုၣ်ကီၤတဖၣ် –

တၢ်အုၣ်ကီၤအပုၣ်ယဲၤသန့အလီၢ်တဖၣ်

- တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်တဖၣ် – <https://explorable.com/what-is-sampling?gid=1578>)
- 2016 Global Nutrition data reference - <http://data.unicef.org/topic/nutrition/malnutrition/>
- <http://data.unicef.org/wp-content/uploads/2016/09/UNICEF-Joint-Malnutrition-brochure.pdf>
- http://www.who.int/nutgrowthdb/publications/worldwide_magnitude/en/
- eLENA- တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံၢ်အုၣ်ကီၤအပုၣ်ယဲၤကဘျးအကျိၤ – World Health Organization – လီၤအလံၢ်ရိၤဒၢးလၢတၢ်ဖးအီၤလၢခိၣ်ဖျါထၢၣ်အပူၤတဖၣ် လၢတၢ်ကဃုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ် (eLENA) <http://www.who.int/elena/en/>
- UNICEF – Nutrition in Emergency/Humanitarian Settings- လီၤအတၢ်မၤလီၤလၢ တၢ်သိၣ်လီၤအီၤလၢခိၣ်ဖျါထၢၣ်အပူၤတဖၣ် (eTraining module) - <http://www.unicef.org/nutrition/training/list.html> -

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ် လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်မၤလိ ၁၀

တၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံတဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤဝံၤန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ် ၄ ကလုာ်.
- ▶ ကွဲးလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပတီၢ်လၢတၢ်မၤညိၣ်န့ၣ်အီၤတဖၣ်.
- ▶ တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဖိၢ်ပှၤဘၣ်ဃးတၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲၤလၢတဲၤသးဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤအသိး.
- ▶ တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်စီတၢ်တၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ညိၣ်န့ၣ်လၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအပူၤ.
- ▶ တဲၤန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်သမံၤသမိးဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အလံာ်ဟံၣ်ဖျါလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤသ့.
- ▶ ဂံၢ်ဒွဲးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလံာ်လၢအမၤညိၣ်န့ၣ်အသး.
- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အကါဒိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထီၣ်ဒွဲးနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဖိအပတီၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ပကကွၢ် -

- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်တီၢ်ဟ်.
- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကလုာ်တဖၣ်.
- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ဃုထၢတၢ်အကျဲ. (Sampling)
- ▶ တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤသ့.
- ▶ တၢ်ထံၣ်တမီၤတၢ်.
- ▶ ဂံၢ်ဒူးတၢ်လၢအမၤညီၣ်န့ၣ်အသး.
- ▶ တၢ်ထံၣ်ဒူးပှၢ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်တီၢ်စရီၣ်အပတီၢ် (Confidence Interval)

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်တီၢ်ဟ်

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်တီၢ်ဟ်မ့ၢ်ဝဲဒ်သီးလၢတၢ်ကထိၣ်ကွၢ်ဝဲ -

- ▶ တၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤ
- ▶ နီၣ်အါဝဲထဲလဲၣ်
- ▶ တၢ်ရၤလီၤသး
- ▶ တၢ်လၢအဒူးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူး
...လၢကရူၢ်တဖုအပူၤ(ပှၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢၣ်)

- ▶ ထံၣ်တံၣ်စံၣ်မၤဝဲအတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်.ကရူၢ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲဖိသၣ်အိၣ် ၆-၅၉ လါတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်လီၤဆူထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအိၣ် ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်တၢ်လီၤဆူထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါထီၣ်ကွၢ်ဝဲ -

- o တၢ်အိၣ်လီၤဆူထံၣ်သ့ၣ်အပတီၢ်အိၣ်ထဲလဲၣ်.
- o တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆဲးစ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပုၤတဖၣ်.
- o တၢ်လၢဆီၣ်ရဲၣ်အိၣ်တၢ်အတၢ်မၤ(YCF)
- o တၢ်ဘၣ်ဖျီၣ်အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်ဂံၢ်.
- o ဟံၣ်စီမီၤမိအတၢ်သ့ၣ်ပံၤလီၤအိၣ်(စကျ) (HHS)
 - * အတၢ်န့ၣ်ရဲၣ်ကွၢ်ပုၤထီၣ်လဲၣ် - တၢ်အိၣ်လီၤဆူထံၣ်သ့ၣ်အတၢ်လၢတၢ်ပုၤလဲၣ်အိၣ်အဖျီၣ်ထဲလဲၣ်. - တၢ်အိၣ်မံၤဒီး တၢ်ဆဲးလီၤ ဒီး တၢ်လၢအတၢ်မၤ.
 - * တၢ်အိၣ်လီၤဆူထံၣ်သ့ၣ်အိၣ်မံၤထီၣ်လဲၣ် - ဒိၣ်ဝဲအိၣ်ထဲလဲၣ်.
 - * အလၢလီၤအိၣ်ထီၣ်လဲၣ် - တၢ်အိၣ်ထဲလဲၣ်.
 - * တၢ်မၤပဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ခူၣ်ကွၢ်တဖၣ် - တၢ်အိၣ်တၢ်ထဲလဲၣ်. တၢ်ဆူၣ်ဘၣ်ဖျီၣ်ပုၤကလၢထီၣ်လဲၣ်. ဟံၣ်စီမီၤမိပုၤဆူၣ်သ့ၣ်ပံၤလီၤအိၣ်ထီၣ်လဲၣ်.

...လၢပှၢထံၣ်ဖီၣ်ကီၢ်ဖိၣ်ဝဲလၢအပူၤ

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်

- o တၢ်သမံၣ်သမိးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်ပတီၢ်လၢသ့ၣ်တၢ်လၢကွၢ်ကွၢ်ဒီးကွၢ်ကွၢ်အတၢ်အိၣ်အစီၢ်သ့ၣ်ပုၤထီၣ်အိၣ်
- o မၤတၢ်ဆၢဘဲၣ်တဖၣ်လၢကန့ၣ်ကျဲၣ်အပူၤထံၣ်ဖီၣ်ကီၢ်မိအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါပုၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်.

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါမ့ၢ်အကျိၤအကျဲၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ/ တၢ်အိၣ်,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ရဲၣ်ဒီးတၢ်လီၤဆူထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂ့ၢ်ကတဖၣ်ဒ်မ့ၢ်မိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၢ်တၢ်အိၣ်သး. တၢ်အိၣ်လၢအံၣ်ပူၤတဖၣ်လၢကန့ၣ်ကျဲၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျဲၣ်သန့ၣ်တၢ်တိၢ်ကွၢ်တၢ်မၤအတၢ်ဆၢဘဲၣ်တဖၣ်.

o အိၣ် - အတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲကွၢ်အကျိၤအကျဲၣ် - တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤဆိတၢ်သ့ၣ်ပံၤလီၤအိၣ်အဂီၢ်အကျဲၣ်ဒီးတၢ်တိၢ်ကွၢ်တၢ်မၤလၢအိၣ်ဒိၣ်ခဲၣ်အပူၤ.

တၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ တၢ်တိၢ်ဟံၣ်ခဲလၢၣ်

- ▶ ဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါ, သမံသမိးဒီးသမံထံက့ၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီး/မ့တမ့ၢ် ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်အတၢ်အိၣ်သး.
- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ကရူၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲအိၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်.
- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ကိတၢ်ခဲအကလုာ်, အိၣ်အဆံးဒီးအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲနးနးကလဲာ်တဖၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်သးသ့ဝဲတဖၣ်.
- ▶ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအကြၢးအဘၣ်ဝဲအတၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်.
- ▶ ဒူးတယၢ်ပှၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်လၢလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်.

တၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကလုာ်တဖၣ်

- ▶ **တၢ်ဆုထံၣ်ညါဒီးဆၢတဲာ်တၢ်ချ့သး(မိခိၣ်ဒုသဝီ) (RRA)**
 - တၢ်ဆုထံၣ်ညါဒီးဆၢတဲာ်တၢ်ချ့သး(လၢမိခိၣ်ဒုသဝီ)(RRA)န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆုထံၣ်ညါအတၢ်လီၤကျဲလီၤတခါ, လၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤဆုထံၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤအလီၤအစ့ၣ်လၢတၢ်ဆုထံၣ်ညါသမံသမိးတၢ်အိၣ်သးတခါအဂီၢ်, ပှၤန့ၣ်လီၤပၣ်ဆုၣ်မၤသကိးတၢ်ဖိအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲသကိးတၢ်, တၢ်မၤအကျိၢ်အကျဲအိၣ်သ့ၣ် ၅ မဲၤမုၢ်ဝဲ – ပှၤဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်, ကရူၢ်တၢ်တၢ်ယိၣ်ဝဲသကိးတၢ်တဖၣ်, ကရူၢ်တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်, တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဆါတၢ်ဆီလီၤပၣ်တၢ်, တၢ်လီၤဆုထံၣ်ညါတၢ်လၢတၢ်လဲၤဒ်အလုၢ်လၢအိၣ်ဝဲအသီ.
- ▶ **တၢ်ဆုထံၣ်ညါသမံသမိးတၢ်ချ့သး(RAN)**
 - တၢ်ဆုထံၣ်ညါတၢ်လီၤတၢ်လီၤခဲအကျိၢ်အကျဲလၢတၢ်သမံသမိးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်ဝဲလၢတၢ်အထီၣ်တုၤလီၤကျဲလီၤတၢ်တိၢ်ကျဲတၢ်မၤအကတီၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်ပၣ်ဝဲ, တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်လၢအဖိသး, တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဒီးပှၤတၢ်, ပှၤတၢ်အတၢ်ဆုထံၣ်ညါမၤနီၣ်ပၣ်ဖျိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်သးကိးတၢ်, ကရူၢ်အတၢ်တဲာ်တၢ်တဖၣ်.

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကလုာ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ (Baseline Survey)
 - တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါပုၤနီၣ်ဂံၢ်လၢကသ့ၣ်ညါပုၤလၢအိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤလုၤအကလုာ်. အိၣ်န့ၣ်အဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ န့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤလုၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤအကလုာ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤအိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါကန့ၣ်လီၤမၤစၢၤ အဂီၢ်.
 - မၤအိၣ်န့ၣ်တၢ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤစၢၤ လီၣ်သးဒီး သးလၢကမၤဘၣ်လီၢ်သ့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ပုၤညိၣ်ပုၤနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတဖၣ်ဒီး သးလၢကသ့ၣ်ညါန့ၣ်တၢ်ဆီတလဲ မ့တဖၣ် တၢ်လဲၤလီၣ်လဲၤလီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါလုၤကျဲၤမၤနီၣ်မၤနီၣ်မၤကျဲၤ တၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ▶ တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါလုၤကျဲၤမၤနီၣ်မၤနီၣ်မၤကျဲၤ (Follow-up Survey)
 - ဒီးသးသးဝဲဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်မၤအိၣ်န့ၣ်လီၤလုၤအကလုာ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီး သးလၢကသ့ၣ်ညါန့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်လဲၤလီၣ်လဲၤလီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ.
 - သ့ၣ်တၢ်သံၣ်ကျဲၤတဖၣ်တဖၣ်မၤလီၤဒီးတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတဖၣ်လီၤလုၤပုၤထံၣ်မိၣ်မိၣ်နီၣ်ဂံၢ်တဖၣ် ဒီးလၢတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအပူၤအသိး.

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအပတီၢ်တဖၣ်

၁. တၢ်ဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအစၢၤတဖၣ် (ပုၤကညိၣ်, ပုၤဂ့ၢ်ပီၤအကျိၤအကျဲၤ, မၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကျဲၤဒီးနီၣ်ပၤဝဲၤတၢ်ရံၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်သး, ဟီၣ်မိၣ်ဂီၤအကုၢ်အဂီၤအဂ့ၢ်လၢပတီၢ်ကပီၤအပူၤ.
၂. ရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်ဒီးကတဲၣ်ကတီၢ်တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢတၢ်မၤသကိးတၢ် ဒီးကရၢမၤသကိးတၢ်တဖၣ်.
၃. တၢ်ဖံးမၤဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ.
၄. တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤ, တၢ်သမံထံၣ်ဒီးပဲၣ်ထံၣ်နီၤဖးတၢ်ဂ့ၢ်.
၅. နီၤလီၤတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအစၢၤတဖၣ်ဒီး
၆. ကတဲၣ်ကတီၢ်လၢကမၤဝဲတၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အစၢၤတဖၣ်ဒီးပုၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးမၤသကိး ဃုာ်တၢ်တဖၣ်.

တၢ်လီၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်မၤတၢ်တၢ်တၢ် လၢအကလုာ်တဖၣ်

- ▶ **တၢ်ဃုထံၣ်တၢ်တၢ်တၢ်** - ဃုထံၣ် "မတၢ်" လၢကပၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဃုထံၣ်အပူၤတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဃုထံၣ်တၢ်နီၤစါလၢတၢ်တပၣ်သးအပူၤဘၣ်. အဃီတၢ်တၢ်ဃုထံၣ်အကျဲအံၤတမၤစၢၣ်စးတၢ်လၢပူၤထံၣ်ဖိကီၢ်ဇဲလၢၢ်အဂီၢ်ဘၣ်.
- ▶ **တၢ်ထီၣ်ကမၣ်တၢ်တဘၣ်** - တၢ်ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢကမၣ်ဃဲလၢတၢ်ထီၣ်နီၣ်တၢ်မ့ၢ်အါန့ၣ်မ့တမ့ၢ်စ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ထီၣ်တၢ်တၢ်အမ့ၢ်အတီၢ်အစၢအသး (အဒိ - သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ် (စက့) လၢအကမၣ်တဖၣ်လၢမၤအါထီၣ်တၢ်ထီၣ်နီၣ်အတယၢ်ယၢစ့ၢ်လီၤတဖၣ်)
- ▶ **တၢ်မၤသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်** - တၢ်လၢပထီၣ်အီၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်လုာ်ဘၢဖိကမီၤအီၤ (ပသ့ၣ်ညါအီၤလၢတဘၣ်ဃဲဘၣ်) လၢတၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတမံၤမံၤလၢပတထီၣ်အီၤဘၣ်.
- ▶ **တၢ်သ့ၣ်နီၣ်တၢ်တၢ်တၢ်** - ပုၤကညီသ့ၣ်နီၣ်တၢ်ကမၣ် - အဒိ - အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်မနုၤလၢန့ၣ်န့ၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါ. တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဃဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဃဲ - အဒိ - တၢ်မနုၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အဖိဇဲမတၢ်တနံၤ.

တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤသ့ - "တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ပုၤ" မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဝဲဒ်တၢ်မ့ၢ်လၢဝဲအစၢအသး

တၢ်မၤကျဲအကလုာ်ကလုာ်	တၢ်တူၢ်လီၤအတလျီၣ်
တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ပုၤနီၣ်ဂံၢ်	အါဒိၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ပုၤနီၣ်ဂံၢ်
တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အံၤအတကျိၣ်ပူၤနီၣ်ဖိတယၢ်ဆၢလီၤစ့ၢ်(WFH) မ့ၢ် -	၅၀% လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ပုၤ
တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အတကျိၣ်ပူၤနီၣ်တထီၣ်ဒ်အကြၢၤဒီးသးနီၣ်အသး (HFA) မ့ၢ် -	၅၀% လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ပုၤ
သးနီၣ်တၢ်ထီၣ်စ့ ၆-၂၉ လၢတူၤစ့ ၃၀-၅၉ လၢ မ့ၢ် -	အိၣ်လၢ ၀.၃၈ ဒီး ၁.၁၈ အသ့ၣ်စၢ
သးနီၣ်တၢ်ထီၣ်စ့ = (၆-၂၉ လၢ)/(၃၀-၅၉ လၢ)	တၢ်ထီၣ်စ့အိၣ် = ၀.၉၈
ပုၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ထီၣ်စ့	အိၣ်လၢ ၀.၈ ဒီး ၀.၂ အသ့ၣ်စၢ

တၢ်ကံၤဖွးတၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢအမၤညီၣ်န့ၢ်အသး

ပုၤလၢအသးသိၣ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးအသိၣ်န့ၢ်အမၤညီၣ်န့ၢ်အသးအိၣ်ဆဲးအါလဲၣ်.

- ဖွးတၢ်သးသိၣ်ဖျါလၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢပုၤထံဖိကီၣ်ဖိခဲလၢအကၢၤဂျၢ်ကူၣ်အပူၤ (လၢတၢ်အုထၢအီၤလၢတၢ်တပၣ်သးအပူၤ), ဝံၤဒီးနီၤဖးပုၤနီၣ်ကံၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်သဲသိၣ်တဖၣ် လၢပုၤနီၣ်ကံၤလၢတၢ်ထီၣ်အီၤတဖၣ်. ညီၣ်န့ၢ်ကအိၣ်ဝဲဒီးပျးကယၢအသိၣ်.

$$\frac{\text{ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးအနီၣ်ကံၤ}}{\text{ပုၤလၢတၢ်ထီၣ်အီၤအနီၣ်ကံၤ}} \times 100 = \text{အိၣ်ဝဲ (ဒ်\%)}$$

$$\frac{\text{Number of people with malnutrition}}{\text{Number of people measured}} \times 100 = \text{Prevalence (as \%)}$$

တၢ်ကံၤဖွးတၢ်အိၣ်လီၤထူးလၢအမၤညီၣ်န့ၢ်အသး

- ▶ ဖိသၣ်လၢအနီၣ်ခိတယၢ်ဆၢလီၤစ့ၤ (WFH) အနီၣ်ကံၤပၣ်ဖျိၣ်ခဲလၢအိၣ် < -2 z-score
- ▶ နီၤဖးလီၤအီၤလၢ - ဖိသၣ်လၢအိၣ်ဒီး (WFH) အနီၣ်ကံၤပၣ်ဖျိၣ်ခဲလၢအိၣ်လၢတၢ်ထီၣ်အီၤဝံၤ.
- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်မၤသးညီၣ်န့ၢ် = x100

ထံၣ်ဘံၣ်စံၣ်အတၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါခံန့ၣ်တဘျီ

လံာ်ပာ်ဖျါအက့ၢ်ဂီၤ

တၢ်ဂ့ၢ်စိၣ်တီ - တၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ပာ်ဖျါတု CCSDPT တၢ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်န့ၣ်အျၢကရၢတဖၣ်

- လံာ်မံၣ်ဖျါလၢတၢ်က့ၢ်ဖျါအိၣ်
- တၢ်အဓိပညါအိၣ်န့ၣ်တၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်န့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်
- ဖျါအိၣ်န့ၣ်အတၢ်က့ၢ်ဖျါအိၣ်န့ၣ်
- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၢ်ဖျါအိၣ်န့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်
- တၢ်မၤတၢ်အက့ၢ်ဖျါအက့ၢ်
- တၢ်အဓိပညါ
- တၢ်ကတိၤသၤကတိၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်က့ၢ်တဖၣ်

တၢ်ပိာ်ထွဲတဖၣ်

- တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုးအပတီၢ်တဖၣ်လၢဒဲ ကတိၤ
- တၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အလံာ်က့
- တၢ်သိၣ်လီၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၢ်ဖျါဒီးတၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်သိၣ်တၢ်သိ

တၢ်အဓိပညါတဖၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်န့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်

- တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုး
 - တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ - တၢ်ဆဲးဆီ
 - တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုးယံာ်ထၢ - တၢ်မိၣ်န့ၣ်
 - တၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်န့ၣ်တၢ်အဆၢပနီၣ် (WHOအတၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်န့ၣ်တီၤပတီၢ်တဖၣ်)
- WHO အတၢ်နီၤဖးလီၤတၢ်အကလုာ် - ဟီၣ်မိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ (GAM) ဒီးဟီၣ်မိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုးယံာ်ထၢ (GCM)
- တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤအတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထုး
- တၢ်ဆုထၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ချဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
- သံၣ်တၢ်မိၣ်န့ၣ်ဆ့ၤ (Vitamin A)

ထံၣ်ဘံၣ်စံၣ်အလံာ်ပာ်ဖျါ ပှၤအစိၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကွဲးဖျါဖျါ

- ▶ ပှၤအစိၣ်ဖးဒိၣ်အတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖျါဖျါလၢလၢပဲၤပဲၤ.
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်ကွဲးဖျါဖျါဘၣ်ဆးတၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အကျိၤအကျဲး ၄ကဘျး
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်ကွဲးဖျါဖျါအစၢတဖၣ်

ထံၣ်ဘံၣ်စံၣ်အလံာ်ပာ်ဖျါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤစိၣ်ထံးစိၣ်ဘိ

ညီၣ်န့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအပၣ်ဆုၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

- ▶ တၢ်ပညိၣ်.
- ▶ တၢ်ဆုသ့ၣ်ညါတၢ်လၢအပူၤကွဲးတဖၣ်
- ▶ ကိၢ်စိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်
- ▶ တၢ်လီၤတၢ်ကျဲးဒီးတၢ်ကရၢကရိၢ်
- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်အကၢတဖၣ်လၢအမ့ၢ် ပှၤတၢ်ဆိးတၢ်မၤဖျါကျိၤဝဲၤကွဲး, ထံၣ်ခူၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ
ကလုာ်ဘၢစိကမိၤဝဲတၢ်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါအတၢ်မၤ.

ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အလံာ်ပာ်ဖျါ တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ

- ▶ တၢ်မၤအကျဲ
 - တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်
 - တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိ
 - တၢ်ပၤဆုးအံးထွဲကွၢ်ထွဲဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖး
- ▶ တၢ်လီၤဆုးထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ
- ▶ တၢ်ဝဲၣ်ထံၣ်နီၤဖးတၢ်ဂ့ၢ်

ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အလံာ်ပာ်ဖျါ တၢ်အစၢတဖၣ်

- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးအပတီၢ်
- ▶ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ချဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
- ▶ တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢနီၣ်ဂံၢ်စၢလၢတၢ်တၢ်ဝဲၣ်တဖၣ်
- ▶ တၢ်မၤပုၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဖိးတၢ်မၤစၢအကျိၤအကျဲလၢအကျိၤအကျဲဘၢသ့ၣ်တၢ်ခဲလၢာ်
- ▶ ဘၣ်တၢ်မံၣ်အ့ၤတၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါလၢအကျိၤအကျဲဘၢတၢ်ခဲလၢာ်
- ▶ တၢ်တြီၢ်စၢထိးကလဲး
- ▶ တီၢ်သ့ၣ်ကွၢ်အတၢ်ဆဲးလီၤခဲး
- ▶ ဟံၣ်ဖိးဖိးတၢ်သ့ၣ်ဝံၤလီၤဖိးအနီၣ်ထီၣ်စက့ၢ်(HHS)တဖၣ်

ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အလံာ်ပၣ်ဖျါတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဖိးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်ကတိၤသကိးတၢ် =တၢ်ကျၢၢ်တၢ်က့ၤတၢ်လီၤစ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်လၢအဒိးသန့ၤထီၣ်သးလၢတၢ်အစၢတဖၣ်ဖီခိၣ် (တၢ်အစၢမနုၤလဲၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်)
- ▶ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်= ကျဲသန့ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢခါစ့ညါအဂီၢ်လၢအဒိးသန့ၤထီၣ်သးလၢတၢ်လီၤစ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်အုၣ်ကိၤ.
အဒိ - ၂၀၁၅အတၢ်ပၣ်ဖျါပၣ်ဖျါတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လီၤစ့ထံၣ်ခါလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်မၤအဂီၢ်

ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်အလံာ်ပၣ်ဖျါတၢ်ဖိၣ်ထွဲတဖၣ်

- ▶ လံာ်ပၣ်ဖျါတဘၣ်အံၤပၣ်ဆုၣ်ဝဲဒီး
 - တၢ်လီၤစ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤထူးအစၢလၢဒဲကတိၤ
 - တၢ်လီၤစ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါအလံာ်ကုမၤဂ့ၢ်
 - တၢ်သိၣ်လီၤအတၢ်ဂ့ၢ်တက့ၢ်
 - တၢ်လီၤစ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်ဝဲ(လၢတၢ်မၤအိၣ်အကျိၣ်အကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးစ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဖျါဖျါဖျါလၢကဒုးနဲၣ်တၢ်မၤဝဲတၢ်လီၤစ့ထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဖိၣ်လဲၣ်အဂီၢ်)

တိန်နီ

တင်လီ၊ ဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတင်အိၣ်နီၣ်နီၣ်ဘါအတင်တိၣ်ပာ်တမ့ၣ်ထဲ
 လာတင်မၤနီၣ်ဘၣ်တင်ဂ့ၣ်တင်ကျိၣ်ဘၣ်ဆးပုၤတဝါအတင်အိၣ်နီၣ်နီၣ်
 နီၣ်ဘါအတင်အိၣ်သးလာတင်လီၤဆုထံၣ်သ့ၣ်ညါတင်အလီၢ်ကဝီၤ
 အပူၤလာတင်ရဲၣ်တင်ကျဲၤအတင်ပညိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တမံၤဖိၤန့ၣ်
 ဘၣ်. မ့ၣ်စ့ၣ်ကီးလၢကဟ့ၣ်တင်ဂ့ၣ်တင်ကျိၣ်လၢတင်ဟ့ၣ်ခီဆၢက့ၤ
 တင်ထံၣ်အတင်ကဲဘျူးကဲဖိၣ်ဝဲဆူပုၤတဝါစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီး
 လၢပုၤတဝါအဂီၢ်.

တင်ဘျူး

တၢ်မၤလိ ၁၁

တၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
 အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
 ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

တၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
 တၢ်မၤလိ ၁၁ တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလိပတီၢ် ၁ - တၢ်မၤလိ ၁၁ - တၢ်ဃုထၢတၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
 တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၁၉၅ မံးနံး (၃.၂၅ န့ၣ်ရဲၣ်)

၁၁.၁ တၢ်ကတီၢ်လၢညါ (၁၅မံးနံး)

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်ဖျိဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ် -

- ဖိသၣ်ဒီးမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢညါန့ၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးဝဲနးနးဝဲလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူမ့တမ့ၢ်ပှၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်
 ထွဲအတၢ်လိၣ်အတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်အကတီၢ်တဖၣ်.
- လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ်ခဲအံၤအပူၤန့ၣ်, ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိကအိၣ်ဝဲ ၉၅.၆ကကွဲၢ်လၢအ
 ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးဝဲလၢပှၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်အတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်အကတီၢ်ဝဲ ၂၀၁၆ နံၣ်အပူၤ
 (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs - OCHA)ခိၣ်ဖျိလၢတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်ထီ
 ဖါလိၣ်သးအကတီၢ်, တၢ်ဆါသံသတြိၣ်အကတီၢ်ဒီးန့ၣ်ဆၢၣ်အတၢ်တတၢ်တနါအကတီၢ်တဖၣ်
 လၢအိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လီၤပျံၤအါမးလၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးအဃိန့ၣ်လီၤ.
- လၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ, တၢ်မၤပှၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်အတၢ်အိၣ်သးတၢ်ဘျီဃိမ့ၢ်ပှၤဝဲအသ
 နက့ၢ်, ဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်အကတီၢ်တဖၣ်ဟဲကဲထီၣ်အသးသ့ဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ပှၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လိၣ်ဝဲလၢကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်နၢ်ပၢ်တနီၤဘၣ်ဃးတၢ်
 ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢအတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ, လၢအ
 ညါန့ၣ်ကဲထီၣ်သးဝဲပှၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲအတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ကတီၢ်ဒီးမ့တမ့ၢ်လၢဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်အ
 ကတီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤလိအဝဲအံၤကပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤခံကလၢ -တၢ်
 မၤပှၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢအကျိၤကျဲၤတၢ်
 ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP/TFP) ဒီးတၢ်ကထီၣ်သတြိၣ်တၢ်ခံကလၢအံၤဒီး တၢ်ဖုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီး
 ဖိသၣ်ဖိတၢ်အိၣ်(IYCF)အတၢ်ဖုးအိၣ်တၢ်အကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၁.၂ တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ် - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤဝံၤလီၤခံၣ်န့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဟံၣ်တဖၣ်ကသု -

- ၁. ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤပှၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)ဒီးတၢ်ကူၤစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျိၤအကျဲၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)တၢ်မၤအကျဲၤအတၢ်တီၢ်ဟံၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အတီၤပတီၢ်တဖၣ်.
- ၂. ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်မၤပှၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)ဒီးတၢ်ကူၤစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)အတၢ်မၤအကျဲၤတဖၣ်အခါ.
- ၃. ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤပှၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)ဒီးတၢ်ကူၤစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျိၤအကျဲၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)တၢ်မၤအကျဲၤအတၢ်မၤသးအက့ၢ်အဂီၤတဖၣ်.
- ၄. ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘျးဖဲလိၣ်သးလၢတၢ်မၤပှၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)/တၢ်ကူၤစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတၢ်အိၣ် (IYCF)အဘၣ်စၢၤအတၢ်မၤအကျဲၤတဖၣ်.

၁၁.၃ တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအက့ၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

တၢ်မၤအကျိၤအက့ၢ်တဖၣ် -

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကသုဝဲတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအက့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢ်တဖၣ်.

- ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်လိသီလိတၢ်ဃုၣ်ဒီးအဖိအတၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢကရူၢ်ဖးဒိၣ်ဒီးကရူၢ်ဆံးဆံးဖိအတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်တဖၣ်အပူၤ.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်ဒီးတဲၣ်နၢ်ပၢၢ်ဝဲၣ်အလိၣ်ဝဲအသိး.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃

- တၢ်အိၣ်လီၤထုးဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်အိၣ်သး.
- တၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဖဲလၢဂၢ်ဂီၤအူကတီၢ်ဒီးဂၢ်ဂီၤအူဝံၤလီၤခံၣ်.
- တၢ်မၤပှၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)အတၢ်နဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်.
- တၢ်ကူၤစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျိၤအကျဲၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)အတၢ်နဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်.
- တၢ်ပၢၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အိၣ်လီၤထုးအပှၤဆါတဖၣ်ဒီးတၢ်ဆုၤဆူညါတတီၤအကျိၤအကျဲၤ
- တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတၢ်အိၣ်(IYCF)ဒီးတၢ်မၤပှၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)/တၢ်ကူၤစါယါဘျါအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP) - တၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသၣ်ဖိတၢ်အိၣ်(IYCF)တၢ်မၤအကျဲၤမ့ၢ်ဝဲၣ်သိးတၢ်ဒိသဖၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးဒီးတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်.

တၢ်မၤလိအပတီၢ် ၂

တၢ်အိၣ်လီၤထုးဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝိဘၣ်ထွဲအတၢ်လိၣ်အတၢ်စံးဆၢ - တၢ်ဂီၤယဲၤ ၄-၁၂(၆၀မံးနံး)

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၄ ဝိဖျိဟ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်.

- တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢကဲထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်ဝဲလၢပှၤဂ့ၢ်ဝိဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်/ဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်နးတၢ်ဖျိအကတီၢ်တဖၣ်.
- တၢ်အိၣ်လီၤထုးဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤအိၣ်ခံကလၢ - တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢနးနးကလဲၣ်(SAM).
- တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ(ဖဲအကြၢး)မ့ၢ်အါထီၣ်ဝဲ(၃)ဘျီန့ၢ်ကဲထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢဖိသၣ်အတၢ်သံအဂီၢ်. - တၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢနးနးကလဲၣ်(SAM)မ့ၢ်အါထီၣ်ဝဲ၉ဘျီန့ၢ်ကဲထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢဖိသၣ်အတၢ်သံအဂီၢ်.
- လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢဒိသဒီးကူစါယါဘျါဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲတမံၤလၢခိဆၢက့ၤဝဲဂ့ၢ်ဂီၤအူမ့ၢ်တမ့ၢ်ပှၤဂ့ၢ်ဝိဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်ကဲထီၣ်သးတကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ..
- မ့ၢ်မ့ၢ်လၢန့ၣ်ဂ့ၢ်ဂီၤအူအတၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ကဲထီၣ်သးန့ၣ်, တၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ဘၣ်ခိဆၢက့ၤအိၣ်တဘျီဃိန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤပှဲၤတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကျိၤအကျဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒိသိးလၢကမ့ၢ်တၢ်ခံခါလၢဂီၤလၢတၢ်ဖဲမၤအိၣ်ဒိဒီးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲလၢကမၤစ့ၤလီၤတၢ်အိၣ်လီၤထုး - ဒုးအိၣ်ထီၣ်လၢအချ့ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်စၢလၢအချ့န့ၣ်လီၤ.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၅

- တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤစၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဝဲလၢပှၤဂ့ၢ်ဝိဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်ဂီၤအူကတီၢ်ဒီးဂ့ၢ်ဂီၤအူဝဲလီၤခံအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်မ့ၢ်ဒိသိးလၢက-
 - ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်(နီၣ်ဂံၢ်ဒီးအကံၢ်အစီ)ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ဒီးလၢဝဲလီၤဝဲဆူ ပှၤတဖၣ်/ကရူၢ်တဖၣ်လၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်အဂီၢ်.
 - ဘၣ်တၢ်ပညိၣ်ဟ်ပနီၣ်အိၣ်ဆိဆူပှၤလိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ကတၢ်တဖၣ် - ညီၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဖိသၣ်တဖၣ်, မိၢ်လၢဒုးအိၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးမိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဖၣ်.
 - တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ - တၢ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်ဒီးအကံၢ်စီ, ဆုၤလီၤ/နီၤလီၤအိၣ်ချ့ချ့ဒီးဆူပှၤလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်ပညိၣ်အိၣ်လၢအကြၢးဒီးန့ၢ်ဝဲတဖၣ်အိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဝဲ.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိသံကွၢ်ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢကဟ်ဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လၢခိဖျိတမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်(လၢပှၤကွၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ခဲအံၤ)လၢအတၢ်အိၣ်မူလၢဒဲကဝီၤပှၤအဆၢကတီၢ်လၢအမၤပိၢ်ထွဲဝဲတၢ်အိၣ်အဝဲအံၤ.

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တင်ဂီယဲနီနိဂံ ၆

- တင်ဖူးအိန်တင်အိန်နီဂံနီဘါအတင်ရဲဒ်တင်ကျဲတဖဉ်
 - တင်နီလီတင်အိန်အကလုာ်ကလုာ်
 - တင်ဃုထာတင်အိန်နီဂံနီဘါတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ
 - တင်မၤပုၤတင်အိန်နီဂံနီဘါတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ(SFP)
 - တင်မၤပုၤတင်အိန်နီဂံနီဘါဆူပုၤလၢတင်ပညိဉ်ပတ်ပနီနီအီၤတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ (Targeted SFPs)
 - တင်မၤပုၤတင်အိန်နီဂံနီဘါလၢဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤတင်အတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ(Blanket Feeding Program)
 - တင်ကူစါယါဘျါတင်အိန်နီဂံနီဘါအကျိအကျဲတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ(TFP)

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တင်ဂီယဲနီနိဂံ ၇

- တင်မၤပုၤတင်အိန်နီဂံနီဘါတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ(SFP)စံးတင်န့ဉ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.
 - တင်မၤပုၤတင်အိန်နီဂံနီဘါတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ(SFP)န့ဉ်ဟ့ဉ်အါထိန်တင်နီလီတင်အိန်နီဂံတဖဉ်ဆူဖိသဉ်ဒီးပုၤနီဒိဉ်လၢအိန်ဒီးတင်အိန်လီထူးဖဲအကြားတဖဉ်.
 - တင်မၤပုၤတင်အိန်နီဂံနီဘါတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ(SFP)သူဝဲဟီဉ်ခိဉ်ဒီးဘုဉ်တင်ဟံပနီဉ်တင်ထိန်နီဉ်တင်အတီပတီၢ်လၢကထိန်တင်အိန်လီထူးအဂီၢ်.
 - သူတင်ဒိဉ်ထိန်အလံာ်တံၤဖျါလၢနီၢ်ခိတယၢ်ဃာၤစ့ၤနီၢ်ထီ(WFH) နီၢ်ခိတယၢ်ဃာလီၤစ့ၤအနီဉ်ထိန်ဆၢတဲာ်တင်အပတီၢ်(WFH z-score)ဒီး/မ့တမ့ၢ် တင်ထိန်ကွၢ်တင်အိန်လီထူးအပတီၢ်လၢစု(MUAC) WFP တင်ထိန်တင်ဖူးအလံာ်နဲဉ်ကျဲ.

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါတင်ဂီယဲနီနိဂံ ၈ ဖဉ်ကိာ်ဘဉ်ဃးဟီဉ်ခိဉ်ဒီးဘုဉ်အၢဉ်လီၤတူၢ်လိာ်တင်သူတင်ဒိဉ်ထိန်အလံာ်တံၤဖျါလၢတင်ထိန်ကွၢ်စီၤကွၢ်တင်လၢနီၢ်ခိတယၢ်ဃာၤစ့ၤနီၢ်သးနံဉ် (WFA), နီၢ်ခိတယၢ်ဃာလီၤစ့ၤအနီဉ်ထိန်ဆၢတဲာ်တင်အပတီၢ် (WFH z-score) ဒီးတင်ထိန်ကွၢ်တင်အိန်လီထူးအပတီၢ်လၢစု (MUAC)အတင်ထိန်နီဉ်တင်အတီပတီၢ်အဂီၢ်. တင်မၤလိအဂၤလၢအပဉ်ဃုာ်ဝဲ- ဖိသဉ်တင်ဒိဉ်ထိန်ထီထိန်ဒီးတင်ဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ် - တင်မၤလိ ၇ ဒီး တင်ထိန်ကွၢ်စီၤကွၢ်တင်အိန်လီထူး - တင်ထိန်ပုၤနီၢ်ခိဉ်ပုၤ - တင်မၤလိ ၉.

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တင်ဂီယဲနီနိဂံ ၈

- တင်မၤပုၤတင်အိန်နီဂံနီဘါတင်ရဲဒ်တင်ကျဲ(SFP)အတင်တီၢ်ပတ်လၢဖိသဉ်တဖဉ်အဂီၢ်.
 - ကူစါဒီးမၤဂုၤထီဉ်ကွၢ်ဖိသဉ်လၢအိန်ဒီးတင်အိန်လီထူးဖဲအကြားတင်ဆါတဖဉ်.
 - မၤဂုၤထီဉ်တင်အိန်နီဂံနီဘါအတင်အိန်သးပတီၢ်, တင်အိန်ဆူဉ်အိန်ချ့အကလုာ်ကလုာ်လုာ်ဒီးတင်တြီဆၢတင်ဆါအဃာ်တဖဉ်.
 - မၤဂုၤထီဉ်ဖိသဉ်အတင်နီၢ်သးဒီးနီၢ်ခိအတင်ဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ်တဖဉ်.
 - ဟ့ဉ်တင်အိန်နီဂံနီဘါအတင်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုဆူမိာ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတင်ဖိသဉ်တဖဉ်.
 - မၤအါထီဉ်ပုၤတၢၤအတင်သုဉ်ညါနီၢ်ပာ်.

- တ်မာအတ်ရဲဉ်တဲကဲညီနီခံကလုာ်လၢအမ့ၢ် - ပုၤလၢတၢ်ပညိဉ်ဟံပနီဉ်အီၤလီၤအဂီၢ်(Targeted) ဇီး ပုၤလၢတၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤအီၤအဂီၢ်(Blanket).

ပုၤသိဉ်လိတ်ဖိတ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၉

- တ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါဆူပုၤလၢတၢ်ပညိဉ်ဟံပနီဉ်အီၤတၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ (Targeted SFPs)
 - ကဇိသဒေပုၤအိဉ်နီၢ်တၢ်အိဉ်လီၤထုးတၢ်ဆါဖဲအကြၢး(လၢဖိသဉ်တဖဉ်) လၢကနးဒိဉ်ထီဉ်အဂီၢ်ဒီးကဲထီဉ်တၢ်အိဉ်လီၤထုးသတူၢ်ကလံာ်နးနးကလံာ်(SAM)အဂီၢ်.
 - ကူစါယါဘျါမၤဂ့ၤထီဉ်က့ၤဖိသဉ်လၢအတူၢ်ဘဉ်တၢ်.
 - ဟ့ဉ်မၤစၢၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါလၢတၢ်နီၤလီၤအီၤအကလုာ်ကလုာ်တဖဉ်ဆူပုၤနီၢ်ဒိဉ်လၢအိဉ်နီၢ်တၢ်အိဉ်လီၤထုးတၢ်ဆါဖဲအကြၢးတဖဉ်ဒီးလီၤဆီဒေဉ်တၢ်အိဉ်လၢတၢ်လီၤဘဉ်ယိဉ်အပူၤဖဲအမ့ၢ်မိာ်ဒုးအိဉ်နီၢ်ဖိဒီးပုၤမိာ်ဒေတဖဉ်.

ပုၤသိဉ်လိတ်ဖိတ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၁၀

- တ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါလၢတၢ်မၤစၢၤတၢ်အဂီၢ်တၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ(Blanket SFPs)
 - ကဇိသဒေတဲတၢ်ရဲဉ်လီၤတၢ်အိဉ်လီၤထုးဖးလဲၢ်ဖးကွာ်ခီဖျိလၢတၢ်အိဉ်မ့တမ့ၢ်တၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤဝဲတဖဉ်ဒီးကမၤစ့ၤလီၤတၢ်သံအတၢ်လီၤဘဉ်ယိဉ်လၢပုၤအိဉ်လၢတၢ်လီၤဘဉ်ယိဉ်အကရူၢ်တဖဉ်အကျါ ဇိအမ့ၢ်, ဖိသဉ် ၆-၅၉ လါ, မိာ်ဒုးအိဉ်နီၢ်ဖိမ့တမ့ၢ်ပုၤမိာ်ဒေ, သးပုၤဒီးပုၤလၢအဆိးက့ၤလဲဝဲတဖဉ်.

ပုၤသိဉ်လိတ်ဖိတ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၁၁-၁၂

- တ်ကွာ်သဃဲၤအီၤခိပၤခိပၤလၢတၢ်ဟံဖိဉ်တၢ်ဂုၢ်ဖုဉ်ဖုဉ်လၢတၢ်ကွဲးရဲဉ်လီၤအီၤလၢအကျိၤစုာ်စုာ်ဒေဝဲအပူၤ - တ်ထီဉ်သတြီၤဝဲ တ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါဆူပုၤလၢတၢ်ပညိဉ်ဟံပနီဉ်အီၤအတ်ရဲဉ်တဲကဲညီ (Targeted SFPs) ဇီးတ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါလၢတၢ်မၤစၢၤတၢ်အဂီၢ်တၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ(Blanket SFPs)
- တ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါတၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ(SFP)ဒီးတ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါအကျိၤအကျဲတၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ (TFP)အတ်တိတ်တဖဉ်.

ပုၤသိဉ်လိတ်ဖိတ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၁၃-၁၄

- တ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါတၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ(SFP)အကလုာ်တဖဉ်ဒီးတၢ်ကပတုာ်တၢ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါတၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ(SFP)အခါဖဲလဲဉ်.
 - တ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါတၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ(SFP)အကလုာ်တဖဉ်
 - တ်မာပုၤတၢ်အိဉ်နီၢ်ဂံၢ်နီၢ်ဘါတၢ်ရဲဉ်တဲကဲညီ(SFP)လၢတၢ်ယါဘျါအီၤသ့အတ်ပညိဉ် - မၤဂ့ၤထီဉ်နီၢ်ခိတယၢ်ဃာ/ကံလိအါထီဉ်.

- တ်မပုဲတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတ်ရဲၣ်တ်ကျဲၣ်(SFP)လၢဒိသတ်အတံၢ်ပညိၣ်
- ပတုၣ်တ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတံၢ်ပတီၢ်လၢအနးထီၣ်ဝဲခိဖျိလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူတ်
အိၣ်သး/တ်ဆူးတ်ဆါအတံၢ်နးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲအကတီၢ်.
- တ်ကပတုၣ်တ်မပုဲတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတ်ရဲၣ်တ်ကျဲၣ်(SFP)အခါဖဲလဲၣ်.
 - တ်အိၣ်လီၤထူးသတုၢ်ကလံာ်အကလုာ်ကလုာ်(GAM) အပတီၢ်လၢအစ့ၤန့ၣ်
ဝဲ ၁၀%.
 - တ်နီၤလီၤတ်အိၣ်ကွၢ်ကွၢ်ဒီးမ့ၢ်တ်လၢတ်န့ၣ်အီၤသ့.
 - တ်ကွၢ်ထွဲတ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တ်ဖံးတ်မၤလၢအတုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်တ်ဒူး
အိၣ်ထီၣ်အီၤ.
 - တ်အိၣ်လီၤထူးအတံၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢနးထီၣ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အဆၢကတီၢ်တ
အိၣ်လၢၤဘၣ်.
 - ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်ဂၢ်ကျဲၣ်ထီၣ် - ပုၤအသီတဖဲလၢၤဘၣ်.

တ်အိၣ်ဘူးတဖါတလီၢ် - ၁၅မံးနံး

တ်မၤလိပတီၢ် ၃ (၇၅မံးနံး)

ပုၤသိၣ်လိတ်ဖိဟ်ဖျါထီၣ်တ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၅ (တ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၅-၂၃, ၆၀မံးနံး)

- တ်ကူစါယါဘျါတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျိၤအကျဲတ်ရဲၣ်တ်ကျဲၣ် (TFP)စံးတ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.
 - Therapeutic မ့ၢ်တ်ကတိၤတဖျါလၢအခီပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ တ်မၤဘျါတ်, တ်ကူ
စါယါဘျါတ်, တ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤတ်.
 - လၢတ်န့ၣ်အယိ တ်ကူစါယါဘျါတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျိၤအကျဲတ်ရဲၣ်
တ်ကျဲၣ်(TFP)ဟ့ၣ်မၤစၢၤကသံၣ်ကသီဒီးတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတံၢ်ကူစါယါ
ဘျါတ်ဆူဖိသၣ်တဖၣ်လၢအတံၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲလၢတ်မပုဲတ်
အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတ်ရဲၣ်တ်ကျဲၣ်(SFP)အပူၤမ့ၢ်တမ့ၢ် ဖိသၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်ဒီးတ်
တုၢ်ဘၣ်တ်နးနးဖးယံၣ်လၢဂ့ၢ်ဂီၤအူတ်အိၣ်သးအပူၤ ဖဲလၢတဒီးန့ၣ်ဘၣ်တ်
ကူစါယါဘျါမ့ၢ်တမ့ၢ်တ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်.
 - တ်ကူစါယါဘျါတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျိၤအကျဲတ်ရဲၣ်တ်ကျဲၣ် (TFP)မၤဝဲ
တ်အိၣ်သးလၢအိၣ်လၢတ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢတ်သံတံၢ်ပုၤအပူၤ.
 - တ်အိၣ်သးလၢအသဘံၣ်ဘုၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးလၢတ်န့ၣ်အယိတံၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢ
ကဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်မၤသကိးဝဲကသံၣ်ကသီဒီးတ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတံၢ်မၤစၢၤတ
ဖၣ်.

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တင်ဂီယဲနီဂံ ၁၆

- တင်ကူစါယါဘျါတင်အိန်နီဂံနီဘါအကျါအကျတင်ရဲဂံကျါ (TFP)- အတင်တီဟ်ခိန်သုန် မိပုဂံတဖန်.
 - ကူစါယါဘျါဖိသုန်တဖန်လါအိန်ဒီးတင်အိန်လီထုးတင်ဆါနးနးတဖန်လါက သံဂံကသိန်ဒီးတင်အိန်နီဂံနီဘါအတင်ကူစါယါဘျါတဖန်. (အဒိ-ဖိသုန်တ ဖန်လါနီခိတယါဃါစုနီနီထီ, နီခိတယါနီထိန်ဆါတင်တင်အပတီလါစုနီနီ(WFH z-score <-3) ဒီးလါအိန်ဒီးတင်ကဘုလါအခိန်လန်ခံခိပလါလ်ညိးထိန်လါတင်မုဆိလီဒီး လါဆါဂံ).
 - မါဂုထိန်တင်အိန်နီဂံနီဘါအတင်အိန်သးပတီလါဖိသုန်လါအတင်ဒိန်ထိန် ထီထိန်တလဲထိန်လဲထိန်ဂုဂုတဖန်လါအဆဲးလီတုလဲအမံလါတင်မါ ပုတင်အိန်နီဂံနီဘါတင်ရဲဂံကျါ(SFP)အပူတဖန်.

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တင်ဂီယဲနီဂံ ၁၇

- တင်ကူစါယါဘျါတင်အိန်နီဂံနီဘါအကျါအကျတင်ရဲဂံကျါ (TFP)- အတင်တုလီပုအ နီထိန်တဖန်
 - ဖိသုန်လါအိန်ဂံနီနီဆူဖိလ်လါအိန်ဒီးတင်အိန်လီထုးတင်ဆါနးနးကလဲင် ဃုန်ဒီးဟ်ဖျါဝဲအတင်ဆါပနီလါတင်ထံဂံသုဂံညါအီတဖန်.
 - ဖိသုန်အိန်ဖျါအကံလိတပုတဖန်
 - ဖိန်ဃဲဖိလါတနီဆူဖိလ်တဖန်
 - မိလါအိန်ဒီးဖိတဂါလါအသးအိန်ခနီဆူဖိလ်ဒီးဒုးအိန်နီထံတသု (ဒုးအိ နီအဖိဘန်)

တင်အိန်ဘုးတစိတလီ - မုထုန်တင်အိန် (ဖိဝဲဒီးနး)

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တင်ဂီယဲနီဂံ ၁၈ - တင်ဃုထါတင်အကျါအတင်ဂီယဲလါဟ်ဖျါမတါ အိန်ဒီးတင်ဂုဂံသုဂံတဖန်လါအဘန်လီသးဒီးSFP မုတမုTFPစူးကါဝဲ WFHအဂီနီလဲဂံ.

- တင်မါတင်ဆါတင်အသုဂံထုန် - တင်နီလီဆူ TFP စူးကါ နီခိတယါဃါလီစု(Weight for Height)အတင်ထိန်ကွါစါကွါအဂီ.
 - ဟိန်ခိန်ဒီးဘုန်အတင်အိန်လီထုးသတုဂံကလ်(GAM)
 - $WFH < -2$ z-score = SFP
 - တင်အိန်လီထုးသတုဂံကလ်လါနးနးကလဲင်(SAM)
 - $WFH < -3$ z-score = TFP

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တီဂီယဲနီဂံ ၁၉

- ကံခိန်ထံးကမျာ်တံပာဆာရဲဂျဲတံအိန်လီထုးသတူကလန်(CMAM) – တံသိန်တံသီ မိပုဂံတဖန်

ဒ်သိးလကမကဲထိန်လိန်ထိန်ဂံခိန်ထံးပုတဝါအတံအိန်နီဂံနီဘါအတံရဲဂျဲ တံကျဲအဂီကဘန်အိန်ဒီး -

- ပုတဝါအတံဒီးနီဘန်တံအါအါဒီးပန်ဃုန်ခဲလန်.
- တံဆါကတီ - နီလီဒီးဒီးနီဘန်တံဘန်ဆါဘန်ကတီ.
- တံအိန်နီဂံနီဘါလါအကြးအဘန်ဝဲဃုန်ဒီးကသံဂံကသီအတံအံးထွဲ ကွဲထွဲ.
- တံအံးထွဲကွဲထွဲတံကဘန်တံမၤစၤအီထီဘိဒ်အလိန်ဘန်ဝဲတုအကတံ.

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထိန်တီဂီယဲနီဂံ ၂၀

- တံအိန်လီထုးသတူကလန်နးနးကလန်(SAM)- တံကဘန်ဆုာ်ဃီဆူတံဆါဟံဂံ/ တံကွဲထွဲတံဆူးတံဆါလီတဖန်အခါဖဲလဲဂံ.
 - ဖဲလါအိန်ဒီးတံဆူးတံဆါအတံအိန်သးသဘံဂံသဘုဂံပိန်ထွဲထိန်အခံတဖန်
 - ဖိသန်ဖိအသးမုာ်အိန် ၆ လါ ဒီးဖျါဝဲလါအဖဲဃီနးမး မုတမုာ် တံကဘု အိန်လါအခိန်ခံခိလန်.
 - ဖိသန်ဖိမုာ်အိန်အါနီ ၆လါဒီးအနီခိတယာ်ဃါလီစုာ်အိန်ဝဲ <-3 Z-SCORE မုတမုာ် MUAC<11.5 CMအိန်ဃုန်ဒီးတံဆါပနီဂံလါတံဒုးနဲဂျဲဖျါထိန်အီ လါတံဖိလန်တဖန်အကျါ(၁)ခါ, လါအဒုးနဲဂံဝဲတံဆူးတံဆါအတံအိန် သးလါအလီဘန်ယိန်.
 - ဆဲးဘိုးဝဲခဲအံးခဲအံး
 - တံလီကီဒိန်ဝဲ
 - မိပုဂံပုတံကီလီဒိန်တလါ, လီခုန်လီ(Hypothermia)
 - ဃုာ်ဃါနီလီဆူတံသါကျါလါဖိလန်တကပါ
 - သွံဂံဂံစါတံဆါနးမး
 - တံတနီဂံသုဂံတနီဂံသး
 - တံသွံဂံဃါထံဃါ,မိန်သန်မိန်မံအသးတနဲနး
 - တံထီဂံအီ
 - သွံဂံပုအံသန်ဆါစုာ်
 - နီခိအထံသံးနီသံးနးနး

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၁-၂၂

- ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ရၢကရၢ (WHO)- WHO အတၢ်နီၣ်ကျဲတဖၣ် လၢတၢ်ကူစါတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢနးနးကလဲၣ်(SAM) အဂီၢ်.

တၢ်စးထီၣ်မၤအကတီၢ်

- တၢ်ကူစါယါဘျါအီၤတုၤလၢဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်သးဂၢၢ်ကျၢၤထီၣ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်တၢ်န့ၢ်ထီၣ်က့ၤဝဲ.
- ကူစါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဃၢ်တဖၣ်
- မၤဘၣ်က့ၤနီၣ်ခိၣ်အတၢ်ထံသံးနိသံး
- ကူစါသ့ၣ်ဂံၢ်စါတၢ်ဆါ
- မၤဘၣ်က့ၤဘၣ်တၢ်မံၣ်အံၤအတၢ်တလၢတပုၤ
- ဟ့ၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်အတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲထီၣ်
- ဟံးဖိသၣ်လၢတၢ်ကလၢအလီၢ်
- မၤပိၣ်ထွဲ၂-၄န့ၣ်ရံၣ်အတၢ်ဒုးအိၣ်အတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ - ဗုၣ်ဒီးတၢ် န့ၢ်ထံလၢအိၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါအါဝဲ(HEM).

တၢ်ကူစါမၤဘျါက့ၤတၢ်

- ကွၢ်ထွဲဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်တပယုၣ်ဃီ
- ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်ခဲအံၤခဲအံၤ
- မိၢ်ပၢဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် - ဖိသၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ အီၤဒီးကဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အသး.

ပုသိန်လိတ်ဖိတ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၃

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ညီၣ်န့ၢ်မၤအသးလၢတၢ်ကူစါယါဘျါဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢနးနးကလဲၣ်(SAM) လၢသုဝဲတၢ်အိၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢအအါဝဲလၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲတဖၣ် - အဒိ, “Plumpy Nut”မ့တမ့ၢ်RUTF

တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်ကူစါယါဘျါဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢနးနးကလဲၣ်(SAM) - စူးကါတၢ်အိၣ်ကတဲၣ်ကတီၤလၢကစူးကါဝဲတၢ်မၤစၢၤယါဘျါတၢ်အတၢ်အိၣ်တဖၣ်(RUTF) - (UNICEF-WHO အတၢ်နီၣ်ကျဲတဖၣ် ၂၀၁၃န့ၣ်)

- “ထီၣ်ဒါတၢ်” - တၢ်ကူစါယါဘျါဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢနးနးကလဲၣ် (SAM)အတၢ်တဝံၤတတဲၣ်ဒီးဘၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်လၢဖိသၣ်တဖၣ်အကျါ.
- RUTFဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးပုၤတဝၢအတၢ်မၤအကျဲအပူၤ.

တၢ်ကတိၤကျၢ်တၢ် (၁၅မံးနံး)

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိကဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ ကဒီးတဘျီ - တၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ် - တၢ်ကွၢ်က့ၤတၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံၣ်တခါစုၣ်စုၣ်ဒီးတၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲလဲၣ်. ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိသံကွၢ်ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်လၢမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သံကွၢ်အိၣ်ခါ. ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိစံးဆၢဖဲလၢတၢ်သံကွၢ်အိၣ်အသိး.

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိတဲကျၢ်တၢ်က့ၤတၢ် -

- မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်နၢ်ပၢ်ပမူဒါလၢတၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကျိၤအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢပဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ.
- ပမၤပိၣ်ဒီးဆိၣ်ထွဲမၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် IYCF အတၢ်ပတီၢ်ဒီးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တ့ၢ်လံတၢ်အစၢလၢအဂ့ၤဝဲတဖၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်သံစ့ၤလၢဝဲ, မ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးအယံၣ်ထၢအစၢတခါ.
- ဖဲလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူမ့တမ့ၢ်ပှၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ကတီၢ်န့ၣ်, တၢ်မၤဝဲ IYCFဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်တၢ်ပတုၣ်အီၤသ့ဝဲမ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလံၣ်ဖဲအကြၢးဒီးလၢနးနးကလံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- လိၣ်လၢပကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်နၢ်ပၢ် SFP ဒီး TFP အတၢ်မၤအကျဲတဖၣ်လၢတၢ်ကကွၢ်ဆၢၣ်မံၣ်ဒီးမၤဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလံၣ်အဂီၢ်, လၢတၢ်ကဘၣ်မၤအီၤအခါဖဲလဲၣ်ဒီးအတၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.
- SFP ဒီး TFP မၤဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလံၣ်ဖဲအကြၢးဒီးနးနးဝဲတဖၣ်, မၤစၢဖိသၣ်ဒီးပှၤတဝၢတဖၣ်လၢကအိၣ်က့ၤဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢအဂ့ၤဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်က့ၤ IYCF အတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၁.၄ တၢ်ဖိတၢ်လံၤပီးလိတဖၣ်

- လံၣ်ကုးဖးလံၣ်, ထီၣ်ဒဲးဘိဖးဒိၣ်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- လံၣ်နီၤလီၤ - PowerPoint အတၢ်ဂီၤယဲၤအလံၣ်ကွဲးဒိတဖၣ်
- လံၣ်နီၤလီၤလၢတၢ်ဃုထၢ - UNHCR GUIDELINES BOOKLET - SELECTIVE FEEDING: THE MANAGEMENT OF MALNUTRITION IN EMERGENCIES - January 2011 (108 pages) (Available via web download at <http://www.unhcr.org/4b7421fd20.pdf>)
- တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် PowerPoint - တၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလံၣ်ဒီးသန့ၤလၢပှၤယဲၤသန့အပူၤ - WHO - လံၣ်ရိၤဒီးလၢအုထၢၣ်နဲးပူၤ (e-Library) လၢ Evidence for Nutrition Action (eLENA) <http://www.who.int/elena/en/>

TBC လိာ်နီလီ - တာ်လီဆီလိာ်သးလာပုလုလာတာ်ပညိာ်ပနီာ်အီဒီးပုလုလာတာ်မာစာအီတဖာ် ဘာ်စာအတာ်ရဲာ်တာ်ကျဲ, တာ်တိာ်ပာ်တဖာ်ဒီးပုလုလာတာ်မာဟာအီကရူာ်တဖာ်

တာ်လီဆီလိာ်သးတဖာ်လာBlanket ဒီး targeted တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲခံခါအဘာ်စာ

တာ်မာပုလာတာ်အိာ်နီာ်နီာ်ဘါလာဆိာ်ထွဲမာစာတာ်တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲ(Blanket SFPs)	တာ်မာပုလာတာ်အိာ်နီာ်နီာ်ဘါဆူပုလုလာတာ်ပညိာ်ပနီာ်အီတာ်ရဲာ်တာ်ကျဲ(Targeted SFPs)
<p>တာ်ပာ်ပနီာ် SFP လာကဒီသဒါတာ်ပညိာ်တဖာ်လာတာ်မာအီကသုဝဲလာတာ်ဟ့ာ်နီလီတာ်အိာ်လာပုလုလာတာ်သုဝဲလာတာ်ဂုလာတာ်ဖိလာ်တဖာ်ဖါအသိး.</p> <ul style="list-style-type: none"> တာ်ကီတာ်ခဲလာတာ်ဆူလီနီလီဘဲတာ်ဟ့ာ်နီလီတာ်အိာ်အကလာ်ကလာ်တဖာ် တာ်အိာ်လီထူးသတူာ်ကလာ်လာကဲထီာ်ညီနီာ်သး >15% - 20% လာဖိသာ်တဖာ်အကျါလာအိာ်လာ ၅န့ာ်ဆူဖိလာ်. တာ်အိာ်လီထူးသတူာ်ကလာ်လာကဲထီာ်ညီနီာ်သး >10% - 15% လာဖိသာ်တဖာ်အကျါလာအိာ်လာ ၅န့ာ်ဆူဖိလာ်. တာ်အိာ်မိာ်ပုလာတာ်ဆာကတီာ်တကတီာ်ဘာ်တကတီာ်အတာ်လာတပုလာတဖာ် 	<p>တာ်မာSFP လာတာ်ဆူပုလာတာ်ပညိာ်ပနီာ်အီတာ်အိာ်သးနးနးကျဲကျဲအကရူာ်တဖာ်အပုလုလာတာ်လိာ်ဘာ်အီဒီးလာတာ်ဂုလာ်ထီာ်သးလာတာ်ဖိလာ်တဖာ်.</p> <ul style="list-style-type: none"> တာ်အိာ်လီထူးသတူာ်ကလာ်လာကဲထီာ်ညီနီာ်သး >10% လာဖိသာ်တဖာ်အကျါလာအိာ်လာ ၅န့ာ်ဆူဖိလာ်. တာ်အိာ်လီထူးသတူာ်ကလာ်လာကဲထီာ်ညီနီာ်သး >5% - 9% လာဖိသာ်တဖာ်အကျါလာအိာ်လာ ၅န့ာ်ဆူဖိလာ်, ဆုာ်ဒီးမာကီမာခဲထီာ်တာ်အတာ်ဂုလာတဖာ်

TBC Nutrition Training of Trainers - Module 11 11

တာ်လီဆီလိာ်သးတဖာ်လာBlanket ဒီး targeted တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲခံခါ အတာ်တိာ်ပာ်

တာ်မာတာ်ရဲာ်တာ်ကျဲ	တာ်တိာ်ပာ်တဖာ်	ကရူာ်လာတာ်ပညိာ်ပနီာ်အီ
<p>တာ်မာပုလာတာ်အိာ်နီာ်နီာ်ဘါဆူပုလုလာတာ်ပညိာ်ပနီာ်အီတာ်ရဲာ်တာ်ကျဲ(Targeted SFPs)</p>	<ul style="list-style-type: none"> မာပုလာတာ်အိာ်လီထူးသတူာ်ကလာ်နးနးအပတီာ်အဖူးကယာ < 5 မာပုလာတာ်သံတာ်ပုာ်အပတီာ် < 5 ဒီသဒါခါဆူညါတာ်အိာ်နီာ်နီာ်ဘါအတာ်အိာ်သးအပတီာ်အတာ်နးထီာ် < 5 	<ul style="list-style-type: none"> < 2 z-score WFH (တာ်အိာ်လီထူးတာ်ဆါဖဲအကြီး < 5 န့ာ်) တာ်အိာ်လီထူးတာ်ဆါ > 5 န့ာ် ဖိသာ်တဖာ်ခံာ်လီဘဲလာ TFP
<p>တာ်မာပုလာတာ်အိာ်နီာ်နီာ်ဘါလာဆိာ်ထွဲမာစာတာ်တာ်ရဲာ်တာ်ကျဲ(Blanket SFPs)</p>	<ul style="list-style-type: none"> မာပုလာတာ်သံတာ်ပုာ်အပတီာ် < 5 	<ul style="list-style-type: none"> ညီနီာ်မိသာ် < 5 န့ာ် ပုာ်မိာ်ဒီးမိာ်ဒူးအီနီာ်ဖိတဖာ် ပုာ်တကရုာ်စုာ်လိာ်ဘာ်တာ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်ဒီးတာ်ကူမာယါဘျါအီ. ပုာ်သးပုာ်တဖာ်

TBC Nutrition Training of Trainers - Module 11 12

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်နီၣ်

တၢ်ဃုထၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်

တၢ်မၤလိ ၁၁

တၢ်မၤလိအတၢ်တိာ်ဟံတဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤတံၤလိခဲန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသု -

- ▶ ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP) ဒီးတၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (TFP) တၢ်မၤအကျဲအတၢ်တိာ်ဟံလၢတၢ်ဟံပနီၣ်အတီၤပတီၢ် တဖၣ်.
- ▶ ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလၢတၢ်လိၣ်တၢ်ဝဲတၢ် မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP)ဒီးတၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (TFP) အတၢ်မၤအကျဲတဖၣ်အခါ.
- ▶ ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP)ဒီးတၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (TFP)တၢ်မၤအကျဲအတၢ်မၤသးအကုာ်အဂီၢ်တဖၣ်.
- ▶ ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်ဃုးဖဲလိာ်သးလၢတၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (SFP)/တၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (TFP)ဒီးတၢ်ဃုးအိၣ်ဖိသၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိသၣ်ဖိတၢ်အိၣ် (IYCF) အဘၣ်စၢၤအတၢ်မၤအကျဲတဖၣ်.

TBC Action Training of Trainers - Module 11 2

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ပကကွၢ်ဝဲ -

- ▶ တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်စံးဆၢက့ၤတၢ်.
- ▶ တၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဖဲလၢဂ့ၢ်ဂီၤအုကတီၢ်ဒီးဂ့ၢ်ဂီၤအုဝံၤလီၢ်ခံ.
- ▶ SFP အတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်.
- ▶ TFP အတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲတၢ်အိၣ်လီၤထူးအပုၤဆါတဖၣ်ဒီးတၢ်ဆၢဆူညါတတီၢ်အကျိၤအကျဲ
- ▶ IYCFတၢ်မၤအကျဲမုၢ်ဝဲဒ်သီးတၢ်ဒီသဒၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ခိၣ်ထီၣ်ထီၣ်.

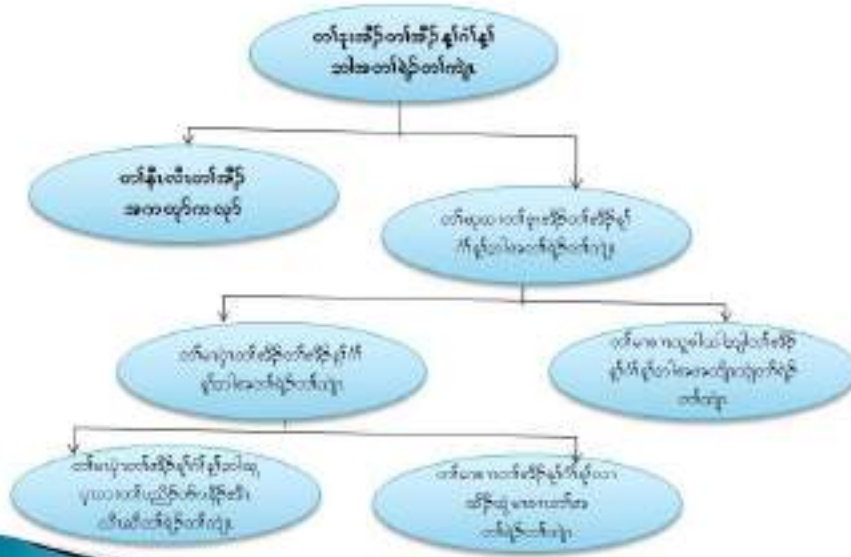

တၢ်ဖးသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်စံးဆၢက့ၤတၢ်

- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတၢ်ကလၢန့ၢ်မုၢ်ကမ့ၢ်အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်သီ,ကဲထီၣ်ညါန့ၢ်ဝဲလၢပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်စံးဆၢက့ၤတၢ်ဖျိၣ်အကတီၢ်တဖၣ်.
- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတၢ်ကလၢန့ၢ်နးနးကလၢန့ၢ်(SAM) အိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤ - ဆါန့ၢ်ဝဲဂ့ၢ်လၢမုၢ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်သတြီၤအီၤဒီးဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်သးဘၣ်လီၤဘၣ်စးတဖၣ်.
- ▶ ပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်လိၣ်အတၢ်စံးဆၢက့ၤတၢ်မုၢ်တၢ်လၢအကနီၣ်ဝဲလၢတၢ်ဒီသဒၢဒီးကူစါယါဘျိဝဲတၢ်အိၣ်လီၤထူးအဂီၢ်.
- ▶ တၢ်ကူစါက့ၤတၢ်လၢအရွဲန့ၢ်မုၢ်တၢ်လၢအကါခိၣ်ဝဲ

တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကလုာ်တဖၣ်

တၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကလုာ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကလုာ်ကလုာ်

- ▶ ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်(နီၣ်ဂံၢ်ဒီးအကံၢ်အစီ)ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ဒီးလၢဝဲလီၢ်ဝဲဆူပုၤထံဖီကီၢ်ဖိလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်လၢကမၤစၢၤတၢ်အိၣ်လီၤထူးဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤအဂီၢ်.
- ▶ ပညိၣ်ဃီဆူပုၤလၢလိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ကတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်.

SFP စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

- ▶ ဟ့ၣ်အါထီၣ်တၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်ဆူဖိသၣ်(မ့တမ့ၢ် ပုၤနီၣ်ဒိၣ်)လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးဖဲအကြးတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်တၢ်ပၤပနီၣ်တၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲာ်နီၣ်တၢ်အတီၢ်ပတီၢ်လၢကထီၣ်“တၢ်အိၣ်လီၤထူး”အဂီၢ်.
- ▶ နီၣ်မိတယၢ်ဃၢၤစ့ၤန့ၣ်သးန့ၣ် (WFA) , နီၣ်မိတယၢ်ဃၢၤလီၤစ့ၤအနီၣ်ထီၣ်ပၤပနီၣ်တၢ်အမး(WFH) ဒီးတၢ်ထီၣ်စုၣ်စၢၣ်သးတၢ်အိၣ်သး(MUAC) အတၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲာ်နီၣ်တၢ်

တၢ်မၤပုၤတၢ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP)အတၢ်တီၢ်ပၤလၢဖိသၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.

- ▶ ကူၤခါဒီးမၤပုၤထီၣ်ကုၤဖိသၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးတၢ်ခါတဖၣ်.
- ▶ မၤပုၤထီၣ်တၢ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကလုာ်ကလုာ်ဒီးတၢ်တီၢ်ခါတၢ်ခါအဆၢတဖၣ်.
- ▶ မၤပုၤထီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်နီၣ်သးဒီးနီၣ်မိအတၢ်ပုၤထီၣ်ပၤပနီၣ်တဖၣ်.
- ▶ ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သုၤဆူၣ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိသၣ်တဖၣ်.
- ▶ မၤအါထီၣ်ပုၤတၢ်အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၤပနီၣ်တၢ်အိၣ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်.
- ▶ တၢ်ခဲကလုာ် - ပုၤလၢတၢ်ပညိၣ်ပၤပနီၣ်အိၣ်(Targeted) ဒီးပုၤလၢတၢ်မၤစၢၤအိၣ်တဖၣ် (Blanket)

တၢ်မၤပုၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢဆူပုၤလၢတၢ်ပညိၣ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (Targeted SFPs)

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

- ကဒီသဒၢပုၤအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးတၢ်ဆါဖဲအကြး (လၢဖိသၣ်တဖၣ်) လၢကကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးတၢ်ဆါသတူၢ်ကလံာ်နးနးကလံာ်ဒီးကဘၣ်တၢ်ကူစါယါကျါအဝဲသ့ၣ်.

တၢ်ပညိၣ်အဂၢၤတခါမ့ၢ်ဝဲ -

- ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢလၢတၢ်နီၤလီၤအိၣ်အကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်ဆူပုၤနီၣ်ဒိၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးတၢ်ဆါဖဲအကြးတၢ်ဂၢၤစုၣ်စုၣ်ဒီးဖိဒူးအိၣ်န့ၣ်ဖိဒူးပုၤမိၢ်ဒၢလၢတၢ်ပုၤထၢအိၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤအိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အပူၤအဂုၤကလၢတၢ်အိၣ်လီၤထူးအဖိတဖၣ်.

တၢ်မၤပုၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢလၢဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (Blanket SFPs)

- ▶ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ - ကဒီသဒၢဝဲတၢ်ရၢလီၤတၢ်အိၣ်လီၤထူးပးလဲၢ်ပးကွၢ်ဒီးမၤစၢၤလီၤတၢ်သံတၢ်ပုၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢလၢအဆံးစ့ၤဝဲတဖၣ်လၢကရၢအကရၢဖိခဲလၢာ်. အဒိ- ဝိသၣ် ၅နံၣ်ဆူဖိလၢာ်, ဖိဒူးအိၣ်န့ၣ်ဖိဒူးပုၤမိၢ်ဒၢ, အဂုၤအဂၢၤတဖၣ်.

SFP အကလုာ်တဖၣ်

▶ SFP လၢတၢ်ယါဘျါအီၤသ့

- မၤဂ့ၤထီၣ်နီၣ်မိၤတယၢ်ယၢ်/ကိၤလိၤအိၣ်လၢဖိသၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူး တၢ်ဆါဖဲအကြၢၤတဖၣ်အဂီၢ်.

▶ SFP လၢဒီးသဒၢတၢ်

- လၢကဒီးသဒၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂီၢ်န့ၣ်ဘါအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်နးထီၣ်ဝဲ.

တၢ်ကပတုာ်တၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂီၢ်န့ၣ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(SFP) အခါဖဲလဲၣ်

SFP တၢ်ပတုာ်အီၤအခါဖဲ -

- ▶ တၢ်အိၣ်လီၤထူးသတုာ်ကလၢ်အကလုာ်ကလုာ်(GAM) အပတီၢ်လၢအစ့ၤန့ၣ်ဝဲ ၁၀%ဒီးမ့ၢ်ဝဲ
 - တၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်လၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤသ့.
 - တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တုၤလီၤတီၤလီၤဒီးတၢ်မၤတၢ်ဖီၣ်ဂၢၢ်သၢ်တၢ်ဆူး တၢ်ဆါအတၢ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်.
 - တၢ်အိၣ်လီၤထူးအတၢ်အိၣ်သးပတီၢ်လၢနးထီၣ်လီၤဘၣ်ယီၣ်အဆၢကတီၢ်တ အိၣ်လၢဘၣ်.
 - ဝှၢထံဖိကီၢ်ဖိအနီၣ်ဂီၢ်ဂၢၢ်ကျဲၤထီၣ်

TFPစံးတင်နွှ်မုၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်နွှ်ဂံၢ်နွှ်ဘါအကျိၤအကျဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(TFP)

- ▶ ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်လၢကသံၣ်ကသီဒီးတၢ်အိၣ်နွှ်ဂံၢ်နွှ်ဘါခဲလၢၣ်ဆူဖိသၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးသတူၢ်ကလၢနးနး (SAM) မုၢ်ဆူဖိသၣ်လၢတဂ့ၤထီၣ်ဝဲလၢအအိၣ်လၢ SFP အပူၤ.

TFP အတၢ်တိၢ်ဟ်တဖၣ်

တၢ်တိၢ်ဟ်အစိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤခံထံၣ် -

- ကူစါယါဘျါဖိသၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးတၢ်ဆါနးနးဖီဖျိတၢ်အိၣ်နွှ်ဂံၢ်နွှ်ဘါဒီးကသံၣ်ကသီအတၢ်ပံးတၢ်မၤတဖၣ်.
- မၤစၢၤဖိသၣ်တဖၣ်လၢအတၢ်အိၣ်သးတလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢ SFP အပူၤ နီသီးလၢကံလိကအါထီၣ်.

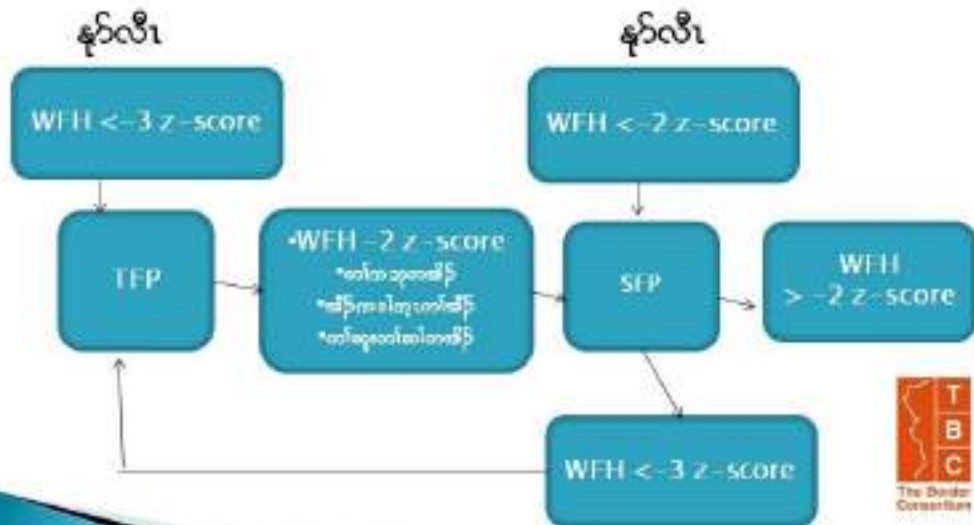

TFP အတတ်တူလိာ်တၢ်အနီၣ်ထီၣ်တဖၣ်

- ▶ ဖိသၣ်လၢအိၣ်၅နံၣ်ဆူဖိလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထူးတၢ်ဆါနးနးကလံာ်
- ▶ ဖိသၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်အကံလိတပျဲတဖၣ်
- ▶ ဖိၣ်ဗဲဖိလၢတနံၣ်ဆူဖိလၢတဖၣ်
- ▶ ဖိၣ်လၢအိၣ်ဒီးဖိတကၤလၢအသးအိၣ်၁နံၣ်ဆူဖိလၢဒီးဒူးအိၣ်န့ၣ်ထံတသ့

တၢ်ကဆၢတဲာ်ဖိသၣ်ဖဲလဲၣ်တကၤလၢကန့ၣ်လီၤဆူ TFP အကလုာ်တဖၣ်.

ဂံၢ်စီၣ်ထံးကမ္ၢၢ်တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတူၢ်ကလၢ်(CMAM)

တၢ်သီၣ်တၢ်သီမိၢ်ပုၤတဖၣ်

- ပုၤတတၢ်အတၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အါအါဒီးပုၣ်သ့ၣ်ဗဲလၢၢ်.
- တၢ်ဆၢကတီၢ် - နီၤလီၤဒီးဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်.
- တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘၣ်လၢအကြးအဘၣ်ဗဲအုၣ်ဒီးကသံၣ်ကသီအတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ.
- တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်ကတၢ်တၢ်မၤစၢၤအီၤထီၣ်ဒ်အလိၣ်ဘၣ်ဗဲတၢ်ဆၢကတၢ်.

SAM - တၢ်ကဘၣ်ဆှၢဃီၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်အခါဗဲလဲၣ်.

- ▶ ဗဲလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆှၢတၢ်ဆါအတၢ်အိၣ်သးသတံၣ်သဘၣ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်
- ▶ ဖိသၣ်ဖိအသးမ့ၢ်အိၣ် ၆ လါ ဒီးဖျါဗဲလၢအသဲၤထီၣ်ဒ်ဒီး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဘၣ်အိၣ်လၢအအိၣ်မံၤလၢၢ်.
- ▶ ဖိသၣ်ဖိမ့ၢ်အိၣ်အါန့ၢ် ဖိလါဒီး နီၤခိတယၢ်သၢလီၤစ့ၤအနီၣ်ထီၣ်ဆၢတဲၣ်တၢ်အပတီၢ်(WFH Z-score) မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီၣ်စုဒုၣ်ခၢၣ်သးတၢ်အိၣ်သး(MUAC) ချၢန့ၢ် ၁၁.၅ ဗဲးထီၣ်မံၤတၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါပနီၣ်အိၣ်ဖျါအစ့ၤကတၢ်တခါလၢတၢ်ပၤပျါလၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်အကျါ.
 - * ဗဲးဘျီဗဲးဗဲးအံၤ
 - * တၢ်ထီၣ်စုဒုၣ်
 - * မိၢ်ပုၤတၢ်တၢ်လီၤအိၣ်တလၢလီၤစ့ၣ်လီၤ
 - * သ့ၤဆၢန့ၢ်လီၤဆူတၢ်သါကျဲၤလၢဖိလၢတဖၣ်
 - * သ့ၣ်ဂံၢ်တၢ်ဆါဒီးဖး
 - * တၢ်ထီၣ်သ့ၣ်တနီၣ်သး
 - * တၢ်သ့ၣ်သၢထံးသၢအိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်မံၤအသးတဖၣ်န့ၢ်
 - * တၢ်ထီၣ်အီၤ
 - * သ့ၣ်ပုၤအံးသ့ၣ်ဆၢန့ၢ်
 - * နီၤဖိအထံးသးနီၣ်သးန့ၢ်န့ၢ်

WHO အတတ်နဲ့ကျွတ်ဖတ်လာတတ်ကူစါတတ်အိတ်လီ၊ ထူးသတူကလတ်နးနးကလဲတ်(SAM) အဂီၢ်.

တတ်စးထီၣ်မးအကတီၢ်

- တတ်ကူစါယါသျှါအီၤတုၤလၢဖိသတ်အတတ်အိတ်သးဂၢၢ်ကျွတ်ထီၣ် မ့တဖုၢ် အိတ်တတ်န့ၢ်ထီၣ်ကုၤဝဲ.
- ကူစါတတ်ဆူးတတ်ဆါအသတ်တပတ်
- မးသတ်ကုၤနီၢ်မိအတတ်ထံသးနီၤသး
- ကူစါသျှိတ်ဂံၢ်စါတတ်ဆါ
- မးသတ်ကုၤသတ်တတ်မိတ်အံၤအတတ်တလၢတပုၤ
- ဟ့ၣ်တတ်ဆူးအိတ်ဆူးအိတ်အတတ်ဆံၤထွဲကျိၢ်ထွဲထီၣ်တီ
- ဖတ်ဖိသတ်လၢတတ်ကလၢအလီၢ်
- မးပိတ်ထွဲၣ်-၄န့ၣ်ရံၣ်အတတ်ဆူးအိတ်အတတ်န့ၣ်လီၤကျွတ်လီၤ - ဟ့ၣ်ဒီးတတ်န့ၣ်လဲၤလၢအိတ်ဒီးဂံၢ်သါအါဝဲ (HEM) အထီၣ်လၢအနီၣ်ဂံၢ်ကျွတ်ဖုၤဖိ.

WHO အတတ်နဲ့ကျွတ်ဖတ်လာတတ်ကူစါတတ်အိတ်လီ၊ ထူးသတူကလတ်နးနးကလဲတ်(SAM) အဂီၢ်.

တတ်ကူစါမးသျှါကုၤတတ်

- ကွၢ်ထွဲဆူးအိတ်ဆူးအိတ်အီၤတတ်တပယုတ်ပတီ
- ဆူးအိတ်အီၤတတ်ခဲအံၤခဲအံၤ
- မိတ်ပတ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတတ်ဖိတပတ်အဂီၢ် - ဖိသတ်ကဘတ်တတ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤ ဒီးကဘတ်တတ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အသး.

တက်ကွဲဝါယာဘျစ်တက်အိန်လီထူးသတိုက်ကလန်နားကလန်(SAM) လာတက်အိန်ကတိုက်ကတီး သးလာကသ့ဝဲတက်အိန်လာအိန်ဒီးတက်ဂ်တက်ဘါလာအအါဝဲလာတက်ဖူးကဲထီဉ်ဝဲတဖဉ် (RUTF)

- RUTF မှတ်တမ်းယါဘျစ်တက်လာအန့ဉ်လီထူးမာစာမာတပ်ယီတက်, တမှတ်တမ်းစာတခါလာမိသဉ်အတက်အိန် လီထူးအကုန်ဂီၤခဲလက်အဂီၤတဉ်.
- RUTF မတ်တလဲတက်ကွဲဝါယာဘျစ်တက်အိန်လီထူးသတိုက်ကလန်နားကလန်လာအတပ်တတိုက်အကုန်အဂီၤ ခဲလက်ခဲစ့.
- RUTF တပ်တက်မာဒီၤစီချီဂ်ခိဉ်လဲးပုၤတတါအတက်ရဲဉ်တက်ကျဲတက်အိန်လီထူးသတိုက်ကလန်, သုဉ်ဒီးတက်မာ မိဉ်သ့ဝဲလဲၤတိုက်အတက်ခိဉ်ကျဲတဖဉ်.
- သုဉ်ဒီးလဲၤတိုက်ကွဲဝါယာဘျစ်တက်မုၤတက်ခါလာအကြာဒီးအတပ်ဝဲ, တက်အဲးလဲၤကွဲတိုက်ခိဉ်အုဉ်အိန်စ့, အဂ်ခိဉ်လဲးမိဉ်ပုၤတတါကါခိဉ်တဖဉ်သုဉ်ဒီးတက်မာဝဲ IYCF အတက်မဲးတက်မာဒုၤကတက်တဖဉ်န့ဉ်လီ.

Source: Unicef Position Paper 2013

Comparing: ထီဉ်သတြီၤ IYCF ထီခါ SFP နီး TFP

- IYCF:
 - မှတ်ပဉ်ဉ်ပဉ်ဉ်ပဉ်ဉ်လီထူးလာတက်မာဒုၤထီဉ်တက်အိန်န့ဉ်ဂ်န့ဉ်ဘါလာမိသဉ်အတက်ခိဉ်ထီဉ်ဒီးအတက်ဂုၤထီဉ် ပသီထီဉ်အဂီၤ.
 - မှတ်လာကဒီးသးတက်အိန်လီထူးသတိုက်ကလန်ဒီးယံဉ်တတဲ.
- SFP နီး TFP မှတ်ရဲဉ်တက်ကျဲတက်မာတဖဉ်လထကမာဝဲတက်အိန်လီထူးသတိုက် လီလာအအိန်လဲဝဲ.

* တက်အိန်န့ဉ်ဂ်န့ဉ်ဘါအပုၤပာဆုၤခိဉ်န့ဉ်တက်ကတတဉ်သုပာဆုၤရဲဉ်ကျဲတက်မာအကုန်ခါလ နီလာအလိဉ်ဝဲအသိး.

IYCF တတ်မေးအကျ တတ်အိပ်မှု, တတ်အိပ်ထိပ်, တတ်ဂုဏ်ထိပ်ပသီထိပ်ဒီမာစုလီတတ်အိပ်ဆံ

- ▶ IYCF တတ်မေးအကျတတ်လအဒုးနဲတတ်ပပျဲဝဲလကမာဂုထိပ်ထိပ်အတတ်အိပ်မှုအိပ်ဂဲ, တတ်အိပ်ထိပ်ဒီမာစုလီတတ်အိပ်ဆံ.
- ▶ IYCF ဒုးနဲတတ်မပူဒါအကါအိပ်ဘဉ်ပတတ်ဒုးအိပ်နဲဖိနဲထံဒီမာစုလီတတ်မလအထိပ်ပထိပ်တတ်အိပ်နဲ ဂဲနဲဘါအကဲအစီအမတ်တတ်ဂိဉ်ပတတ်မိတ်ပတ်တတ်လအထိပ်ပထိပ်အတတ်အိပ်မှုအိပ်ဂဲ, တတ်အိပ်ထိပ်ဒီမာစုလီတတ်အိပ်ဆံအကဲ.
- ▶ IYCF ဒုးနဲတတ်မပူဒါအကါအိပ်ဘဉ်ပတတ်ဒုးအိပ်နဲဖိနဲထံလအမတ်တတ်ဒီသတတ်နဲလီမာတတ်တတ် တတ်တခါပတ်ဒီတတ်တခါလအမာဘဉ်ဒီဘဉ်ထံတတ်အိပ်အိပ်မတ်မတ်လအမတ်မာစုလီမိထိပ် အတတ်သ တတ်ပတ်နဲလီ.
- ▶ IYCF ဒုးနဲတတ်မပူဒါတတ်မလအထိပ်ပထိပ်တတ်အိပ်နဲဂဲနဲဘါအကဲအစီလကကျဲလအတတ် လီတတ်လီကတတ်လကမာဂုထိပ်ထိပ်အတတ်အိပ်ထိပ်ထိပ်.
- ▶ တတ်မလကဲအီတပူထိပ်ဒီမာစုလီတတ်အိပ်နဲဂဲနဲဘါအကဲနဲလီမာစုလီတတ်တတ်နဲ, IYCF မာစုလီတတ်အိပ်ဆံနဲလီ.

IYCF တတ်မေးအကျ တတ်အိပ်မှု, တတ်အိပ်ထိပ်, တတ်ဂုဏ်ထိပ်ပသီထိပ်ဒီမာစုလီတတ်အိပ်ဆံ

- ▶ တတ်ဒုးအီထဲမိတ်နဲထံတတ်လွတ်ဒီတုလအ ၆လါ
- ▶ တတ်ပတ်ဖိဉ်တတ်ဒုးအီမိတ်နဲထံတတ်လွတ်ဒီတတ်မလအထိပ်ပထိပ်တတ်အိပ်နဲဂဲနဲဘါအကဲအစီလကကျဲလအတတ် လီတတ်လီကတတ်လကမာဂုထိပ်ထိပ်အတတ်အိပ်ထိပ်ထိပ်.
- ▶ မဲးမာတတ်ဒုးအီမိတ်နဲထံတတ်လွတ်ဒီတတ်မလအထိပ်ပထိပ်တတ်အိပ်နဲဂဲနဲဘါအကဲအစီတုလအမာစုလီကတတ် ၂၄လါ.

IYCF တတ်တတ်ပတ်ဖိဉ်ပတတ်အီဒီတတ်မာညီနဲတတ်မဲအဲမဲလအဂုတတ်ပတ်လအမတ်-

- တတ်လွတ်တတ်အိပ်ထိပ်အကျအကျဘဉ်ဘဉ်
- တတ်ဒီသတတ်တတ်ပတ်တတ်အိပ်ထိပ်ဘဉ်ဘဉ်တတ်အမတ်တတ်
- ထံလအမတ်ပူပျဲဒီတတ်မကမတ်တတ်
- တတ်ကမဲပတ်ပတ်တတ်ဘဉ်အတတ်ကတတ်ဒီတတ်မာစုလီလအတတ်ပတ်တတ်အကဲ
- ပတ်ပတ်ပတ်သတတ်မိတ်တတ်အိပ်နဲဂဲနဲဘါလအမာစုလီကတတ်ဝဲ, လီမာစုလီတတ်လအမတ်ပတ်ပတ်ဒီ တတ်ဒုးအီမိတ်နဲထံတတ်လွတ်ဒီမာစုလီ

တၢ်ကတိၤကျၢ်တံၢ် SFP နီၤ TFP

SFP နီၤ TFP - ဂ့ၢ်ဂီၤအူၤဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီၤဘၣ်ထွဲတၢ်လိာ်အတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်-

- ကဘၣ်န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂီၢ်န့ၢ်ဘၣ်အိၣ်အတၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ကျၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးသတၢ်ကလၢအဂီၢ်.
- ဒီးအခါမဲၣ်တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတကလုၢ်စ့ၣ်စ့ၣ်ကြၢၤဒဲးဘၣ်ဝဲ.

တၢ်ကတိၤကျၢ်တံၢ်- IYCF

- ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်မၤ IYCF အတၢ်မၤကျဲၤလၢအဘၣ်ဘၣ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအိၣ်အတၢ်လၢအဂီၢ်ဆူၣ်ကတၢၢ်ဝဲလၢဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်မူ, တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲအဂီၢ်, သုၣ်ဒီးတၢ်မၤမၤဝဲဖိတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂီၢ်န့ၢ်ဘၣ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်မၤအကျဲၤလၢတုၤလီၤတီၢ်ဝဲအဂီၢ်ကတၢၢ်လၢတၢ်မၤစ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်ပဲအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- တပညိၣ်ဝဲလၢဂ့ၢ်ဂီၤအူၤ-ပုၤဂ့ၢ်ဝီၤဘၣ်ထွဲတၢ်လိာ်ဘၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.

တၢ်မၤလိ ၁၂

မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
တၢ်မၤလိပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
ဒီးလံာ်နီၤလီၤတဖၣ်

မိတ်အိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါ

တံမလီ ၁၂ - တံမလီပတီအတံရဲတံက့

တံမလီပတီ ၁ - တံမလီ ၁၂ - မိတ်အိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါဖဲလါတံထီတံအကတီဒီးဖုးအီနီဖိအကတီ, ဒီးမိတ်အိတ်နီဂ်လီထုးအတံဂုာ်ပိာ်ထွဲထီတံအခံတဖၣ်.

တံဆါကတီ - ၂၆၅ မံးနံး-(၄.၄ နံးရံး), ဟံဖိတ်ဃုာ်တံအိတ်ဘုးတစိာ်ဖိအဆါကတီ ၁၅မံးနံး x ၂၁၅ (ဂီၤခိတ်တံတံဘီဒီးဟါခိတ်တံတံဘီဖဲတံမလီဂဲလီအခါ) ဒီး ၁ နံးရံး မုာ်ထုာ်တံအိတ်တံဘီ.

၁၂.၁ တံကတီလါညါ - ပုၤဟ့ၣ်တံသိတ်လိဖိအတံမလီနီဂ်တံဂုာ်ကါဒိတ်တဖၣ်

တံမလီအပတီအဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်, တံမလီအကါဒိတ်ခိတ်သ့ၣ်တဖၣ်မုာ်ဝဲ -

- မိတ်အိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါလါအကြါးအဘၣ်န့ၣ်လိတ်ဝဲဒ်သိးလါတံထီတံဖိကကဲထီတံလိတ်ထီတံဝဲဂုၤဂုၤအဂီၢ်.
 - ဖိသ့ၣ်အိတ်ဒါလီၤပူၤအတံဂုၤထီတံပသီထီတံဂုၤဝဲ.
 - တံထီတံဖိအဆါကတီဂုၤ.
 - အိတ်ဖျဲၣ်ဖိကထီတံလိတ်ထီတံ.
 - မၤဘၣ်ဖိသ့ၣ်အိတ်ဖျဲၣ်သီအတယါးဃါ.
- တံအိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါလါအကြါးအဘၣ်န့ၣ်တံလိတ်ဘၣ်အီၤလါမိတ်အတံအိတ်ဆူၣ်အိတ်ချ့ခဲလၢာ်ကဂုၤဝဲအဂီၢ်, မုာ်ဒ်သိးလါကကြါးကဘၣ်လိာ်သးဒီးမိတ်လါအိတ်ဒီးအဟုးအသးတဂါအတံလိတ်ဘၣ်အါထီတံအိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါဒီးတံအိတ်ဆူၣ်အိတ်ချ့အဂီၢ်.
- မိတ်အိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါလါအကြါးအဘၣ်န့ၣ်မုာ်တံအကါဒိတ်နီၢ်မးဖဲလါတံဖုးအီမိတ်နီၢ်ထံဆူဖိသ့ၣ်ဆံးအိတ်နီၢ်ဖိအကတီဒီးလါမိတ်ဖုးအိတ်ဖိနီၢ်ထံအဂီၢ်စ့ၢ်ကီး.
- တံဂုာ်လါအပိာ်ထွဲထီတံအခံဘၣ်ဃးမိတ်အတံအိတ်လီၤထုးန့ၣ်မၤဘၣ်ဒိတ်မိတ်ဒီးဖိခံဂါလၢာ်နးနးကလဲာ်လါတံဘီဃီအတီပူၤဒီးလါတံဆါကတီဖးယံာ်အတီပူၤန့ၣ်လီၤ.

၁၂.၂ တံမလီအတံတီာ်ဟံတဖၣ်

တံမလီအပတီအံၤဝဲလီၢ်ခံန့ၣ်, ပုၤထီတံတံသိတ်လိဖိတဖၣ်ကသ့ -

- တဲဖျါထီတံတံလိတ်ဘၣ်တံအိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါဖဲလါတံထီတံဖိအကတီ.
- တဲဖျါထီတံလါတံလိတ်ဘၣ်တံအိတ်နီဂ်နီဂ်ဘါဖဲတံဖုးအီဖိနီၢ်ထံအဆါကတီ.
- ကွဲးလီၤတံဂုာ်ပိာ်ထွဲထီတံမိတ်အိတ်လီၤထုးတဖၣ်.

၁၂-၃ တပ်သိပ်လိအကျိုးအကွပ်တဖန်ဖီးတပ်ဂုဏ်ခိဉ်တီ

တပ်မလိအပတီၢ်အံၤသ့ဝဲတပ်သိပ်လိအကျိုးအကျဲလၢတပ်ဖိလၢတဖန် -

- ကရူၤဖီတဖု (ပုၤဟဲထီၣ်တပ်သိပ်လိဖိတဖန်) ကတိၤသကိးတပ် -ပုၤဟ့ၣ်တပ်သိပ်လိဖိမၤဝဲတပ်သံကွၢ်ဖီးတပ်စံးဆၢ/တပ်ကတိၤသကိးတပ်.(မိၢ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်လဲၤခီဖျိတဖန်)
- ငှးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တပ်သိပ်လိသီလိအတၢ်ဂ့ၢ်ဃုာ်ဖီးတပ်ငှးန့ၣ်PowerPoint- နီၤလီၤလံာ်နီၤလီၤဖဲလၢတပ်မလိအပတီၢ်အံၤဝဲလီၢ်ခဲ - မိၢ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ(ဖဲလၢတပ်ဖၢထီၣ်ဖိအကတီၢ်, တပ်ငှးအိၣ်ဖိန့ၢ်ထံအကတီၢ်ဖီးတပ်ဂုဏ်ပိာ်ထွဲထီၣ်ဝဲမိၢ်တပ်အိၣ်လီၤထုးတဖန်).
- တပ်သိပ်လိအတၢ်ဂဲၤဖိလၢတပ်ဃုထၢအီၤ “ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဖီးတပ်တၢ်တဖန်” - သူတပ်သိပ်လိသီဖိတပ်အတၢ်ဂ့ၢ်တပ်ကျိၤဖီးတပ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အခးက့အလံာ်ဖီးသန့တပ်န့ၣ်ကျဲတဖန်ဃုာ်ဖီးတပ်ကတိၤသကိးတပ်လၢခံကတၢ်ဘၣ်ဃးတပ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဖီးလုာ်လၢသကဲာ်ပဝးဖီးတပ်စူၢ်တပ်န့ၣ်အတၢ်တၢ်တဖန်.

တပ်ငှးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တပ် - တပ်မလိအတၢ်တိာ်ဟံၣ်တဖန် - တပ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ (၁၅မံးနံး)

ပုၤဟ့ၣ်တပ်သိပ်လိဖိဟံၣ်ဖျါထီၣ်တပ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ - တပ်တိာ်ဟံၣ်တဖန်

တပ်မလိအပတီၢ်အံၤဝဲလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပုၤထီၣ်တပ်သိပ်လိဖိတဖန်ကသ့ -

- တဲၤဖျါထီၣ်တပ်လိာ်ဘၣ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဖဲလၢတပ်ဖၢထီၣ်ဖိအကတီၢ်.
- တဲၤဖျါထီၣ်လၢတပ်လိာ်ဘၣ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဖဲတပ်ငှးအိၣ်ဖိန့ၢ်ထံအဆၢကတီၢ်.
- ကွဲးလီၤတပ်ဂုဏ်ပိာ်ထွဲထီၣ်ဝဲမိၢ်တပ်အိၣ်လီၤထုးတဖန်.

ပုၤထီၣ်တပ်သိပ်လိဖိကရူၢ် - တပ်သံကွၢ်ဖီးတပ်စံးဆၢဃုာ်ဖီးတပ်ကတိၤသကိးတပ် (၃၀မံးနံး)

တပ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၃ - ပုၤသိပ်လိတပ်ဖိအိးထီၣ်တပ်ကတိၤသကိးတပ်အပတီၢ်အံၤလၢအမၤကရူၢ်ဖီတဖုလၢကကွဲးလီၤတပ်စံးဆၢလၢအသ့ၣ်ညါတဖန်အါအါလၢအဝဲသ့ၣ်အလံာ်ကွဲးနီၣ်တပ်အပူၤလၢတပ်သံကွၢ်ဘၣ်ဃးမိၢ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢတပ်ဖိလၢတဖန်အဂီၢ်.

- ဖိးသန့ထီၣ်သးလၢအကစၢ်အတၢ်မၤဖိးအတၢ်အိၣ်မူတပ်လဲၤခီဖျိတဖန် -
 - ဘၣ်မနုၤဃိပလိာ်ဘၣ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်ဖဲလၢတပ်ဖၢထီၣ်ဖိအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
 - ဘၣ်မနုၤဃိပလိာ်ဘၣ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်ဖဲလၢပငှးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၢ်ထံတကလုာ်ဖိအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
 - တပ်တၢ်တဖန်မနုၤလၢအဂ့ၢ်ဖဲလၢမိၢ်တပ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂီၢ်လၢနလဲၤခီဖျိဘၣ်အီၤတဖန်န့ၣ်လဲၣ်.

ပုသိန်လိတံဖိမာတံဗုထာတံစံးဆာတဖဉ်ဒီးကွဲးလီၤအီၤလၢလံာ်ကုဖးလံာ်အလီၤ.

ပုသိန်လိတံဖိတီခိဉ်ရိဉ်ခဲကရူၤဖးဒိဉ်အတံကတိၤသကိးတံလၢကထုးထီဉ်ဝဲတံဂ့ၢ်ကျါတံအကလုာ်ကလုာ် လၢတံဖိလံာ်သါခါ.

ဒ်အလိဉ်ဝဲအသိးန့ဉ်, ပုသိန်လိတံဖိကတဲကျါတံက့ၢ်တံဂ့ၢ်ကျါတံအကလုာ်ကလုာ်လၢတံဖိလံာ်တနီၤလၢ ကရူၤအတံကတိၤသကိးတံဘဉ်ဃးမိာ်တံအိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါ.

- ဖိသဉ်အိဉ်လၢဖါလီၢ်ပူၤဒိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢလၢပဲၤပဲၤ.
- မိာ်နီၢ်ကစၢ်အတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲမ့ၢ်လၢအကြးဘဉ်လိာ်သးဒီးတံမၤအါထီဉ် နီၢ်ခိအတံလိဉ်ဘဉ်လၢပိာ်မ့ၢ်ဖါထီဉ်အနီၢ်ခိတံဆိတလဲအဂီၢ်.
- တံဒုးအီၤန့ဉ်ဖိလၢန့ဉ်ထံကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢတံဟ့ဉ်ထီဉ်န့ဉ်ထံလၢအဂ့ၢ်ဝဲအဂီၢ်.

မိာ်တံအိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါလၢအဂ့ၢ်

၁. တံအိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါလၢအကြးအဘဉ်န့ဉ်တံလိဉ်ဘဉ်အီၤလၢမိာ်အတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ ခဲလၢကဂ့ၢ်ဝဲအဂီၢ် - အဖိ, ဒ်သိးလၢကကြးကဘဉ်လိာ်သးဒီးမိာ်လၢအိဉ်ဒီးအဟုးအ သးတဂၤအတံလိဉ်ဘဉ်အါထီဉ်တံအိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါဒီးတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အဂီၢ်.
၂. မိာ်တံအိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါလၢအကြးအဘဉ်န့ဉ်တံလိဉ်ဘဉ်အီၤဒ်သိးလၢတံဖါထီဉ်ဖိကကဲ ထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲဂ့ၢ်ဝဲအဂီၢ်.- အဖိ, ဖိသဉ်အိဉ်လၢဖါလီၢ်ပူၤဒိဉ်ထီဉ်ကြးဝဲဘဉ်ဝဲ.
၃. မိာ်တံအိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါလၢအကြးအဘဉ်န့ဉ်မ့ၢ်တံအကါဒိဉ်ဖဲလၢတံဒုးအီၤန့ဉ်ထံအကတီၢ် ဒီးလၢမိာ်ဒီးဖိခံဂၤလၢကအဂီၢ်. လၢတံန့ဉ်အဃိ, မိာ်ကထုးထီဉ်ဝဲန့ဉ်ထံလၢလၢပဲၤပဲၤအ့ၢ်လၢ ဖိကအိဉ်ဘဉ်အဂီၢ်သ့ဝဲဒီးလၢအကအိဉ်ဒီးတံဂံၢ်တံဘါလၢလၢပဲၤပဲၤဒီးတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ ဂ့ၢ်ဝဲလၢအဖိအီၤန့ဉ်ဖိအဂီၢ်ဒီးတံအံးထွဲကွဲးထွဲလီၤအသးအတံဖဲတံမၤတဖဉ်.

တံဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၄-၅ - ပုသိန်လိတံဖိဒုးနဲဉ်တံဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၄ဒီးစံးဝဲ -

လၢပတံသိဉ်လိတနံၤအံၤအဂီၢ်န့ဉ်, တံဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၄ ဒုးနဲဉ်တံဂီၢ်ခိဉ်တီ ၄ ခါ

ဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီဉ်တံသိဉ်လိသီလိအတံဂ့ၢ်ဃုာ်ဒီးတံဒုးနဲဉ်PowerPoint

ပုသိန်လိတံဖိစံးဝဲ - ပကစးထီဉ်တံဒုးနဲဉ်ဟံဖျါထီဉ်တံ - တံသိဉ်လိသီလိလၢအပဉ်ဃုာ်ဒီးတံဂီၤယဲၤတ ဖဉ် - ဝံသးစူၤကွဲးနီဉ်ကွဲးဃါတံ - သုမ့ၢ်အဲဉ်ဒီးသံကွဲးတံသံကွဲးန့ဉ်သံကွဲးသ့. တံကဟ့ဉ်လီၤသုတံဂီၤ ယဲၤတဖဉ်လၢကမ့ၢ်လံာ်ဒီးသန့ၤလၢသုဂီၢ်.

တံဂီၤယဲၤအခိဉ်ထံးတစူဉ်န့ဉ်ပဉ်ဃုာ်ဝဲဒီးတံဂ့ၢ်တံကျိၤဘဉ်ဃးမိာ်တံအိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါလၢအဂ့ၢ်ဝဲလၢတံဖါထီဉ် ဖိအဆၢကတီၢ်.

တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၅-၁၄ - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၤဖဲလၢတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိအဆၢကတီၢ်. (ဖိဝဲမံးနံး)

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိဖူးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤတဖၣ်ဒီးတဲန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲတၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်တထံၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်

- **တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၅-၉ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်**
 - ဘၣ်မနုၤဃိတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၤန့ၣ်လဲၣ်.
 - တၢ်ဆၢကတီၢ် - တၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၤန့ၣ်ဆံးယံၣ်လဲၣ်.
 - တၢ်မၤနီၣ်လီၤဆီ - ပှၤပိၣ်မုၢ်လိၣ်ဘီဘိထီၣ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ.
 - မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၤအတၢ်ကဲဘျုးကဲဖျိၣ်တဖၣ်.

- **တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၀-၁၄ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်**
 - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိအဂီၢ် - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးအစ့ၤဒီးအအါ
 - တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိ,
 - အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအထဲသိးသိးလိာ်သး,
 - တၢ်လၢအကြၢးတဘၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ကမၣ်တၢ်တဖၣ်

ပှၤသိၣ်လိတၢ်ဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ် - တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်လၢအအါဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤ

- တၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဘါတဖၣ်
- ဖြိၣ်ထံနံတၢ်အိၣ်တဖၣ်
- အဲအိဖဲနံ(Iodine) - လၢခိၣ်နူးတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်
- ဘၣ်တၢ်မံၣ်အ့ၤ(Vitamin A)- နီၢ်ခိၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ, ထံၣ်တၢ်, ဘၣ်တၢ်မံၣ်ဖဲၤ(Vitamin D)- ဃံ, ညၣ်ထူၣ်ဒီးထူၣ်ပျၢ်နၢၢ်အတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်, ဒီးဘၣ်တၢ်မံၣ်စံၤ(Vitamin C) - ဃံစၢ်, ထူၣ်ပျၢ်, ဖဲးဘ့ၣ်တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီးဂံၢ်တြီဆၢတၢ်.
- Folateဒီးvitamin B12 - တၢ်ထူးထီၣ်DNA.
- **အါယာၣ်(iron)** (သုအီၤလၢဟံၣ်မိၣ်ကလိၣ်ဘ့ၣ်(hemoglobin)အတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်လၢသ့ၣ်ပူၤအဂီၢ် - ဒီသဒဲးအါယာၣ်တလၢတပုၤအသ့ၣ်ဂံၢ်စၢ်တၢ်ဆါ (anemia)-သ့ၣ်ဂံၢ်စၢ်တၢ်ဆါအိၣ်ပညီမ့ၢ်သ့ၣ်ဂီၤဖဲလဲတအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤလၢကဆုၤဃီၤဝဲအိၣ်စံးကျၢၣ်(oxygen)လၢနီၢ်ခိၣ်လိၣ်ဘၣ်အီၤ - မၤဘၣ်ဒီပုၤဒီၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤအဂံၢ်ဘါဒီးဖိသၣ်လၢဒၢလီၢ်ပူၤအတၢ်ဒီၣ်ထီၣ်. (သ့ၣ်ဂံၢ်စၢ်တၢ်ဆါမ့ၢ်တၢ်တခါလၢအကဲထီၣ်ညီန့ၢ်သးလၢ မ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအုၣ်အပူၤ).

- စဉ်ငါ(Zinc)- ဆီဉ်ထွဲမၤစၢၤ DNA အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးစဲလ်(cell) အတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ထီထီဉ်.

ဝံသးစူၤတၢ်နီဉ် - တၢ်ကွဲးလီၤတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအမံၤအသၢ်လၢတၢ်မၤဖျါသ့ဒိဉ်ထီဉ်အီၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအကါဒိဉ်ဝဲလၢဖိသၢ်လၢဒၤလီၤပူၤအတၢ်ဂ့ၢ်ထီဉ်ပသီထီဉ်ဝဲအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

- တၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်လၢတၢ်ကအိဉ်ဝဲတၢ်အိဉ်ကိးန့ၢ်ဒီးတဖၣ်ဖဲလၢတၢ်ဒၤထီဉ်ဖိအဆၢ ကတီၢ် - တၢ်အိဉ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်အီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -
 - တၢ်န့ၢ်ထံ ၄ ခွး မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၢ်ထံလၢတၢ်မၤကဲထီဉ်အီၤ ၄ ခွး (လၢ ခဲလ်စံဉ်ယၢၣ်ဒီးဘံဉ်တၢ်မံဉ်တဖၣ်)
 - တၢ်ဖဲးတၢ်ညဉ်, ညဉ်, တၢ်ဒိဉ်ဒီး/ဝဲတဖၣ် ၃ က့/လိဉ်/စ့ၢ်(ဖြိဉ် ထံနံလၢနီၢ်ခိတၢ်ဒိဉ်ထီအဂီၢ်)
 - တၢ်သ့တၢ်သၢ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢ် ၄ က့/ကူဉ်/ခိ (လၢတၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၢ်အဂီၢ်)
 - မ့ၢ်, ကိဉ်ပိးမိးမ့တမ့ၢ်ဘုကူဉ်အချံအသၢ် ၆ စ့ၢ်/က့.
 - တၢ်ထံတၢ်နီၤအါအါ - ထံ, တၢ်သ့တၢ်သၢ်အထံဒီးကသုထံလၢက ဆီဒီးပူၤဖျဲးတဖၣ်.
- လၢမိၢ်ဒီးဖိသၢ်အိဉ်လၢဒၤလီၤပူၤအဂီၢ်.
- ဟးဆုး သံး, တၢ်မူၤတၢ်ဘိးအဂၤတဖၣ်, တၢ်အိဉ်ထီဉ်ထီဉ်ကသံဉ်ဖိသီဖီဉ်လၢ တဘဉ်တၢ်န့ၢ်လီၤအီၤလၢကသံဉ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ကွဲးထွဲတၢ်တချး အိဉ်ဖျဲၣ်အလီၢ်တဖၣ်.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိဉ်လိဖိသံကွဲးမ့ၢ်တၢ်သံကွဲးဒီးတၢ်စံးဆၢအိဉ်တမံၤမံၤခါ.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိဉ်လိဖိက့ၤကွဲးကွဲးတၢ်ဒ်လၢတၢ်လိဉ်ဝဲအဖိခိဉ်ဒ်သိးလၢကမၤလီၤတၢ်ဝဲလၢပိဉ်မုဉ်တဖၣ်ဒီးအဟံဉ်ဖိ ဗီဖိတဖၣ်တၢ်သိဉ်လိန့ၢ်လိအီၤသ့ဝဲဘဉ်ဃးတၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်လၢတၢ်ဒၤထီဉ်ဖိကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲအ ဂီၢ်. ထံဉ်ဘံဉ်စံဉ် IYCFတၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်တဲသကိးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်မၤ စၢၤတၢ်သ့လၢအလီၢ်အိဉ်ဝဲသပုၤကတၢ်လၢကဟဲစိဉ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဝဲအံၤဆူပုၤလၢအလိဉ်ဘဉ်ဝဲတဖၣ်အဂီၢ် န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤယဲၤလၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်န့ၢ်ကျဲတနီၤဘဉ်ဃးတၢ်သ့ဝဲ ထံဉ်ဘံဉ်စံဉ် IYCF အတၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ် ခးက့တဖၣ်.

တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၁၅ - IYCFတၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ - မိၢ်လၢအိဉ်ဒီးအဟုးအသးဒီးအဟံဉ်ဖိဗီဖိတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

- ဟုတ်ကုန်ဘုတ်ကုန်သုဘုတ်ဃားတော်အိန်နိုဂ်နိုဘါလါအဆံးစွာအပတီလါ အဘဉ်ဝဲတဖဉ်ခီဖျိတော်အိန်နိုဒီးမုတမုတ်တော်မလဲပုတော်အိန်နိုဂ်နိုဘါ.
- သုဉ်ညါလါတော်ကဘဉ်အိန်နိုဒီးတော်အိန်လါလါပုလဲပုလါအမုတ်ဖြိဉ်ထံနံ, ဂံဘါ ဒီးတော်အိန်ဆူဉ်အိန်ချ့အတော်အိန်တဖဉ်, လီဆီဒုဉ်တော်လါတော်အိန်ဒီးတော် အိန်နိုဂ်နိုဘါလါအဆံးစွာအဂီ(တော်အိန်ဂံဘါဒီးနိုခိတော်ဒိဉ်ထီဉ်ထီထီဉ် တဖဉ်)

တီဂီနို - IYCFအတော်ဟုဉ်ကုဉ်ခးကုတဖဉ်မလဲစါဝဲတော်စးထီဉ်ဝဲတော်လါအဂုတခါလါဟုဉ် တော်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သုတော်သုဉ်ညါနိုပာ်ဆူမိလါအိန်ဒီးအဟူးအသးတဖဉ်ဒီးအဝဲသုဉ်အဟံဉ် ဖီဗီဖီတဖဉ်အဂီ ဘဉ်ဃားတော်အိန်ဝဲတော်အိန်တော်အိန်လါအကြားအဘဉ်ဝဲဝဲလါတော်ဒါထီဉ်ဖီ အဆါကတီနိုလီ. ကွတ်တော်ဂုလါတော်ဖီလ်တဖဉ်.

- ခးကုနိုဂ် ၁ - IYCFတော်အိန်နိုဂ်နိုဘါလါမိအိန်ဒီးအဟူးအသးဒီးမိဒုး အိန်နိုဖီတဖဉ်အဂီ - လါပုတဝါပုမလဲတော်ဖီတဖဉ်အဂီ.
- ခးကုနိုဂ် ၁ - IYCFတော်အိန်နိုဂ်နိုဘါလါမိအိန်ဒီးအဟူးအသးအဂီ - လါဖံတဖဉ်အဂီ.

တော်ဂီယဲနိုဂ် ၁၆ - ပုဟုဉ်တော်သိဉ်လိဖီစးဝဲလါတော်ဖီအိန်တုအိန်တော်အကျတနီလါ အိန်လါTBC IYCF KWOအလံာ်ဖီအိန်တော်တဖဉ်အပူနို, မုတ်တော်စးထီဉ်တော်အပနိုလါအဂု တခါလါတော်ကတိသကိးအီအဂီဘဉ်ဃားတော်ဖီအိန်တော်အိန်နိုဂ်နိုဘါအကျါကျဲလါအကြား အဘဉ်ဝဲလါမိလါအိန်ဒီးအဟူးအသးတဖဉ်အဂီနိုလီ.

တော်ဂီယဲနိုဂ် ၁၆ - တော်ဒုးသုဉ်နိုထီဉ်တော်အကါဒိဉ်

“တော်နိုဂ်နိုဘါအကါဒိဉ်ကတော်လါတော်ကသမံသမိးကွတ်အီလါတော်ဒါထီဉ်ဖီအကတီအဂီမုတ်ဝဲတော်ကဘဉ်အိန် ဒီးဖြိဉ်ထံနံ, အါယာဉ်(iron), ဖီလုဉ်အဉ်စံဉ်(folic acid)ဒီးဘဉ်တဉ်မံဉ်ဘဉ်၁၂(vitamin B12) တဖဉ်လါလါ ပုလဲပုလဲနိုလီ.”

တော်အိန်ဘုးတမိတလီ (၁၅မံးနံး)

ခဲအံပုဟုဉ်တော်သိဉ်လိဖီဒုးသုဉ်ညါတော်မလဲအပတီဘဉ်ဃားမိတော်အိန်နိုဂ်နိုဘါလါတော်ဒုးအိန်ထံအဂီ

တော်ဂီယဲနိုဂ် ၁၇-၂၁ - တော်အိန်နိုဂ်နိုဘါဖဲလါတော်ဒုးအိန်ထံအဆါကတီ. (၄၀မံးနံး)

- တော်ဂီယဲနိုဂ် ၁၇-၁၈ - ဘဉ်မနုဉ်ဗိတော်လိဉ်ဘဉ်တော်အိန်နိုဂ်နိုဘါလါအဂုဖဲလါ တော်ဒုးအိန်ထံအဆါကတီနိုလဲဉ်. (တော်ဒုးအိန်ထံတကလုဉ်ခိဖဲအခိဉ်ထံဖဲလါ)
 - ဖီသုဉ်အိန်ဖီနိုဒီးနိုဘဉ်တော်အိန်နိုဂ်နိုဘါခဲလါလါအတော်ဒိဉ်ထီဉ်ဒီးတော်အိန်ဆူဉ် အိန်ချ့အဂီခီဖျိဝဲလါအမိနိုထံနိုလီ.

- မိလ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လီၤထုးတၢ်ဆါတဂၤကတူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤစ့ၤလီၤကွၢ်တၢ်အါအါ ကလဲၣ်လၢအနီၣ်ခိအတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤဝဲ, အဖြိၣ်ထံန့ၢ်ဒီးအတၢ်ဂံၢ်တၢ် ဘါအတၢ်အိၣ်တဖၣ်, လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢကထုးထီၣ်န့ၢ်ထံဒီးတၢ်ဒုးအီၤထဲန့ၢ်ထံ တမံၤဇီၤ ထုးထီၣ်တၢ်လၢမိၢ်အနီၣ်ပှၢ်လၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတလၢပှၢ်အလီၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
 - မိၢ်တဂၤအဂံၢ်စၢ်ဝဲဒီးအိၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်အပူၤဒီးဆိးက့ဝဲခိဖျိလၢ တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံတၢ်ဆါအဆၢဝဲလၢအတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤတဖၣ်,ဖြိၣ် ထံန့ၢ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်တက့ၤမၤပှၢ်က့ၤတၢ်ဘၣ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ် အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအကြၢးအဘၣ်ဝဲလၢဒုးအီၤန့ၢ်ဖိအဆၢကတီၢ်.
 - မိၢ်ဒုးအီၤန့ၢ်ဖိတဂၤကဘၣ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢအထဲသိးသိးဒ်သိးလၢကကြၢးကဘၣ်လိၣ် သးဒီးအီၤဒီးအဖိအီၤန့ၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအလိၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၉ - ၂၀. တၢ်မနုၤတဖၣ်လိၣ်ဝဲလဲၣ်** - တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးအိၣ်တၢ် အိၣ်တဖၣ် (သံကွၢ်ပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဖိတဖၣ်လၢကက့ၤတဲက့ၤ တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၇-၉ ဘၣ် ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢတၢ်ဒၤထီၣ်ဖိအဂီၢ်).
 - **ဟံၣ်ပျါထီၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၉-၂၀ - ပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိစံးဝဲ,** “ညီၣ်န့ၢ်န့ၢ်, တၢ်အိၣ်န့ၢ် ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်အီၤပှၢ်သိးသိးဝဲလၢတၢ်ဒၤထီၣ်ဖိအဆၢကတီၢ်န့ၢ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ် တၢ်လၢအဂ့ၤတခါလၢတၢ်ဒုးအီၤန့ၢ်ဖိအတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.”
 - တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်- ဖြိၣ်ထံန့ၢ်, ခဲလိစံၣ်ယၢၣ်မ်(calcium), ဂံၢ်ဘါတၢ်အိၣ်တဖၣ်, ဘၣ်တၢ်မံၣ်အ့ၤဒီးစံၣ်(vitamins A &C),ဖိလုၣ်အဲၣ်စံၣ်(folic acid), အါယၢၣ် (iron), အဲအိၣ်န့ၢ် (Iodine) ဒီးစ့ၣ်ငံ(Zinc)တဖၣ်.
 - တၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါပှၢ်သိးသိးလၢတၢ်ဒၤထီၣ်ဖိအက တီၢ် - အဖိ - တၢ်အိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်(ဂံၢ်ဘါ), ဝဲ, တၢ်ညၣ်, ညၣ်(ဖြိၣ်ထံန့ၢ်)ဒီးတၢ် ဒီးတၢ်လၢတဖၣ်, တၢ်သ့တၢ်သ့လၢလၢပှၢ်ပှၢ်(တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့).
 - မၤအါထီၣ်အနီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤဒ်သိးလၢကမၤပှၢ်က့ၤတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးဂံၢ်ဘါ လၢအဟးထီၣ်လၢဖိသ့အိၣ်န့ၢ်ဖိအပူၤဝဲလၢတၢ်ဒုးအီၤအီၤမိၢ်န့ၢ်ထံအကတီၢ်.
 - တၢ်မၤအါထီၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ကဘၣ်ပှၢ်ဃုၣ်လၢတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဒုးအီၤတၢ်န့ၢ်ထံဒီး တၢ်အိၣ်ကစးကစီးလၢအိၣ်ဒီးဖြိၣ်ထံလၢအအါဝဲမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်အိၣ် လၢဟ့ၣ်တၢ်ဂံၢ်ဘါတစဲးဖိကိးန့ၤဒဲး.
 - မၤအါထီၣ်တၢ်ထံတၢ်နီၣ်တဖၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ဒ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤအသိး - ထံ, တၢ်သ့တၢ် သ့အထံဒီးကသ့ထံလၢကဆီၣ်ဒီးပူၤဖျးတဖၣ်.

ပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိသံကွၢ်မ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်အိၣ်တမံၤမံၤဘၣ်ဃးမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢတၢ်ဒုးအီၤန့ၢ်ထံအတၢ်ကဲ ထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.

- **တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၁ - ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးသ့ၣ်ညါဝဲ တၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်တမံၤဖိၤအတၢ် တၢ်တၢ်တဖၣ်.**
 တၢ်ဖုးသ့ၣ်ညါနီၣ်တၢ်အကါဖိၣ် - တၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်တၢ်မၤတၢ်အိၣ်တၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၤတဖၣ် ဖဲလၢတၢ်ဖၤထီၣ်ဖိအကတီၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်လၢအညီၣ်ထီၣ်တၢ်ကဆဲးမၤဝဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ် ဘါလၢအဂ့ၤဖဲလၢတၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- **တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၁ - ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိစးထီၣ်စံးဝဲ,** “မိကဖုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လီၤပသး ဘၣ်ဃးပလုာ်လၢသကံၣ်ပဝးဒီးတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢပညီၣ်န့ၢ်မၤအိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢ အမ့ၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ကမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကကွၢ် ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်သးအဝဲအံၤဒ်လဲၣ်.”

- **တၢ်တၢ်တဖၣ် - တၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲလုာ်လၢသကံၣ်ပဝးအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်တကလုာ်ဖိၤ.**
 - ကွၢ်ဒီးသူတၢ်ဂ့ၢ်အကါဖိၣ်တဖၣ်လၢIYCF
 အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့တဖၣ်အပူၤဘၣ်ဃးတၢ်ကဲဘျူးကဲဖျိၣ်ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ် လၢတၢ်စးထီၣ်ဆိဝဲတၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်တကလုာ်ဖိၤဒီးမၤလီၤတၢ်တၢ်အိၣ်ထံၣ်တကလုာ်ဖိၤကဘၣ်တၢ်ဆဲးမၤအိၣ်ပဲၤထီၣ် ၆ လါအဂီၢ် - တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့အနီၣ်ဂံၢ် ၃ -၆ လၢပှၤတဝၢအပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်.
 - တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤလၢတၢ်ညီၣ်န့ၢ်ပျဲၤဘၣ်ဃးတၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်တကလုာ်ဖိၤ.
 - မိၢ်အနီၣ်ထံၣ်တအိၣ်လၢအိၣ်ပဲၤလၢဖိကအိၣ်အဂီၢ်.
 - န့ၢ်ထံၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါကိးကလုာ်ဖဲလၢဖိသၣ်အိၣ်ဖိလိၣ်ဘၣ်ဝဲအဂီၢ်, လၢတၢ်န့ၣ်အဃိအဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်အါထီၣ်/တၢ်ထံၣ်နီၣ်အါထီၣ်.
 - ဖိသၣ်အိၣ်ဖိလိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်အဂ့ၤအဂၤတဖၣ်, လီၤဆီၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ် အဆၢ, ဖဲလၢတၢ်ဖုးအိၣ်ထံၣ်တကလုာ်ဖိၤအဆၢကတီၢ်လၢကထီၣ်ဟူးထီၣ် ဂဲၤဖိသၣ်အိၣ်ဖိအသးလၢကအိၣ်တၢ်အဂီၢ်.
 - လၢတၢ်ကိၢ်အဆၢကတီၢ်, ဖိသၣ်လိၣ်ဘၣ်ထံၣ်လၢကအိၣ်အဂီၢ်.

မိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ဂ့ၢ်လၢပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကဖုးသ့ၣ်ညါတၢ်မၤလိပတီၢ်ဆူညါတခါလၢကစံးဝဲ, “မိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးနးနးကလဲၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတလၢတပဲၤအတၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢမိၢ်လၢအိၣ် ဒီးအဟူးအသး.မိၢ်ဖုးအိၣ်ဖိတဖၣ်,ဖိအိၣ်လၢမိၢ်ဖၤလီၤပူၤတဖၣ်ဒီးဖိအိၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ညါဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကါဖိၣ်ဝဲလၢကထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အသးလၢကမၤဝဲမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ် န့ၢ်ဘါအဂီၢ်.” တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂ ဖၢ်ပျါဝဲတၢ်ဂ့ၢ်မၤသးတဖၣ်. ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖုးန့ၣ်ဒီးကတိၤသကိးတၢ် ဂီၤယဲၤတဖၣ်.

- တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၂-၂၃ - မိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအတၢ်ဂ့ၢ်လၢပိၢ်ထွဲထီၣ်အံၣ်တဖၣ်(၂၀မံးနံး)
- တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤလၢအကဲထီၣ်သးခိဖျိလၢမိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအဃိ.

လၢမိၢ်အဂီၢ်

- မၤအါထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢမိၢ်အတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအသဘံၣ်ဘၣ်အါထီၣ်လၢတၢ်ကကူစါယါဘျါအိၣ်ဒီးတၢ်သံ.
- မၤအါထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဆါအတၢ်ဃုၤအဃာ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ
- သ့ၣ်ဂံၢ်စၢ်တၢ်ဆါ
- နီၣ်ခိအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်စ့ၤ, ဂံၢ်ဘါဒီးတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်န့ၢ်စ့ၤ

လၢဖိလၢဒၤလီၢ်ပူၤဒီးဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိအဂီၢ်

- တၢ်ဂ့ၢ်ပိၢ်ထွဲထီၣ်ဝဲတဖၣ်လၢဖိသၣ်အိၣ်လၢဒၤလီၢ်ပူၤဒီးဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်.
 - မၤအါထီၣ်တၢ်လီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်လၢဖိသၣ်အိၣ်လၢမိၢ်ဒၤလီၢ်ပူၤ, ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်လီၤသီဒီးဖိသၣ်အိၣ်န့ၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်သံတၢ်ပုၤ.
 - မၤအါထီၣ်တၢ်လီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်လၢဖိသၣ်အိၣ်လၢမိၢ်ဒၤလီၢ်ပူၤအတၢ်အိၣ်ထီၣ်တဂ့ၤဝဲဝဲလၢတၢ်ဒၤထီၣ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်, အိၣ်ဖျဲၣ်အကံလိစ့ၤဒီးအိၣ်ဖျဲၣ်လီၤဆိတချ့အမုၢ်လါဘၣ်.
 - မၤအါထီၣ်တၢ်လီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဃုၤအဃာ်.
 - အိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်အတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကံတဖၣ်အမုၢ် -
 - ခိၣ်နူးတပဲ့ၤ - ခိဖျိလၢခိၣ်နူးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်တအိၣ်ဝဲဝဲလၢအိၣ်လၢမိၢ်ဒၤလီၢ်ပူၤအခါ.
 - အိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိအတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကံတဖၣ်ခိဖျိလၢဖိလ့ၣ်(folate) ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤတလၢတပဲ့ၤဝဲဘၣ်အဃိ.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိသံကွၢ်မ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်အိၣ်တမံၤမံၤခါ. ဟ့ၣ်တၢ်စံးဆၢဒီးဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤယဲၤဆူၣ်ညါတခါ.

- တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၄-၂၆ -ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဲကျၢ်တၢ်က့ၤတၢ်မၤလိပတီၢ်အဝဲအံၤ.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိပတီၢ်ဒီးက့ၤကွၢ်ဝဲဒီးတၢ်မၤလိအတၢ်တီၢ်ဟ် ၃ ထံၣ် - ၁. တၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဝဲလၢတၢ်ဒၤထီၣ်ဖိအကတီၢ်, ၂. တၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဝဲတၢ်ဒုးအိဖိန့ၢ်ထံအဆၢကတီၢ်, ၃.တၢ်ဂ့ၢ်ပိၢ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်ခိဖျိလၢမိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအဃိ.

တစ်ဗုဒ္ဓါအါထီတံတံမနီတဖၣ်လၢပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိမိကမၤအါထီတံဘၣ်ဃး “တၢ်ကဲဘျးကဲဖိုၣ်တဖၣ်” လၢမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤအဂီၢ်. (တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် စးၤ၉)ဒီး “တၢ်ဂ့ၢ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်” ဘၣ်ဃးမိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုး - တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၇-၂၉.

မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဖိလၢသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.

- ၁. တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်န့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢမိၢ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့. ခဲလၢကဂ့ၤဝဲအဂီၢ်, နံၤသိးလၢကကြးကဘၣ်လိၣ်သးဒီးမိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အါထီတံတံမနီတဖၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, အဝဲအဂံၢ်အဘါကဆူၣ်ဒီးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲလၢလၢပှၤပှၤလၢတၢ်ဖိအဂီၢ်ဒီးလၢကအိၣ်ဖျၢၣ်ဝဲအဂီၢ်.
- ၂. မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်န့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤနံၤသိးလၢ ဖိသၣ်အိၣ်လၢ ဖၢလီၢ်ပူၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ကကြးဝဲဘၣ်ဝဲအဂီၢ်, လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖိအဂီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ဖိအတၢ်ကထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲဂ့ၢ်ဂ့ၢ်အဂီၢ်.
- ၃. မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဒုးအီၤန့ၣ်ထံအကတီၢ်ဒီးလၢမိၢ်ဒီးဖိခံၤလၢကအဂီၢ်. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, မိၢ်ကထုးထီၣ်ဝဲန့ၣ်ထံလၢလၢပှၤပှၤလၢဖိကအီၤဘၣ်အဂီၢ်သ့ဝဲဒီးလၢအဂီၢ်တခီန့ၣ်, အကအိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢလၢပှၤပှၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဂ့ၢ်ဝဲလၢအနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒီးလၢအဖိအီၤန့ၣ်ဖိအဂီၢ်ဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလီၤသးအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်.
- ၄. မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးဒီးမိၢ်ဒုးအီၤန့ၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးဖိသၣ်အီၤန့ၣ်ဖိတဖၣ်ကအိၣ်ဒီးမိၢ်ဒီးဖိအီၤန့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဂ့ၢ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်မၤပိၣ်ထွဲတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲပှၤမိၢ်ဖၢအတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤအကျိၤအကျဲအခံအသိးဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါတဖၣ်လၢအပှၤသိးသိးဝဲဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်မိၢ်ပှၤတဖၣ်, တၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ်, ညၣ်, ဝဲ, တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်ဒီးတၢ်သူတၢ်သၣ်တဖၣ်ဒီးထံဒီးတၢ်ထံတၢ်နီၤအဂ့ၤအဂၤလၢအကဆီၣ်ဒီးပူၤဖျးဝဲတဖၣ်လၢအကြးအဘၣ်ဝဲလၢအကါဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဆံးစ့ၤဝဲတဖၣ်အဂီၢ်အမ့ၢ်, အါယာၣ် (iron), ဖိလုၣ်(folate), Vitamins A, D, C, B12 , ဒီးအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၅. မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤအတၢ်ကဲဘျးကဲဖိုၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ဖိအဂီၢ်ဖိ, ဖိသၣ်လၢဖၢလီၢ်ပူၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဂ့ၢ်, အိၣ်ဖျၢၣ်လီၤဖိပှၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဖိအဂီၢ်ဖိလၢအဂ့ၤန့ၣ်ကဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဒီးမိၢ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ကဂ့ၢ်ဝဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၆. တၢ်ဂ့ၢ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်ခီဖျိလၢမိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအဃိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢမိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, သ့ၣ်ဂံၢ်စၢ်တၢ်ဆါ, တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၣ်တၢ်ဆါ. ဖိအိၣ်လၢမိၢ်ဖၢလီၢ်ပူၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအ

တၢ်ဂၢၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, တၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢ်တဖၣ်, အိၣ်ဖျၢၣ်ကံလိတၢ်ဒီးအိၣ်ဖျၢၣ်တချုးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်.ဖိသၣ်အီၣ်ဖိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ဂၢၤထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ဒိၣ်ထီၣ်ဃၢဝဲ,နီၢ်ခိၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်မၤအကျိၤအကျဲအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်တဖၣ်.

၇. တၢ်ဂ့ၢ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်ဒီဖျိလၢမိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထုးအဃိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲထီၣ်သးတကီၢ်ခါ ဒီးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံၣ်အတီၢ်ပူၤလၢမိၢ်ဒီးဖိခံၣ်လၢအဂီၢ်.

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိကသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်. ဟ့ၣ်တၢ်စံးဆၢဖဲလၢအမ့ၢ်လိၣ်ဝဲ.

တၢ်အိၣ်ဘုးတဖၣ်တလီၢ် - မ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်ကတီၢ် (၁န့ၣ်ရံၣ်)

(တၢ်ဃုထၢ)တၢ်ဂဲၤလိ - သိၣ်လိန့ၣ်လိဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးဒီးမိၢ်ဒုးအီၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်ဃးမိၢ် တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်ဝဲ.

၁၂၀မံးနံး - (ကတၢ်ကတီၢ်တၢ်အဂီၢ် ၂၀မံးနံး/တၢ်ဒုးန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ် ၁၅မံးနံး, ကရူၢ် ၆ ဖုဃုာ်ဒီးတၢ် အိၣ်ဘုးလၢတၢ်မၤလိအဘၣ်တီၢ်တဖၣ်တလီၢ်ဖိ)

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိစဲးဝဲလၢမိၢ်ပကမၤလိသူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအသီတနီၤလၢပမၤလိအီၤလၢတနီၤအံၤဘၣ်ဃးမိၢ်တၢ် အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအအိၣ်ဝဲလၢထံၣ်ဘၣ်စံၣ်YCFအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့တဖၣ်အပူၤလၢတၢ်မၤ တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂဲၤဒီးအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်အပူၤ လၢတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိဒီးဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်.

“တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးလုၢ်လၢသကဲၣ်ပဝးဒီးတၢ်စ့ၢ်တၢ်နၢ်တဖၣ်/တၢ်အိၣ်လၢ မိၢ်ပၢဖဲဖုလၢပျၢၤတြီအီၤတဖၣ်ဖဲလၢတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိအကတီၢ်ဒီးတၢ်ဒုးအီၣ်ဖိအကတီၢ်.

- တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၂၇ - ၂၉. တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဂဲၤဒီးအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်

ပှၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိ -

၁. ဃုထၢတၢ်ဂီၤယဲၤတဖၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဃုထၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢလီၤဆီလိၣ်သးတဖၣ်.
၂. နီၤဖးလီၤကရူၢ်(၆)ကရူၢ် (ဒ်လၢပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိဖိအနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်အသိး)ဒီးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဆူ ကရူၢ်တဖုစ့ၣ်စ့ၣ်.
၃. တဲဘၣ်ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအကရူၢ်တဖၣ်လၢကကတၢ်ကတီၢ်တၢ်ဂဲၤဒီးဘၣ်ဃးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အတၢ် မၤလိအပတီၢ်လၢကမၤဝဲတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ - ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဂၤကလိၣ်ကွဲ တၢ်ဂဲၤဒီးဘၣ်ဃးမိၢ်ဒီး/မ့တမ့ၢ်ဖိ.

- ၄. တဲဘဉ်ပှာထီဉ်တၢ်သိဉ်လိဖိလၢကသုဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်မၤလိအပတီၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်ခးက့တဖၣ်အပူၤလၢကဟ့ၣ်ကူဉ် “မိၢ်” မ့တမ့ၢ် “ဖံ” ဘဉ်ဘဉ်. - ၁၅ မံးနံးတၢ်ဂဲၤဒီးလၢကရူၢ်တဖုစုာ်စုာ်အဂီၢ် - ၁၅မံးနံးလၢတၢ်ကတဲာ်ကတီၤသးအဂီၢ်. လၢကမၤဝဲတၢ်အိဉ်သးလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ - ပှာထီဉ်တၢ်သိဉ်လိဖိတဂၤကလိာ်ကွဲတၢ်ဂဲၤဒီးဘဉ်ဃးမိၢ်ဒီး/ မ့တမ့ၢ်ဖံ.
- ၅. တဲဘဉ်ကရူၢ်တဖုစုာ်စုာ်လၢကအိဉ်ဒီးတၢ်ကွဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်ခိဉ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအမုၢ်လၢကမ့ၢ်တၢ်လၢအဖုးသ့ၣ်ညါတၢ်လၢအကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲ.
- ၆. နီၤလီၤတၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်အခးက့လၢတၢ်လိဉ်ဘဉ်အီၤတဖၣ်.
- ၇. တီခိဉ်ရိဉ်မဲကရူၢ်ဖးဒိဉ်ဒီးတဖုလၢကကတီၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီးစံဉ်ညီဉ်တၢ်ဂဲၤဒီးတခါစုာ်စုာ်လၢအကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲ.
- ၈. ဖၤန့ၢ်အါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိဉ်သ့ၣ်တမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်လၢတၢ်တဖၣ်န့ၢ်ဃုာ်အီၤတဖၣ်.
- ၉. တဲဖိုဉ်က့ၤတၢ်ဂဲၤဒီးအတၢ်ဃုထံဉ်န့ၢ်တၢ်အစၢတဖၣ်ဖဲလၢကရူၢ်ကိးဖုမၤအီၤဝံးဒီးတဲဖျါထီဉ်လၢတၢ်အဝဲန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိဉ်ဝဲလၢတၢ်ဖုးသ့ၣ်ညါတၢ်လၢအကဲဘျူးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲလၢမိၢ်တၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတၢ်ကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- ၁၀. ဟ့ၣ်လီၤလံာ်နီၤလီၤ - တၢ်သိဉ်လိတၢ်ဂဲၤလိအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပှာမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်ပှာသ့ၣ်တဖၣ်လၢ “တအိဉ်တၢ်လၢအကြးအဘဉ်ဝဲဖဲလၢတၢ်ဒၢထီဉ်ဖိဒီးတၢ်ဖုးအိဉ်ဖိအကတီၢ်.”

တၢ်ဂဲၤဒီး - သူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်တၢ်မၤလိအဝဲအံၤဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်ဒီးတၢ်သိဉ်လိန့ၢ်လိလၢအဘဉ်ထွဲတဖၣ်လၢပှာတဝါအပှာမၤတၢ်ဖိဒီးဖဲတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်ခးက့တဖၣ်လၢကဟ့ၣ်ကူဉ်တၢ်လၢတၢ်အိဉ်သးလၢတၢ်ဖိလံာ်တဖၣ်အဂီၢ်.

(ပှာတဝါတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အပှာမၤတၢ်ဖိအခးက့ ၁,၈-၁၀, ဖဲတဖၣ်အခးက့ ၁-၆) ဒီးခးက့အဂၤတဖၣ်နီၤလၢပှာထီဉ်တၢ်မၤလိဆၢမ့ၢ်လၢဝဲအသိး.

၁. မိၢ်လၢအိဉ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤ ၁ -

မိၢ်လၢအသးစၢ်ဒီးဒၢထီဉ်ဝဲအဆိကတၢ်တဘျီတဂၤစံးဝဲလၢအပျံၤလၢကအိဉ်အါထီဉ်တၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်လၢအဘဉ်ယိဉ်လၢကဘိဉ်ဒိဉ်တလၢဘဉ်ဖုးဒီးမၤဃဲလီၤက့ၤအသးတညီဖဲလၢအအိဉ်ဖျုာ်အဖိဝံးလီၢ်ခံ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိဉ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဖုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ်

- အနီၢ်ခိဒီးဖိသဉ်အိဉ်လၢဒၢလီၢ်ပှာတဂၤန့ၢ်လိဉ်ဘဉ်အါထီဉ်တၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်အါထီဉ်အဂီၢ် - မ့ၢ်လၢအအဲၣ်ဒီးအိဉ်ဒီးအဖိလၢပဲၤဒီးတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အဃိန့ၢ်, မိၢ်တၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်မ့ၢ်ကျဲအဂ့ၢ်ကတၢ်တဘိလၢကကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢတၢ်အံၤအဂီၢ်.

- တၢ်အိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ပုၤသိးသိးဃုၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်အါထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်လိၣ် ဘၣ်အိၣ် - ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢကအိၣ်တၢ်အိၣ်ကိးနံၤဒဲး.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အကါဒိၣ်ဘၣ်ဃးဖြိၣ်ထံနံၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတၢ်အိၣ်ဃုၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်မံၣ် (vitamin) ဒီးဟီၣ်လၢပနံၣ်တၢ်အိၣ်(mineral) တဖၣ်လၢအတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အပူၤဒီးတၢ်မၤပုၤတၢ်အိၣ် န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢပုၤမိၢ်ဒါအတၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤ.
- တၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤမိၢ်ဒါအလီၢ်န့ၢ်သမံၣ်သမိးကွၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးနီၢ်ခိတယၢ်ဃၢကမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်ညါ ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အတယၢ်ဃၢအါထီၣ်အဂီၢ်.

၂. မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤ ၂ -

မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤ(ဒါထီၣ်အဖိခံၣ်တဂၤ)စံးဝဲလၢအတၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်အါထီၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢအပျံၤ လၢအဖိကဒိၣ်တလၢဒီးအိၣ်ဖျဲၣ်ကီဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ်

- အနီၢ်ခိဒီးဖိသၣ်အိၣ်လၢဒါလီၢ်ပူၤတဂၤန့ၣ်လိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အါ ထီၣ်အဂီၢ် - မ့ၢ်လၢအအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအဖိလၢပုၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဃိန့ၣ်, မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ် န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်မ့ၢ်ကျဲအဂ့ၢ်ကတၢ်တဘိလၢကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်အံၤအဂီၢ် မ့ၢ်လၢဖိသၣ် အိၣ်လၢဒါလီၢ်အပူၤမၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါခဲလၢလၢအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီၣ်ထီၣ်ဝဲ အဂီၢ်လၢအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ပုၤသိးသိးဃုၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်အါထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်လိၣ် ဘၣ်အိၣ် - ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢကအိၣ်တၢ်အိၣ်ကိးနံၤဒဲး.
- တၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤမိၢ်ဒါအလီၢ်န့ၢ်သမံၣ်သမိးကွၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးနီၢ်ခိတယၢ်ဃၢကမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်ညါ ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အတယၢ်ဃၢအါထီၣ်အဂီၢ်.
- ဖိသၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်ပုၤဒီးတၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်အတယၢ်ဃၢလၢအဂ့ၢ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲမ့ၢ်ခိ သိးလၢကအိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်လၢကစးထီၣ်အတၢ်အိၣ်မူ - တြီဆၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ် န့ၢ်ဒီးအိၣ်ဒီးခိန့ၣ်လၢအဂ့ၢ်ဝဲဒီးနီၢ်ခိတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
- အမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢအအိၣ်ဖျဲၣ်ကကီဝဲန့ၣ်, တၢ်လဲၤဆူၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤမိၢ်ဒါအလီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ် ဝဲဒ်သိးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိကသမံၣ်သမိးန့ၢ်အဖိလၢအဒါလီၢ်ပူၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအ ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၃. ဖံ -

မိၢ်အသီတဂၤန့ၣ်အန့ၢ်ထံတအိၣ်လၢလၢလီၢ်လီၢ်ဝဲလီၤဆီဒဲၣ်တၢ်ဖဲလၢဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်အဆိကတၢ်တဂၤ အခါ, လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဒုးအိၣ်ဖိသၣ်လၢတၢ်ထံတၢ်နီၣ်ဖဲလၢအိၣ်ခိးအန့ၢ်ထံလၢကစး ထီၣ်ဟဲထီၣ်ကဒီးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ်

- ဖိသန်လှာအတယာ်စာဘိဏ္ဍိလိာ်ဘိဏ္ဍိစးန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ဃာ်တၢ်အိၣ်အလီၤလၢလၢပုၤပုၤလဲၣ်လဲၣ်လၢ အအိၣ်ဖျုၣ်ထီၣ်အခါန့ၣ်ကမၤစၢၤဘဲတၢ်လဲၣ်လိာ်ဆူတၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဒီဖျါလၢအတၢ်ဆူးဝဲန့ၣ်န့ၣ်, ဖိသန်ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲလၢန့ၣ်ထံၣ်ကဟဲထီၣ်အဂီၢ်. လၢတၢ်န့ၣ်အ ဃိ, မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢမိၢ်ကဘိၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢလၢပုၤပုၤလၢကကြၢးကဘိၣ်လိာ်သးဒီးတၢ် လိၣ်ဘိၣ်တၢ်လၢနီၢ်ခိအဂီၢ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ခိဖျါလၢအတၢ်ဆူးအိၣ်သပုၤပုၤအဖိန့ၣ်လီၤ.

၄. မိၢ်လၢအဒုးအိၣ်ဖိတဂၤ-တၢ်အိၣ်

- မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤ(ဒၢထီၣ်အဖိခံၤတဂၤ)စံးဝဲလၢအတအဲၣ်ဒီးအိၣ်အါထီၣ်တၢ်မ့ၢ် လၢအအဲၣ်ဘိၣ်ယိၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်အိၣ်တၢ်“အါတလၢဘၣ်ဖုး” န့ၣ်အန့ၢ်ထံၣ်ကထီၣ်အါတလၢဒီးဖိ သုၣ်မၤအီၤတသ့လၢဘၣ်.

မ့တမ့ၢ်

- အဲဘိၣ်ယိၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်အိၣ်တၢ်ထဲလဲၣ်သနၢ်က့န့ၣ်, အန့ၢ်ထံၣ်တလၢလီၤဝဲလၢအဖိအဂီၢ်ဘၣ် မ့ၢ်လၢအမ့ၢ်ပုၤလၢအဆံးဆံးဖိတဂၤဒီးအဖိကသ့ၣ်ဝံၤအသးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ် - “အါတလၢ”

- ညီၣ်န့ၣ်ဖိသန်တဖၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အိၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘိၣ်အီၤအသးလၢကအီၤလၢကွံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသန်လၢအအိၣ်န့ၣ်ထံၣ်တဖၣ်ညီၣ်န့ၣ်တအိၣ်ဝဲန့ၣ်ထံၣ်အါတလၢဝဲလၢအနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်ဘၣ်.
- နမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၢန့ၣ်ထံၣ်ကအိၣ်အါတလၢန့ၣ်, နဃုတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤမၤတၢ်ဖိ ဘၣ်ဃးလၢကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်လၢကဒိသဒၢတၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်အတၢ်ကီၤတၢ်ခဲတဖၣ်. ပုၤတဝၢအပုၤမၤတၢ်ဖိ တဖၣ်မၤစၢၤသိၣ်လိတၢ်ဘံးန့ၣ်ထံၣ်အကျါအကျဲတဖၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ် - “တလၢဝဲ”

- နီၢ်ခိအိၣ်အဆံးတဘၣ်ဃးလၢန့ၣ်ထံၣ်တဖၣ်ညီၣ်န့ၣ်ဘၣ် - န့ၣ်ထံၣ်တဖၣ်ညီၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်သးလၢတၢ် ကဘၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤလၢလၢပုၤပုၤဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးဒုးအိၣ်အီၤန့ၣ်ခဲအံၤခဲအံၤဒ် သးလၢကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲလၢန့ၣ်ထံၣ်ကဟဲထီၣ်အဂီၢ်.
- ဟ့ၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ် - ကွၢ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီၣ်ဂံၢ် ၁၀.
- သိၣ်လိတၢ်ဒုးအိၣ်ထံၣ်အကျါအကျဲလၢအဘၣ် - ဒီဖျါမၤစၢၤဖိသန်လၢကအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, ဖိသန် န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဒုးအိၣ်အီၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဒီးမၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢလၢပုၤပုၤဝဲလၢန့ၣ်ထံၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅. မိၢ်လၢအဒုးအိၣ်ဖိတဂၤ - တၢ်အိၣ်လၢတၢ်တြီအီၤတဖၣ်

တၢ်အိၣ်လၢတၢ်တြီအီၤတဖၣ်ဝဲလၢတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိအကတီၢ် - အိၣ်တၢ်ဒိၣ်တသ့ဘၣ်, (တၢ်အိၣ်အခုၣ် ထီၣ်ဖါလိာ်သးတၢ်အိၣ်အဂီၢ်) တဲၣ်တီသ့ၣ်, တခိးသ့ၣ်, သဒိၣ်, ညုၣ် အဂ့ၤအဂၤတဖၣ်. -ဃုထၢ တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ညီၣ်န့ၣ်တြီအီၤတနီၤဒီးမၤလဲၣ်အီၤလၢနပုၤတဝၢအပုၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ်

- နၢ်ပၢ်လၢဘၣ်မနုၤတၢ်အိၣ်လၢတၢ်တြီအီၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးအကါဒိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်.

- တဲနာ်ပာ်လၢတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါန့ၢ်မၤစၢၤဖိသၢ်အိၣ်လၢအလီၢ်ပူၤမ့တမ့ၢ်ဖိသၢ်ဆံးတဖၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်, အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်,ခိၣ်န့းအတၢ်ဂၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအဂၤ,ဒီးမၤဂၤထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါတဖၣ်ဒ်လဲၣ်.
- မၤစၢၤမိၢ်လၢကဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်အဂၤလၢတၢ်တူၢ်လိာ်အီၤသ့လၢတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်အါထီၣ်ဃုာ်အီၤလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအပူၤဒီးဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂၤတဖၣ်. အဖိ, မၢ်သၢ်(ကိကံ့သၢ်)အတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပုၤအလီၢ်လၢတခါးသၢ်အဘၣ်တၢ်မံၣ်အ့ၤအါဝဲ.(မ့တမ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်တြီအီၤ).

တၢ်ပီးတၢ်လီၤဒီးလံာ်ဒီးသန့ၤတဖၣ်

- လံာ်က့ဖးလံာ်, ထီၣ်ဒဲးဘိဖးဒိၣ်(marker) ဒီးစးခိကျးစဲဘူးတၢ်(tape)
- လံာ်နီၤလီၤ - တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အခးက့တဖၣ် - တစူၣ်လၢတဂၤစုာ်စုာ်အဂီၢ် - ပုၤတတၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးဖံတဖၣ်.
- လံာ်နီၤလီၤ - မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအPowerPointအကွဲဖိ.
- တၢ်သိၣ်လိတၢ်ဂဲၤဒိအတၢ်ဂဲၤလိအလံာ်နီၤလီၤ - မၤတၢ်တၢ်တဖၣ်ဆူမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂၤအဂီၢ်ခိဖျိတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်.
- တၢ်ဒုးနဲၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် PowerPoint- မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
- လံာ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်လီၤဆီဖၣ်တၢ်လၢမိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂီၢ်န့ၣ်အိၣ်လဲၣ်လၢအ့ၤထၢၣ်နဲးအပူၤ.
 - CARE (2013). “Maternal Nutrition and Maternal and Child Health” (မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးမိၢ်ဒီးဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့) - Nutrition and Integrated Programming (တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်ဒုးန့ၣ်လီၤဟံၣ်ဖိၣ်ဃုာ်တၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်)- USA
 - LINKAGES - Academy for Educational Development (2004). “Maternal Nutrition during Pregnancy and Lactation”(မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးမိၢ်အိၣ်ဒီးဟူးသးဒီးမိၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိ). Washington, USA www.linkagesproject.org.
 - TBC - Counselling Cards for Community Workers, Counselling Cards for Grandmothers (ထံၣ်ဘၣ်စံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့လၢပုၤတတၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့လၢဖံတဖၣ်အဂီၢ်)- 2015 - Bangkok, Thailand

လံာ်နီၤလီၤ

ထံာ်ဘံာ်စံာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိအဂီၢ်

တၢ်မၤလိ ၁၂ - မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

တၢ်ဂဲၤလိအလံာ်နီၤလီၤ - မၤတၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ်ဆူမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤအဂီၢ်ခိဖျိတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်.
တၢ်ဂဲၤခိ

တၢ်အိၣ်သး - တအိၣ်တၢ်လၢလၢပဲၤပဲၤပဲၤလၢတၢ်ဒၢထီၣ်ဖိဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိအကတီၢ်.

တၢ်ဂဲၤခိ - သူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်တၢ်မၤလိအဝဲအံၤဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိနဲၣ်လိလၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ်လၢပုၤတဝၢအပုၤမၤတၢ်ဖိဒီးဖံတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ခးက့တဖၣ်လၢကဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်လၢတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ဖိလံာ်တဖၣ်အဂီၢ်. (ပုၤတဝၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အခးက့ ၁,၈-၁၀, ဖံတဖၣ်အခးက့ ၁-၆)

၁. မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤ ၁ -

မိၢ်လၢအသးစၢ်ဒီးဒၢထီၣ်ဝဲအဆိကတၢ်တဘျီတဂၤစံးဝဲလၢအပျံၤလၢကအိၣ်အါထီၣ်တၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်လၢအဘၣ်ယိၣ်လၢကဘိၣ်ဒိၣ်တလၢဘၣ်ဖုးဒီးမၤဃဲၤလီၤက့ၤအသးတညီၣ်ဝဲလၢအအိၣ်ဖျၢၣ်အဖိဝံၤလီၢ်ခံ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ်

- အနီၢ်ခိဒီးဖိသ့ၣ်အိၣ်လၢဒၢလီၢ်ပုၤတဂၤန့ၣ်လိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်အဂီၢ် - မ့ၢ်လၢအအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအဖိလၢပဲၤပဲၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဃိန့ၣ်, မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၤမ့ၢ်ကျဲအဂ့ၤကတၢ်တဘိၣ်လၢကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်အံၤအဂီၢ်.
- တၢ်အိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ပဲၤသိးသိးဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်အါထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤ - ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢကအီၤတၢ်အိၣ်ကိးနံၤဒဲး.
- ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်အကါဒိၣ်ဘၣ်ဃးဖြိၣ်ထံနံၤတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးဘံာ်တၢ်မံာ် (vitamin) ဒီးဟီၣ်လံာ်ပနံၣ်တၢ်အိၣ်(mineral) တဖၣ်လၢအတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အပူၤဒီးတၢ်မၤပဲၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢပုၤမိၢ်ဒၢအတၢ်ကွၢ်ထွဲလီၢ်.
- တၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤမိၢ်ဒၢအလီၢ်န့ၣ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးနီၢ်ခိတယၢ်ဃၢကမၤစၢၤတၢ်သ့ၣ်ညါဖိသ့ၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အတယၢ်ဃၢအါထီၣ်အဂီၢ်.

၂. မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤ ၂ -

မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟုးအသးတဂၤ(ဒၢထီၣ်အဖိခံၤတဂၤ)စံးဝဲလၢအတအဲၣ်ဒီးအိၣ်အါထီၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢအပျံၤလၢအဖိကဒိၣ်တလၢဒီးအိၣ်ဖျၢၣ်ကီဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ်

- အနီခိဇီးဖိသည့်အိန်လောအလီပူတဂါနုလိန်ဘဉ်အါထီဉ်တၢ်အိန်နုဂံၢ်နုၢ်ဘါလၢတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်အါထီဉ်အဂီၢ် - မ့ၢ်လၢအအဲဉ်ဒီးအိဉ်ဒီးအဖိလၢပုၤဒီးတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့အဃိနုၢ်, မိၢ်တၢ်အိဉ်နုၢ်ဂံၢ်နုၢ်ဘါလၢအဂ့ၤမ့ၢ်ကျဲအဂ့ၤကတၢၢ်တဘိလၢကကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢတၢ်အံၤအဂီၢ် မ့ၢ်လၢဖိသည့်အိဉ်လၢအလီအပူၤမၤနုၢ်တၢ်အိဉ်နုၢ်ဂံၢ်နုၢ်ဘါခဲလၢလၢအတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ဒီးအတၢ်ဂုၤထီဉ်ပသိဉ်ထီဉ်ဝဲအဂီၢ်လၢအအိဉ်နုၢ်လီၤ.
- တၢ်အိဉ်ဝဲတၢ်အိဉ်တၢ်အိဉ်ပုၤသိးသိးဃုာ်ဒီးတၢ်အိဉ်အါထီဉ်ဝဲတၢ်အိဉ်မိၢ်ပုၤတဖဲနုၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်လိဉ်ဘဉ်အီၤ - ဟ့ၣ်ကုဉ်လၢကအီၤတၢ်အိဉ်ကိးနံၤဒဲး.
- တၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤမိၢ်ဒီးအလီၤနုၢ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဒီးနီၢ်ခိတယၢ်ဃၢကမၤစၢၤတၢ်သ့ဉ်ညါဖိသည့်အတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အတယၢ်ဃၢအါထီဉ်အဂီၢ်.
- ဖိသည့်ကဘဉ်အိဉ်ဖျဉ်ထီဉ်ပုၤဒီးတၢ်အိဉ်ဖျဉ်အတယၢ်ဃၢလၢအဂ့ၤဝဲနုၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိဉ်ဝဲမ့ၢ်ဒိသိးလၢကအိဉ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်ဆူဉ်ဘါဆူဉ်လၢကစးထီဉ်အတၢ်အိဉ်မူ - တြီဆၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖဉ်နုၢ်ဒီးအိဉ်ဒီးခိဉ်နုၢ်လၢအဂ့ၤဝဲဒီးနီၢ်ခိတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်လၢအဂ့ၤနုၢ်လီၤ.
- အမ့ၢ်ဘဉ်ယိဉ်ဝဲလၢအအိဉ်ဖျဉ်ကကီဝဲနုၢ်, တၢ်လဲၤဆူတၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤမိၢ်ဒီးအလီၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိဉ်ဝဲဒိသိးလၢတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိကသမံသမိးနုၢ်အဖိလၢအလီၤပူၤအတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်လၢအဘဉ်ဝဲနုၢ်လီၤ.

၃. ဖိ -

မိၢ်အသီတဂါနုၢ်အနုၢ်ထံတအိဉ်လၢလၢလီၢ်လီၢ်ဝဲလီၤဆီဒုဉ်တၢ်ဖဲလၢဖိသည့်အိဉ်ဖျဉ်အဆိကတၢၢ်တဂါအခါ, လၢတၢ်နုၢ်အဃိ, အဝဲသ့ဉ်ကဘဉ်ဒုးအိဉ်ဖိသည့်လၢတၢ်ထံတၢ်နိဖဲလၢအိဉ်ခိးအနုၢ်ထံလၢကစးထီဉ်ဟဲထီဉ်ကဒီးဝဲအဂီၢ်နုၢ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အိဉ်သ့ဉ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ဉ်ညါဝဲအဂီၢ်

- ဖိသည့်လၢအတယၢ်ဃၢဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စးနုၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဟံဖိဉ်ဃုာ်တၢ်အိဉ်အလီၢ်လၢလၢပုၤပုၤဝဲဖဲလၢအအိဉ်ဖျဉ်ထီဉ်အခါနုၢ်ကမၤစၢၤဝဲတၢ်လဲလိာ်ဆူတၢ်ဒုးအိဉ်ထံအဂီၢ်နုၢ်လီၤ.
- ခိဖျိလၢအတၢ်ဆူးဝဲနုၢ်နုၢ်, ဖိသည့်ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၢ်ဘါဝဲလၢနုၢ်ထံလၢကဟဲထီဉ်အဂီၢ်. လၢတၢ်နုၢ်အဃိ, မ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်ဝဲလၢမိၢ်ကဘဉ်အိဉ်တၢ်အိဉ်လၢလၢပုၤပုၤလၢကကြးကဘဉ်လိာ်သးဒီးတၢ်လိဉ်ဘဉ်တၢ်လၢနီၢ်ခိအဂီၢ်လၢကဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်ခိဖျိလၢအတၢ်ဆူးအီၤသပုၤပုၤအဃိနုၢ်လီၤ.

၄. မိၢ်လၢအဒုးအိဉ်ဖိတဂါ

မိၢ်လၢအိဉ်ဒီးအဟုးအသးတဂါ(ဒၢထီဉ်အဖိခံဂၤတဂါ)စံးဝဲလၢအတအဲဉ်ဒီးအိဉ်အါထီဉ်တၢ်မ့ၢ်လၢအ

- အဝဲဘဉ်ယိဉ်ဝဲလၢအမ့ၢ်အိဉ်တၢ်“အါတလၢဘဉ်ဖုး”နုၢ်အနုၢ်ထံကထီဉ်အါတလၢဒီးဖိသည့်မၤအီၤတသ့လၢဘဉ်.

မ့တမ့ၢ်

- အဝဲဘဉ်ယိဉ်ဝဲလၢအမ့ၢ်အိဉ်တၢ်ထဲလဲဉ်သန့က့န့ၣ်, အန့ၢ်ထံတလၢလီၢ်ဝဲလၢအဖိအဂီၢ်ဘဉ်မ့ၢ်လၢအမ့ၢ်ပုၤလၢအဆံးဆံးဖိတဂၤဒီးအဖိကသဉ်ဝံၤအသးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိဉ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ် - “အါတလၢ”

- ညီန့ၢ်ဖိသဉ်တဖဉ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိဉ်အိဉ်လၢတၢ်လိဉ်ဘဉ်အိဉ်အသိးလၢကအိဉ်လၢကံၤကွံာ်န့ၢ်ထံန့ၣ်လီၤ. ဖိသဉ်လၢအအိဉ်န့ၢ်ထံတဖဉ်ညီန့ၢ်တအိဉ်ဝဲန့ၢ်ထံအါတလၢဝဲလၢအနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်ဘဉ်.
- နမ့ၢ်ဘဉ်ယိဉ်ဘၢန့ၢ်ထံကအိဉ်အါတလၢန့ၣ်, နဃုတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်အိဉ်ဆူၣ်အိဉ်ချ့အပုၤမၤတၢ်ဖိဘဉ်ဃးလၢကဘဉ်မၤဒ်လဲဉ်လၢကဒိသဒၢတၢ်ဒုးအိဉ်န့ၢ်အတၢ်ကီတၢ်ခဲတဖဉ်. ပုၤတဝၢအပုၤမၤတၢ်ဖိတဖဉ်မၤစၢၤသိဉ်လိတၢ်ဘံးန့ၢ်ထံအကျိၤအကျဲတဖဉ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိဉ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ် - “တလၢဝဲ”

- နီၢ်ခိအဒိဉ်အဆံးတဘဉ်ဃးလၢန့ၢ်ထံတဖဉ်ထီဉ်ဝဲန့ၣ်ဘဉ် - န့ၢ်ထံတဖဉ်ထီဉ်န့ၣ်ကဲထီဉ်သးလၢတၢ်ကဘဉ်အိဉ်တၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်လၢလၢပုၤပုၤဒီးအိဉ်တၢ်အိဉ်ဒီးဒုးအိဉ်အိဉ်န့ၢ်ခဲအံၤခဲအံၤဒ်သိးလၢကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲလၢန့ၢ်ထံကဖဲထီဉ်အဂီၢ်.
- ဟ့ၣ်တၢ်ဒုးအိဉ်တၢ်အိဉ်အတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖဉ် - ကွၢ်တၢ်ဂီၤယဲၤနီဉ်ဂံၢ် ၁၀.
- သိဉ်လိတၢ်ဒုးအိဉ်န့ၢ်ထံအကျိၤအကျဲလၢအဘဉ် - ခိဖျိမၤစၢၤဖိသဉ်လၢကအိဉ်ဘဉ်န့ၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဖိသဉ်န့ၣ်တၢ်ကဘဉ်ဒုးအိဉ်အိဉ်တၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးမၤန့ၢ်ဘဉ်တၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢလၢပုၤပုၤဝဲလၢန့ၢ်ထံန့ၣ်လီၤ.

၅. မိၢ်လၢအဒုးအိဉ်ဖိတဂၤ - တၢ်အိဉ်လၢတၢ်တြီအိဉ်တဖဉ်

တၢ်အိဉ်လၢတၢ်တြီအိဉ်တဖဉ်ဖဲလၢတၢ်ဒၢထီဉ်ဖိအကတီၢ် - အိဉ်တၢ်ဒိဉ်တသ့ဘဉ်, (တၢ်အိဉ်အခုဉ်ထီဉ်လိသးတၢ်အိဉ်အကီၢ်) တဲဉ်တီသဉ်, တခိးသဉ်, သဒိဉ်, ညဉ် အဂ့ၢ်အဂၤတဖဉ်. -ဃုထၢတၢ်အိဉ်လၢတၢ်ညီန့ၢ်တြီအိဉ်တနီၤဒီးမၤလိအိဉ်လၢနပုၤတဝၢအပူၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အခိဉ်သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲအဂီၢ်

- နၢ်ပၢ်လၢဘဉ်မနုၤတၢ်အိဉ်လၢတၢ်တြီအိဉ်ထီဉ်ဝဲဒီးအကိဒိဉ်ဝဲဒ်လဲဉ်.
- တဲနၢ်ပၢ်လၢတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါန့ၣ်မၤစၢၤဖိသဉ်အိဉ်လၢဒၢလီၢ်ပူၤမ့တမ့ၢ်ဖိသဉ်ဆံးတဖဉ်အတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်, အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်,ခိဉ်န့ၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ထီဉ်ပသီထီဉ်လၢအဂ့ၢ်,ဒီးမၤဂ့ၢ်ထီဉ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါတဖဉ်ဒ်လဲဉ်.
- မၤစၢၤမိၢ်လၢကဒုးန့ၣ်ဖျါထီဉ်တၢ်အိဉ်အဂၤလၢတၢ်တူၢ်လိာ်အိဉ်သ့လၢတၢ်ဟံဖိဉ်အါထီဉ်ဃုာ်အိဉ်လၢတၢ်အိဉ်တၢ်အိဉ်အပူၤဒီးဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်တဖဉ်. အဒိ, မၢ်သဉ်(ကိကံ့သဉ်)အတၢ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါန့ၣ်ဘဉ်တၢ်မၤပုၤအလီၢ်လၢတခိးသဉ်“တၢ်လၢတၢ်တြီအိဉ်” အဘဉ်တၢ်မံဉ်အုၤအါ.

တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

တၢ်မၤလိ ၁၂

တၢ်မၤလိအတၢ်တိၢ်ဟံၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအပတၢ်အံၤဝံၤလီၢ်ခဲန့ၣ်, ပှၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဖိတဖၣ်ကသု -

- တဲၤပျါထီၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဖဲလၢတၢ်ဒၤထီၣ်ဖိအကတီၢ်
- တဲၤပျါထီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံအဆၢကတီၢ်.
- ကွဲးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်ဖိၣ်ထွဲထီၣ်ဝဲမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤထူးတဖၣ်.

တၢ်စးထီၣ်အတၢ်ဂၢၤလိ

ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢနကစၢ်အတၢ်မၤဒီးနတၢ်အိၣ်မူတၢ်လဲၤစီဖျိတဖၣ် -

- ဘၣ်မနုၤဃိပလိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်ဖဲလၢတၢ်ဒၤထီၣ်ဖိအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
- ဘၣ်မနုၤဃိပလိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဂ့ၢ်ဖဲလၢပဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၢ်ထံတကလုာ်စိၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.
- တၢ်တၢ်မနုၤလၢအဂ့ၢ်ဖဲလၢမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂီၢ်လၢနလဲၤစီဖျိဘၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

- မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဖဲလၢတၢ်ဒၤထီၣ်ဖိအကတီၢ်.
- မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိန့ၢ်ထံအဆၢကတီၢ်.
 - လီၤဆီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထဲမိၢ်န့ၢ်ထံတကလုာ်စိၤအဆၢကတီၢ်
- တၢ်ဂ့ၢ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်ဝဲစီဖျိလၢမိၢ်တၢ်အိၣ်လီၤထူးတဖၣ်.
- တၢ်ဂၢၤလိလၢတၢ်ဃုထၢအီၤ - တၢ်ဂၢၤဖိ - “တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢမိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဂ့ၢ်ထီၣ်အဂီၢ်”

မိတ်တင်အိတ်နိုက်နိုက်ဘါလါတင်ဒါထီနိုဖိအဆါကတီ

ဘဉ်မနုအိပလိတ်ဘဉ်မိတ်တင်အိတ်နိုက်နိုက်ဘါလါအဂုနုနုလဲန့.

- မိတ်တင်အိတ်နိုက်နိုက်ဘါလါအဂုနုနုလဲလါတင်ဒါထီနိုဖိအဆါကတီနုနုမုတ်လါ အဘုနုနုလိလိလိလိသးဒီးတင်အိတ်ဆုနုနုအတီပတီလါဒုနိုနိုထီနိုဖိ သဉ်အိတ်လါဒါလိပုဒီးတင်အိတ်ဒီးဖိအိတ်ဖျဉ်သီသီဖိလါအအိတ်ဒီးတင်ကံ တင် ဘါနုနုလိ.
- မိတ်တင်အိတ်နိုက်နိုက်ဘါလါအဂုနုနုလဲအိတ်ဖျဉ်လါအ တင်ဒါထီနိုဖိကဲထီနိုလိထီနိုဝဲဒီးကံဆုနုနုဝဲဒီးကံဘါအိတ်လါပုလါအကစါအ ကိဒီးလါဖိသဉ်အိတ်လါဒါလိပုဒီးတင်ဂုထီနိုပသီထီနိုလါအဂုနုနုအဂီ.

မိတ်တင်အိတ်နိုက်နိုက်ဘါလါတင်ဒါထီနိုဖိအဆါကတီ

တင်ကဘဉ်အိတ်ဒီးမိတ်တင်အိတ်နိုက်နိုက်ဘါလါအဂုနုနုဆဲးယံလဲန့.

- ဥလါဖိလါဒါအဆါကတီ, ဗုဒ်ဒီးအစုကတင်ဖိလါဖိလါတင်ဒါထီနိုဖိ နုနုထံတကလုနီ

တင်အိတ်ဝဲတင်အိတ်တင်အိတ်လါအဂုနုနုလဲလါဒါထီနိုဖိအဆါကတီနုနုမုတ်လါ အဘုနုနုလိလိလိလိသးဒီးတင်အိတ်ဆုနုနုအတီပတီလါဒုနိုနိုထီနိုဖိ သဉ်အိတ်လါဒါလိပုဒီးတင်အိတ်ဒီးဖိအိတ်ဖျဉ်သီသီဖိလါအအိတ်ဒီးတင်ကံ တင် ဘါနုနုလိ.

မိတ်တင်အိတ်နွန်ဂံနွန်ဘါလါတင်ဒေထီဉ်ဖိအဆာကတီၢ်

တင်ကဲဘျူးကဲဖိုင်အဂုၤကတဖဉ် -

- ▶ တင်ယုသုဉ်ညါတင်ဆူးတင်ဆါအသီတနီၤအတင်အုဉ်သးပပ်ဖျါဝဲလါတင်ဒူးအိတ်နွန်ထံထဲကလုဉ်ဖိဆုဖိသုဉ်အိတ်နွန်ဖိတဖဉ်အိတ်နွန်တင်လီၤဘဉ်ယိဉ်စုၤဝဲလါတင်အိတ်နွန်တင်အိတ်နွန်တင်ဆါတဖဉ်လါအတင်အိတ်နွန်အပူၤ. ဂံၢ်တြီဆာတင်ဆါအတင်မၤအကျိၢ်အကျဲၤလီၤတင်ကဲဖိသုဉ် အဆာကတီၢ်ဒီးခိဉ်နွန်ဂုၤ ထီဉ်ပသီဉ်ထီဉ်ဂုၤဝဲ.
- ▶ တင်အုဉ်ကီၤတနီၤပပ်ဖျါဝဲလါမိတ်တင်လါအဒူးအိတ်နွန်ဖိနွန်ဘဉ်တင်ဒီးသဒေအီၤလါတင်ဆူးတင်ဆါတဖဉ်ယုဉ်ဒီးနွန်ဝဲစၢဉ်တင်ဆါလါအလီၤဘဉ်ယိဉ်ဝဲနွန်လီၤ.

မိတ်တင်အိတ်နွန်ဂံနွန်ဘါလါတင်ဒေထီဉ်ဖိအဆာကတီၢ်

တင်အိတ်နွန်ဂံနွန်ဘါလါတင်လိဉ်ဘဉ်အီၤလါတင်ဒေထီဉ်ဖိအဂီၢ် - တင်အိတ်နွန်ဂံနွန်ဘါလါအဖိုင်ဂံဆဲးစ့ၤဒီးအဆါ

- တင်အိတ်ဂံဘါတဖဉ်
- နြိုင်ထံနံတင်အိတ်တဖဉ်
- Vitamins B12, A, D ဒီး C
- ဖီလုဉ်(folate)
- အါယာဉ်(iron) *
- ဝဲအိတ်နွန် (Iodine)
- ဓူဉ်ဉ် (Zinc)

* (အါယာဉ်ဖျါတင်လါတင်လိဉ်ဘဉ်အီၤလါကတီၢ်သတိအါယာဉ်တလါဂုၤလါလျဉ်အပူၤ. တင်ကဲဖိဝဲလါလျဉ်ဂံၢ်တင်ဆါ. တင်အိတ်နွန်လျဉ်ဂံၢ်တင်ဆါဝဲလါလါလိဉ်အဆာကတီၢ်နွန်ဖိတဖဉ်ဝဲမိတ်တင်ဒီးအပူၤအသးဒီးဝဲအိတ်နွန်လါအလီၤပုၤဒုၤနုၤကဲလဲဉ်လျဉ်နွန်လီၤ.)

တင်အိတ်နွန်ဂံနွန်ဘါလါတင်လိဉ်ဘဉ်အီၤလါတင်ဒေထီဉ်ဖိအဂီၢ်
တင်အိတ်နွန်ဂံနွန်ဘါလါတင်လိဉ်ဘဉ်အီၤလါတင်ဒေထီဉ်ဖိအဂီၢ်

မိတ်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိကတော်ဒါထိုင်ဖိအဆာကတီ

တိုင်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိကအကြားအဘဉ်းအတိုင်ဖိတော်မတဖဉ်ဖဲလိကတော်ဒါထိုင်ဖိအဆာကတီဒီးတိုင်ကွဲတိုင်ဒါထိုင်အတိုင်ဖိတော်မတဖဉ် -

▶ မိတ်ဆိုင်ဒီးအဟူးအသးဒီးအဟံဉ်ဖိအိတဖဉ်မုဲ -

- ဟုဉ်တိုင်ကွဲဘဉ်ကွဲသုဘဉ်လဲတိုင်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိကအဆဲးစူးအပတီလိကအဘဉ်းတဖဉ်ဖိဖျိတိုင်ဆိုင်ဒီးမုတမုဲတိုင်မာပုဲတိုင်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိက
- သုဉ်ညါလိကတိုင်ကွဲကတိုင်ဒီးဟုဉ်ဒူးဆိုင်တိုင်ဆိုင်တိုင်ဆိုင်လဲလိကဆိုင်ဒီးဉ်ဖိထံနဲ၊ ကိုင်ဘိတိုင်ဆိုင်ဆိုင်ဆိုင်ဆိုင်အတိုင်တဖဉ်လိကပုဲပုဲလိကမိတ်ဆိုင်ဒီးအဟူးအသးဒီးဖိလိကလိပူအတိုင်ထိုင်အဂီ

မိတ်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိကတော်ဒါထိုင်ဖိအဆာကတီ

တိုင်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိကအကြားအဘဉ်းအတိုင်ဖိတော်မတဖဉ်ဖဲလိကတော်ဒါထိုင်ဖိအဆာကတီဒီးတိုင်ကွဲတိုင်ဒါထိုင်အတိုင်ဖိတော်မတဖဉ် -

- IYCF အတိုင်ဟုဉ်ကွဲအကုတဖဉ်မာစာတိုင်ဒီးထိုင်တိုင်လိကအဂုတခါလိကဟုဉ်တိုင်ကွဲဘဉ်ကွဲသုဘဉ်ညါလိကပုဲပုဲလိကမိတ်ဆိုင်ဒီးအဟူးအသးတဖဉ်ဒီးအဲလဲလဲအဟံဉ်ဖိအိတဖဉ်အဂီ ဘဉ်လဲတိုင်ဆိုင်တိုင်ဆိုင်တိုင်ဆိုင်လိကအကြားအဘဉ်းအတိုင်ဖိလိကတော်ဒါထိုင်ဖိအဆာကတီ နှိုင်းလိ

ကွဲတိုင်အိတဖဉ် -

- အကုနီဉ်ဂီ ၁ - IYCF တိုင်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိကမိတ်ဆိုင်ဒီးအဟူးအသးဒီးမိတ်ဆိုင်နှိုင်းဖိတဖဉ်အဂီ - လိပူတတိပူမာတိုင်ဖိတဖဉ်အဂီ
- အကုနီဉ်ဂီ ၁ - IYCF တိုင်ဆိုင်နှိုင်းနှိုင်းဘိလိကမိတ်ဆိုင်ဒီးအဟူးအသးအဂီ - လိဖဲတဖဉ်အဂီ

IYCF တာ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအတာ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့

- ▶ မိၢ်လၢအိဉ်န့ၢ်အဟ့ၣ်အသးဒီးအဟံၣ်ဖိလိတဖဉ်မုၢ်ဝဲ -
 - * ဟ့ၣ်တာ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့ဘဉ်အးတာ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆဲးစ့ၤအပတီၢ်လၢအဘဉ်ဝဲတဖဉ်ဖီဖျိတာ်အိဉ်န့ၢ်ဒီးမုၢ်တမ့ၢ်တၢ်မၤပုၤတၢ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
 - * သ့ၣ်ညါလၢတာ်ကဘဉ်အိဉ်န့ၢ်ဒီးတာ်အိဉ်လၢလၢပုၤပုၤလၢအမုၢ်ဖြဉ်ထံန့ၢ်. ဂံၢ်ဘါဒီးတာ်အိဉ်ဆ့ၣ်အိဉ်ဈ့ၤအတာ်အိဉ်တဖဉ်. လီၤဆဲးဒိဉ်တာ်လၢတာ်အိဉ်န့ၢ်ဒီးတာ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအဆဲးစ့ၤအဂီၢ် (တာ်အိဉ်ဂံၢ်ဘါဒီးနီၤခိတာ်အိဉ်ထီၣ်ထီၣ်တဖဉ်)
 - * ကွၢ်ဆုတာ်ကွၢ်ထွဲတာ်အိဉ်ဆ့ၣ်အိဉ်ဈ့ၤလီၤလၢအကြးအဘဉ်ဒီးသမံၤမိၢ်တၢ်ဒၤတီၢ် အဆၢကတီၢ်
- ▶ IYCF အတာ်ဟ့ၣ်ကုဉ်အကုတဖဉ်မၤစၢၤဝဲတာ်အဆိဉ်ဝဲတာ်လၢအကုတဖဉ်လၢဟ့ၣ်တာ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့ဘဉ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်ဈ့ၤမိၢ်လၢအိဉ်န့ၢ်ဒီးအဟ့ၣ်အသးတဖဉ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိလိတဖဉ်အဂီၢ် ဘဉ်သၢတာ်အိဉ်ဝဲတာ်အိဉ်တာ်အိဉ်လၢအကြးအဘဉ်ဝဲလၢတာ်ဒၤတီၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၢ်လီၤ
- ▶ စးကုနီၣ်ဂံၢ် ၁ - IYCF တာ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢမိၢ်အိဉ်န့ၢ်ဒီးအဟ့ၣ်အသးဒီးမိၢ်ဒုးအိဉ်န့ၢ်ဖိတဖဉ်အဂီၢ် - လၢပုၤတတပုၤတတဖိတဖဉ်အဂီၢ်.
- ▶ စးကုနီၣ်ဂံၢ် ၁ - IYCF တာ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢမိၢ်အိဉ်န့ၢ်ဒီးအဟ့ၣ်အသးအဂီၢ် - လၢမံၤတဖဉ်အဂီၢ်.

TBC KWO တာ်ဖိတာ်အိဉ်အလံာ်ဒီးတာ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတာ်

- ▶ TBC KWO အလံာ်ဖိအိဉ်တာ်တဖဉ်အပူၤန့ၣ်. မုၢ်တာ်စးထီၣ်တာ်အပနီၣ်လၢအဂ့ၤတခါလၢတာ်ကတိၤသကိးအီၤအဂီၢ် ဘဉ်အးတာ်ဖိအိဉ်တာ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကျိၤကျဲၤလၢအကြးအဘဉ်ဝဲလၢမိၢ်လၢအိဉ်န့ၢ်ဒီးအဟ့ၣ်အသးတဖဉ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- ▶ တာ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ပုၤမိၢ်ဒၤအတာ်အိဉ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ
 - တာ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအကါဒိဉ်ကတာ်လၢတာ်ကသမံၤသမိးကွၢ်အီၤလၢတာ်ဒၤထီၣ်ဖိအကတီၢ်အဂီၢ်မုၢ်ဝဲတာ်ကဘဉ်အိဉ်န့ၢ်ဒီးဖြဉ်ထံန့ၢ်, အါယာဉ် (iron), ဖီလုဉ်အိဉ်စံဉ် (folic acid) ဒီး Vitamin B12 တဖဉ်လၢလၢပုၤပုၤလၢအမုၢ်ဖြဉ်ထံန့ၢ်လီၤ.

မိတ်တင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါဖဲတင်ဒုးအိဖိနိုက်ထံအဆာကတိုက်.

ဘဉ်မနုးဃိတ်လိတ်ဘဉ်တင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါလါအဂုဖဲလါတင်ဒုးအိဖိနိုက်ထံအဆာကတိုက်န့ဉ်လဲဉ်.

(တင်ဒုးအိတ်ထဲမိတ်နိုက်ထံတကလုဉ်ဖိဖဲအခိတ်ထံး ဝေါအကတိုက်)

- ဖိသဉ်အိတ်နိုက်ဖိန့ဉ်ဒီးန့ဉ်ဘဉ်တင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါလါအဂုဖဲလါတင်ဒုးအိတ်ထံအဆာကတိုက်န့ဉ်လဲဉ်. အဂီဝိပျဲလဲလါအမိတ်နိုက်ထံန့ဉ်လိလ.
- မိတ်တင်လါအိတ်ဒီးတင်အိတ်လိလါထုးတင်ဆါကတိုက်ဘဉ်ဖဲလါတင်မနုးဃိတ်ကွဲတင်အါအါကလဲဉ်လါအဂီဝိအတင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါလါအဆဲးဖဲ. အဖြိတ်ထံန့ဉ်ဒီးအတင်ဂ်တင်ဘါအတင်အိတ်တဖဉ်. လါတင်လိတ်ဘဉ်အါလါကထုးထီဉ်နိုက်ထံဒီးတင်ဒုးအိတ်ထံနိုက်ထံတမံအါထုးထီဉ်တင်လါမိတ်အဂီဝိလါတင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါတလါပုးအလိတ်တဖဉ်န့ဉ်လိလ.

မိတ်တင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါဖဲတင်ဒုးအိဖိနိုက်ထံအဆာကတိုက်.

ဘဉ်မနုးဃိတ်လိတ်ဘဉ်တင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါလါအဂုဖဲလါတင်ဒုးအိဖိနိုက်ထံအဆာကတိုက်န့ဉ်လဲဉ်.

(တင်ဒုးအိတ်ထဲမိတ်နိုက်ထံတကလုဉ်ဖိဖဲအခိတ်ထံး ဝေါအကတိုက်)

- မိတ်တင်အဂီဝိဖဲဒီးအိတ်လါတင်လိလါဘဉ်ယိတ်ခိတ်ခိတ်ကလဲဉ်အပူဒီးဆိးကုဖဲဖိဖျိလါတင်ဘဉ်ကုဘဉ်ဂ်တင်ဆါအယာဖဲလါအတင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါလါအဆဲးဖဲတဖဉ်. ဖြိတ်ထံန့ဉ်ဒီးတင်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါအတင်ဖိတ်လဲတဖဉ်တကုမပုးကုတင်ဘဉ်လါတင်အိတ်တင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါလါအကြားအဘဉ်ဖဲလါဒုးအိတ်ဖိအဆာကတိုက်.
- မိတ်ဒုးအိတ်ဖိတကကဘဉ်အိတ်တင်အိတ်လါအထဲသိးသိးဖိသိးလါကကြားကဘဉ်လိတ်သိးဒီးအိတ်ဒီးအိတ်နိုက်ဖိအတင်အိတ်နိုက်ဂ်နိုက်ဘါလါအလိတ်ဖဲတဖဉ်န့ဉ်လိလ.

မိတ်တင်အိတ်နွန်ဂ်နွန်ဘါဖဲတင်ဒုးအိတ်ဖိနွန်ထံအဆာကတိတ်.

တင်မနုာတဖတ်လိတ်ဝဲလဲတ် - တင်နွန်ဂ်နွန်ဘါဒီးအိတ်တင်အိတ်လၢတင်ဒုးအိတ်ဖိနွန်အဂီၢ်.

မိတ်ဒုးအိတ်ဖိနွန်အတင်လိတ်ဘၣ်-

- တင်လိတ်ဘၣ်တင်အိတ်တင်အိတ်တင်အိတ်လၢအနွန်ဂ်နွန်ဘါဝဲဒုးသီးသီးလၢတင်အိတ်ဖိအကတိတ် - အဒိ - တင်အိတ်မိတ်ပုၤတဖတ်(ဂ်ဘါ), ဝဲ, တင်ညၣ်, ညၣ်(ဖြိတ်ထံန့ၢ်)ဒီးတင်ဖိတင်လၢတဖတ်, တၢသ့တၢသ့လၢလၢဝဲဒုး(တင်ဒီးသဒါတၢ).
- မၤအါထီၣ်အနီၣ်ဂ်လၢတင်လိတ်ဘၣ်အိတ်ဒီးသီးလၢကမၤဝဲဒုးတင်နွန်ဂ်နွန်ဘါဒီးဂ်ဘါလၢအဟးထီၣ်လၢမိတ်အိတ်နွန်ဖိအပူၤဖဲလၢတင်ဒုးအိတ်အိတ်ဖိနွန်ထံအဆာကတိတ်.
 တင်မၤအါထီၣ်အနီၣ်ဂ်ကဘၣ်ပုၤဒုး
 - တင်မၤအါထီၣ်တင်ဒုးအိတ်တင်နွန်ထံဒီးတင်အိတ်ကစဲးကစိးလၢအိတ်ဒီးဖြိတ်ထံလၢအဆါဝဲ မုတမုၢ်တင်မၤအါထီၣ်တင်အိတ်လၢဟ့ၣ်တင်ဂ်ဘါတစဲးဖိကိးန့ၢ်ဒီး.
- မၤအါထီၣ်တင်ထံတင်ဖိတဖတ်အနီၣ်ဂ်နွန်တင်လိတ်ဘၣ်အိတ်အသီး - ထံ, တၢသ့တၢသ့ အထံဒီးကသ့ထံလၢကဆိတ်ဒီးပူၤဖျဲတဖတ်.

မိတ်တင်အိတ်နွန်ဂ်နွန်ဘါ - မိတ်ဒုးအိတ်ဖိနွန်ထံ

တင်အိတ်ဝဲတင်အိတ်ကိးန့ၢ်ဒီးလၢတင်ဒုးအိတ်ဖိနွန်ထံအဂီၢ် - တင်အိတ်လၢတင်ဟ့ၣ် ကျၢ်အိတ်တဖတ်မုၢ်ဝဲ -

- * တင်နွန်ထံ ၄ ဇွဲ မုတမုၢ် တင်နွန်ထံလၢတင်မၤကဲထီၣ်အိတ် ၄ ဇွဲ (ခဲလံၣ်ယၢၣ်ဒီးထံၣ်တၢၣ်မံၣ်တဖတ်)
- * တင်ဖဲတင်ညၣ်, ညၣ်, တင်ဖဲဒီး/ဝဲတဖတ် ၃ က/လိတ်/ဖိတ်(ဖြိတ်ထံန့ၢ်)မိတ်တင်အိတ်ထံအဂီၢ်)
- * တၢသ့တၢသ့ဒီးတင်တင်လၢ ၄ က/ကျၢ်/မိတ် (တင်အိတ်နွန်ဂ်နွန်ဘါလၢအဆဲးစ့ၤအဂီၢ်)
- * မုၤ, ကိတ်ပီးမိတ်မုတမုၢ်သုကျၢ်အချဲအသ့ ၆ နီၤ/ကျ.
- * တင်ထံတင်နီၣ်အါအါ - ထံ, တၢသ့တၢသ့အထံဒီးကသ့ထံလၢကဆိတ်ဒီးပူၤဖျဲတဖတ်.
- * ဟ်ပိတ်အါထီၣ်တင်နွန်ဂ်နွန်ဘါလၢဖြိတ်ထံန့ၢ်အိတ်ဝဲလၢအမုၢ်တင်အိတ်ကစဲးကစိးတဖတ်, တင်ထံတင်နီၣ်အါမုၢ်တင်နွန်ထံ မုတမုၢ် တင်အိတ်မိတ်ပုၤအါထီၣ်တစဲးဖိလၢမိတ်ဒုးအိတ်ဖိနွန်ထံအဂီၢ်.

* ဟးဆဲး သံး, တင်မုၤတင်ဘိးအဂါတဖတ်, တင်အိတ်ထံဒီးကသ့ထံပီထီၣ်လၢတင်ဘၣ်တင်နွန်ထံလၢအဆဲးစ့ၤအဂီၢ် သရၣ် မုတမုၢ် လၢတင်ကျၢ်ထွဲပူၤမိတ်အလီၢ်တဖတ်.*

မိတ်တင်အိန်နီဂံနီဘါ - တင်ဒုးအိထဲနီထဲတကလုင်စီအတင်တင်တဖဉ်.

တင်ဘဉ်ကွမ်ဆဉ်မဲဉ်လုင်လုင်သကဲဉ်ပဝးအတင်စိုတ်တင်နုတ်တဖဉ်ဘဉ်သးတင်ဒုးအိထဲနီထဲတကလုင်စီ.

- တင်ဂုင်တနီလဲတင်ညီနီပျဲဘဉ်သးတင်ဒုးအိထဲနီထဲတကလုင်စီ
 - မိတ်အနီထဲတအိဉ်လဲအိဉ်လိလဲမိကအိဉ်အဂီၢ်အအိဉ်မိသဉ်သဉ်ဝဲအသး.
 - နီထဲတအိဉ်ဒီးတင်နီဂံနီဘါကိးကလုင်ဒီးလဲသဉ်အိဉ်မိထီဉ်သဉ်ဝဲအဂီၢ်,လဲတင်နီထဲအလိအဝဲသုဉ်လိဉ်ဘဉ်ဝဲတင်အိဉ်အါထီဉ်/တင်ထဲတင်နီအါထီဉ်တဖဉ်လဲအဂီၢ်အဝဲဒါထီဉ်မိလဲ.
 - မိသဉ်အိဉ်မိထီဉ်ဘဉ်တင်အိဉ်အဂီၢ်အကလုင်တပဉ်. လိအိဉ်တင်လဲအမုတ်တင်အဆါ. ဝဲလဲတင်ဒုးအိထဲနီထဲတကလုင်စီအဆါကတီၢ်လဲကတီၢ်ပုဉ်လိဉ်ဂီၢ်မိသဉ်အိဉ်မိအသးလဲကတီၢ်တင်အဂီၢ်.
 - လဲတင်ကိးအဆါကတီၢ်. မိသဉ်လိဉ်ဘဉ်ထဲလဲကတီၢ်အဂီၢ်.
- ကွမ်ဒီးသုတင်ဂုင်အကိးအိဉ်တပဉ်လဲNCF အတင်ဟုဉ်ကွမ်အကုတပဉ်အပူၤဘဉ်သးတင်ကဲတဖဉ်ကဲပိုင်ဒီးတင်မဲအကျိအကျိတပဉ်လဲတင်အထီဉ်စိဉ်တင်ဒုးအိထဲနီထဲတကလုင်စီဒီးမဲလဲတင်တင်အိထဲနီထဲတကလုင်စီကဘဉ်တင်ဆဲးမဲအိဉ်ပုဉ်လိဉ် မိ လဲအဂီၢ် - တင်ဟုဉ်ကွမ်အကုအနီဉ်ဂံ ၃-၆ လဲပုဉ်တင်အပူၤမဲတင်မိတပဉ်အဂီၢ်.

မိတ်တင်အိန်နီလီထုးအတင်ဂုင်ပိတ်ထွဲထီဉ်အခံတဖဉ်

တင်ဂုင်ပိတ်ထွဲထီဉ်အခိဉ်သုဉ်မိတ်ပုဉ်.

- ▶ လဲမိတ်အဂီၢ်
 - မဲအါထီဉ်တင်လီၤဘဉ်ယိဉ်လဲမိတ်အတင်ဆုးတင်ဆါလဲအသဘဉ်ဘဉ်အါထီဉ်လဲတင်ကကုဉ်မိယါဘျါအိဉ်ဒီးတင်သံ.
 - မဲအါထီဉ်တင်လီၤဘဉ်ယိဉ်ဘဉ်သးတင်ဆါအတင်ပူၤအပုဉ်ဒီးတင်ဆုးတင်ဆါ
 - သွဉ်ဂံၢ်စိတ်တင်ဆါ - အါယာ်လဲသွဉ်ပူၤတအိဉ်ဘဉ်
 - နီမိအတင်ဂံၢ်ဆုဉ်ဘါဆုဉ်စုၤ, ဂံၢ်ဘါဒီးတင်ထုးထီဉ်တင်နီစုၤ

တဲကျဲာ်တံာ်က့းတံာ်မၤလိပတီၢ်အဝဲအံၤ.

- မိၢ်တံာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တံာ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢတံာ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံအကတီၢ်ဒီးလၢမိၢ်ဒီးဖိမံၤလၢတံာ်အဂီၢ်.
- မိၢ်ကထုးထီၣ်ဝဲန့ၣ်ထံလၢလၢပုၤပုၤလၢဖိကအိၣ်ဘၣ်အဂီၢ်သ့ဝဲဒီးလၢအဂီၢ်တၢ်န့ၣ်. အကအိၣ်ဒီးတံာ်ဂံၢ်တံာ်ဘါလၢလၢပုၤပုၤဒီးတံာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ပုၤပုၤလၢအနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒီးလၢအဖိအိၣ်န့ၣ်ဖိအဂီၢ်ဒီးတံာ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလီၤသးအတံာ်ဖဲတံာ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်.
- မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအထုးအသးဒီးမိၢ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်ကအိၣ်ဒီးမိၢ်ဒီးဖိအိၣ်န့ၣ်ဖိအတံာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအဂ့ၢ်ဒီးတံာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ပုၤပုၤဝဲလၢအအဝဲသ့ၣ်မၤပိၣ်ထွဲတံာ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲပုၤမိၢ်ဒ် အတံာ်ပျံၣ်လီၤကွဲလီၤအဂီၢ်အကျဲအကျဲအခံအသးဒီး
- ထီၣ်ဘၣ်ဝဲတံာ်အိၣ်တံာ်အိၣ်တံာ်အိၣ်လၢန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ. လၢအပုၤလၢဒီးဝဲလၢအမ့ၢ် -
 - တံာ်အိၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်, တံာ်ဖဲတံာ်ညၣ်, ညၣ်. ဝဲ, တံာ်ဒီးတံာ်လၢပုၤဒီးတံာ်လၢပုၤတဖၣ်ဒီးထံဒီးတံာ်ထံတံာ်နီၣ်အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်လၢအကအနီၣ်ဒီးပုၤပုၤတဖၣ်လၢအကြးအဘၣ်ဝဲလၢအကါဒိၣ်ဝဲလၢတံာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအထံတဖၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးအမ့ၢ်, အလၢတံာ်(iron), ဝီလၢတံာ်(folate, Vitamins A, D, C, B12), ဒီးအဂ့ၢ်အဂ့ၢ်လၢအထံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဲကျဲာ်တံာ်က့းတံာ်မၤလိပတီၢ်အဝဲအံၤ.

- မိၢ်တံာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢအကြးအဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တံာ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢတံာ်ဒုးအိၣ်န့ၣ်ထံအကတီၢ်ဒီးလၢမိၢ်ဒီးဖိမံၤလၢတံာ်အဂီၢ်. လၢတံာ်န့ၣ်အယိ, မိၢ်ကထုးထီၣ်ဝဲန့ၣ်ထံလၢလၢပုၤပုၤလၢဖိကအိၣ်ဘၣ်အဂီၢ်သ့ဝဲဒီးလၢအဂီၢ်တၢ်န့ၣ်. အကအိၣ်ဒီးတံာ်ဂံၢ်တံာ်ဘါလၢလၢပုၤပုၤဒီးတံာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ပုၤပုၤလၢအနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ်ဒီးလၢအဖိအိၣ်န့ၣ်ဖိအဂီၢ်ဒီးတံာ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလီၤသးအတံာ်ဖဲတံာ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်.
- တံာ်ဂုၢ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်တဖၣ်အိၣ်ပျီလၢမိၢ်တံာ်အိၣ်လီၤထုးအယိန့ၣ်မ့ၢ်တံာ်လၢအကဲထီၣ်သးတံာ်ဂီၢ်ခါဒီးလၢတံာ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံၣ်အတီၢ်ပုၤလၢမိၢ်ဒီးဖိမံၤလၢတံာ်အဂီၢ်.
- မိၢ်တံာ်အိၣ်လီၤထုးမၤဘၣ်ဒိတံာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ပုၤပုၤမိၢ်ဒီးဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဒီး, အစၢအိၣ်ပျီဝဲလၢမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံတံာ်အိၣ်န့ၣ်ဝဲလၢတံာ်ဖိဖိဖိ, ကျိၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤပုၤပိအတံာ်ဂုၢ်ပိထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်.

တၢ်ဂဲၤလိလၢတၢ်ဆူထၢ - မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢ

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပှၢ်အကလုာ်ကလုာ် - တအိၣ်တၢ်လၢအကြၢးအဘၣ်ဝဲဝဲလၢတၢ်ဒၢထီၣ်မိးဒီး တၢ်ဒူးအိၣ်မိအကတီၢ်.

- ▶ တၢ်ဂဲၤဒီး - သူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်တၢ်မၤလိအဝဲအံၤဒီးတၢ်သုတၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိလၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ်လၢပှၢ်တဝါအပှၢ်မၤတၢ်မိးဒီးဖဲတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်စးက့တဖၣ်လၢကဟ့ၣ်က့ၣ်တၢ်လၢတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ဖိလၢတဖၣ်အဂီၢ်.
- ▶ သူပှၢ်တဝါတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပှၢ်မၤတၢ်မိအစးက့တဖၣ် - နီၣ်ဂံၢ် ၁, ၈-၁၀, ဖဲတဖၣ်အစးက့ ၁-၆ ဒီးစးက့အဂၢတဖၣ်ဒ်လၢပှၢ်ထီၣ်တၢ်မၤလိဆၢမ့ၢ်လၢဝဲအသိး.
- ▶ တၢ်ဆၢကတီၢ် - ၁၁၀မံးနံး - (၂၀မံးနံးလၢတၢ်ကတံာ်ကတီၢ်တၢ်အဂီၢ်, ၁၅မံးနံးလၢတၢ်ဒူးန့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ် x ၆ကရူၢ်.

တၢ်ဂဲၤလိလၢတၢ်ဆူထၢ - မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢ

တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်တဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

၁. မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟ့ၣ်အသးတကၢ ၁ -
 - ▶ မိၢ်လၢအသးစးဒီးဒၢထီၣ်ဝဲအဆိကတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ကတံာ်ဖဲဝဲလၢအပှၢ်လၢကအိၣ်အါထီၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢအဘၣ်ပာ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်လၢဘၣ်ဒူးဒီးမၤစဲၤလိလၢက့ၢအသးတၢ်ဒိမိလၢအအိၣ်ဖျါအဖိဝဲလိာ်.
၂. မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟ့ၣ်အသးတကၢ ၂ -
 - ▶ မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟ့ၣ်အသးတကၢ (ဒၢထီၣ်အဖိဝဲကတၢ)ဖဲဝဲလၢအတအဲၣ်ဒီးအိၣ်အါထီၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢအပှၢ်လၢအဖိကတၢတၢ်လၢအိၣ်ဖျါကီဝဲန့ၣ်လိာ်.
၃. ဖဲ -
 - ▶ မိၢ်အသီတကၢန့ၣ်အနီၣ်ထံတအိၣ်လၢလၢလိာ်လိာ်ဝဲလိာ်ဆိတၢ်ဖဲလၢဖိသၣ်အိၣ်ဖျါအဆိကတၢ်တကၢအခါလၢတၢ်န့ၣ်အပာ်. အဝဲသ့ၣ်ကတၢ်ဒူးအိၣ်ဝဲဖိသၣ်လၢတၢ်ထံတၢ်နီၣ်လၢအိၣ်မိးဒီးအနီၣ်ထံလၢကစၢထီၣ်ဟဲထီၣ်ကတံာ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လိာ်.

တၢ်ဂၤလိလၢတၢ်ဃုထၢ - မိၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢ

တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ထဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

၄. ဒီး ၅. မိၢ်လၢအဒုးအီၣ်န့ၣ်မိၢ်တၢ် - တၢ်အိၣ် (တၢ်ဂ့ၢ် ၂၅)

- ▶ မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဟ့ၢ်အသးတၢ်(တၢ်လိၣ်အမိၢ်ခဲၣ်တၢ်)ခဲၣ်လၢအတၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်အါလိၣ်တၢ်မုၢ်လၢအအဲၣ်တၢ်လိၣ်
ဝဲလၢအမုၢ်အိၣ်တၢ်အါတၢ်လၢတၢ်ပုၤန့ၣ်အန့ၣ်ထံကလိၣ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးမိၢ်သ့ၣ်မၤအီၣ်တၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်

ဒီး

- ▶ အဲၣ်တၢ်လိၣ်ဝဲလၢအမုၢ်အိၣ်တၢ်ထဲလဲၣ်သ့ၣ်က့ၣ်န့ၣ်, အန့ၣ်ထံတၢ်လိၣ်ဝဲလၢအမိၢ်အီၣ်တၢ်မုၢ်လၢအမုၢ်ပုၤလၢအ
ဆဲးဆဲးမိၢ်တၢ်ဒီးအမိၢ်ကသ့ၣ်ဝဲအသးန့ၣ်လိၢ်.

၆. မိၢ်လၢအဒုးအီၣ်န့ၣ်မိၢ်တၢ် - တၢ်အိၣ်လၢတၢ်တြီၢ်အီၣ်တဖၣ်

- ▶ တၢ်အိၣ်လၢတၢ်တြီၢ်အီၣ်တဖၣ်ဝဲလၢတၢ်ဒါလိၣ်မိၢ်အကတိၢ် - အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်သ့ၣ်, (တၢ်အိၣ်အန့ၣ်ထံလိၣ်သး
တၢ်အိၣ်အကတိၢ်) တၢ်တီၢ်သ့ၣ်, တၢ်မိၢ်သ့ၣ်, သ့ၣ်, ညၣ် အဂ့ၢ်အကတဖၣ်. - ဝဲလၢတၢ်အိၣ်လၢတၢ်ညီၣ်န့ၣ်တြီၢ်
အီၣ်တၢ်နီၣ်ဒီးမၤလိၣ်အီၣ်လၢန့ၣ်ပုၤတၢ်အပူၤ.

လံာ်ဒီးသန့ၤ

- ▶ CARE (2013). "Maternal Nutrition and Maternal and Child Health" (မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤပုၤဖျိၣ်ဃုာ်သး)- Nutrition and Integrated Programming - USA
- ▶ LINKAGES Academy for Educational Development (2004). "Maternal Nutrition during Pregnancy and Lactation"(မိၢ်အတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢဝဲလၢဒါအဆၢကတိၢ်ဒီးဒုးအိၣ်န့ၣ်မိၢ်ဆၢကတိၢ်). Washington, USA www.linkagesproject.org.
- ▶ TBC - Counselling Cards for Community Workers, Counselling Cards for Grandmothers - 2015 (တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးအခးကုလၢပုၤတၢ်အပူၤမၤတၢ်မိၢ်အကိၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးအခးကုလၢထံတဖၣ်အကိၢ် - ၂၀၁၅)- Bangkok, Thailand

